

ประเภทสัมพันธสารและการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาว

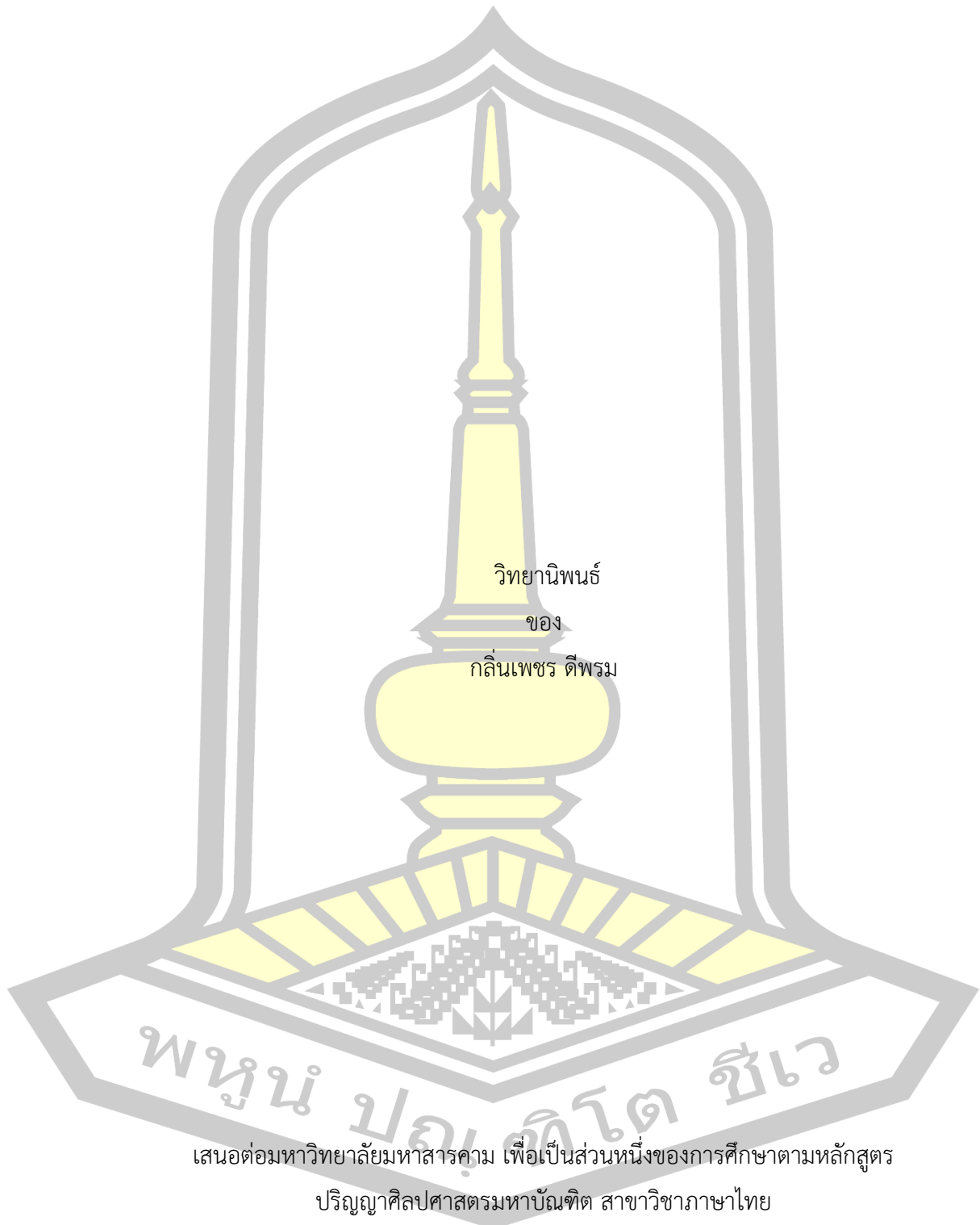
วิทยานิพนธ์
ของ
กลีนเพชร ดีพรม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

ธันวาคม 2567

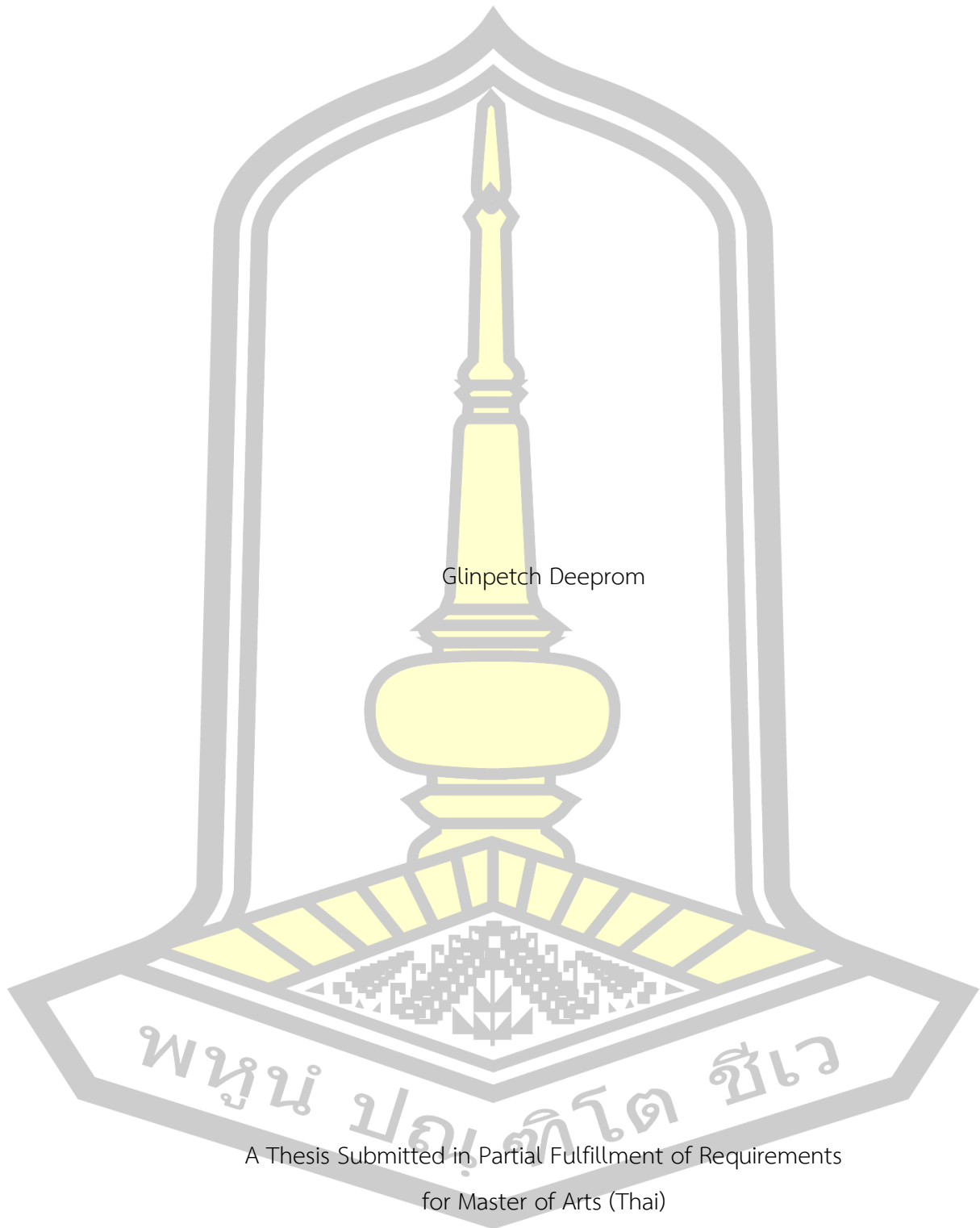
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประเภทสัมพันธสารและการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
ธันวาคม 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Types of Discourse and Cohesive Devices in Lao Language Textbooks

Glinpetch Deeprom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Arts (Thai)

December 2024

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายกถีนเพชร ดีพรม แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. ศุภกิต บัวขาว)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. ราชนันท์ นิลวรรณภา)

กรรมการ

(ผศ. ดร. ดุจฉัตร จิตบรรจง)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. กัลยา กุลสุวรรณ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(รศ. ดร. นิตยา วรรณกิติร์)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	ประเภทสัมพันธ์สารและการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาว		
ผู้วิจัย	กลินเพชร ดีพรม		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ราชันย์ นิลวรรณภา		
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	ภาษาไทย
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2567

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเภทของสัมพันธ์สารและกลวิธีการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาว ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-5 จำนวน 7 เล่ม รวม 221 ตัวบท โดยใช้แนวคิดการจำแนกประเภทสัมพันธ์สารของ ลองเอเคอร์ (Longacre, 1983) และแนวคิดด้านการเชื่อมโยงความของ จันทิมา อังคพณิชกิจ (2562)

ผลการศึกษาพบว่า ด้านประเภทของสัมพันธ์สารในแบบเรียนภาษาลาว ได้แก่ 1) สัมพันธสารประเภทเรื่องเล่า ประกอบด้วยประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้ว จำนวน 6 รูปแบบ ได้แก่ แบบบรรยาย แบบบรรยายโดยแทรก บทสนทนา แบบบรรยายโดยมีหมายเลขเรียงลำดับ แบบข้อความสั้น คำพูด คำบรรยาย แบบจดหมาย และแบบข้อความสั้น คำพูด คำบรรยาย โดยมีการเว้นช่องให้เติมข้อความ และประเภทเรื่องเล่าร้อยกรอง และ 2) สัมพันธสารประเภทข้อความปฏิบัติ ด้านการเชื่อมโยงความ ประกอบด้วย การเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ ได้แก่ การอ้างถึง การแทนที่ การละ และการใช้คำเชื่อม และการเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ ได้แก่ การซ้ำ การใช้คำตรงข้าม และการใช้คำเฉพาะและคำทั่วไป ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของโครงสร้างสัมพันธ์สารและการเชื่อมโยงความในแบบเรียน ซึ่งส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาลาวให้มีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : สัมพันธสาร, การเชื่อมโยงความ, ภาษาลาว, การวิเคราะห์แบบเรียน, เรื่องเล่า

พูน ปณ ทัต ชีเว

TITLE Types of Discourse and Cohesive Devices in Lao Language Textbooks
AUTHOR Glinpetch Deeprom
ADVISORS Assistant Professor Rachan Nilwannapha , Ph.D.
DEGREE Master of Arts **MAJOR** Thai
UNIVERSITY Mahasarakham University **YEAR** 2024

ABSTRACT

This thesis aims to analyze the types of discourse and strategies for cohesion in Lao language textbooks for primary education (Grades 1–5), comprising seven textbooks with a total of 221 texts. The study employs the discourse categorization framework by Longacre (1983) and the cohesion concept proposed by Angkapnichkit (2019).

The findings reveal the following: Types of Discourse: 1) Narrative Discourse: Includes six forms of prose narratives: descriptive narrative, narrative with interspersed dialogue, enumerative narrative with numbered sequences, short text with quoted speech and commentary, letter format, and short text with quoted speech and commentary requiring text completion. Additionally, there are forms of poetic narratives. 2) Procedural Discourse. Cohesion Strategies: Grammatical Cohesion: Includes reference, substitution, ellipsis, and conjunction. Lexical Cohesion: Includes repetition, antonymy, hyponymy, and co-hyponymy. The results highlight the significance of discourse structures and cohesion in Lao language textbooks. These findings contribute to enhancing the effectiveness and continuity of Lao language teaching and learning.

Keyword : Discourse, Cohesive Devices, Lao Language, Textbook Analysis, Narrative

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยการสนับสนุนและแรงผลักดันจากหลายฝ่าย ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนสำคัญในการทำงานวิจัยนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธนาพันธ์ ตรงดี ผู้จุดประกายแนวคิดและหัวข้อในการทำวิทยานิพนธ์หัวข้อนี้ คุณค่าทางวิชาการของงานนี้ขออุทิศให้แด่ท่านอาจารย์ ความรู้และคำสอนของท่านยังคงเป็นแสงสว่างนำทางในเส้นทางวิชาการของข้าพเจ้าเสมอมา

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ราชันย์ นิลวรรณภา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้เกียรติสละเวลาอันมีค่าในการแนะนำ เคี้ยวเชืง และให้คำปรึกษาตลอดการทำวิทยานิพนธ์ ข้าพเจ้าได้รับประสบการณ์ ความรู้ และคำชี้แนะอันมีคุณค่าจากท่าน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ตามเป้าหมาย

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันมีค่าในการพัฒนาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภกิต บัวขาว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา กุลสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุจดัตร์ จิตบรรจง คำแนะนำและข้อเสนอแนะจากท่านเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณครอบครัว เพื่อนร่วมรุ่น พี่อ้อมทิพย์ พี่ปากิม และทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทั้งในแง่วิชาการและกำลังใจ การสนับสนุนของทุกท่านเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ข้าพเจ้าสามารถผ่านกระบวนการนี้ไปได้อย่างสำเร็จลุล่วง

กลีนเพชร ดีพรม

พหุ ปรณ ทิโต ชีเว

สารบัญ

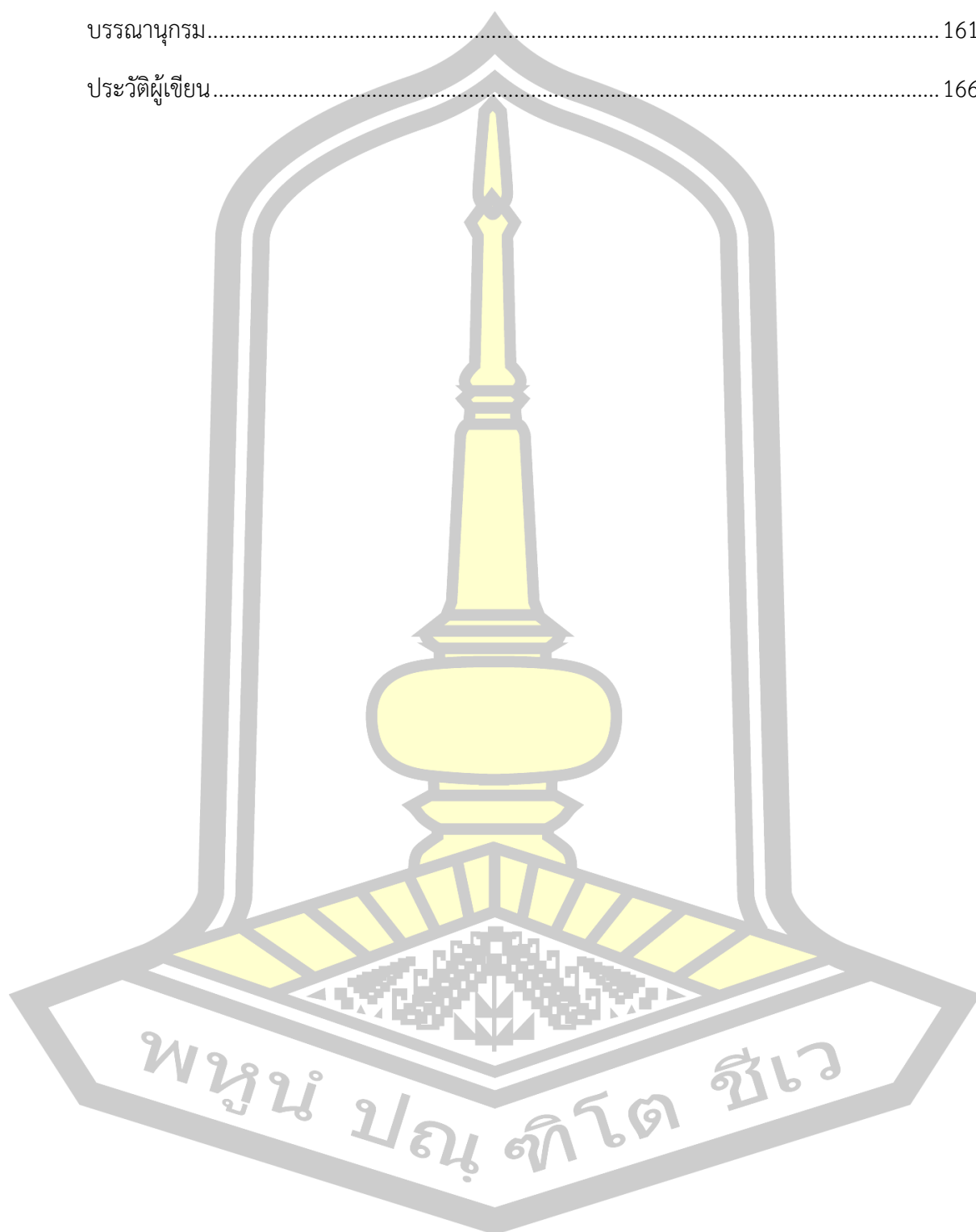
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ภูมิหลัง.....	1
1.2 ความมุ่งหมายความสำคัญ.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.8 กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและแบบเรียนลาว.....	9
2.1.1 ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	9
2.1.2 แบบเรียน.....	12
2.1.3 แบบเรียนลาวและแบบเรียนภาษาลาว.....	13
2.1.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียน.....	18
2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธสาร.....	24

2.2.1 สัมพันธสาร.....	25
2.2.2 การวิเคราะห์ประเภทสัมพันธสาร.....	26
2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างสัมพันธสาร.....	29
2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงความ.....	33
2.3.1 การเชื่อมโยงความ (cohesion).....	33
2.3.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความ.....	44
บทที่ 3 ประเภทของสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว.....	47
3.1 ประเภทเรื่องเล่า (narrative discourse).....	48
3.1.1 ประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้ว.....	48
3.1.2 ประเภทเรื่องเล่าร้อยกรอง.....	64
3.2 ข้อความประเภทปฏิบัติ (Procedural discourse).....	67
บทที่ 4 กลวิธีการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว.....	74
4.1 การเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ (Grammatical cohesion).....	74
4.1.1 การอ้างอิง (reference).....	74
4.1.2 การแทนที่ (substitution).....	92
4.1.3 การละ (ellipsis).....	102
4.1.4 การใช้คำเชื่อม (conjunction).....	106
4.2 การเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ (Lexical cohesion).....	145
4.2.1 การซ้ำ (repetition).....	145
4.2.2 การใช้คำตรงข้าม (antonymy).....	153
4.2.3 การใช้คำเฉพาะและคำทั่วไป (hyponymy and co-hyponymy).....	154
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล.....	157
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	157
5.2 อภิปรายผล.....	159

5.3 ข้อเสนอแนะ 160

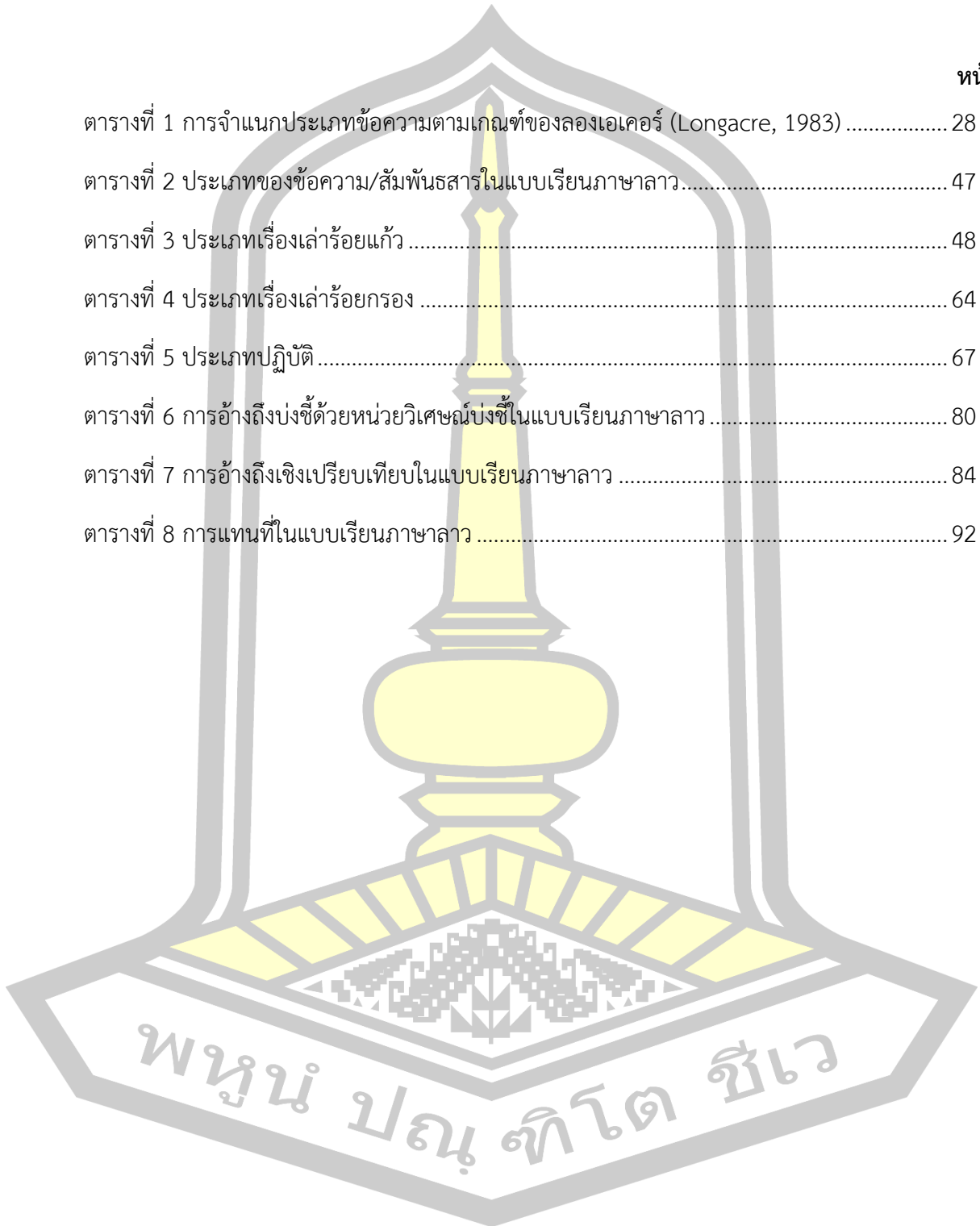
บรรณานุกรม..... 161

ประวัติผู้เขียน 166

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การจำแนกประเภทข้อความตามเกณฑ์ของลองเอเคอร์ (Longacre, 1983)	28
ตารางที่ 2 ประเภทของข้อความ/สัมพันธ์สารในแบบเรียนภาษาลาว.....	47
ตารางที่ 3 ประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้ว	48
ตารางที่ 4 ประเภทเรื่องเล่าร้อยกรอง	64
ตารางที่ 5 ประเภทปฏิบัติ	67
ตารางที่ 6 การอ้างอิงบ่งชี้ด้วยหน่วยวิเศษณ์บ่งชี้ในแบบเรียนภาษาลาว	80
ตารางที่ 7 การอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบในแบบเรียนภาษาลาว	84
ตารางที่ 8 การแทนที่ในแบบเรียนภาษาลาว	92

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ภูมิหลัง

หนังสือเรียนหรือแบบเรียน คือ การบันทึกความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ เรียงราวลงในแผ่นกระดาษ มีการเย็บเป็นรูปเล่ม โดยมีลักษณะและหน้าที่สำคัญในการบันทึกเนื้อหา ความรู้ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ระเบียบ เพื่อใช้ในการเรียนของนักเรียนแต่ละระดับชั้น หนังสือเรียนสามารถแสดงให้เห็นถึงลักษณะและความต้องการของสังคมที่มุ่งหวังให้พลเมืองของชาติเกิดความรู้ ความเข้าใจและมีคุณลักษณะให้เป็นไปตามความต้องการได้ (กมลมาลย์ คำแสน, 2557: 1) ด้านธวัช ปุณโณทก (2556: 3 อ้างถึงใน รังรอง เจียมวิจักขณ์, 2561: 1-2) กล่าวว่า แบบเรียน คือ หนังสือที่มีเนื้อหาความรู้ หลักการ และวิธีการเรียนการสอนที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้สำหรับการเรียนระดับชั้นใดชั้นหนึ่ง ฉะนั้นหนังสือแบบเรียนจึงหมายถึงหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนทุกสาขาวิชาการ และส่วนใหญ่จะจำกัดอยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา นอกจากนี้ แบบเรียนเป็นสื่อที่ผลิตโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผ่านกระบวนการผลิต ควบคุม ตรวจสอบ รับรองและเผยแพร่โดยหน่วยงานรัฐ ทำให้ได้รับความน่าเชื่อถือ ตลอดจนเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนการสอนภาคบังคับ ได้รับการยอมรับว่าดีงาม ถูกต้อง เหมาะสม และได้รับการถ่ายทอดผ่านครูซึ่งเป็นบุคคลที่สังคมให้ความเคารพเชื่อถือ (วิสันต์ สุขวิสิทธิ์, 2554)

เมื่อพิจารณาความสำคัญของหนังสือเรียนในฐานะสื่อการเรียนการสอนที่สะท้อนคุณลักษณะและความต้องการของสังคมแล้ว ความสำคัญดังกล่าวยิ่งเห็นได้ชัดเจนในกรณีของแบบเรียนด้านภาษา ซึ่งมีบทบาททั้งในด้านการพัฒนาทักษะทางภาษาและการสืบสานคุณค่าทางวัฒนธรรม อันจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง โอยดา กลิ่นอัน (2563: 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือเรียนหรือตำราเรียนว่า เป็นเอกสารทางวิชาการที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้หลักในการเรียนการสอน มีจุดประสงค์เพื่อถ่ายทอดสาระความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ และส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนให้มีทักษะทางวิชาการตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะแบบเรียนทางภาษาของแต่ละชาติ ย่อมเป็นพื้นฐานสำคัญในด้านการปลูกฝังการใช้รูปแบบทางภาษาที่ถูกต้อง เหมาะสม (May Shwe Sin, 2564: 22) ทั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาแบบเรียนทางภาษาเนื่องจากเป็นรายวิชาบังคับและเป็นรายวิชาพื้นฐานในการเรียนรู้และต่อยอดในการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ และในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น

แบบเรียนภาษาไทยหรือหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยเป็นสัมพันธสารประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะภาษาไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของไทยที่แสดงถึงความเป็นชาติอย่างแท้จริง นอกจากนั้นภาษาไทยยังเป็นภาษาหนึ่งที่ชาวต่างชาติจำนวนมากไม่น้อยให้ความสนใจ และได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งจากประเทศแถบ ตะวันตกและประเทศทางแถบเอเชีย โดยเฉพาะประเทศในแถบอาเซียนบางประเทศได้จัดให้วิชา ภาษาไทยเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนในฐานะภาษาต่างประเทศ (May Shwe Sin, 2564: 2) โดยเนื้อหาสาระในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่ผ่านการตรวจสอบและรับรองคุณภาพ

จากกระทรวงศึกษาธิการ สามารถจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่หนึ่ง คือ หนังสือเรียนด้านหลักภาษาและการใช้ภาษาไทย ซึ่งเน้นเนื้อหาด้านการอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย และกลุ่มที่สอง คือ หนังสือเรียนวรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้เนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่ได้รับการคัดเลือกมาเป็นบทเรียนตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ข)

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนแบ่งเนื้อหาการวิเคราะห์ออกเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ การวิเคราะห์ด้านรูปแบบและการวิเคราะห์ด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบได้มุ่งเน้นการวิเคราะห์กายภาพของแบบเรียน เช่น โครงสร้างรูปแบบ การเรียงลำดับเนื้อหา และความสอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพ เช่น งานวิจัยของ พลเดช โตวิวัฒน์ (2551) และ รังรอง เจียมวิจักขณ์ (2561) ส่วนด้านเนื้อหาเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาสาระและความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบและเนื้อหา ตัวอย่างเช่น แนวคิดเรื่องคุณธรรม 11 ประการในงานวิจัยของ พลเดช โตวิวัฒน์ (2551) และการวิเคราะห์วัฒนธรรมไทยในแบบเรียนภาษาไทยสำหรับชาวเกาหลีในงานของ โยทยา พูลทอง และ นิธิอร พรอำไพสกุล (2566) ทั้งนี้ แบบเรียนไม่เพียงช่วยเสริมความรู้ด้านภาษา แต่ยังปลูกฝังคุณธรรมและความเข้าใจทางวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาในแบบเรียนได้มีการเลือกนำแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มาใช้เป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิจัย เช่น งานวิจัยของ วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2554) สุชาดา สุกุลรุ่งโรจน์ (2563) ไอยดา กลิ่นอัน (2563) และ มาริษา หมัดหนี (2565)

ทั้งนี้ งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยจะมุ่งเน้นศึกษาวิเคราะห์ประเภทสัมพันธ์สารของแบบเรียนภาษาลาว ซึ่งยังไม่ปรากฏงานวิจัยในลักษณะดังกล่าวนี้มาก่อน โดยจะมุ่งเน้นการวิเคราะห์เฉพาะในส่วนตัวบทสัมพันธ์สารที่ปรากฏในแบบเรียน ซึ่งเป็นลักษณะทางกายภาพที่ปรากฏในแต่ละสัมพันธ์บทเท่านั้น จะไม่ได้วิเคราะห์ในส่วนเนื้อหาของสัมพันธ์สาร

สัมพันธ์สาร (discourse) หมายถึง หน่วยภาษาที่ใหญ่กว่าประโยค ประกอบด้วยประโยคมีความต่อเนื่องและเกี่ยวพันกันตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไป (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ, 2552) และผ่าน บาลโพธิ์ (2553: 8) กล่าวว่าสัมพันธ์สาร คือ ลักษณะของข้อความต่อเนื่องกัน ซึ่งปรากฏการวิเคราะห์สัมพันธ์สาร (discourse analysis) ทั้งรูปแบบของการวิเคราะห์สัมพันธ์สารพูด (spoken discourse analysis) และการวิเคราะห์สัมพันธ์สารเขียน (written discourse analysis) ด้านการวิเคราะห์สัมพันธ์สารหรือสัมพันธ์สารวิเคราะห์ (Discourse Analysis) เป็นการศึกษาความเกี่ยวพันร้อยเรียงประโยคในภาษาพูดและภาษาเขียนขึ้นเป็นหน่วยที่ใหญ่กว่าระดับประโยค (พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ประยุกต์ ราชบัณฑิตยสถาน, 2553: 135) โดย จรัลวิไล จุฑาโรจน์ และคณะ (2554) ได้ยกตัวอย่างของสัมพันธ์สาร ได้แก่ บทสนทนาบทความหรือบทโฆษณา ซึ่งนักภาษาศาสตร์ศึกษาลักษณะของ ‘ความเกี่ยวพันร้อยเรียง’ ระหว่างประโยคที่ปรากฏในสัมพันธ์สารโดยเน้นศึกษาความสัมพันธ์ที่ยึดเหนี่ยวส่วนต่างๆ ของข้อความโดยการใช้ตัวบ่งชี้ที่เป็นภาษา ซึ่งถือเป็นเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความ (cohesive device) เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ประโยคในสัมพันธ์สารมีความเกี่ยวเนื่องกัน และทำให้เกิดความสัมพันธ์กันทางด้านความหมาย ซึ่งการเชื่อมโยงความถือเป็นส่วนหนึ่งของภาษาระดับข้อความ (discourse) ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่ถูกบูรณาการที่ต่อเนื่องกันเข้าไว้เป็นเรื่องเดียว การเชื่อมโยงความปรากฏได้ทั้งในระดับ

คำ วลี ประโยค หรือข้อความ การที่รูปภาษาต่าง ๆ จะเชื่อมโยงกันจนเป็นเรื่องเดียวกันได้นั้นมาจากเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความ (cohesive device) ที่แตกต่างกันไป ทำให้ความสัมพันธ์ด้านโครงสร้างและความหมายของภาษาระดับข้อความแตกต่างกัน (ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2558)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการเชื่อมโยงความ พบว่า มีการศึกษากลวิธี การเชื่อมโยงความจากสัมพันธ์สารประเภทตำราอาหาร (เต๋อหยุง หลี่ และซัลมาน ดาราฉาย, 2562) คำวินิจฉัยทางศาสนาอิสลามภาษาไทย (ซัลมาน ดาราฉาย และวรวิช วาสนปรีชา, 2562) บทละครโทรทัศน์ (อรทัย ชันโท และคณะ, 2564) บทปาฐกถา (รุ่งโรจน์ ต้นประดิษฐ์ และคณะ, 2564) เอกสารโบราณท้องถิ่น (นลินี กาศแสง, 2564) และบทคัดย่อบทความวิจัย (สิริวิชญ์ ธรรมพานิช, 2565) จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่พบว่ามีการศึกษาสัมพันธ์สารและการเชื่อมโยงความในแบบเรียนทางภาษา โดยเฉพาะแบบเรียนภาษาลาวซึ่งผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาในประเด็นดังกล่าว

ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งแบ่งเป็นการศึกษาในโรงเรียน (ในระบบ) และการศึกษานอกโรงเรียน (นอกระบบ) ซึ่งการศึกษาในโรงเรียนเป็นการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนในระบบปกติ โดยมีตารางเวลาและเนื้อหาหลักสูตรที่ถูกต้องตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วยการศึกษาก่อนวัยเรียน สามัญศึกษา อาชีวศึกษาและการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยระดับสามัญศึกษานั้น คือ การศึกษาและสอนความรู้พื้นฐานซึ่งประกอบด้วยประถมศึกษา มัธยมศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 12 ปี (สะหวาตตวงวาด, 2015) ในที่นี้ ผู้วิจัยจะศึกษาแบบเรียนที่ใช้เฉพาะการศึกษาสามัญศึกษา ในระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1-5 ซึ่งเป็นการศึกษาพื้นฐานและการศึกษาภาคบังคับอันมีส่วนสำคัญในการเริ่มต้นเรียนรู้การสื่อสาร การบ่มเพาะ ปลูกฝัง ความรู้ทั่วไป เพื่อให้มีความสามารถในการอ่านเขียน พูด ตู ถาม คิดคำนวณ สุขอนามัย การฝึกกีฬา-กายภาพ และการฝึกขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2010) กล่าวไว้ในหลักสูตรขั้นประถมศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวว่า การนำหนังสือแบบเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรขั้นประถมศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ออกคำสั่งเกี่ยวกับการตีพิมพ์ตำราเรียนและคู่มือครูสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 โดยให้ใช้หนังสือแบบเรียนเป็นพื้นฐานในการสอน บทเรียน การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น การประเมินผล การจัดการวิชาการ และอื่น ๆ ให้กับครูและผู้บริหารการศึกษาตามเงื่อนไขของแต่ละสถานที่ และเผยแพร่หลักสูตรประถมศึกษาให้ใช้ทั่วประเทศ จำนวน 9 วิชา คือ ภาษาลาว คณิตศาสตร์ คุณสมบัติศึกษา โลกรอบตัวเรา ศิลปกรรม ศิลปะ-ดนตรี ทัศนกรรม พลศึกษา และภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะรายวิชาภาษาลาว เท่านั้น

ภาษาลาวเป็นภาษาประจำชาติซึ่งมีความสำคัญต่องานต่าง ๆ เช่น นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การเขียน และการสอนเพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรม การเรียนภาษาลาวในระดับประถมศึกษาเป็นการเรียนรู้ความรู้ภาษา ทำให้สนุก และรู้จักคิดผ่านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน พัฒนาความรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับหน้าที่และความสัมพันธ์ทางภาษาระหว่างภาษาที่ใช้ในบทเรียนกับภาษาที่ใช้ในสังคม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ

ค้นคว้า วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และมีความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ภาษาลาวซึ่งเป็นภาษาประจำชาติได้ ความรู้ ทักษะ ความเข้าใจภาษาลาว และความสามารถในการอ่านเขียน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความก้าวหน้าในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในชุมชน ดังนั้น หลักสูตรภาษาลาวจึงต้องเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะในการใช้ภาษาในการเรียนรู้ การทำงาน และชีวิตประจำวัน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษาวิเคราะห์ประเภทของสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว และกลวิธีการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารภาษาลาว เพื่อให้เห็นลักษณะการเรียบเรียงตัวบทสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว ตลอดจนกลวิธีทางภาษาในด้านการเชื่อมโยงความในตัวบทสัมพันธสาร โดยใช้แนวคิดด้านการจัดประเภทของข้อความของ ลองเอเคอร์ Longacre (1983) ในการวิเคราะห์โครงสร้างของสัมพันธสาร และแนวคิดด้านการวิเคราะห์กลวิธีการเชื่อมโยงความ (cohesion) ของ จันทิมา อังคพณชกิจ (2562) นำมาปรับใช้ในการศึกษากลวิธีการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาว เพื่อให้ให้เห็นภาพและเข้าใจในลักษณะงานเขียนซึ่งเป็นแบบเรียนในภาษาลาว และยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการแปลหรือนำไปประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนในระดับโรงเรียนเรื่องภาษาก้าวพัฒนาธรรมต่อไป

1.2 ความมุ่งหมายความสำคัญ

- 1.2.1 เพื่อศึกษาประเภทของสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว
- 1.2.2 เพื่อศึกษากลวิธีการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาว

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

- 1.3.1 ศึกษาข้อมูลสัมพันธสารจากแบบเรียนภาษาลาวชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 5

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แหล่งข้อมูลในการวิเคราะห์จากแบบเรียนภาษาลาวในระดับประถมศึกษา ปีที่ 1 – 5 เนื่องจากเป็นแบบเรียนที่ใช้เพื่อการฝึกอ่านเขียนภาษาลาว จำนวน 7 เล่ม ซึ่งเป็นเนื้อหาในส่วนของการฝึกอ่าน-คิด-พูด จำนวน 221 ตัวบท ดังนี้

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เล่มที่ 1	ปีที่พิมพ์ 2020	จำนวน 13	ตัวบท
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เล่มที่ 2	ปีที่พิมพ์ 2020	จำนวน 16	ตัวบท
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1	ปีที่พิมพ์ 2021	จำนวน 16	ตัวบท
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 2	ปีที่พิมพ์ 2021	จำนวน 14	ตัวบท
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	ปีที่พิมพ์ 2021	จำนวน 54	ตัวบท
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ปีที่พิมพ์ 2020	จำนวน 58	ตัวบท
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	ปีที่พิมพ์ 2020	จำนวน 50	ตัวบท

- 1.3.2 วิเคราะห์กลวิธีเชื่อมโยงความในสัมพันธสารภาษาลาวในเชิงวิเคราะห์ด้านภาษาศาสตร์ โดยไม่ศึกษาในเชิงวาทกรรมวิเคราะห์ และศึกษาเฉพาะตัวบทประเภทร้อยแก้วเท่านั้น

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

- 1.4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และแบบเรียนภาษาลาว

1.4.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธสารและการเชื่อมโยงความ

1.4.3 เก็บรวบรวมสัมพันธสารจากแบบเรียนภาษาลาวชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 5

1.4.4 นำสัมพันธสารมาจำแนกประเภทสัมพันธสารตามแนวคิดของลองเอเคอร์ (Longacre, 1983)

1.4.5 การนำสัมพันธสารมาวิเคราะห์กลวิธีการเชื่อมโยงความตามกรอบแนวคิดของ จันทิมา อังคณชกิจ (2562) เป็นแนวทางในการนำมาปรับใช้ในการศึกษากลวิธีการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาว โดยจะแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ (Grammatical) และการเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ (Lexical)

1.4.6 นำเสนอผลการวิจัยในแบบพรรณนาวิเคราะห์

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

สัมพันธสาร หมายถึง ตัวบทในแบบเรียนภาษาลาวที่ปรากฏในส่วนของเนื้อหาการฝึกทักษะการอ่าน คิด และพูด โดยมีลักษณะเป็นข้อความประเภทเรื่องเล่า บทสนทนา การบรรยาย และลำดับวิธีการหรือแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ประเภทสัมพันธสาร หมายถึง ลักษณะและโครงสร้างของตัวบทสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาวระดับประถมศึกษาปีที่ 1-5 ซึ่งปรากฏในรูปแบบข้อความสำหรับการฝึกฟัง อ่าน พูด รวมถึงตัวบทอ่านเสริม โดยตัวบทมีความยาวประมาณ 1-2 หน้า ประกอบด้วยรูปแบบเรื่องเล่า บทสนทนา การบรรยาย และลำดับวิธีการหรือแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่ออกแบบมาเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในรายวิชาภาษาลาว

การเชื่อมโยงความ หมายถึง กลวิธีที่ใช้ในการเชื่อมโยงองค์ประกอบของตัวบทสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว โดยปรากฏในรูปแบบของการอ้างถึง การซ้ำคำ การละ การแทนที่ การใช้คำเชื่อม การใช้คำพ้องความหมาย และการใช้คำตรงข้าม ซึ่งล้วนมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อความและทำให้เนื้อหาสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.6.1 ผู้วิจัยจะศึกษาสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาวในเชิงวิเคราะห์ด้านภาษาศาสตร์เท่านั้น โดยไม่ศึกษาในเชิงวาทกรรมวิเคราะห์

1.6.2 การอ้างอิงตัวบทหนังสือเรียนที่ใช้เป็นข้อมูลในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีระบบการอ้างอิงดังนี้

(ระดับชั้น เล่มที่, ปีที่พิมพ์: เลขหน้า)

ตัวอย่างเช่น (ป.2 เล่ม 1, 2021: 21-22) หมายถึง เป็นข้อมูลจากหนังสือเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เล่มที่ 1 ปีที่พิมพ์ 2021 หน้า 5-6

1.6.3 รูปแบบการสะกดคำ การยกตัวอย่างประกอบคำอธิบายจะใช้ตัวอักษรและการสะกดคำตามอักขรวิธีในภาษาลาว ส่วนการอธิบายประกอบเพิ่มเติมจะใช้ตัวอักษรไทย โดยการสะกดแบบตรงตามมาตรา ตัวอย่างเช่น

ມ້ວນ, ມ້ນີ້ ແລະ ມ້ອື່ນ

ວານນີ້ ແມ່ ແລະ ເອື້ອຍໄປໄສ ມີ ກໍບໍ່ຮູ້. ຂ້ອຍຢາກໄປນຳ ແຕ່ ພວກເຜີນບໍ່ໃຫ້ຂ້ອຍໄປ
ຂ້ອຍຢາກຮູ້ວ່າ¹ພວກເຜີນໄປໄສ.

ມ້ນີ້ ແມ່ ແລະ ເອື້ອຍຫໍ່ຫຍັງນຳ. ຂ້ອຍຢາກຊ່ວຍ ແຕ່ພວກເຜີນ ບໍ່ໃຫ້ຂ້ອຍຫໍ່ນຳ. ຂ້ອຍຢາກ
ຮູ້ວ່າ² ພວກເຜີນຫໍ່ຫຍັງ.

ມ້ວນນີ້ ແມ່ ແລະ ຂ້ອຍໄດ້ຊື້ ຂອງຂວັນໃຫ້ນ້ອງຊາຍ ເພາະວ່າ ມ້ອື່ນທາງໂຮງຮຽນຈະ
ມອບຂອງ ຂວັນໃຫ້ລາວ ຍ້ອນວ່າລາວສອບ ເສັງພາກຮຽນທີ 1 ໄດ້ຄະແນນດີ.

ມ້ນີ້ ພວກເຮົາຫໍ່ຂອງຂວັນ. ມ້ອື່ນ ພວກເຮົາຈະເອົາຂອງ ຂວັນໃຫ້ລາວ.

ນ້ອງຊາຍຂ້ອຍບໍ່ຮູ້ວ່າ³ມ້ອື່ນ ແມ່ ແລະ ຂ້ອຍຈະໄປສະແດງ ຄວາມຍິນດີດ້ວຍການມອບ
ຂອງຂວັນໃຫ້ລາວ. ຖ້າລາວໄດ້ ຂອງຂວັນ ລາວຄົງຈະຕື່ນຕົ້ນ ແລະ ດີໃຈຫຼາຍ.

ຈິ່ງເລົ່າກ່ຽວກັບສິ່ງໃດໜຶ່ງ ທີ່ເຈົ້າໄດ້ເຮັດມ້ວນ, ມ້ນີ້ ແລະ ຈະຮັດໃນມ້ອື່ນ.

(ປ.1 ເລ່ມ 2, 2020: 20-21)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດງິດເຫັນຄຳເສື່ອມ “ວ່າ^{1,2}” ທີ່ໃຊ້ເສື່ອມຂໍ້ຄວາມ “ຂ້ອຍຢາກ
ຮູ້” ກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ຈະຂ່າຍຄວາມໃຫ້ເຂັດເຈນ ໄດ້ແກ່ “ພວກເຜີນໄປໄສ” ແລະ “ພວກເຜີນຫໍ່ຫຍັງ”
ແລະຄຳເສື່ອມ “ວ່າ³” ທີ່ໃຊ້ເສື່ອມຂໍ້ຄວາມ “ນ້ອງຊາຍບໍ່ຮູ້” ກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ຈະຂ່າຍຄວາມໃຫ້
ເຂັດເຈນ ໄດ້ແກ່ “ມ້ອື່ນ ແມ່ແລະແມ່ແລະຂ້ອຍຈະໄປສະແດງຄວາມຍິນດີດ້ວຍການມອບຂອງຂວັນໃຫ້
ລາວ”

1.7 ປະໂຫຍັນທີ່ຄາດວ່າຈະໄດ້ຮັບ

1.7.1 ທີ່ໃຫ້ທຳບຽນຮູບແບບຂອງສັມພັນສາສາແລະຄວາມຄິດໃຊ້ຄຳເສື່ອມສັມພັນສາສາໃນແບບເຮັດ
ພາສາລາວ

1.7.2 ເພື່ອນຳໄປໃຊ້ໃນການແປສັມພັນສາສາພາສາລາວໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ໂດຍຊ່ວຍໃຫ້
ການຄ້າຍທອດເນື້ອເປັນໄປຢ່າງຄູ່ຄ້າ ມີເອກະພາບ ແລະຄຳນຶງຄວາມແຕກຕ່າງທາງວັດທະນະທຳ

1.7.3 ການນຳໄປປະຍຸກໃນຮູບແບບການຈັດການການສອນໃນລະດັບຮຽນເຮັດພາສາກັບ
ວັດທະນະທຳລາວ

1.8 ກອບແນວຄິດແລະທຸກະຊີທີ່ໃຊ້ໃນການວິຈັຍ

ການສຶກສາພຣະພິພິດສາສາແລະການເສື່ອມໂຍງຄວາມໃນແບບເຮັດພາສາລາວຈຳເປັນຕ້ອງ
ອາດຊ່ວຍກອບແນວຄິດແລະທຸກະຊີທີ່ຊ່ວຍໃຫ້ສາມາດວິເຄາະຂໍ້ຄວາມໄດ້ຢ່າງມີລະບົບແລະລັກສິດ ທັງໃນມິດຂອງ
ການຈຳແນກພຣະພິພິດສາສາແລະການສຶກສາຄວາມຄິດເສື່ອມໂຍງຄວາມ ທີ່ເປັນປັດຈຸບັນສຳຄັນທີ່ສະທ້ອນ
ຕໍ່ໂຄງສ້າງແລະຄວາມສັມພັນຂອງຂໍ້ຄວາມໃນແບບເຮັດພາສາ ໂດຍຜູ້ວິຈັຍໄດ້ກຳນົດກອບແນວຄິດແລະທຸກະຊີ
ທີ່ໃຊ້ໃນການວິຈັຍ ດັ່ງນີ້

1.8.1 กรอบแนวคิดด้านการจำแนกประเภทสัมพันธสารตามแนวคิดของลองเอเคอร์

(Longacre, 1983)

โรเบิร์ต อีลองเอเคอร์ (R.E. Longacre, 1983) (อ้างถึงใน จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2562) เป็นนักภาษาศาสตร์ที่ศึกษาข้อความวิเคราะห์ตั้งแต่ช่วงศตวรรษที่ 60 ซึ่งได้ศึกษาภาษาระดับที่เหนือกว่าประโยค จนต่อมาเขาได้เขียนเป็นไวยากรณ์ชั้นที่เรียกว่า ไวยากรณ์ของข้อความ (Grammar of discourse) (Longacre, 1983) ทั้งนี้ ลองเอเคอร์ได้จัดประเภทของข้อความตามรูปแบบของโครงสร้าง โดยอาศัยเกณฑ์หลัก ๆ 2 เกณฑ์ ได้แก่ ความสำคัญกับตัวละคร/ผู้กระทำ (agent orientation) และการเรียงลำดับเวลา (temporal succession) ทำให้ได้ข้อความ 4 ประเภท ได้แก่ ข้อความประเภทเรื่องเล่า (narrative discourse) ข้อความประเภทโน้มน้าว (hortatory discourse) ข้อความประเภทปฏิบัติ (procedural discourse) และข้อความประเภทพรรณนา (expository discourse)

1.8.2 กรอบแนวคิดด้านวิเคราะห์กลวิธีการเชื่อมโยงความตามแนวคิดด้านเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความในสัมพันธสาร

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดด้านเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความของ จันทิมา อังคพณิชกิจ (2562) มาปรับใช้ในการศึกษากลวิธีการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาว ดังนี้

แนวคิดทางด้านการศึกษากลวิธีการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาว แบ่งออกเป็น 5 ลักษณะ ได้แก่

1. การอ้างถึง/การอ้างอิง (reference)
2. การเชื่อมด้วยคำศัพท์ (lexical cohesion)
3. การใช้คำเชื่อม (conjunction)
4. การละ (elipsis)
5. การแทนที่ (substitution)

ด้านการศึกษานวคิดด้านคำเชื่อมในภาษาลาวพบว่า คำเชื่อมในภาษาลาวทำหน้าที่ 8 ประการ ได้แก่ 1) ใช้เชื่อมคำที่เป็นบุพบท 2) ใช้คำเชื่อมให้คำหรือข้อความผูกพันกัน 3) ใช้เชื่อมคำที่มีลักษณะเป็นเหตุผล 4) ใช้เชื่อมคำที่มีลักษณะมอบให้ 5) ใช้เชื่อมคำที่มีลักษณะบอกสถานที่จากไป 6) ใช้เชื่อมคำ/ข้อความที่แสดงความเป็นเจ้าของ 7) ใช้เป็นคำเชื่อมบอกสถานที่และเวลา และ 8) ใช้เป็นคำเชื่อมลงท้ายเพื่อเน้นย้ำ ซึ่งผู้วิจัยเลือกนำมาช่วยในการวิเคราะห์ความหมายและการจัดกลุ่มในหัวข้อ การใช้คำเชื่อม (conjunction) โดยใช้แนวคิดของจันทิมา อังคพณิชกิจ (2562) เป็นหลักในการจัดกลุ่มเพื่อวิเคราะห์ ดังนี้

1. คำเชื่อมข้อความอธิบาย
2. คำเชื่อมข้อความตัวอย่าง
3. คำเชื่อมข้อความสรุป
4. คำเชื่อมข้อความขัดแย้ง
5. คำเชื่อมคล้ายตามหรือกล่าวเสริม
6. คำเชื่อมข้อความเรียงลำดับ

7. คำเชื่อมข้อความแสดงเหตุผล
8. คำเชื่อมข้อความแสดงเรื่องใหม่
9. คำเชื่อมข้อความแสดงเงื่อนไข

กรอบแนวคิดเหล่านี้ช่วยสนับสนุนการวิเคราะห์สัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาวให้สามารถจำแนกประเภทและทำความเข้าใจกับกลวิธีการเชื่อมโยงความได้อย่างครอบคลุมและเป็นระบบ ทั้งนี้ การศึกษาในแต่ละมิติจะมุ่งเน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบโครงสร้างและความหมายของข้อความ เพื่อสร้างความเข้าใจในสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาวได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและแบบเรียนลาว
- 2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธสาร
- 2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงความ

2.1 ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและแบบเรียนลาว

2.1.1 ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ประกาศกฎหมายว่าด้วยการศึกษา ฉบับปรับปรุง ประกาศเมื่อ 16 กรกฎาคม 2558 กฎหมายว่าด้วยการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) โดยระบบการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แบ่งเป็นการศึกษาในโรงเรียน (ในระบบ) และการศึกษานอกโรงเรียน (นอกระบบ) ทั้งนี้ ในงานวิจัยฉบับนี้จะกล่าวถึงเฉพาะการศึกษาในโรงเรียน ในส่วนที่ 2 ระบบการศึกษาแห่งชาติ หมวดที่ 1 การศึกษาในโรงเรียน ดังนี้

มาตรา 10 (ปรับปรุง) การศึกษาในโรงเรียน กล่าวคือ การศึกษาในโรงเรียน เป็นการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนในระบบปกติ โดยมีตารางเวลา และเนื้อหาหลักสูตร ที่ถูกต้องตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย 1. การศึกษาก่อนวัยเรียน 2. สามัญศึกษา 3. อาชีวศึกษา และ 4. การศึกษาระดับอุดมศึกษา

มาตรา 11 (ปรับปรุง) การศึกษาก่อนวัยเรียน กล่าวคือ วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือเพื่อดูแลเด็กในโรงเรียนอนุบาล การเรียนการสอนในโรงเรียนอนุบาลและฐานการศึกษาก่อนวัยเรียน เพื่อพัฒนาเด็กให้มีทักษะทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ภาษา และสังคม เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การศึกษาระดับประถมศึกษา

มาตรา 12 (ใหม่) โครงสร้างการศึกษาก่อนวัยเรียน กล่าวคือ การศึกษาซึ่งรวมถึงชั้นเรียนต่อไปนี้

1. โรงเรียนอนุบาลสำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 3 เดือนถึง 3 ปี
2. จำนวนเด็กที่อายุมากกว่า 3 วัน ถ้าเข้านั้นก็มีการเล่นด้วยและต้องเตรียมตัวเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาด้วย

มาตรา 13 (ปรับปรุง) สามัญศึกษา กล่าวคือ สามัญศึกษา คือการศึกษาและสอนความรู้พื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยประถมศึกษา มัธยมศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนปลาย และเวลาเรียนทั้งหมด 12 ปี โดยมีเป้าหมายดังนี้

- 1) การศึกษาระดับประถมศึกษา เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนมีความรู้ทั่วไปและมีความสามารถในการ อ่าน เขียน พูด ดู ถาม คิดคำนวณ สุขอนามัย การฝึกกีฬา-กายภาพ และการฝึกขั้นพื้นฐาน

2) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภาษาลาว คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ การแปล กฎหมาย เทคโนโลยี วิชาชีพและการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับเรียนต่อในมัธยมตอนปลายและอาชีวศึกษา และ

3) มัธยมตอนปลาย เพื่อยกระดับและเพื่อพัฒนาความรู้ภูมิปัญญาและความสามารถอย่างต่อเนื่องสำหรับการศึกษาขั้นสูงและการประกอบอาชีพ

มาตรา 14 (ปรับปรุง) โครงสร้างสามัญศึกษา กล่าวคือ สามัญศึกษาประกอบด้วย ชั้นประถมศึกษาและชั้นมัธยมศึกษา ดังนี้

1) ชั้นประถมศึกษา คือ การศึกษาเบื้องต้นของสายสามัญศึกษา มีกำหนดเวลาเรียน 5 ปี

2) ชั้นมัธยมศึกษา คือ การศึกษาต่อจากประถมศึกษา โดยมีระยะเวลา 7 ปี ประกอบด้วย มัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเวลาเรียนจำกัด เรียน 4 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ การศึกษาที่จัดการเรียนการสอนต่อเนื่องตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีระยะเวลาการศึกษา 3 ปี

มาตรา 15 (ปรับปรุง) อาชีวศึกษา กล่าวคือ อาชีวศึกษา คือ การศึกษาสายอาชีพและอาชีวศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนานักเรียนและผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มีความรู้ ทักษะ ทักษะ วิชาชีพ อาชีพ วินัยแรงงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน

มาตรา 16 (ปรับปรุง) โครงสร้างอาชีวศึกษา กล่าวคือ อาชีวศึกษาประกอบด้วย อาชีวศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยอาชีวศึกษา และสูงที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

มาตรา 17 (ปรับปรุง) การศึกษาระดับอุดมศึกษา กล่าวคือ การศึกษาระดับอุดมศึกษา คือ การศึกษาต่อจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับกลาง อาชีวศึกษา หรือเทียบเท่า ตามหลักสูตรการศึกษาที่เริ่มตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิจัย และนักวิทยาศาสตร์ และ

มาตรา 18 (ปรับปรุง) โครงสร้างการศึกษาระดับอุดมศึกษา กล่าวคือ การศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ อนุปริญญา ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาความเข้มข้นและการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสำหรับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจะมีการระบุไว้ในข้อบังคับแยกต่างหาก

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแบบเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการศึกษาในโรงเรียน เนื่องจากเป็นการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนในระบบปกติ โดยมีตารางเวลาและเนื้อหาหลักสูตรที่ถูกต้องตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยมุ่งศึกษาในระดับสามัญศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาและสอนความรู้พื้นฐาน ประกอบด้วยประถมศึกษา มัธยมศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีเวลาเรียนรวมทั้งหมด 12 ปี ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะการศึกษาระดับประถมศึกษา เนื่องจากเป็นการศึกษาเบื้องต้นของสายสามัญศึกษา มีกำหนดเวลาเรียน 5 ปี และมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้ทั่วไปและมีความสามารถในการ อ่าน เขียน พูด ดู ถาม คิดคำนวณ สุขอนามัย การฝึกกีฬา-กายภาพ และการฝึกขั้นพื้นฐาน อันเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้และวิธีคิดเพื่อต่อยอดไปสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

หลักสูตรชั้นประถมศึกษา

หลักสูตรระดับชั้นประถมศึกษาเป็นการศึกษาเบื้องต้นของสายสามัญศึกษา ซึ่งมีกำหนดเวลาเรียน 5 ปีการศึกษา ในระดับนี้เป็นการศึกษาภาคบังคับสำหรับพลเมืองลาวที่มีตั้งแต่อายุ 6 ปีขึ้นไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

หลักการ หลักสูตรชั้นประถมศึกษา มีหลักการดังนี้

- 1) เป็นหลักสูตรที่ใช้เป็นเอกภาพกันทั่วประเทศ
- 2) เป็นหลักสูตรที่รับประกันการสร้างคนรุ่นใหม่ไปตามทิศที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศ มีลักษณะชาติ วิทยาศาสตร์และทันสมัยมีลักษณะมหาชนและเทียบเคียงกับมาตรฐานของสากล
- 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยยึดผู้เรียนมีความสำคัญสูงสุดและรับประกันให้ผู้เรียนได้เสริมขยายการเรียนรู้ของตนตามความสามารถในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปหรือประกอบอาชีพ
- 4) การเรียนทฤษฎีต้องไปควบคู่กับภาคปฏิบัติจริง
- 5) เนื้อหาในหลักสูตรรวม 5 หลักพื้นฐานการศึกษาคือ คุณสมบัติศึกษา ปัญญาศึกษา แรงงานศึกษา พลศึกษาและศิลปศึกษา เนื้อหาในการเรียนต้องมีความสำคัญมีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตจริงได้

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สำหรับชั้นประถมศึกษาเป็นการศึกษาให้นักเรียนมีความรู้ทั่วไปในขั้นต้นมีคุณสมบัติมีความสามารถและหลักทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนและการดำรงชีวิต ดังนี้

- 1) ให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์ที่หลากหลาย สมดุลระหว่างการพัฒนาทางด้านร่างกายและจิตใจ
- 2) ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถพื้นฐานในการจำ รวมถึงเข้าใจการคิดและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันมีทักษะในการเรียนและมีประสบการณ์ในการแสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของตน
- 3) มีความสามารถเบื้องต้นในการฟังพูดอ่านเขียนดูและการคิด
- 4) รู้รักษาสุขภาพให้แข็งแรงรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อม
- 5) มีความภูมิใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมชนชาติลาวที่มีความชื่นชมในการประพฤติปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีมารยาทที่ดีและมีระเบียบวินัย
- 6) รักพ่อแม่ รักเพื่อน เคารพนับถือครูและผู้อาวุโส รักบ้านเกิดเมืองนอนและรักชาติลาว

โครงสร้างหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรชั้นประถมศึกษาประกอบด้วยวิชาเรียน กิจกรรมของห้องและโรงเรียน และกิจกรรมนอกหลักสูตร วิชาเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาประกอบด้วย 9 วิชาคือ ภาษาลาว คณิตศาสตร์ คุณสมบัติศึกษา โลกรอบตัวเรา ศิลปกรรม ศิลปะดนตรี ทัศนกรรม พลศึกษา และภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ดังตารางต่อไปนี้

วิเคราะห์ และ ภาวนำกำหนดเวลาเรียนประจำอาทิตย์ และ สัปดาห์ สำหรับชั้นประถมศึกษา

วิชา	จำนวนชั่วโมงเรียนต่ออาทิตย์ และ สัปดาห์									
	ป.1		ป.2		ป.3		ป.4		ป.5	
	อาทิตย์	สัปดาห์	อาทิตย์	สัปดาห์	อาทิตย์	สัปดาห์	อาทิตย์	สัปดาห์	อาทิตย์	สัปดาห์
1. ภาษาลาว	12	396	10	330	8	264	6	198	6	198
2. คณิตศาสตร์	3	99	4	132	5	165	6	198	6	198
3. ภูมิศาสตร์	1	33	1	33	1	33	1	33	1	33
4. วิทยาศาสตร์	2	66	2	66	2	66	3	99	3	99
5. ศิลปะ	1	33	1	33	1	33	1	33	1	33
6. ศิลปะดนตรี	1	33	1	33	1	33	1	33	1	33
7. ศึกษาศาสตร์	1	33	2	66	2	66	2	66	2	66
8. วิทยาศาสตร์	2	66	2	66	2	66	2	66	2	66
9. วิชาต่าง ๆ (ภาษาอื่น ๆ)	0	0	0	0	2	66	2	66	2	66
กิจกรรมอื่น ๆ และ โครงการ	2	66	2	66	2	66	2	66	2	66
รวม	25	825	25	825	26	858	26	858	26	858
กำหนดการทำงานสูงสุด	4 ชั่วโมง/เดือน									

จากตารางโครงสร้างหลักสูตรระดับชั้นประถมศึกษาข้างต้นจะเห็นว่า รายวิชา ภาษาลาว เป็นวิชาบังคับหลักที่มีจำนวนชั่วโมงเรียนมากที่สุด จึงมีความน่าสนใจว่าในรายวิชาภาษาลาว ซึ่งมีลักษณะเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง

2.1.2 แบบเรียน

หนังสือเรียนหรือแบบเรียน คือ การบันทึกความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ เรื่องราว ลงในแผ่นกระดาษ มีการเย็บเป็นรูปเล่ม โดยมีลักษณะและหน้าที่สำคัญในการบันทึกเนื้อหา ความรู้ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ระเบียบ เพื่อใช้ในการเรียนของนักเรียนแต่ละระดับชั้น หนังสือเรียน สามารถแสดงให้เห็นถึงลักษณะและความต้องการของสังคม ล้วนมุ่งหวังให้พลเมืองของชาติเกิด ความรู้ ความเข้าใจและมีคุณลักษณะให้เป็นไปตามความต้องการได้ (กมลมาลย์ คำแสน, 2557: 1) ด้าน ธวัช ปุณโณทก (2556: 3 อ้างถึงใน รังรอง เจียมวิจักขณ์, 2561: 1-2) กล่าวว่า แบบเรียน คือ หนังสือที่มีเนื้อหาความรู้ หลักการ และวิธีการเรียนการสอนที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับการเรียน ระดับชั้นใดชั้นหนึ่ง ฉะนั้นหนังสือแบบเรียนจึงหมายถึงหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนทุกสาขาวิชาการ และส่วนใหญ่จะจำกัดอยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา นอกจากนี้ แบบเรียนเป็นสื่อที่ผลิต โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผ่านกระบวนการผลิต ควบคุม ตรวจสอบ รับรองและเผยแพร่โดยหน่วยงานรัฐ ทำให้ได้รับความน่าเชื่อถือ ตลอดจนเป็นสื่อสำคัญในการเรียนการสอนภาคบังคับ ได้รับการยอมรับ ว่าดีงาม ถูกต้อง เหมาะสม และได้รับการถ่ายทอดผ่านครูซึ่งเป็นบุคคลที่สังคมให้ความเคารพเชื่อถือ (วิสันต์ สุวิสิทธิ์, 2554)

มนนกุล ทิมอำ (2549: 58) ได้ให้เกณฑ์การวิเคราะห์คุณภาพของหนังสือเรียนในด้านต่าง ๆ ออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณลักษณะและด้านคุณภาพของหนังสือ กล่าวคือ ทางด้านคุณลักษณะ เป็นการวิเคราะห์คุณลักษณะด้านกายภาพ ประกอบด้วยลักษณะรูปเล่มการจัดทำภาพประกอบ ดังนี้ 1) ลักษณะรูปเล่ม ได้แก่ ปก (สีและการออกแบบปก) การจัดทำรูปเล่ม คุณภาพกระดาษขนาดตัวอักษร สี ความชัดเจน ขนาดรูปเล่มและจำนวนหน้าและศิลปะการจัดหน้า และ

2) ลักษณะภาพประกอบเกิดความชัดเจนของภาพความจริงของภาพ ขนาด และสีสันทของภาพ จำนวนภาพ การสื่อความหมายและคำอธิบายภาพประกอบ ส่วนด้านคุณภาพของหนังสือ เป็นการวิเคราะห์ลักษณะทางด้านเนื้อหาสาระ ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาการใช้ภาษา ดังนี้ 1) เนื้อหาวิชา ได้แก่ ความสอดคล้องกับหลักสูตร เนื้อหาสาระ คุณค่าคุณลักษณะที่เกิดแก่ผู้เรียน ความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหา การเรียงลำดับความยากง่ายลำดับการนำเสนอและความกลมกลืน แนวคิดริเริ่มเริ่มสร้างสรรค์ กิจกรรมเสนอแนะ แบบฝึกหัด แบบทดสอบ ประกอบบทเรียนและส่วนประกอบของหนังสือ 2) การใช้ภาษา ได้แก่ ความถูกต้องทางหลักภาษา ความชัดเจนของข้อความ ความเหมาะสมของภาษา และเครื่องหมายวรรคตอน ต่อมา กมลมาลย์ คำแสน (2557: 120) ได้เพิ่มเติมเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือเรียน ซึ่งนอกเหนือจากการวิเคราะห์ด้านกายภาพและคุณภาพของเนื้อหาแล้วยังสามารถวิเคราะห์ในประเด็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบและเนื้อหาไปพร้อมกัน กล่าวคือจะต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น หลักสูตร ระบบการศึกษา คุณค่าทาง คุณธรรมจริยธรรมในหนังสือแบบเรียนกับเป้าหมายในการพัฒนาสังคม เป็นต้น

ไอยดา กลิ่นอัน (2563: 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือเรียนหรือตำราเรียนว่าเป็นเอกสารทางวิชาการที่ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้หลักในการเรียนการสอน โดยมีจุดประสงค์เพื่อถ่ายทอดสาระความรู้ใน สาขาวิชาต่าง ๆ และส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนให้มีทักษะทางวิชาการตรงตามมาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาของประเทศ เช่นเดียวกับ โสภี อุ่นทะยา (อ้างถึงใน May Shwe Sin, 2564: 22) กล่าวว่า หนังสือเรียนเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งใน กระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ มีการกำหนดเนื้อหาตามวัยและพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะหนังสือเรียนด้านภาษาซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนฝึกทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียน และเรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษา ศิลปะการประพันธ์ ตลอดจนมีความซาบซึ้งในศิลปะทางภาษาจาก วรรณคดีและวรรณกรรมร้อยแก้ว และยังสอดแทรกความรู้ ความคิดในด้านสังคม วัฒนธรรมและการ ดำเนินชีวิตในสังคมด้วย เพราะฉะนั้น แบบเรียนทางภาษาของแต่ละชาติ ย่อมเป็นพื้นฐานสำคัญในด้านการปลูกฝังการใช้รูปแบบทางภาษาที่ถูกต้อง เหมาะสม ทั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาแบบเรียนทางภาษา เนื่องจากเป็นรายวิชาบังคับและเป็นรายวิชาพื้นฐานในการเรียนรู้และต่อยอดในการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ และในการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น

2.1.3 แบบเรียนลาวและแบบเรียนภาษาลาว

แบบเรียนลาว

ระบบการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยแบ่งเป็นการศึกษาในโรงเรียน (ในระบบ) และการศึกษาออกโรงเรียน (นอกระบบ) ซึ่งรูปแบบการศึกษาในโรงเรียนนั้นเป็นการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนในระบบปกติ โดยมีตารางเวลาและเนื้อหาหลักสูตรที่ถูกต้องตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย การศึกษาก่อนวัยเรียน สามัญศึกษา อาชีวศึกษา และการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยระดับสามัญศึกษานั้น คือการศึกษาและสอนความรู้พื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยประถมศึกษา มัธยมศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนทั้งหมด 12 ปี (สะหวาเซ่งวาท, 2015) ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันค้นคว้าวิทยาศาสตร์การศึกษา (2010) กล่าวถึง การนำหนังสือแบบเรียนมาใช้ในการจัดการเรียน

การสอนในหลักสูตรชั้นประถมศึกษาว่า กระทรวงศึกษาธิการได้ออกคำสั่งฉบับที่ 527 และ 528 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2550 ฉบับที่ 1086 และ 1087 ลงวันที่ วันที่ 5 ธันวาคม 2551 และ เลขที่ 806/สส. สวส.09 ลงวันที่ 17 สิงหาคม 2552 เกี่ยวกับการตีพิมพ์ตำราเรียนและคู่มือครูสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5 โดยให้ใช้หนังสือแบบเรียนเป็นพื้นฐานในการสอนบทเรียน การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น การประเมินผล การจัดการวิชาการ และอื่น ๆ ให้กับครูและผู้บริหารการศึกษาตามเงื่อนไขของแต่ละสถานที่ จึงได้เผยแพร่หลักสูตรศึกษานี้ให้ใช้ทั่วประเทศ จำนวน 9 วิชา คือ ภาษาลาว คณิตศาสตร์ คุณสมบัติศึกษา โลกรอบตัวเรา ศิลปกรรม ศิลปะ-ดนตรี ทัศนกรรม พลศึกษา และภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

แบบเรียนภาษาลาว

หลักสูตรชั้นประถมศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ກະຊວງ ສຶກສາທິການ, 2010: 61-2) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนภาษาลาว และหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนภาษาลาวไว้ ดังนี้

ภาษาลาวเป็นภาษาประจำชาติซึ่งมีความสำคัญต่องานต่างๆ เช่น นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร การเขียน และการสอนเพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรม การเรียนภาษาลาวในระดับประถมศึกษาเป็นการเรียนรู้ความรู้ภาษา ทำให้สนุก และรู้จักคิดผ่านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน พัฒนาความรู้ของผู้เรียนเกี่ยวกับหน้าที่และความสัมพันธ์ทางภาษาระหว่างภาษาที่ใช้ในบทเรียนกับภาษาที่ใช้ในสังคม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้า วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และมีความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ภาษาลาวซึ่งเป็นภาษาประจำชาติได้ ความรู้ ทักษะ ความเข้าใจภาษาลาว และความสามารถในการอ่านเขียน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความก้าวหน้าในการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในชุมชน ดังนั้น หลักสูตรภาษาลาวจึงต้องเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะในการใช้ภาษาในการเรียนรู้ การทำงาน และชีวิตประจำวัน

ทั้งนี้ ความสามารถในการอ่านและเขียนในบริบทต่าง ๆ การอ่านและการเขียนเป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาตนเองของนักเรียนให้เติบโตอย่างครบวงจรจนกลายเป็นคนที่มีคุณภาพในสังคมในระดับประถมศึกษา (โดยเฉพาะชั้น ป.1-3) เน้นการพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านการอ่านและการเขียน ผู้เรียนจะต้องเรียนคำศัพท์และฝึกอ่านตามเนื้อหาในตำราเรียน เมื่อนักเรียนจบระดับชั้นประถมศึกษา ก็จะใช้ทักษะการอ่านและการเขียนเป็นเครื่องมือในการเรียนวิชาต่างๆ ในระดับต่อไป

1) วัตถุประสงค์ของแบบเรียนภาษาลาว

การสอนและการเรียนรู้ภาษาลาวในระดับประถมศึกษาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะต่าง ๆ เช่น

ด้านความรู้

1. มีความรู้เกี่ยวกับภาษาที่ใช้เพื่อจุดประสงค์ เช่น ผู้ฟังและสถานการณ์ต่างๆ
2. มีความเข้าใจเนื้อหาของบท เช่น โครงสร้างและธรรมชาติของภาษาเป็นอย่างดี

ดีเยี่ยม

3. คำนึงเกี่ยวกับการสะกดคำ เช่น คำ ประโยค และเครื่องหมายวรรคตอน

ด้านทักษะ

1. สามารถฟัง พูด อ่านและเขียนได้อย่างมั่นใจ คล่องแคล่ว และเข้าใจภาษาลาวในชีวิตประจำวันหรือในการศึกษาชั้นสูง
2. สามารถพูดอธิบายได้ในขอบเขตของบริบทที่กำหนด
3. สามารถแบ่งปันข่าวสาร มุมมอง และความคิดสร้างสรรค์ในหัวข้อต่าง ๆ ของชุมชนท้องถิ่น
4. สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงได้เหมาะสมกับจุดประสงค์ วิเคราะห์-วิจารณ์ และตีความความหมายของบทได้
5. สามารถเขียนได้ภายในขอบเขตของบริบทที่กำหนด
6. สามารถสรุปข้อมูลเพื่อการเขียน วางแผน การสร้างโครงร่าง ปรับปรุง และเขียนเองได้
7. สามารถใช้ความรู้เรื่องการสะกด เครื่องหมายวรรคตอน และไวยากรณ์ได้
8. สามารถใช้ข้อมูลจากการฟัง พูด อ่าน เขียน ค้นคว้าข้อมูล ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาได้ดีขึ้นและมีเหตุผล
9. สามารถใช้การอ่านและการเขียนเพื่อพัฒนาความรู้สึกรัก พัฒนาสังคม และเสริมสร้างสติปัญญาของตนเอง สามารถใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมและตามวัฒนธรรม

ทัศนคติและค่านิยม

1. เคารพภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศของเราและยินดีที่กำหนดให้ภาษาลาวเป็นภาษาประจำชาติ
2. ภาคภูมิใจและมั่นใจในทักษะภาษาลาวของตนเองและสามารถนำไปใช้ได้
3. ความสนใจและความซาบซึ้งในภาษา เช่น การอ่านหนังสือ บทกวี และการเขียน เป็นต้น

2) เนื้อหา

หลักสูตรภาษาลาวแต่ละระดับชั้น ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ การฟังและการพูด การอ่านและการเขียน ดังนี้

การฟังและการพูด

นักเรียนจะเข้าใจวิธีการพูดด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้การฟัง-พูด โดยจะสามารถมีส่วนร่วมในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ตลอดจนใช้คำพูดอย่างมีประสิทธิภาพในครั้งต่อไป นักเรียนฟังมีมารยาทในการฟัง การพูด เพื่อรับและส่งข้อมูลให้ความคิดเห็น พิจารณา คิดอย่างมีจินตนาการและวิพากษ์วิจารณ์ กิจกรรมการฟังจะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์มากขึ้น ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีในการพูดและเนื้อหาจะมีความหมายที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผ่านกิจกรรมการพูด นักเรียนจะสร้างบทพูดขนาดยาว ครบถ้วน และครอบคลุมตามวัตถุประสงค์

การฟังและพูดที่ดี นักเรียนจะต้องเรียนรู้การใช้การฟังและการพูดตามบริบทของวัตถุประสงค์และผู้ฟัง พวกเขาจะต้องเรียนรู้วิธีการใช้ทักษะและวิธีการฟังและการพูด โดยการฟังและการพูดประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

การใช้การฟังและการพูด ผู้เรียนจะได้เรียนรู้การวิเคราะห์การฟังและการพูดตามวัตถุประสงค์และสถานการณ์ นักเรียนจะพัฒนาความรู้เกี่ยวกับลักษณะภาษาท้องถิ่น การพูดด้วยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน สถานการณ์ที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมทางสังคม นักเรียนมีส่วนร่วมด้วยความมั่นใจและความคุ้นเคยกับสถานการณ์การฟังและการพูด เพื่อวัตถุประสงค์ในชีวิตประจำวันและชีวิตในโรงเรียน สำหรับนักเรียนที่ไม่พูดภาษาลาวในชุมชน การฟังและพูดในชีวิตประจำวันเป็นเรื่องยากมากที่จะใช้ภาษาลาวเพราะไม่สามารถฝึกฝนในชุมชนได้ นักเรียนเหล่านี้จะต้องฝึกฝนอย่างหนักในโรงเรียน

ทักษะและวิธีการ ผู้เรียนจะต้องพัฒนาทักษะและวิธีการฟัง-พูดผ่านกิจกรรมฝึกอบรมต่าง ๆ โดยจะพัฒนาคำศัพท์ ไวยากรณ์ และการออกเสียง เพื่อใช้ในชีวิตประจำวันและเพื่อใช้ในการศึกษาต่อไปในอนาคต ผู้เรียนจะต้องพัฒนาให้เข้าใจความหมายของคำและไวยากรณ์ที่เรียนมาและใช้ความรู้ที่นำมาสร้างเป็นโครงร่างในการเข้าใจความหมายของภาษา

การอ่าน

นักเรียนสามารถอ่านและเข้าใจความแตกต่างระหว่างประเภทข้อความได้ นักเรียนใช้ทักษะทางคณิตศาสตร์เพื่อทำความเข้าใจข้อมูลในชีวิตประจำวัน เพื่อการเรียนรู้ในอนาคต นักเรียนพึงพอใจกับการอ่านสื่อเพื่อซึมซับข้อมูล ขยายความคิด และคิดอย่างมีจินตนาการและเชิงวิพากษ์ในระหว่างกิจกรรมการอ่าน นักเรียนจะได้รับประสบการณ์ในการเขียน หากต้องการอ่านให้ดีจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับการเขียนประเภทต่าง ๆ เรียนรู้การใช้ทักษะและวิธีการ ตลอดจนใช้ทักษะความเข้าใจในการอ่านงานอย่างเต็มที่ การอ่านประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

แบบฝึกการอ่าน นักเรียนศึกษาและวิเคราะห์เรียงความประเภทต่าง ๆ บทเรียนที่อ่านในแต่ละบท นักเรียนรู้จุดประสงค์ของผู้เขียน และวิธีเขียนเพื่อตอบสนองจุดประสงค์นั้น วิธีการเขียนเหล่านี้มีโครงสร้างและภาษาที่ใช้ในบท (โครงสร้างคำศัพท์ และประโยค) นักเรียนจะเข้าใจลีลาของผู้เขียน การเขียนเหมาะสมกับจุดประสงค์ในการเขียน สถานการณ์ และบุคคลที่จะอ่าน

นักเรียนมีความเป็นอิสระและมั่นใจในการอ่านและตอบคำถามในบทต่าง ๆ ในหัวข้อต่าง ๆ และหัวข้อที่ทำหายบางหัวข้อ นักเรียนอ่านและเรียนรู้บทเรียนในชีวิตประจำวันอย่างสนุกสนานพอ ๆ กับการเรียนในโรงเรียน คำตอบของนักเรียนต่อข้อความเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าพวกเขาเข้าใจความหมายอย่างลึกซึ้งและเห็นคุณค่าของเรียงความ

สำหรับนักเรียนที่ไม่พูดภาษาลาวในชุมชน การเรียนรู้การอ่านและใช้ภาษาลาวในชีวิตประจำวันเป็นเรื่องยากมาก เนื่องจากไม่สามารถฝึกอ่านในชุมชนได้ นักเรียนเหล่านี้ต้องการประสบการณ์ในโรงเรียนที่สนุกสนานและทำให้พวกเขาเข้าใจถึงคุณค่าของการอ่าน

ทักษะและวิธีการ นักเรียนพัฒนาทักษะและวิธีการอ่านผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนขั้นพื้นฐาน นักเรียนต้องพัฒนาความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรและการออกเสียง นักเรียนใช้ความรู้ที่อ่านสิ่งที่ไม่เคยเรียนรู้มาก่อน เพื่อพัฒนาความคล่องในการอ่าน พวกเขาต้องเรียนรู้การใช้สัญลักษณ์ในรูปภาพ ชื่อเรื่อง รูปแบบประโยค เพื่อเดาและค้นหา

ความหมาย เพื่ออ่านได้อย่างคล่องแคล่วพวกเขาต้องอ่านคำเหล่านั้นก่อนและคุ้นเคยกับคำเหล่านั้น โดยไม่ต้องอ่านตัวอักษรทุกตัว นักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์และไวยากรณ์จากข้อความที่อ่าน เพื่อให้เข้าใจความหมายได้ดี ตลอดระยะเวลาการเรียนรู้นี้ นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างภาษาที่มีความหมาย นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงที่แม่นยำด้วยความมั่นใจ

การเขียน

นักเรียนสามารถเขียนเรียงความได้หลากหลายประเภทตามรูปแบบของบทเรียน นักเรียนนำทักษะการเขียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพียงพอกับในการศึกษาระดับต่อไป นักเรียนจะมีความรักในการเขียนเรียงความ การแสดงความคิดเห็น ข้อมูล และการวิจัยด้วยตนเอง ตลอดกิจกรรมการเขียน สามารถจะเขียนให้ยาวขึ้น กว้างขึ้น และครอบคลุมมากขึ้นผ่านรูปแบบแบบฝึกหัดการอ่าน นักเรียนจะมีความก้าวหน้าในการเขียนข้อความที่มีความหมาย มีขอบเขต กว้าง และเหมาะสมกับผู้อ่าน หากต้องการเขียนให้ดีขึ้นต้องเรียนรู้กระบวนการเขียน เรียนรู้การใช้ทักษะ และวิธีการ รวมถึงประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับบริบท วัตถุประสงค์ และผู้อ่าน การเขียนประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

บทคัดเขียน ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างและลักษณะเฉพาะของประเภทข้อความและรูปแบบข้อความของผู้เขียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ จุดประสงค์ในการเขียน และการเขียนเพื่อให้คนอ่านประเภทใด ในการเรียนรู้การเขียน นักเรียนจะวิเคราะห์วัตถุประสงค์และสถานการณ์ เพื่อจัดระเบียบและประมวลผลการเขียน บทที่เขียนโดยนักเรียนจะเป็นบทเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน

นักเรียนมีอิสระและมั่นใจในการใช้กระบวนการเขียนภายในขอบเขตของบทที่จะเขียน เรียงความเหล่านี้จะมีผลตามวัตถุประสงค์และบทของผู้เขียน โดยจะเห็นได้ชัดเจนในโครงสร้าง และการเรียบเรียงในหมวดบท จะได้รับการพัฒนาความหมายที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ในที่สุดบทนั้นก็จะเป็นเรียงความที่ดี

สำหรับนักเรียนที่ไม่พูดภาษาลาวในชุมชน ทักษะทางการเขียนและใช้ภาษาลาวในชีวิตประจำวันเป็นเรื่องยากมาก เพราะการเขียนไม่ใช่เรื่องปกติในชุมชน นักเรียนเหล่านี้ต้องการประสบการณ์ในโรงเรียนที่สนุกสนานและทำให้พวกเขาเข้าใจถึงคุณค่าของการเขียน

ทักษะและวิธีการ

ไวยากรณ์และเครื่องหมายวรรคตอน นักเรียนจะพัฒนาทักษะการใช้ไวยากรณ์ และเครื่องหมายวรรคตอนผ่านกิจกรรมการเขียน นักเรียนจะสะสมความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างบท เพื่อใช้ภาษาที่มีความหมาย พวกเขาจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างคำประเภทต่าง ๆ ในรูปแบบภาษา นักเรียนได้สะสมทักษะเพื่อนำไปใช้ในการเขียนของตนเอง นักเรียนพัฒนาทักษะการใช้เครื่องหมายวรรคตอนอย่างถูกต้อง สิ่งสำคัญคือต้องรู้ว่าเมื่อใดควรใช้เครื่องหมายวรรคตอนและเมื่อใดไม่ควรใช้เพื่อเป็นนักเขียนที่มีประสิทธิภาพ

การสะกดคำ ผ่านกิจกรรมภาคปฏิบัติ นักเรียนจะพัฒนาทักษะการเขียนเพื่อให้พวกเขามีอิสระและมั่นใจในการเขียน พวกเขาจะพัฒนาทักษะการสะกดคำ เช่น การรู้ว่าเมื่อใดควรสะกดถูกหรือผิด เมื่อถึงเวลาที่พวกเขาจะกลายเป็นนักเขียนที่มีประสิทธิภาพ

การเขียนที่สวยงาม ตลอดระยะเวลาการฝึกอบรม นักเรียนจะพัฒนาทักษะการเขียน กล่าวคือ สามารถเขียนได้อย่างหมดจดและถูกต้อง พวกเขาจะพัฒนาทักษะการเขียนที่ดีคือ รู้ว่างานเขียนอะไรสวย งานไหนไม่สวย ล้วนส่งผลให้กลายเป็นนักเขียนที่มีประสิทธิภาพ

3) แบบเรียนภาษาลาว ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-5

แบบเรียนภาษาลาว นับเป็นส่วนสำคัญในการเริ่มต้นกระบวนการเรียนรู้การสื่อสาร การบ่มเพาะ ปลูกฝัง ความรู้ทั่วไป เพื่อให้มีความสามารถในการ อ่าน เขียน พูด ดู ถาม คิดคำนวณ สุขอนามัย การฝึกกีฬา-กายภาพ และการฝึกขั้นพื้นฐาน แบบเรียนภาษาลาวที่ในการจัดการเรียนการสอนประเภทสามัญศึกษา ในระดับชั้นประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาพื้นฐานและการศึกษาภาคบังคับ คือระดับประถมศึกษาปีที่ 1-5 มีจำนวน 7 เล่ม ซึ่งเป็นเนื้อหาในส่วนของ การฝึกการฝึกอ่าน-คิด-พูด จำนวน 210 ตัวบท ดังนี้

1. แบบเรียนภาษาลาว ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เน้นการฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาลาว จำนวน 2 เล่ม รวม 25 ตัวบท
2. แบบเรียนภาษาลาว ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เน้นการฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาลาว จำนวน 2 เล่ม รวม 24 ตัวบท
3. แบบเรียนภาษาลาว ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เน้นการฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาลาว และความรู้พื้นฐานทางด้านหลักภาษา โดยเฉพาะความรู้เกี่ยวกับการจำแนกประเภทคำ การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเขียนบทประเภทต่าง ๆ เช่น วิธีการแสดงความคิดเห็น เรื่องเล่าตามจินตนาการ การอธิบาย การเล่าเรื่องคน บทพรรณนา และภาพยกลอน เป็นต้น จำนวน 1 เล่ม ซึ่งแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีจำนวน 29 บท แต่ละบทจะประกอบด้วยตัวบทที่นำมาวิเคราะห์ 2 ตัวบท ประกอบด้วยตัวบทในหัวข้อ **ทวนอ่าว** (การอ่าน) และ **บีดอ่าวเสริม** (บทอ่านเสริม) รวมทั้งสิ้น 53 ตัวบท
4. แบบเรียนภาษาลาว ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เน้นการฝึกทักษะด้านอ่านเขียน และเรียนรู้หลักไวยากรณ์ต่าง ๆ ในภาษาลาว จำนวน 1 เล่ม ทั้งนี้ แบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวน 66 บท ซึ่งตัวบทที่นำมาวิเคราะห์อยู่ในหัวข้อ **ทัดอ่าว** (ฝึกอ่าน) รวมทั้งสิ้น 58 ตัวบท
5. แบบเรียนภาษาลาว ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เน้นการฝึกทักษะด้านอ่านเขียน และเรียนรู้หลักไวยากรณ์ต่าง ๆ ในภาษาลาว ทั้งนี้ แบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีจำนวน 58 บท ซึ่งตัวบทที่นำมาวิเคราะห์อยู่ในหัวข้อ **ทัดอ่าว** (ฝึกอ่าน) รวมทั้งสิ้น 50 ตัวบท

2.1.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัย บทความตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียน เพื่อให้เห็นภาพรวมของการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังนี้

พลเดช โตวิวัฒน์ (2551) ได้ศึกษาหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาหลักสูตร พ.ศ. 2521 และนวนิยายเรื่องทางช้างเผือกของรัชณี ศรีไพรวรรณ ในด้านโครงเรื่องตัวละครแนวคิด กลวิธีการเล่าเรื่อง และความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมทั้งสองตามแนวคิดการวิเคราะห์วรรณกรรมและวรรณกรรมเยาวชน ผลการศึกษาในส่วนของการศึกษาหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยหลักสูตร พ.ศ. 2521 พบว่า หนังสือเรียนชุดนี้มีโครงเรื่องใหญ่ไม่ซับซ้อน แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ โครงเรื่องย่อยที่จบในตอนเดียวที่มุ่งสอนคุณธรรมจริยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและทักษะการดำรงชีวิต และโครงเรื่องย่อยที่มีหลายตอนสัมพันธ์กันที่ช่วยเน้นความสัมพันธ์อันดีระหว่างตัวละครที่คอยช่วยเหลือกันตลอดเวลา ในด้านการสร้างตัวละคร หนังสือเรียนชุดนี้มีตัวละครเด็กที่อาจแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวละครนิสัยดี คือ มานี ชูใจและวีระ และกลุ่มตัวละครที่เคยประพฤติตัวไม่ดีแต่กลับตัวด้วยการชี้แนะของเพื่อน คือ ปิติ เพชร และจันทร์ในด้านแนวคิด หนังสือเรียนชุดนี้มีแนวคิดเรื่องคุณธรรมและการดำเนินชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนเติบโตขึ้นเป็นคนดีและมีคุณธรรมในกายภาคน้ำจำนวนทั้งสิ้น 11 ประการ คือ ความมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์สุจริตความอดสาหะ ความกตัญญู กตเวที ความสามัคคี ความมีสติและความมีเหตุมีผล คุณค่าของการศึกษา ความเคารพสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความหวงแหนศิลปวัฒนธรรมของชาติการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และแนวทางดำเนินชีวิตในสังคม ส่วนด้านกลวิธีการเล่าเรื่อง หนังสือเรียนชุดนี้มีกลวิธีการเล่าเรื่องที่หลากหลายเพื่อนำเสนอเนื้อหาได้อย่างสนุกสนานและไม่น่าเบื่อ โดยใช้กลวิธีทั้งสิ้น 6 กลวิธี ได้แก่ การเล่าเรื่องแบบเรื่องสั้น การเล่าเรื่องแบบเรื่องซ้อนเรื่อง การเล่าเรื่องผ่านบันทึกประจำวัน การเล่าเรื่องผ่านจดหมายการเล่าเรื่องโดยนำเสนอเป็นบทละครเวทีและการเล่าเรื่องด้วยบทร้อยกรอง

วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2554) ศึกษาอุดมการณ์ที่ประกอบสร้างและสื่อผ่านกลวิธีทางภาษาในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2503 - 2544 จำนวน 4 หลักสูตรตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ พบกลวิธีทางภาษาที่หนังสือเรียนใช้สื่ออุดมการณ์ต่าง ๆ ทั้งสิ้น 15 กลวิธี กลวิธีทางภาษาที่ตัวบทหนังสือเรียนใช้เป็นหลักเพื่อสื่ออุดมการณ์ ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ การใช้ประโยคแสดงเหตุผล การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วยโครงสร้างประโยค การใช้ความเชื่อที่มีอยู่ก่อน และการใช้เสียงที่หลากหลาย กลวิธีทางภาษาเหล่านี้สื่ออุดมการณ์ต่าง ๆ ไปสู่ผู้อ่านทั้งสิ้น ชุดความคิด อุดมการณ์เด่นซึ่งพบในหนังสือเรียนทุกเล่มคือ อุดมการณ์เด็กและอุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชาย และศึกษาเปรียบเทียบอุดมการณ์ที่สื่อผ่านหนังสือเรียนแต่ละหลักสูตร ซึ่งพบว่าความคิดย่อยของอุดมการณ์บางชุดเป็นความคิดอุดมการณ์ที่ปรากฏซ้ำอย่างต่อเนื่องในหนังสือเรียนทุกหลักสูตร เช่น ความคิดที่สื่อว่า เด็กดีคือสมาชิกที่ดีของสังคมและพลเมืองดีของชาติ และประเทศไทย คือ ประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ เจริญรุ่งเรืองและสงบร่มเย็น และความคิดย่อยของอุดมการณ์บางชุดเป็นความคิดที่ปรากฏในหนังสือเรียนบางหลักสูตร เช่น ความคิดย่อยที่สื่อว่า เด็กดีเป็นผู้ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ซึ่งปรากฏในหนังสือเรียนหลักสูตร พ.ศ.2544 และเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าเป็นผู้ที่เปี่ยมมิตรกับประชาชน ซึ่งปรากฏในหนังสือเรียนหลักสูตร พ.ศ.2520 และ พ.ศ.2544 ด้านผลการศึกษาวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมพบว่า หนังสือเรียนเป็นวาทกรรมที่ผลิตขึ้นโดยการควบคุมของหน่วยงานด้านการศึกษารัฐ เพื่อใช้ในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งประชาชนทุกคนต้องเข้ารับการศึกษา และมีครู ซึ่งเป็นบุคคลที่สังคมไทยให้ความเคารพเป็นผู้ถ่ายทอดสู่นักเรียน หนังสือเรียนจึงเป็นวาทกรรมที่มีสถาบันรับรอง ได้รับการตีความในฐานะของความรู้ที่เชื่อว่าถูกต้อง

เหมาะสม ทั้งยังสามารถเข้าถึงประชาชนทุกระดับในสังคม อุดมการณ์ที่อยู่ในหนังสือเรียนจึงสามารถส่งผลกระทบต่อสังคมได้ในวงกว้าง และด้านผลการศึกษาวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม พบว่าอุดมการณ์ต่าง ๆ ที่สื่อผ่านหนังสือเรียนนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับความคิดและค่านิยมในสังคมหลายประการ ได้แก่ ความคิดเรื่องความอาวุโส ความคิดเรื่องระบบอุปถัมภ์ ความคิดทางพระพุทธศาสนา ความคิดเรื่องชายเป็นใหญ่ รวมถึงแนวคิดและนโยบายของรัฐที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละสมัย ขณะเดียวกันอุดมการณ์ต่าง ๆ ที่สื่อผ่านหนังสือเรียนนั้นก็อาจส่งผลกระทบต่อระบบความคิด ความเชื่อของผู้อ่านรวมถึงสังคมในด้านต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน ได้แก่ การนิยามความหมายของสมาชิกที่พึงประสงค์ของสังคมไทย การนำเสนอภาพอุดมคติของบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ ในสังคม และการกำหนดแบบแผนความสัมพันธ์ของคนในสังคม

รังรอง เจียมวิจักขณ์ (2561) ศึกษาเนื้อหาและกิจกรรมในหนังสือเรียนภาษาไทยภาษาพาที ในด้านความสอดคล้องกับการนำมาใช้สอนผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 โดยใช้ข้อมูลจากหนังสือเรียนภาษาไทย ภาษาพาทีตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวม 6 เล่ม ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยสรุปได้ว่าเนื้อหาและกิจกรรมในหนังสือเรียนภาษาไทย ภาษาพาทีสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 ครบทั้ง 4 ข้อ ได้แก่ มีเนื้อหาและกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีคุณภาพ มีพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 และการมีสุขภาวะที่ดี ในส่วนของสถาบันที่ผู้เรียนเกี่ยวข้อง คือ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันพระกษัตริย์ เนื้อหาและกิจกรรมสะท้อนให้เห็นแบบอย่างที่ดีงาม ช่วยส่งเสริมพฤติกรรมอันดีงามให้แก่ผู้เรียน

สุชาติ สุกุลสีรุ่งโรจน์ (2563) ศึกษาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กับกลวิธีทางภาษาในหนังสืออ่านนอกเวลาช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ จากหนังสืออ่านนอกเวลา จำนวน 5 เล่ม ได้แก่ นกนางเขน โสนน้อย ส้มสีม่วง หนูหล่อกับมอมอ และสี่เทาเจ้าตัวจิ๋ว โดยศึกษาการประยุกต์ใช้กรอบมิติทั้ง 3 ของวาทกรรมของแฟร์คลัฟ ผลการศึกษาวิถีปฏิบัติทางวาทกรรม พบว่า หนังสืออ่านนอกเวลาเป็นหนังสือที่กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้คัดเลือกให้เด็กอ่าน โดยมีกรอบแนวคิดในการเลือกที่ชัดเจน สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา ดังนั้น หนังสือทุกเล่มจึงเป็นหนังสือที่ดีที่เหมาะสมกับเด็กและช่วยพัฒนาเด็กได้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับเด็กตามความต้องการของชาติ ผลการศึกษาตัวบทพบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3 คุณลักษณะ ได้แก่ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับอุปนิสัย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เด็กพึงปฏิบัติต่อผู้อื่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เด็กพึงปฏิบัติต่อสถาบัน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่พบการถ่ายทอดผ่านกลวิธีทางภาษา 2 ระดับ คือ กลวิธีทางภาษาระดับคำ ได้แก่ การเลือกใช้คำ/กลุ่มคำ การใช้คำแสดงทัศนภาวะ การใช้คำ/กลุ่มคำขยาย การใช้คำ/กลุ่มคำแสดงความเป็นพวก และการใช้คำกลุ่มคำแสดงการประเมินค่า กลวิธีทางภาษาระดับข้อความ ได้แก่ การใช้วัจนกรรม การใช้เสียงที่หลากหลาย

และการใช้อุปกรณ์ ผลการศึกษาวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม พบว่า หนังสืออ่านนอกเวลา มีบทบาทในการถ่ายทอดแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของเด็กดีตามที่หลักสูตรการศึกษากำหนดและสอดคล้องกับบริบทสังคมไทย

ไอยดา กลิ่นอัน (2563) ศึกษาอุดมการณ์และกลวิธีทางภาษาที่ใช้สื่ออุดมการณ์ในหนังสือเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ใช้ในประเทศไทย โดยใช้แนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของแฟร์คลัฟ (Fairclough, 1995) มาใช้เป็นการรอบการศึกษาหลักในการวิเคราะห์ตัวบท วิถีปฏิบัติทางวาทกรรม และวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม ผลการศึกษาพบอุดมการณ์ที่ปรากฏในหนังสือเรียนทุกเล่ม 4 อุดมการณ์ ได้แก่ อุดมการณ์ความเป็นเด็กและวัยรุ่น อุดมการณ์ความเป็นชาย - หญิง อุดมการณ์เกี่ยวกับเจ้าของภาษา และอุดมการณ์เกี่ยวกับโรงเรียนและนักเรียน พบอุดมการณ์ที่ปรากฏในหนังสือเรียนบางเล่ม 9 อุดมการณ์ เช่น อุดมการณ์รักโลก อุดมการณ์ความรวยจน อุดมการณ์คนพิการ เป็นต้น อุดมการณ์ดังกล่าวถูกสื่อผ่านกลวิธีทางภาษาทั้งสิ้น 8 กลวิธี ได้แก่ การใช้คำศัพท์ การใช้คำแสดงทัศนภาวะ การใช้คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง การใช้โครงสร้างประโยค การอ้างส่วนใหญ่ การใช้สภาวะเกิดก่อน การใช้เสียงที่หลากหลาย และการใช้กลวิธีทางวาทศิลป์

ผลการศึกษาวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมพบว่าหนังสือเรียนมีขั้นตอนการผลิตและตรวจประเมินคุณภาพภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐและได้รับการรับรองให้ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้อุณหภูมิในการจัดการศึกษาของประเทศ ซึ่งประชาชนทุกคนจำเป็นต้องเข้ารับการศึกษาภาคบังคับตามที่ รัฐกำหนด หนังสือเรียนจึงเป็นวาทกรรมที่มีสถาบันรับรองและได้รับการตีความในฐานะของความรู้อันถูกต้องและเหมาะสม อีกทั้งมีครูผู้ซึ่งสังคมไทยให้ความเคารพนับถือเป็นผู้ถ่ายทอดสู่นักเรียน อุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในหนังสือเรียนจึงส่งผลกระทบต่อสังคมได้ในวงกว้าง

ผลการศึกษาวิถีปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมพบว่าการสื่ออุดมการณ์ผ่านหนังสือเรียนได้รับอิทธิพลจากค่านิยมในสังคมไทยหลายประการ ได้แก่ ค่านิยมชายเป็นใหญ่ ค่านิยมความมีอาวุโส และค่านิยมการใช้ภาษาอังกฤษแบบเจ้าของภาษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พ.ศ.2557 ในขณะที่เดียวกันอุดมการณ์ที่สื่อผ่านหนังสือเรียนก็ส่งผลกระทบต่อระบบความคิดความเชื่อของผู้อ่านรวมถึงสังคมไทยด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะการประกอบสร้างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่พึงประสงค์ไปสู่ผู้อ่าน และการประกอบสร้างภาพมายาคติของบุคคลหรือสิ่งอื่น ๆ ในสังคมตามที่หนังสือเรียนต้องการนำเสนอไปสู่ผู้อ่านด้วย สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าวาทกรรมหนังสือเรียนผลิตซ้ำอุดมการณ์ที่รัฐเห็นว่าสำคัญไปสู่ผู้อ่านที่เป็นเด็ก เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม ซึ่งเอื้อต่อการควบคุมดูแลโดยรัฐต่อไป

May Shwe Sin (2564) ศึกษาและเปรียบเทียบโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา โดยกำหนดขอบเขตของศึกษาค้นคว้าจากหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาทีและวรรณคดีลำนำในระดับชั้นประถมศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2551 จำนวนทั้งหมด 12 เล่ม และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาตามแผนการพัฒนาแบบเรียนของรัฐบาลพม่า จำนวน 5 เล่ม รวมจำนวนทั้งสิ้น 17 เล่ม รวมถึงได้

ประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดด้านการศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียน และกรอบแนวคิดด้านการเปรียบเทียบหนังสือเรียนมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่ามีเนื้อหาที่แทรกคุณธรรมจริยธรรมที่ต้องการอบรมปลูกฝังให้แก่เยาวชน ให้มีความรักชาติ การเสริมสร้างให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมประเทศชาติ รู้รักสามัคคี มีน้ำใจไมตรี ซื่อสัตย์ สุจริต และมีวัฒนธรรม ปฏิบัติตนตามหน้าที่และสิทธิในฐานะพลเมืองดี บำเพ็ญประโยชน์ต่อชาติ บ้านเมือง ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ ส่งเสริม สนับสนุนหรือช่วยเหลือ สร้างความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงและรักเกียรติภาคภูมิใจในประเทศชาติ อีกทั้งเนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือเรียนยังมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ได้แก่ 1) ความถูกต้องเที่ยงตรง 2) เรียงลำดับจากง่ายไปยาก ตามวัยของผู้เรียนแต่ละระดับชั้น 3) การแบ่งเนื้อหาไม่ซ้ำซ้อน มีความต่อเนื่องในแต่ละบท 4) ให้สาระความรู้และสติปัญญา 5) มีบทอภิปรายแสดงความคิดเห็นในทางที่ดีต่อสังคมและประเทศ 6) กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางด้านความคิดให้แนวคิดที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียน ซึ่งโครงสร้างและเนื้อหานี้มีความคล้ายคลึงกันและมีความแตกต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย และหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 พบประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) ด้านเนื้อหาและการนำเสนอ 2) ด้านการใช้ภาษา 3) ด้านรูปเล่ม และ 4) ด้านคุณค่าคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์

มารีษา หมัดหนี (2565) ศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบวาทกรรมและปฏิบัติการทางวาทกรรม “เด็กดี” ในบริบทสังคมและวัฒนธรรมของไทยกับมาเลเซีย ตามกรอบแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของแฟร์คลาฟ (Fairclough, 1995) สมมติฐานการวิจัยมี 2 ประการ คือ ประการแรก วาทกรรม “เด็กดี” ในแบบเรียนของไทยประกอบสร้างขึ้นจากชุดวาทกรรมต่าง ๆ ได้แก่ วาทกรรมชาติ วาทกรรมศาสนาพุทธ วาทกรรมพระมหากษัตริย์ วาทกรรมระบบอาวุโสและระบบอุปถัมภ์ รวมถึงวาทกรรมหน้าที่ของปัจเจกบุคคล ส่วนวาทกรรมในแบบเรียนมาเลเซียประกอบสร้างขึ้นจากวาทกรรมความรักศักดิ์ศรีของปัจเจกบุคคล วาทกรรมสถาบันครอบครัวและวาทกรรมว่าด้วยพหุวัฒนธรรม รวมทั้งชุดวาทกรรมศาสนาอิสลาม ประการที่ 2 วาทกรรมและปฏิบัติการทางวาทกรรม “เด็กดี” ในบริบทสังคมและวัฒนธรรมของไทยกับมาเลเซียทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน กลุ่มข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบเรียนไทยและมาเลเซียในรอบ 1 ทศวรรษ (ระหว่างปี พ.ศ.2550 - 2559) จำนวน 39 เล่ม ได้แก่ แบบเรียนของไทย จำนวน 24 เล่ม และแบบเรียนของมาเลเซีย จำนวน 15 เล่ม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า แบบเรียนไทยและมาเลเซีย มีวาทกรรม “เด็กดี” ร่วมกัน ได้แก่ วาทกรรมชาติ วาทกรรมศาสนา วาทกรรมพระมหากษัตริย์ วาทกรรมระบบอาวุโส และวาทกรรมหน้าที่ของปัจเจก ส่วนวาทกรรม “เด็กดี” ที่แตกต่างกัน ได้แก่ ประการแรก วาทกรรม “เด็กดี” ของไทยจะให้ความสำคัญกับพระมหากษัตริย์ ส่วนแบบเรียนมาเลเซียให้ความสำคัญกับศาสนาในฐานะเป็นศูนย์รวมของจิตใจเป็นหลัก ประการที่สองในแบบเรียนไทยเน้นระบบอาวุโส ทั้งความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ระบบเครือญาติกับสังคมมากกว่าในแบบเรียนของมาเลเซีย ประการที่สามวาทกรรม “เด็กดี” ในแบบเรียนไทยสัมพันธ์กับวาทกรรม “เด็กดี” ที่ภาครัฐเป็นผู้กำหนดค่านิยม 12 ประการ ส่วนในแบบเรียนของมาเลเซีย วาทกรรม “เด็กดี” สัมพันธ์กับหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม

โยทกา พูลทอง และ นิธิอร พรอำไพสกุล (2566) ศึกษาการวิเคราะห์มิติทางวัฒนธรรมไทยและกลวิธีการถ่ายทอดวัฒนธรรมในแบบเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยของผู้เรียนชาวเกาหลี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบเรียนส่งผลต่อการเรียนรู้เข้าใจ ทั้งในด้านของภาษาและวัฒนธรรมของผู้เรียน นอกจากนี้บทบาทในการด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารแล้ว แบบเรียนยังเป็นไปเพื่อการเรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรมอีก โดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาการวิจัย จำนวน 3 เล่ม พิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ.2562 ปี พ.ศ.2563 และ ปี พ.ศ.2564 ได้แก่ ตำราไทยฉบับมาตรฐาน (A1) ตำรามาตรฐานไทย (A2) และตำราไทยฉบับมาตรฐาน (B1) โดยใช้แนวคิดมิติทางวัฒนธรรมของ Moran และกลวิธีการถ่ายทอดวัฒนธรรม ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นงานวิจัยที่เน้นการวิเคราะห์และเขียนนำเสนอผลการวิเคราะห์รูปแบบพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า มิติทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแบบเรียนทั้ง 3 เล่ม 3 มิติ ได้แก่ 1. มิติด้านผลผลิต (Product) วัฒนธรรมที่พบ ได้แก่ อาหารไทย ประวัติศาสตร์ไทย การแต่งกาย การขนส่งสาธารณะและศิลปะไทย 2. มิติด้านวิถีชีวิต (Practice) วัฒนธรรมที่ปรากฏพบ ได้แก่ การทักทาย ประเพณีไทยและวันสำคัญของไทย การใช้บัตรรถไฟฟ้า และกีฬาพื้นบ้านไทย 3. มิติด้านมุมมองต่อวัฒนธรรม (Perspective) วัฒนธรรมที่พบได้แก่ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ไทย ความเชื่อและค่านิยมของคนไทย แบบเรียนทั้ง 3 เล่ม ใช้กลวิธีการถ่ายทอดวัฒนธรรมวิธีเดียว คือ การรักษาวัฒนธรรม (Culture Maintenance) ซึ่งเป็นการถ่ายทอดคุณค่าของวัฒนธรรมไทยแบบอนุรักษ์นิยมให้ผู้เรียนชาวเกาหลีได้ศึกษา ทั้งนี้ ในแบบเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับผู้เรียนชาวเกาหลีทั้ง 3 เล่ม ได้แทรกความต่างทางวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมเกาหลี เพื่อให้ผู้เรียนชาวเกาหลีได้ปรับตัวเมื่อมีโอกาสเดินทางมาใช้ชีวิตในบริบทสังคมไทย เช่น เรื่องผักชีในอาหารไทยการใช้ขนส่งสาธารณะของไทย ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด การทักทายเรียกชื่อคนไทย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนตามที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถจำแนกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ การวิเคราะห์ด้านโครงสร้าง และการวิเคราะห์ด้านเนื้อหา ดังนี้

การวิเคราะห์ด้านโครงสร้าง เป็นรูปแบบการวิเคราะห์ทางด้านกายภาพของแบบเรียน ได้แก่ งานวิจัยของ พลเดช ไตวิวัฒน์ (2551) ได้ใช้แนวคิดด้านการวิเคราะห์วรรณกรรมในการศึกษาโครงสร้างของหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาหลักสูตร พ.ศ.2521 และนวนิยายเรื่องทางช้างเผือกของ รัชณี ศรีไพรวรรณ ด้าน รังรอง เจียมวิจิตร (2561) ศึกษาองค์ประกอบของแบบเรียนด้านความสอดคล้องของเนื้อหาและกิจกรรมในหนังสือเรียนภาษาไทยภาษาพาที ซึ่งมีลักษณะเป็นการวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหาและรูปแบบการจัดกิจกรรมที่ปรากฏในแบบเรียนที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 อย่างไรก็ตาม ส่วน May Shwe Sin (2564) การศึกษาและเปรียบเทียบโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย และรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา โดยประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดด้านการศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาของหนังสือเรียน และกรอบแนวคิดด้านการเปรียบเทียบหนังสือเรียนมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ จากการวิเคราะห์ด้านโครงสร้างดังกล่าว พบว่าการวิเคราะห์โครงสร้างของแบบเรียนแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ กล่าวคือ การวิเคราะห์โครงสร้างทางกายภาพในภาพรวมของรูปเล่ม และการเรียงลำดับเนื้อหาของ

กระบวนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยหรือแต่ละบทเรียน ซึ่งนอกจากทำให้เห็นภาพของโครงสร้างแบบเรียนที่ชัดเจนขึ้นแล้ว ยังแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาสาระที่ปรากฏในแบบเรียนสอดคล้องตามเกณฑ์การวิเคราะห์คุณภาพของหนังสืออย่างไรบ้าง

การวิเคราะห์ด้านเนื้อหา เป็นรูปแบบการวิเคราะห์ในการจัดกลุ่มเนื้อหาสาระที่ปรากฏในแบบเรียน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบและเนื้อหา ได้แก่ งานวิจัยของ พลเดช ไตรวิวัฒน์ (2551) แสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่ปรากฏในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาหลักสูตร พ.ศ.2521 และนวนิยายเรื่องทางช้างเผือกของ รัชณี ศรีไพรวรรณ กล่าวคือ แนวคิดเรื่องคุณธรรมและการดำเนินชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนเติบโตขึ้นเป็นคนดีและมีคุณธรรมในกายภาคหน้า ทั้งสิ้น 11 ประการ คือ ความมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์สุจริตความอดุสาหะ ความกตัญญูกตเวทิตี ความสามัคคี ความมีสติและความมีเหตุผล คุณค่าของการศึกษา ความเคารพสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความหวงแหนในศิลปวัฒนธรรมของชาติ การรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติ และแนวทางดำเนินชีวิตในสังคมด้าน โยทกา พูลทอง และ นิธิอร พรอำไพสกุล (2566) ศึกษาการวิเคราะห์มิติทางวัฒนธรรมไทยและกลวิธีการถ่ายทอดวัฒนธรรมในแบบเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยของผู้เรียนชาวเกาหลี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบเรียนส่งผลต่อการเรียนรู้เข้าใจ ทั้งในด้านของภาษาและวัฒนธรรมของผู้เรียน นอกจากนี้บทบาทในการดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารแล้ว แบบเรียนยังเป็นไปเพื่อการเรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม

นอกจากนี้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาในแบบเรียนได้มีการนำแนวคิดแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์มาใช้มากยิ่งขึ้น เช่น งานวิจัยของ วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2554) ศึกษาด้านอุดมการณ์และกลวิธีทางภาษาในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยระดับประถมศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2503 - 2544 จำนวน 4 หลักสูตร สุชาติ สุกสิรุ่งโรจน์ (2563) ศึกษาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กับกลวิธีทางภาษาในหนังสืออ่านนอกเวลา ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จากหนังสืออ่านนอก "ไอยดา กลิ่นอัน (2563) ศึกษาอุดมการณ์และกลวิธีทางภาษาที่ใช้สื่ออุดมการณ์ในหนังสือเรียนวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ใช้ในประเทศไทย มาริษา หมัดหนี (2565) ศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบวาทกรรมและปฏิบัติการทางวาทกรรม “เด็กดี” ในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของไทยกับมาเลเซีย ตามกรอบแนวคิด วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของแฟร์คลาฟ (Fairclough, 1995)

ทั้งนี้ งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นการศึกษาวิเคราะห์ของโครงสร้างของแบบเรียนภาษาลาว โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์เฉพาะในส่วนโครงสร้างของตัวบทสัมพันธ์สารที่ปรากฏในแบบเรียนภาษาลาว ซึ่งดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เฉพาะในส่วนของคุณลักษณะทางกายภาพที่ปรากฏในแต่ละสัมพันธ์บทเท่านั้น ผู้วิจัยไม่ได้วิเคราะห์ในส่วนเนื้อหาของสัมพันธ์บท

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์สาร

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยศึกษารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสัมพันธ์สารและการวิเคราะห์ประเภทสัมพันธ์สาร เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดทฤษฎีในการวิเคราะห์จัดกลุ่ม ดังนี้

2.2.1 สัมพันธสาร

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ (2552) นิยามว่า สัมพันธสาร (discourse) หมายถึง หน่วยภาษาที่ใหญ่กว่าประโยค ประกอบด้วยประโยคมีความต่อเนื่องและเกี่ยวพันกันตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไป

ด้าน ผ่าน บาลโพธิ์ (2553: 8) กล่าวว่า สัมพันธสาร คือ ลักษณะของข้อความต่อเนื่อง ซึ่งปรากฏการวิเคราะห์สัมพันธสาร (discourse analysis) ทั้งรูปแบบของการวิเคราะห์สัมพันธสารพูด (spoken discourse analysis) และการวิเคราะห์สัมพันธสารเขียน (written discourse analysis) กล่าวคือ สัมพันธสารเขียน (written discourse) หมายถึง ข้อความที่เขียนต่อเนื่องกันมากกว่าหนึ่งประโยค และมีหน้าที่ทางภาษาอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ มีขั้นตอนหรือส่วนย่อย (more) โดยที่แต่ละส่วนย่อยมีการใช้ภาษาหรือวัจนสาร (speech act) แตกต่างกัน ซึ่งแตกต่างกันทั้งรูปประโยคและศัพท์ เพื่อให้สอดคล้องกับหน้าที่ของส่วนย่อยนั้น ทั้งนี้ งานเขียนแต่ละชนิดย่อมมีประเภทของสัมพันธสารมากหรือน้อยตามความจำเป็น

ส่วน จันทิมา อังคพณิชกิจ (2563) กล่าวถึง การแปลคำว่า discourse ออกเป็นภาษาไทยหลายคำ ได้แก่ สัมพันธสาร ข้อความ วัจนะ ปริจเฉท และวาทกรรม ด้วยสาเหตุจากมุมมองที่ต่างกัน เช่นเดียวกับ สุภาวดี วลีวิวัฒน์ (2562) ได้ศึกษาและอธิบายไว้ว่า “discourse” หรือ “Discourse” มีการนิยามคำศัพท์ในภาษาไทยไว้อย่างหลากหลาย เช่น ปริจเฉท สัมพันธสาร วัจนะ ข้อความต่อเนื่อง ภาษาระดับข้อความ และวาทกรรม ซึ่งมีลักษณะร่วมกัน คือ การศึกษาหน่วยทางภาษาที่มนุษย์ใช้ในการปฏิสัมพันธ์ต่อกัน โดยเป็นหน่วยทางภาษาที่ปรากฏต่อเนื่องกันในระดับที่สูงกว่าประโยค อาจแสดงออกมาในลักษณะของการพูด (spoken) หรือการเขียน (written) ทั้งนี้ discourse เป็นการศึกษาภาษาที่เน้นศึกษาโครงสร้างโดยรวมข้อความที่เป็นแก่น อ้างอิงและการใช้รูปแบบ คำนามและการเชื่อมโยงความ ในแวดวงภาษาไทยนิยมศึกษาเกี่ยวกับ “การเชื่อมโยงความ” ส่วนคำว่า “Discourse” นิยมศึกษาในมุมมองทางสังคมศาสตร์ โดยนิยามศัพท์ในภาษาไทยไว้ว่า “วาทกรรม” ซึ่งหมายถึง ระบบในการสร้าง/ผลิต (constitue) เอกลักษณ์ (identity) และความหมาย (significance) ให้แก่สรรพสิ่งต่าง ๆ ที่ห่อหุ้มเราอยู่ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความจริง อำนาจหรือตัวตนของเราเอง นอกจากนี้วาทกรรมยังทำหน้าที่ตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้าง (valorize) ซึ่งสื่อให้เห็นว่าความเกี่ยวพันของการกระทำทางสังคมที่มาจากคำพูดของบุคคล เป็นการชี้ให้เห็นนัยสำคัญเรื่องการใช้ภาษาและมุมมองทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2554)

การวิเคราะห์สัมพันธสาร หรือ สัมพันธสารวิเคราะห์ (Discourse Analysis) นั้น การศึกษาความเกี่ยวพันร้อยเรียงประโยคในภาษาพูดและภาษาเขียนขึ้นเป็นหน่วยที่ใหญ่กว่าระดับประโยค (พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ประยุกต์ ราชบัณฑิตยสถาน, 2553: 135) โดย จรัลวิไล จรุงุญโรจน์และคณะ (2554) กล่าวว่า ตัวสัมพันธสาร (discourse) เองเป็นหน่วยทางภาษาในระดับที่ใหญ่กว่าระดับประโยค ดังนั้น สัมพันธสารประกอบด้วยประโยคอย่างน้อยที่สุดตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไป ตัวอย่างของสัมพันธสาร ได้แก่ บทสนทนาบทความหรือบทโฆษณา นักภาษาศาสตร์ศึกษาลักษณะของ ‘ความเกี่ยวพันร้อยเรียง’ ระหว่างประโยคที่ปรากฏในสัมพันธสารโดยเน้นศึกษาความสัมพันธ์ที่ยึดเหนี่ยวส่วนต่าง ๆ ของข้อความโดยการใช้ตัวบ่งชี้ที่เป็นภาษา อีกนัยหนึ่งก็คือ

นักภาษาศาสตร์ตั้งคำถามว่ามีกลไกทางภาษาอะไรที่ทำให้ประโยคย่อย/อนุภาค (clause) หรือ ประโยค (sentence) มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวเนื่องกัน (Halliday and Hasan, 1976) คำตอบก็คือ เครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความ (cohesive device) เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ประโยคในสัมพันธ์สาร มีความเกี่ยวเนื่องกัน และทำให้เกิดความสัมพันธ์กันทางด้านความหมาย

นอกจากนี้ สุภาวดี วสีวิวัฒน์ (2562: 138 - 140) ได้ศึกษาพัฒนาการด้านแนวคิดและ ตัวอย่างงานวิจัยด้านการศึกษาระดับข้อความ (discourse) โดยกล่าวว่า การศึกษาระดับข้อความ หมายถึง การศึกษาข้อมูลจากภาษาพูด ภาษาเขียนที่ใช้ในการสื่อสาร อยู่ในบริบทอย่างใดอย่างหนึ่ง และมีความหมายแฝงอยู่ว่าภาษามีหน้าที่ในการสื่อสาร ซึ่งผู้พูดมีเจตนาหรือจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร ทั้งนี้ การศึกษาระดับข้อความในภาษาไทยนั้นได้พัฒนามาจากแนวคิดของนักภาษาศาสตร์ชาวต่างประเทศ คือ Halliday (1976) ซึ่งกล่าวไว้ว่า discourse คือ หน่วยภาษาที่มีลักษณะความเรียงเป็น (Text) เป็นหน่วยภาษาที่ใหญ่กว่าประโยค แต่ละประโยคสัมพันธ์กันในด้านความหมายเกิดจากกลไกทางภาษาที่เรียกว่าการเชื่อมโยงความ (cohesion) โดยประโยคนั้นสัมพันธ์กับความหมายและบริบททางภาษา ดังนั้น การศึกษา discourse จึงมีปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการ คือ เจตนาของผู้ส่งสาร การตีความของผู้รับสาร และสถานการณ์ในการสื่อสาร ส่วน Longacre (1983) มีการค้นพบว่ามีปรากฏการณ์ทางภาษาและไวยากรณ์ที่ต้องอาศัยการอธิบายในระดับที่เหนือกว่าประโยค ลองเอเคอร์จึงได้จัดประเภทของข้อความตามรูปแบบของโครงสร้างโดยอาศัยเกณฑ์ความสำคัญกับตัวละคร/ผู้กระทำ (agent orientation) และการเรียงลำดับเวลา (temporal succession) ทำให้สามารถจัดภาษาระดับข้อความออกเป็น 4 ประเภท คือ ประเภทเรื่องเล่า (Narrative discourse) ประเภทอรรถธิบายความ (Expository discourse) ประเภทโน้มน้าว หรือสั่งสอน (Hortatory discourse) และประเภทกระบวนการ (Procedural discourse)

จากการนิยามความหมายของการศึกษาระดับข้อความ (discourse) ที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าเป็นการศึกษาในลักษณะแนวคิดร่วมในการศึกษามิติทางภาษา หรือศึกษาโครงสร้างของภาษาไทย จากการใช้บริบทหรือสถานการณ์ในการสื่อสารจากภาษาที่ปรากฏอยู่ ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของ Halliday (1976) และ Longacre (1983) ทั้งนี้ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจะใช้คำว่า “สัมพันธ์สาร” เพื่อสื่อถึงการศึกษาวิจัยในลักษณะแนวคิดร่วมในการศึกษามิติทางภาษา หรือศึกษาโครงสร้างของภาษา จากการใช้บริบทหรือสถานการณ์ในการสื่อสารจากภาษาที่ปรากฏอยู่ในแบบเรียนภาษาลาว ซึ่งมีลักษณะของข้อความต่อเนื่องและเชื่อมโยงสัมพันธ์กันตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไปที่ทำให้เป็นหน่วยเดียวกันหรือสื่อสารเรื่องเดียวกัน โดยศึกษาด้านโครงสร้างของสัมพันธ์สารจากแนวคิดด้านการจัดประเภทของข้อความตามรูปแบบโครงสร้างของ ลองเอเคอร์ Longacre (1983) และแนวคิดด้านการวิเคราะห์กลวิธีการเชื่อมโยงความ (cohesion) ที่ปรากฏในสัมพันธ์สารในแบบเรียนภาษาลาว

2.2.2 การวิเคราะห์ประเภทสัมพันธ์สาร

ราชบัณฑิตยสถาน (2553: 442) ให้ความหมายของ “โครงสร้าง” (structure) ว่าหน่วยภาษาหลายหน่วยที่แสดงความสัมพันธ์กัน และความหมายของ “สัมพันธ์สาร” (discourse) ว่าหน่วยภาษาที่ใหญ่กว่าระดับประโยค (2553: 135) ดังนั้น “โครงสร้างสัมพันธ์สาร” (discourse structure)

หมายถึง หน่วยภาษาหลายหน่วยที่มีความสัมพันธ์กันประกอบกันเป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้น แนวคิดเรื่องโครงสร้างของสัมพันธ์สารนั้น สมทรง บุรุษพัฒน์ (2537: 42) กล่าวว่า “สัมพันธ์สารไม่ว่าจะเป็นประเภทใดจะประกอบด้วยโครงสร้างของเรื่อง” เช่น สัมพันธ์สารประเภทเรื่องเล่าจะมีโครงสร้างที่เรียกว่า “เค้าโครงเรื่อง” (plot) ส่วนประกอบของโครงสร้างจะแสดงด้วยรูปภาพหรือลักษณะไวยากรณ์ (grammatical profile) ที่แตกต่างกันออกไป กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ สัมพันธ์สารแต่ละประเภทจะมีโครงสร้างที่แตกต่างกัน คำกล่าวนี้อาจสอดคล้องกับแนวคิดของ วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2533: 99) ที่กล่าวว่า “สัมพันธ์สารยังให้เกิดโครงสร้างแบบต่าง ๆ” กล่าวคือ สัมพันธ์สารแต่ละประเภทจะสะท้อนโครงสร้างเนื้อหาและข้อมูลที่สัมพันธ์สารนั้นสื่ออยู่ ซึ่งผู้ใช้ภาษาย่อมสามารถเลือกใช้สัมพันธ์สาร เพื่อใช้ในการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น สัมพันธ์สารเรื่องเล่าโดยทั่วไปผู้เล่าเรื่องย่อมมีความต้องการที่จะถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้ฟังเกิดความรูสึกชวนติดตาม และเหตุการณ์หนึ่งในเรื่องจะต้องนำไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่งอย่าง

จันทิมา อังคพณิชกิจ (2562: 80 - 99) กล่าวถึง การวิเคราะห์รูปแบบประเภทข้อความไว้ถึง 2 แนวทาง ได้แก่ การวิเคราะห์ประเภทข้อความตามแนว ลองเอเคอร์และการวิเคราะห์ประเภทข้อความตามแนว สเวลล์ ดังนี้

การวิเคราะห์ประเภทข้อความตามแนวลองเอเคอร์

โรเบิร์ต อีลอนเอเคอร์ (R.E. Longacre, 1983) เป็นนักภาษาศาสตร์ที่ศึกษาข้อความวิเคราะห์ตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 60 ซึ่งได้ศึกษาภาษาระดับที่เหนือกว่าประโยค จนต่อมาเขาได้เขียนเป็นไวยากรณ์ขั้นที่เรียกว่า ไวยากรณ์ของข้อความ (Grammar of discourse) (Longacre, 1983) ทั้งนี้ ลองเอเคอร์ ได้จัดประเภทของข้อความตามรูปแบบของโครงสร้าง โดยอาศัยเกณฑ์หลัก ๆ 2 เกณฑ์ ได้แก่ ความสำคัญกับตัวละคร/ผู้กระทำ (agent orientation) และการเรียงลำดับเวลา (temporal succession) ทำให้ได้ข้อความ 4 ประเภท ได้แก่ ข้อความประเภทเรื่องเล่า (narrative discourse) ข้อความประเภทโน้มน้าว (hortatory discourse) ข้อความประเภทปฏิบัติ (procedural discourse) และข้อความประเภทพรรณนา (expository discourse) สามารถจัดระบบของการแบ่งเกณฑ์ดังที่ปรากฏในตาราง ต่อไปนี้

พจนานุกรมศัพท์โต ชีเว

ตารางที่ 1 การจำแนกประเภทข้อความตามเกณฑ์ของลองเอเคอร์ (Longacre, 1983)

	ลำดับเวลา	
ผู้กระทำ	+ ลำดับเวลา + ผู้กระทำ	- ลำดับเวลา + ผู้กระทำ
	ข้อความประเภทเรื่องเล่า (Narrative discourse)	ข้อความประเภทโน้มน้าว (Hortatory discourse)
	+ ลำดับเวลา - ผู้กระทำ	- ลำดับเวลา - ผู้กระทำ
	ข้อความประเภทปฏิบัติ (Procedural discourse)	ข้อความประเภทพรรณนา (Expository discourse)

จากตารางข้างต้น สามารถสรุปประเภทของข้อความได้ ดังนี้

1) ข้อความประเภทเรื่องเล่า (Narrative discourse)

ข้อความประเภทเรื่องเล่ามีการศึกษากันอย่างมากโดยเฉพาะในกลุ่มนักภาษาศาสตร์ที่เรียกว่าสถาบันภาษาศาสตร์ภาคฤดูร้อน (Summer Institute of Linguistics - SIL) รวมทั้งการศึกษาข้อความประเภทเรื่องเล่าในประเทศไทยอย่างละเอียดเช่นเดียวกัน เช่นในกลุ่มนักภาษาศาสตร์ที่สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียมหาวิทยาลัยมหิดล (สมทรง บุรุษพัฒน์, 2537: 2542) ข้อสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบและโครงสร้างของข้อความประเภทเรื่องเล่ามีตรงกันองค์ประกอบที่ว่านั้น ได้แก่ ชื่อเรื่อง (title) การเกริ่นเรื่อง (aperture) การเตรียมเวที (stage) ก่อนจุดสุดยอดของเรื่อง (pre - peak) จุดสุดยอดของเรื่อง (peak) หลังจุดสุดยอดของเรื่อง (post - peak) ขมวดเรื่อง (closure) จบเรื่อง (finish)

โดยส่วนใหญ่เชื่อว่าข้อความประเภทเรื่องเล่ามีโครงสร้างลึก (deep structure) คือเค้าโครงเรื่อง (Plot) ซึ่งเป็นแกนของเรื่องราวทั้งหมด และมีลักษณะทางภาษาที่บ่งชี้องค์ประกอบของเค้าโครงเรื่องหรือโครงสร้างลึกของข้อความนี้ หากพิจารณาในมิติของการจัดการข้อความ ย่อมเรียกลักษณะภาษานี้ว่า หน่วยเชื่อมโยง ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงความเพื่อเรียบเรียงเนื้อหาสาระให้เป็นเอกภาพในข้อความแต่ละประเภท เป็นการเชื่อมโยงเชิงโครงสร้างในระดับที่ ฟาน เดค (van Dik, 1986) เรียกว่า โครงสร้างมหัพภาค (macrostructure) ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการเชื่อมโยงมหัพภาค (global cohesion หรือ macro-cohesion)

2) ข้อความประเภทปฏิบัติ (Procedural discourse)

ข้อความประเภทปฏิบัติมีองค์ประกอบและโครงสร้างที่แตกต่างไปจากข้อความประเภทเรื่องเล่า เนื่องจากมีปัจจัยหลักที่แตกต่างกัน ข้อความปฏิบัติเน้นที่กระบวนการและวิธีการทำไม่เน้นที่ตัวบุคคล ดังนั้น การเรียงลำดับเวลาของการกระทำจึงเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าพิจารณาจากโครงสร้างของข้อความประเภทนี้ เช่น ตัวบทเกี่ยวกับวิธีการปรุงอาหาร

3) ข้อความประเภทโน้มน้าว (Hortatory discourse)

ข้อความประเภทโน้มน้าว หรือบางครั้งเรียกว่าข้อความประเภทปราศรัย เนื่องจากส่วนมากมีการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับการปราศรัยหาเสียงของนักการเมือง ข้อความประเภทโน้มน้าว

เน้นไปที่ปัจจัยหลัก คือ ตัวบุคคลที่เป็นผู้ปราศรัย บางครั้งอาจหมายรวมพรรคการเมืองที่ผู้ปราศรัยสังกัดด้วยได้ และตัวบุคคลที่เป็นผู้ฟังการปราศรัย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่ต้องเป็นผู้ไปเลือกตั้ง ส่วนการเรียงลำดับเวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ใช่เรื่องสำคัญ ดังนั้น ผู้ปราศรัยอาจจะกล่าวถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่คิดว่าน่าสนใจอย่างไร และเมื่อไรก็ได้ตลอดการปราศรัยนั้น

4) ข้อความประเภทพรรณนา (Expository discourse)

ข้อความประเภทพรรณนาเป็นข้อความที่เน้นการแสดงรายละเอียดของเนื้อหา ดังนั้น ทั้งตัวบุคคลและการเรียงลำดับเหตุการณ์จึงไม่ใช่ปัจจัยสำคัญ มีการศึกษาองค์ประกอบและโครงสร้างของข้อความประเภทนี้อยู่บ้าง โดยเฉพาะงานของ เพียร์ศิริ วงศ์วิภาณนท์ (2530: 2533) ที่เรียกข้อความประเภทนี้ว่า ทศนปริจเฉท ได้แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างของข้อความประเภทนี้ ย่อมมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ไม่เรียงต่อกันก็ได้ ในแง่ของขนาดหรือปริมาณของข้อความอาจมีมากน้อยแตกต่างกันไปตามงานเขียนแต่ละประเภท ส่วนใหญ่องค์ประกอบของข้อความประเภทแสดงพรรณนาที่ต้องมี ได้แก่ ชื่อเรื่องการบอกวัตถุประสงค์ การบอกหัวข้อการให้นิยาม การให้รายละเอียด การให้ตัวอย่างการเปรียบเทียบ การสนับสนุน การโต้แย้ง การแจงเหตุการณ์ชี้ผล การสรุปผล การอภิปรายผล การเสนอแนะ ตัวอย่างของข้อความประเภทพรรณนาที่ชัดเจนที่สุด คือ ข้อความประเภทวิชาการ หนังสือเล่มนี้จัดว่าเป็นข้อความประเภทพรรณนาได้เช่นกัน เพราะเป็นตำราวิชาการซึ่งจัดเป็นข้อความประเภทพรรณนาประเภทหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ข้อความประเภทนี้ยังมีได้อีกหลายลักษณะ เช่น คำสอน คำบรรยาย งานเขียนทางวิชาการ ซึ่งแต่ละประเภทเหล่านี้มีโครงสร้างที่แตกต่างกันออกไปอีก ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการนำเสนอข้อความนั้น

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างสัมพันธสาร

วิโรจน์ กองแก้ว รัชนิย์ญา กลิ่นน้ำหอม และ อัครวิทย์ เรืองรอง (2555) ศึกษาวิเคราะห์สัมพันธสารพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ว่าประกอบด้วยสัมพันธสารประเภทใด โดยใช้จุดมุ่งหมายในการสื่อสารเป็นเกณฑ์ในการจำแนกข้อมูลที่ใช้ศึกษา คือ พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2517 - 2550 จำนวนทั้งสิ้น 15 องค์ ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธสารพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยสัมพันธสารย่อย 18 ประเภท ได้แก่ สัมพันธสารข้อคิดเห็น สัมพันธสารเล่าเรื่อง สัมพันธสารชี้แจงสัมพันธสารคำสอน สัมพันธสารคำแนะนำ สัมพันธสารตัวอย่าง สัมพันธสารขอใจ สัมพันธสารอธิบายความ สัมพันธสารอวยพร สัมพันธสารแสดงความรู้สึก สัมพันธสารอ้างถึงคำกล่าวของผู้นำกล่าว สัมพันธสารให้ความ สัมพันธสารหยอกล้อ สัมพันธสารฝากให้คิด สัมพันธสารแจ้งให้ทราบ สัมพันธสารขอคำถาม สัมพันธสารชมเชย และสัมพันธสารนัดพบ ในจำนวนสัมพันธสารย่อยทั้ง 18 ประเภทนี้ มีสัมพันธสารย่อยที่เป็นองค์ประกอบหลัก ซึ่งปรากฏในสัมพันธสารพระราชดำรัสทุกองค์อยู่ 4 ประเภท ได้แก่ สัมพันธสารข้อคิดเห็น สัมพันธสารเล่าเรื่อง สัมพันธสารคำสอน และสัมพันธสารขอใจ เมื่อพิจารณาอัตราส่วนร้อยละของสัมพันธสารย่อยประเภทต่าง ๆ แล้วควรจัดสัมพันธสารพระราชดำรัสที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสัมพันธสารข้อคิดเห็น

วิมุตตา กุลสุวรรณ และ ปัทมา พัฒนพงษ์ (2561) ศึกษาโครงสร้างสัมพันธ์สารในพระปฐมสมโพธิกถาฉบับสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างสัมพันธ์สารในวรรณกรรมเรื่องพระปฐมสมโพธิกถา ข้อมูลที่ใช้วิเคราะห์คือ วรรณกรรมพุทธประวัติเรื่องพระปฐมสมโพธิกถาฉบับของ กรมพระปรมานุชิตชิโนรส 29 ปริเฉท แนวคิดหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์นั้น คือ แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ห้วงนะของ Longacre และสมทรง บุรุษพัฒน์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการบันทึกข้อมูลในแบบบันทึกข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โปรแกรมเอ็กเซล ผลการศึกษาพบว่าพระปฐมสมโพธิกถาเป็นสัมพันธ์สารประเภทเรื่องเล่ามีโครงสร้างดังนี้ 1) องค์ประกอบทางไวยากรณ์ของสัมพันธ์สารด้านชื่อเรื่องและโครงเรื่อง ดังนี้ 1.1) ชื่อเรื่องใช้คำและวลีสื่อความ 3 ลักษณะ คือ ตั้งชื่อเรื่องตามแก่นความ ตั้งชื่อจากหัวข้อธรรม และตั้งชื่อเรื่องจากชื่อสถานที่ 1.2) โครงเรื่อง โดยภาพรวมของการเล่าเรื่อง ขึ้นต้นด้วยคาถาบทนมัสการพระรัตนตรัยก่อนเสนอเรื่องเล่า 29 ปริเฉท แต่ละปริเฉทมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1.2.1) การเริ่มเรื่องมี 4 ลักษณะคือ เริ่มเรื่องด้วยบทบรรยาย, บทบรรยายประกอบพจณา - วิสัขณา, บทบรรยายประกอบพระคาถาและคำพูด และบทบรรยายเชิง - พรรณนา 1.2.2) การดำเนินเรื่อง เป็นการเล่าเรื่องลักษณะการบรรยาย และบรรยายประกอบเรื่องเล่าเสริมเหตุการณ์ 1.2.3) การจบเรื่องมี 4 ลักษณะคือ จบด้วยการบรรยาย, การพรรณนา, การสรุปความ และการอ้างถึงพระคาถา 2) ด้านสำริดถะ มีเนื้อหา 6 หมวดสื่อสำริดถะ 4 ด้านคือ 2.1) ประวัติของพระพุทธเจ้าและบุคคลแวดล้อม 2.2) พุทธธรรมทั้งระดับโกยธรรมและโลกุตระธรรม 2.3) อริบุคคล และ 2.4) แนวคิดเกี่ยวกับอิทธิปาฏิหาริย์ในพระพุทธศาสนา

กุสุมา สุ่มมาตร และ ราชนันย์ นิลวรรณภา (2562) ศึกษาหนังสือธรรมะของพระสายปฏิบัติอีสาน : การศึกษาโครงสร้างและวัจนลีลาในสัมพันธ์สารประเภทเรื่องเล่า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชนิดของโครงสร้างสัมพันธ์สารประเภทเรื่องเล่า และศึกษาชนิดของวัจนลีลาในโครงสร้างสัมพันธ์สารประเภทเรื่องเล่า โดยเก็บข้อมูลจากตัวบทหนังสือธรรมะของพระสายปฏิบัติอีสาน จำนวน 20 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างสัมพันธ์สารประเภทเรื่องเล่าจำนวน 40 โครงสร้าง มีชนิดของโครงสร้างสัมพันธ์สารประเภทเรื่องเล่าในหนังสือธรรมะของพระสายปฏิบัติอีสาน 5 ชนิด และเรียงลำดับตามความถี่ ส่วนใหญ่เป็นโครงสร้างสัมพันธ์สารเรื่องเล่าเชิงประวัติและอนุทินการเดินทาง จำนวน 15 โครงสร้าง รองลงมาเป็นโครงสร้างสัมพันธ์สารเรื่องเล่าศักดิ์สิทธิ์ 14 โครงสร้าง โครงสร้างสัมพันธ์สารเรื่องเล่าแม่ชี อุบาสก อุบาสิกา 6 โครงสร้าง โครงสร้างสัมพันธ์สารประเภทเรื่องเล่าชาติพันธุ์และประเพณี 3 โครงสร้าง และโครงสร้างสัมพันธ์สารเรื่องเล่าผู้หญิงที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติธรรม 2 โครงสร้าง

เอธิกา เอกวารีสกุล และ ปัทมา พัฒนพงษ์ (2562) ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างสัมพันธ์สารการพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทย โดยใช้กรอบแนวคิดข้อความในสัมพันธ์สารของ Robert E. Longacre (1983) ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มาจากตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจจากเวที TEDxBangkok 2015 - 2017 จำนวนทั้งสิ้น 43 ตัวบท ผลการวิเคราะห์พบว่า โครงสร้างสัมพันธ์สารการพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทยแบ่งเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) ส่วนนำ ได้แก่ คำทักทายผู้ฟัง การขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้อง การแนะนำตัว การถามนำหรือการตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้น การบอกเรื่องที่จะพูด การเล่าประสบการณ์ของผู้พูด และการเล่าสิ่งที่เกิดขึ้น 2) ส่วนเนื้อหาประกอบด้วย การเล่าสิ่งที่เกิดขึ้น การเล่าประสบการณ์ และการแนะนำ และ 3) ส่วนสรุป ประกอบด้วย การสรุปและการกล่าว

ลา นอกจากนี้ ผลการศึกษาายังแสดงให้เห็นว่า การพูดสร้างแรงบันดาลใจ ไม่ได้จัดอยู่ในประเภทของสัมพันธสารประเภทใดประเภทหนึ่งตามแนวคิดของ Longacre แต่มีการพูดโดยใช้สัมพันธสารประเภทต่าง ๆ ในตัวบท 1 ตัวบท ไม่ว่าจะเป็นสัมพันธสารประเภทเรื่องเล่า สัมพันธสารประเภทข้อควรปฏิบัติ สัมพันธสารประเภทกระบวนการ และสัมพันธสารประเภทคำอธิบาย โดยในส่วนนำมีการใช้สัมพันธสารคำอธิบายมากที่สุด ส่วนเนื้อหามีการใช้สัมพันธสารคำอธิบายและสัมพันธสารเรื่องเล่าในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และส่วนสรุปมีการใช้สัมพันธสารข้อควรปฏิบัติมากที่สุด

สพลเชษฐ์ ประชุมชัย (2563) ศึกษาวิเคราะห์อัตถภาคในบทคัดย่อของวารสารวิชาการด้านวิทยาศาสตร์โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาการเรียงลำดับของอัตถภาคบทคัดย่อ งานวิจัยของวารสารด้านวิทยาศาสตร์ และเพื่อศึกษาช่วงเวลา วาจก และประเภทของประโยคที่ใช้ในแต่ละอัตถภาค กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือ บทคัดย่อ งานวิจัยของวารสารด้านวิทยาศาสตร์ จำนวน 50 บทคัดย่อ ในฐานข้อมูล Thai - Journal Citation Index Centre ตีพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2560 - 2561 โดยการเลือกแบบเจาะจง จากนั้นทำการวิเคราะห์อัตถภาคตามทฤษฎีของ Santos (1996) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่และค่าร้อยละ ผลการวิจัยปรากฏพบว่า 1) การเรียงลำดับของอัตถภาคบทคัดย่อ งานวิจัยของวารสารด้านวิทยาศาสตร์ พบการเรียงตัวของอัตถภาค 5 รูปแบบ และจบการเขียนบทคัดย่อด้วยการอภิปรายผลการวิจัย (M5) กล่าวคือ พบการเรียงตัวของอัตถภาคบทคัดย่อทางด้านวิทยาศาสตร์ 5 รูปแบบ โดยรูปแบบการเรียงตัวของอัตถภาครูปแบบที่ 1 เกิดขึ้นมากที่สุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 38 ของจำนวนบทคัดย่อทั้งหมด กล่าวคือ บทคัดย่อเริ่มจากการกำหนดขอบเขตของงานวิจัย (M1) การนำเสนองานวิจัย (M2) และอัตถภาคสำคัญอื่น ๆ เช่น การอธิบายวิธีการวิจัย (M3) การสรุปผลวิจัย (M4) และจบการเขียนบทคัดย่อด้วยการอภิปรายผลการวิจัย (M5) นอกจากรูปแบบที่ 1 แล้วผลการศึกษาพบอีก 4 รูปแบบของการเรียงตัวของอัตถภาค ได้แก่ รูปแบบที่ 2 M2 - M3 และอัตถภาคอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 28 รูปแบบที่ 3 M1 - M3 และอัตถภาคอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 20 รูปแบบที่ 4 M1 - M1 และอัตถภาคอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 8 และรูปแบบที่ 5 M3 - M4 นับเป็นรูปแบบการเรียงตัวของอัตถภาคที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด โดยเกิดขึ้นร้อยละ 6 ของรูปแบบทั้งหมด

ดวงจิตร์ สุขภาพสุข (2564) การวิเคราะห์สัมพันธสารของบทคัดย่อภาษาอังกฤษจากบทความวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์ : ศึกษาเปรียบเทียบกับทฤษฎีต้นแบบของ Hyland โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานผลการวิเคราะห์บทความวิจัยด้านภาษาศาสตร์ จำนวน 100 บทคัดย่อและใช้ทฤษฎีต้นแบบของ เฮแลนด์ (Hyland, 2000) มาวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงในการเลือกบทคัดย่อที่ได้รับการตีพิมพ์ระหว่างปี ค.ศ. 2010 - 2017 ผลการวิจัยพบว่า มีอัตถภาค 3 อย่างในงานวิจัยประกอบด้วย บทนำ - ระเบียบวิธีวิจัย - สรุปผลการวิจัยได้มีการนำมาใช้มากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากทฤษฎีต้นแบบที่กล่าวว่า บทคัดย่อมีองค์ประกอบทั้งหมด 5 อัตถภาคคือ บทนำ - วัตถุประสงค์ - ระเบียบวิธีวิจัย - ผลการวิจัย - ข้อสรุป อย่างไรก็ตามองค์ประกอบของบทคัดย่อทั้งจากทฤษฎีต้นแบบ และจากบทคัดย่อทั้งหมดมีความสอดคล้องกันในบางประการ ผลการวิจัยพบว่า ทฤษฎีต้นแบบสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการวิเคราะห์อัตถภาคของบทคัดย่อได้ แม้ว่าผู้เขียนบางท่านอาจใช้อัตถภาคที่แตกต่างกันออกไป

สิริวิชญ์ ธรรมพานิช (2565) ได้ศึกษาวิเคราะห์อัตถภาค การเรียงลำดับของอัตถภาค และการเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ในบทความวิจัยสาขาวรรณคดี โดยใช้ต้นแบบ โครงสร้างอัตถภาคปรับจากการศึกษาอัตถภาคของ Doro (2013), Santos (1996), Swales and Feak (2009) และ Tanko (2017) ด้วยวิธีการด้านภาษาศาสตร์คลังข้อมูลแบบ top - down คลังข้อมูลภาษาประกอบด้วยบทความวิจัยสาขาวรรณคดี จำนวน 88 บทความย่อ จากวารสาร นานาชาติ 2 ฉบับ ด้านการวิเคราะห์หน้าที่ของหน่วยโครงสร้างแต่ละหน่วย ซึ่งประกอบด้วยอัตถภาค และอัตถภาคย่อย ผู้วิจัยใช้เครื่องมือวิจัยคือ MS Excel 2013 ในการรวบรวมและวิเคราะห์อัตถภาค และสร้างตารางความถี่ของอัตถภาครูปแบบอัตถภาคแต่ละครั้ง เพื่อนับและจัดเรียงประเภทต่าง ๆ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ และร้อยละในการวิเคราะห์อัตถภาค ผลการวิเคราะห์พบว่าอัตถภาค ผลการวิจัย (M6) พบมากที่สุดจาก 8 อัตถภาค และมีการเรียงลำดับของอัตถภาคในบทความย่อ บทความวิจัยสาขาวรรณคดี 5 รูปแบบ ประกอบด้วย 3 อัตถภาคในทุก ๆ รูปแบบ คือ อัตถภาคของการนำเสนองานวิจัย (M4) อัตถภาคระเบียบวิธีวิจัย (M5) และอัตถภาคผลการวิจัย (M6)

ประไพพรรณ กวีเกษม และคณะ (2565) ศึกษาทฤษฎีทางภาษาที่นำเสนอแนวคิดและ กระบวนการด้านการเกษตรตามแนวทางการศึกษาสัมพันธสาร ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นต้นบท จากการสัมภาษณ์และการบรรยายของวิทยากรการเกษตรในอำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม - สิงหาคม พ.ศ.2564 ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีทางภาษาที่สื่อสาร สัมพันธสารทาง การเกษตรมีกลวิธี คือ การเริ่มต้นและการลงท้าย การแสดงหัวเรื่องและการเปลี่ยนหัวเรื่อง การแสดง เนื้อหาเก่าและเนื้อหาใหม่ การเชื่อมโยงความ ทั้งนี้ กลวิธีภาษาดังกล่าวได้นำเสนอชุดความคิดใน สัมพันธสารการเกษตร 4 ชุดความคิด คือ 1) ชุดความคิดด้านกับองค์ความรู้เกษตร 2) ชุดความคิด ด้านเกษตรกร 3) ชุดความคิดด้านทัศนคติต่อวิธีการเกษตร 4) ชุดความคิดด้านทัศนคติต่อปัจจัยทาง การเกษตร อย่างไรก็ตาม ชุดความคิดดังกล่าวล้วนสะท้อนอุดมการณ์ ชุมชนปฏิบัติการเกษตร วิธีปฏิบัติการทางสังคม และอำนาจทางการพัฒนาระหว่างชุมชนเครือข่ายการเกษตรและนโยบาย ภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญในการนำเสนอ “อุดมการณ์ทางการเกษตร”

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสัมพันธสารและวิเคราะห์ประเภท สัมพันธสารข้างต้นสรุปได้ว่า โครงสร้างสัมพันธสารหรือโครงสร้างข้อความ (Discourse Structure) หมายถึง รูปลักษณะของข้อความที่ประกอบกัน ขององค์ประกอบหรือส่วนประกอบต่าง ๆ ภายใน ข้อความประเภทใดประเภทหนึ่ง การกล่าวถึงโครงสร้างข้อความนี้ เป็นการกล่าวถึงโดยพิจารณาที่รูป โครงสร้างเป็นสำคัญ เพราะมีความเชื่อว่าข้อความแต่ละประเภทรูปนั้น ซึ่งประกอบกันภายใต้โครงสร้าง อย่างใดอย่างหนึ่ง จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างสัมพันธสารข้างต้น พบว่ามี การศึกษา**โครงสร้างสัมพันธสารการเขียน** ได้แก่ วรรณกรรมทางศาสนา หนังสือธรรมะ บทความย่อ วารสาร และ**โครงสร้างสัมพันธสารการพูด** ได้แก่ พระราชดำรัส บทพูดสร้างแรงบันดาลใจ และการ บรรยายของวิทยากร โดยส่วนใหญ่นิยมใช้แนวคิดของ ลองเอเคอร์ (Longacre) เป็นเกณฑ์ใน การศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างสัมพันธสาร ซึ่งอาจมีการวิเคราะห์จัดกลุ่มแยกย่อยไปตามเนื้อหา หรือ วัตถุประสงค์ของสัมพันธสาร ส่วนสัมพันธสารบทความวารสารนิยมใช้การศึกษาวิเคราะห์อัตถภาค และการเรียงลำดับของอัตถภาค โดยใช้ต้นแบบโครงสร้างอัตถภาคปรับจากการศึกษาอัตถภาคของ

Doro (2013), Santos (1996), Swales and Feak (2009) และ Tanko (2017) เป็นต้น ซึ่งผลการวิเคราะห์นำเสนอในลักษณะของการจัดกลุ่มในรูปแบบต่าง ๆ และแสดงค่าความถี่ที่ปรากฏ

ทั้งนี้ การศึกษาค้นคว้าประเภทสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว ผู้วิจัยใช้แนวคิดของลองเอเคอร์ (Longacre) ตามที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น คือ การจัดประเภทของข้อความตามรูปแบบของโครงสร้างโดยใช้ 2 หลักเกณฑ์ ได้แก่ ความสำคัญกับตัวละคร/ผู้กระทำ (agent orientation) และการเรียงลำดับเวลา (temporal succession) ซึ่งประกอบด้วยข้อความ 4 ประเภท ได้แก่ ข้อความประเภทเรื่องเล่า (narrative discourse) ข้อความประเภทโน้มน้าว (hortatory discourse) ข้อความประเภทปฏิบัติ (procedural discourse) และข้อความประเภทพรรณนา (expository discourse) นำมาใช้ในการจัดกลุ่มและแสดงค่าความถี่ของแต่ละโครงสร้างสัมพันธสารที่ปรากฏ

2.3 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงความ

งานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยศึกษารวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงความเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดทฤษฎีในการวิเคราะห์จัดกลุ่ม ดังนี้

2.3.1 การเชื่อมโยงความ (cohesion)

การเชื่อมโยงความถือเป็นส่วนหนึ่งของภาษาระดับข้อความ (discourse) แสดงถึงความสัมพันธ์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่ผู้รู้ภาษาที่ต่อเนื่องกันเข้าใจเป็นเรื่องเดียว การเชื่อมโยงความปรากฏได้ทั้งในระดับคำ วลี ประโยค หรือข้อความ การที่รูภาษาต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงกันจนเป็นเรื่องเดียวกันได้นั้นมาจากเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความ (cohesive device) ที่แตกต่างกันไป ทำให้ความสัมพันธ์ด้านโครงสร้างและความหมายของภาษาระดับข้อความแตกต่างกัน (ชลธิชา บำรุงรักษ์, 2558)

สุปรียา วิลาวรรณ (อ้างถึงใน จรัลวิไล จรูญโรจน์ และคณะ, 2554) สรุปแนวคิดด้านการศึกษาสัมพันธสารวิเคราะห์ คือ การศึกษาหน่วยทางภาษาที่ใหญ่กว่าระดับประโยค โดยเน้นศึกษาเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความที่ทำให้ประโยคมีความสัมพันธ์ หรือมีความเกี่ยวเนื่องกันทางด้านความหมาย ทั้งนี้ เครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความมี 2 ประเภท คือ เครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความประเภทไวยากรณ์และเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความประเภทคำศัพท์ เครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความประเภทไวยากรณ์ประกอบด้วยการอ้างถึง/การอ้างอิง (reference) การแทนที่ (substitution) การละ (ellipsis) และการใช้สันธาน (conjunction) ส่วนเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความประเภทคำศัพท์ คือ การใช้ความสัมพันธ์ทางศัพท์ (lexical cohesion/relationship) ดังนี้

2.3.1.1 เครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความ (Cohesive Devices)

เครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความเป็นกลไกสำคัญทางภาษาที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความแบ่งออกเป็น 2 ประเภท (Cutting, 2002) ประเภทแรก ได้แก่ ไวยากรณ์ (Grammatical) และ ประเภทที่สองคือคำศัพท์ (Lexical) โดยที่เครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความประเภทไวยากรณ์มี 4 ประเภท คือ การอ้างถึง/การอ้างอิง (reference) การแทนที่ (substitution) การละ (ellipsis) และ การใช้สันธาน (conjunction) ส่วนเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความประเภทคำศัพท์ คือ การใช้ความสัมพันธ์ทางศัพท์ (lexical

cohesion/relationship) ได้แก่ การซ้ำความ (reiteration) ซึ่งแบ่งออกได้ 3 ประเภท ได้แก่ การซ้ำ (repetition) การใช้คำพ้องความ (synonymy) และ การใช้คำลูกกลุ่ม (hyponymy)

1) เครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความประเภทไวยากรณ์

เครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความประเภทไวยากรณ์แบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ การอ้างถึง/การอ้างอิง (reference) การแทนที่ (substitution) การละ (ellipsis) และการใช้สันธาน (conjunction) (Halliday and Hasan, 1976)

1.1) การอ้างถึง/การอ้างอิง (reference)

การอ้างถึง/การอ้างอิง (reference) เป็นความสัมพันธ์เรื่องความระหว่งส่วนประกอบของข้อความกับส่วนที่นำมาข้างหน้า หรือส่วนที่ตามมาข้างหลังของการอ้างถึงในภาษาอังกฤษเกิดขึ้นได้โดยการใช้คำบุรุษสรรพนาม เช่น he, she หรือ them นักภาษาศาสตร์แบ่งการอ้างอิงออกได้เป็น 2 ประเภท (Brown and Yule, 1983) คือ การอ้างถึงภายนอก (exophoric relation) และการอ้างถึงภายใน (endophoric relation) การอ้างถึงภายนอก ได้แก่ การอ้างถึงที่ไม่ได้เชื่อมโยงความกับตัวภาษาที่ปรากฏในข้อความ แต่ต้องอาศัยการเชื่อมโยงความกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ไม่เกี่ยวกับตัวภาษาในข้อความ ลักษณะนี้ต้องอาศัยการเชื่อมโยงความในบริบทเพื่อการอ้างอิง ส่วนการอ้างถึงภายใน คือการเชื่อมโยงความที่เกิดภายในตัวข้อความเอง ซึ่งประกอบด้วย การอ้างตาม (anaphora) และการอ้างนำ (cataphora)

1.1.1) การอ้างถึงภายนอก คือ การอ้างอิงที่ต้องอาศัยการเชื่อมโยงกับสิ่งที่ไม่ใช่ตัวภาษา แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในสถานการณ์หรือต้องการสิ่งที่ไม่ใช่ตัวภาษาแต่เป็นบริบทเป็นตัวช่วยในการเชื่อมโยงความ การอ้างถึงภายนอกไม่ได้เป็นการเชื่อมโยงความกับตัวภาษาที่ปรากฏภายในตัวข้อความหรือสัมพันธ์สารเอง

1.1.2) การอ้างถึงภายใน คือ การเชื่อมโยงความที่เกิดภายในตัวข้อความ ในการวิเคราะห์การอ้างถึงภายในนี้ นักภาษาศาสตร์ให้ความสนใจพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่งหน่วยที่ใช้อ้างอิง/อ้างถึงหรือคำบุรุษสรรพนามกับสิ่งที่อ้างถึงที่เรียกว่า รูปที่ถูกละ (antecedent) คำสรรพนามภาษาอังกฤษที่พบมากที่สุด ในการอ้างถึงภายในจะเป็นสรรพนามบุรุษที่สาม he, she, it, และ they การอ้างถึงภายในแบ่งความสัมพันธ์ย่อยได้ 2 ประเภท คือ ความสัมพันธ์แบบการอ้างตาม และความสัมพันธ์แบบอ้างนำ

1.2) การแทนที่ (substitution)

การแทนที่ เป็นเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความประเภทไวยากรณ์ประเภทหนึ่ง การแทนที่ในภาษาอังกฤษมี 3 ประเภท คือ การแทนที่นาม การแทนที่กริยา และการแทนที่ประโยค

1.3) การละ (ellipsis)

การละ เป็นเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความประเภทไวยากรณ์ประเภทหนึ่ง การละในภาษาอังกฤษที่ช่วยให้เกิดการเชื่อมโยงความมี 3 ประเภท คือ การละนาม การละกริยา และการละประโยค

1.4) การใช้สันธาน (conjunction)

การใช้สันธาน สันธานเป็นเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความอีกประเภทหนึ่ง ที่พบในสัมพันธสารภาษาอังกฤษ การใช้สันธานเชื่อมโยงความทำให้สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างประโยคแต่ละประโยค หรือเข้าใจความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างย่อหน้าแต่ละย่อหน้าที่ปรากฏในสัมพันธสาร การใช้สันธานทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเข้าใจได้ง่ายขึ้นว่าผู้เขียนหรือผู้พูดต้องการแสดงความสัมพันธ์ในสิ่งที่กล่าวมาแล้ว หรือสิ่งที่จะกล่าวต่อไปว่าอย่างไร นักภาษาศาสตร์พบว่า สันธานที่ใช้เชื่อมโยงความสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภทตามความหมายของ คำสันธาน คือ สันธานบอกเวลา (temporal) สันธานบอกความเพิ่มเติม (additional) สันธานบอกความขัดแย้งหรือ สันธานแย้ง (adversative) และสันธานบอกเหตุ (causal)

2) เครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความประเภทคำศัพท์

เครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความประเภทคำศัพท์ หรือการเชื่อมโยงความด้วยคำศัพท์เป็นการเชื่อมโยง โดยการซ้ำความ ซึ่งเป็นเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความที่พบในสัมพันธสารภาษาอังกฤษประเภทหนึ่ง การเชื่อมโยงความด้วยคำศัพท์ทำได้โดยเลือกใช้คำ หรือวลีที่มีความสัมพันธ์ทางด้านความหมายกับคำหรือ วลีที่กล่าวมาแล้ว หรือกล่าวต่อไปในสัมพันธสารนั้น ข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนจากการเชื่อมโยงความด้วยคำศัพท์กับเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความประเภทไวยากรณ์ คือ การเชื่อมโยงความด้วยคำศัพท์ไม่มีข้อจำกัดว่าต้องเป็นคำศัพท์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น คำศัพท์ที่ใช้เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงความด้วยคำศัพท์เป็นคำเนื้อหา (content word) คือ เป็นคำนามกริยากริยาวิเศษณ์หรือคุณศัพท์ โดยเป็นคำใดก็ได้ขึ้นอยู่กับสัมพันธสารที่ได้รับการวิเคราะห์ ในขณะที่เครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความประเภทไวยากรณ์ตามที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นการอ้างอิง ซึ่งใช้คำสรรพนามในการอ้างอิง หรือการใช้สันธานมีจำนวนคำจำกัด เพราะส่วนใหญ่เป็นคำไวยากรณ์ (function word) การเชื่อมโยงความด้วยคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ คือ การซ้ำความ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ การซ้ำ การใช้คำพ้องความ/ไวพจน์ และการใช้คำลูกกลุ่ม

จันทิมา อังคพณิชกิจ (2562: 127 - 159) กล่าวว่า การศึกษาภาษาระดับข้อความโดยเริ่มต้นที่การวิเคราะห์รูปภาษาในตัวบท มักจะต้องวิเคราะห์องค์ประกอบภายในตัวบท ซึ่งการเชื่อมโยงความ (cohesion) เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ตัวบทหรือข้อความมีเอกภาพเป็นเรื่องเดียวกันหรือมีการผูกโยงกันทางความหมาย กล่าวคือ การเชื่อมโยงความเป็นลักษณะสำคัญที่ทำให้เนื้อความในข้อความมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งการเชื่อมโยงความจะมุ่งเน้นที่กลไกทางรูปภาษาที่แสดงการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันระหว่างถ้อยคำหรือข้อความ รูปถ้อยคำในตัวบทหนึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างกัน หมายความว่ารูปถ้อยคำในแต่ละประโยค แต่ละย่อหน้า แต่ละตัวบทไม่สามารถปรากฏตามลำพังได้โดยไม่อาศัยการผูกโยงทางความหมาย รูปภาษาที่มีความสัมพันธ์โดยอาศัยความหมายเป็นตัวร้อยรัด (semantic ties) โดยแบ่งระดับการเชื่อมโยงออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับจุลภาคและระดับมหัพภาค ดังนี้

2.3.1.2 ระดับการเชื่อมโยง

การเชื่อมโยงจุลภาค (micro-cohesion)

การเชื่อมโยงจุลภาคเป็นการเชื่อมโยงภายในข้อความที่มีขอบเขตเฉพาะภายในข้อความ (local cohesion) โดยสามารถแบ่งการเชื่อมโยงความระดับจุลภาคนี้เป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างอิง (referencing) การเชื่อมด้วยคำศัพท์ (lexical cohesion) การใช้คำเชื่อม (conjunction) และการละ (ellipsis) และการแทนที่ (substitution) ดังนี้

1) การอ้างอิง (Referencing)

การอ้างอิงเป็นการแสดงความเชื่อมโยงในภาษาระดับข้อความ ในกรณีที่หน่วยทางภาษาในข้อความนั้นไม่สามารถตีความหมายได้จากรูปประโยคเดี่ยว ๆ แต่ต้องอ้างอิงจากที่อื่น และการอ้างอิงนี้ต้องเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือต้องอ้างอิงถึงสิ่งเดียวกันต่อเนื่องกันไป หน้าที่ของการอ้างอิงเพื่อคงสาระของข้อความที่เป็นมูลบท (presupposed information) โดยให้สามารถหาหน่วยเชื่อมโยงในข้อความภายในตัวบทเดียวกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อความประเภทการเขียน การอ้างอิงสามารถบ่งชี้สิ่งที่ผู้เขียนต้องการแนะนำให้ผู้อ่านติดตามสิ่งที่เขียนภายในตัวบทได้ โดยไม่หลงเอ็กกินส์ (Eggin's, 1994: 95) ได้จำแนกการอ้างอิงออกมาเป็น 3 ชนิดด้วยกัน ได้แก่ การอ้างอิงแบบร่วมกลุ่ม (homophoric referencing) การอ้างอิงแยกกลุ่ม (exophoric referencing) การอ้างอิงภายใน (endophoric referencing)

2) การเชื่อมด้วยศัพท์ (lexical cohesion)

การเชื่อมด้วยศัพท์ (lexical cohesion) เป็นวิธีการแสดงการเชื่อมโยงความโดยอาศัยคำศัพท์เป็นหลัก ซึ่งเป็นคำเดี่ยว กลุ่มคำ หรือวลี เพื่อให้การสร้างข้อความต่อเนื่องสัมพันธ์กันไปเป็นตัวบทเดียวกัน ทำให้การจัดการข้อความมีรูปแบบและเป็นระบบ ตัวบทในภาษาระดับข้อความมีศัพท์ที่เป็นคำหรือกลุ่มคำที่กล่าวถึง หรือเกี่ยวข้องในเรื่องเดียวกันปรากฏอยู่คำหรือกลุ่มคำที่ร่วมกลุ่มกันนั้นที่มีความหมายใกล้เคียงกันหรือมีความหมายสัมพันธ์กันได้ การจัดกลุ่มของศัพท์ที่ปรากฏในข้อความ เราสามารถใช้ความสัมพันธ์ทางความหมายเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา เช่น คำว่า “ร่างกาย” เราอาจพบศัพท์ร่วมกลุ่มที่สัมพันธ์กับร่างกาย เช่น ตา หู จมูก ปาก หรืออวัยวะต่าง ๆ ที่เป็นส่วนประกอบของร่างกาย เป็นต้น คำศัพท์ที่ร่วมกลุ่มกันหรือนำมาใช้เป็นกลไกในการเชื่อมโยงนั้น อาจมีความสัมพันธ์ในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การซ้ำ (reiteration) การพ้องความหมาย (synonym) การแย้งความหมาย (antonym) การเป็นส่วนย่อยของส่วนใหญ่ (hyponymy) การเป็นส่วนใหญ่ของส่วนย่อย (meronymy) และ การปรากฏร่วมกลุ่มศัพท์ (collocation)

3) การใช้คำเชื่อม (conjunction or discourse connector)

การใช้คำเชื่อมในที่นี้ เป็นคำเชื่อมในระดับข้อความ ไม่ใช่คำเชื่อมระดับประโยค คำเชื่อมระดับข้อความนี้ บางครั้งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า คำเชื่อมระดับข้อความ (discourse connector) คำเชื่อมระดับข้อความเป็นศัพท์ที่ใช้เชื่อมระหว่างข้อความ ย่อหน้า หรือเชื่อมเนื้อความในตัวบทนั้น เพื่อให้ข้อความในตัวบทมีความต่อเนื่องและเป็นเรื่องเดียวกัน ได้แก่

คำเชื่อมข้อความอธิบาย เป็นคำเชื่อมข้อความที่ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่นำมาขยายความหรืออธิบายความ เพื่อเสริมให้ข้อความที่นำมาก่อนหน้ามีความกระจ่างมากยิ่งขึ้น คำเชื่อมข้อความอธิบาย เช่น คำว่า กล่าวคือ อีกนัยหนึ่ง นั้นหมายความว่า

คำเชื่อมข้อความตัวอย่าง เป็นคำเชื่อมข้อความที่ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่เป็นตัวอย่าง เป็นรายละเอียด หรืออุทาหรณ์ของข้อความที่นำมาข้างหน้า มักแสดงด้วยคำที่แสดงตัวอย่าง เช่น ยกตัวอย่างเช่น ได้แก่ ตัวอย่าง เช่น อาทิ

คำเชื่อมข้อความสรุป เป็นคำเชื่อมข้อความที่ทำหน้าที่สรุปข้อความที่นำมาข้างหน้าเช่น คำว่า สรุป โดยสรุป กล่าวโดยสรุป ในที่สุด สุดท้ายนี้

คำเชื่อมข้อความขัดแย้ง เป็นคำเชื่อมข้อความที่ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่แสดงความขัดแย้งกับข้อความที่นำมาข้างหน้า เช่น แต่ แต่ทว่า อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตามดี แม้กระนั้นก็ตาม

คำเชื่อมคล้ายตามหรือกล่าวเสริม เป็นคำเชื่อมข้อความที่ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่แสดงความหมายในทำนองเดียวกัน กล่าวเสริม หรือเพิ่มเติมเสริมขึ้นกับข้อความที่นำมาข้างหน้า เช่น แล้ว แล้วจึง นอกจากนี้ นอกจากนั้น ในทำนองเดียวกัน

คำเชื่อมข้อความเรียงลำดับ เป็นคำเชื่อมข้อความที่ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่แสดงลำดับเวลาการเกิดก่อนหลัง หรือเหตุการณ์ที่เกิดต่อเนื่องกันเป็นลำดับกับข้อความที่นำมาข้างหน้า เช่น แล้วก็ ก่อนหน้านั้น หลังจากนั้น ลำดับต่อมา หรือแสดงข้อมูลรายละเอียดที่เกิดขึ้นตามลำดับ เช่น เรื่องแรก เรื่องที่สอง เรื่องสุดท้าย

คำเชื่อมข้อความแสดงเหตุผล เป็นคำเชื่อมข้อความที่ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่เป็นเหตุเป็นผลกันกับข้อความที่นำมาข้างหน้า เช่น คำว่า ดังนั้น เนื่องด้วย เนื่องจาก ด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้ว ฯลฯ

คำเชื่อมข้อความแสดงเรื่องใหม่ เป็นคำเชื่อมข้อความที่แสดงถึงเรื่องที่กำลังจะกล่าวถึงนั้น เป็นเรื่องใหม่ หรือเป็นเรื่องที่เปลี่ยนไปจากเดิม หรืออาจเป็นการเปลี่ยนประเด็นหลักที่ต้องการจะกล่าวถึงแต่ยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกันอยู่ เช่น คำว่า อนึ่ง หรือใช้อนุพากย์แสดงการกล่าวถึงเรื่องใหม่อย่างชัดเจน เช่น มีอีกเรื่องที่จะต้องกล่าวถึง

คำเชื่อมข้อความแสดงเงื่อนไข เป็นคำเชื่อมข้อความที่ทำหน้าที่เชื่อมข้อความที่มีความหมายแสดงเงื่อนไขกับข้อความที่นำมาข้างหน้า เช่น คำว่า มิฉะนั้น ไม่เช่นนั้น หรือ คำว่า ถ้า หาก เมื่อ ที่นำหน้าข้อความแสดงเงื่อนไขกับข้อความที่ตามมาก็ได้

4) การละ (Elipsis) และการแทนที่ (Substitution)

การอ้างถึงโดยการแทนที่และการละไว้ในฐานะที่เข้าใจหรือสรรพนามศูนย์ (Substitution and zero - form reference) การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่เป็นการเลือกใช้คำอื่นมาแทนที่สิ่งที่กล่าวถึงนั้น หรือการใช้สรรพนามศูนย์เพื่อละไว้ในฐานะที่เข้าใจ (elipsis) นี้ เกิดขึ้นเมื่อต้องการจะกล่าวถึงอีกข้อความหนึ่งโดยไม่ต้องกล่าวซ้ำคำต่อคำ การตีความนั้นจะต้องอ้างถึงข้อความที่นำมาก่อนหน้า

การเชื่อมโยงมหัพภาค (macro-cohesion)

การเชื่อมโยงระดับโครงสร้างที่แสดงในภาพรวมของข้อความนั้นเหล่าทั้งหมด (global cohesion) จึงเรียกรวมการเชื่อมโยงระดับนี้ว่า การเชื่อมโยงมหัพภาค (macro-cohesion) การเชื่อมโยงมหัพภาคเป็นการแสดงความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (structure relations) ร่วมกับความสัมพันธ์เชิงความหมาย (semantic relations) ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของข้อความ เป็นการเชื่อมโยงที่เป็นผลจากการเรียบเรียงเนื้อหาในข้อความส่วนต่าง ๆ ประกอบเข้าด้วยกันโดยมีแก่นความ (theme) หรือที่ ฟานเดค (van Dijk, 1980) เรียกว่า ใจความสำคัญ (macrostructure) เพื่อแสดงความสัมพันธ์อันหนึ่งอันเดียวกันของตัวบทหนึ่ง ๆ ทั้งนี้ การจำแนกตามรูปแบบโครงสร้างของข้อความประเภทของการเขียน ได้แก่ การเริ่มเรื่อง หรือนำเรื่อง (introduction) การเรียงเรื่อง (sequential event) การขีดขอบเขตเรื่อง การสรุปเรื่องหรือจบเรื่อง และการเชื่อมโยงทางโครงสร้างข้อความ

2.3.1.3 คำเชื่อมในภาษาลาว

ตำราไวยากรณ์ลาวปัจจุบัน สำหรับโรงเรียนสามัญศึกษานั้น (ทะอวງສິກສາທິການ, 2000: 49 - 51) อธิบายลักษณะของคำเชื่อมในภาษาลาวไว้ว่า “คำเชื่อม” เป็นคำที่ใช้เชื่อมระหว่างคำนามกับคำนาม คำนามกับคำสรรพนาม คำนามกับคำกริยาและคำกริยากับคำกริยา ใช้เพื่อขยายคำนาม คำสรรพนาม และคำกริยาให้ชัดเจนขึ้น เช่น

คำนามกับคำนาม :	ປາໃນນ້ຳ ຕົ້ນໄມ້ໃນປ່າ ສວນໃກ້ເຮືອນ...
คำนามกับคำสรรพนาม :	ສັດໃນປ່າ ຜັກຢູ່ໃນສວນ ສັດທີ່ລ້ຽງຢູ່ ທັງນາ...
คำนามกับคำกริยา :	ເສື້ອຂອງເຈົ້າ ນາຂອງເຈົ້າ...
คำกริยากับคำกริยา :	ມາເພື່ອຮຽນ ເຈົ້າໄປເພື່ອອົບຮົມ...

คำเชื่อมนี้มีลักษณะคล้ายคำคุณนามบอกสถานที่แต่มีส่วนที่แตกต่างกันคือ

1. ถ้าเป็นคำคุณนาม บอกสถานที่ที่ไม่มีคำนามหรือสรรพนามอยู่ข้างหลัง เช่น ອອກໄປໃຫ້ໄກ, ເຂົ້າຢູ່ຂ້າງໃນ, ມີເຄື່ອງປູກຢູ່ພາຍໃນ...

2. ถ้าเป็นคำเชื่อมจะต้องมีคำนาม คำสรรพนาม และคำกริยาอยู่ข้างหลังเสมอ เช่น ເຂົ້າໄປດ້ວຍເຮືອ, ເຂົ້າເພີ່ມພູນທີ່ນິຄົມ, ໂຮງຮຽນຢູ່ໃກ້ບ້ານ... คำว่า “ດ້ວຍ, ທີ່ ໃກ້” เป็นคำเชื่อมหรือคำบุพบท

ยกตัวอย่างคำเชื่อมในภาษาลาว เช่น : ອັນວ່າ, ດູກ່ອນ, ດູລາ, ຂ້າແຕ່, ແລະ, ນີ້ໜ້າ, ເຊິ່ງ, ສິ້ນ, ຍັງ, ຕະຫຼອດ, ແກ່, ດ້ວຍ, ໂດຍ, ອັນ, ຍ້ອນ, ຄອບ, ຕາມ, ກັບ, ຕໍ່, ເພື່ອ, ຂອງ, ແຫ່ງ, ແດ່, ສຳລັບ, ສະເພາະ, ເພາະ ຈາກ, ກວ່າ, ເຫດ, ຄົນເມື່ອ, ເມື່ອ, ນະ, ໃນ, ຈົນ, ຈົນກວ່າ, ຈົນເຖິງ, ຈົນກະທັ້ງ. ຮອດ, ຈົນຮອດ. ສ້ຽງ, ສາ, ເສຽງ, ເຖິດ, ເພາະ, ແທ້ແລ, ແທ້ດາຍ, ແທ້ເນີ, ແລ່ນງ, ເທົ່ານັ້ນ, ເທົ່ານັ້ນແລ້ວ, ລະຕິ, ລະນີ, ລະນາ, ຊັ້ນແລ້ວ, ຈັ່ງຊັ້ນແລ້ວ ງລງ.

การแบ่งประเภทคำเชื่อมต่าง ๆ ตามหน้าที่ มีดังนี้

1) ใช้เป็นคำบุพบท (คำนำหน้า) เพื่อเตือนให้รู้ ได้แก่ ດູກ່ອນ, ດູລາ, ຂ້າແຕ່,
ແນະ

ตัวอย่าง : ດູກ່ອນສິ່ງທັງຫຼາຍ, ດູລາທ່ານພາມ, ຂ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ມີໄຊຍິ່ງໃຫຍ່,
ແນະນ້ອງຊາຍ.

2) ใช้เป็นคำเชื่อมติดกับกับคำกริยาหรือคำนาม ได้แก่ ເຊິ່ງ, ສູ່, ຍິ່ງ, ສິ້ນ,
ສ້ຽງ, ຕະຫຼອດ, ເຖິງ, ຮອດ, ຈົນ, ຈົນເຖິງ, ກະທັ່ງ ຯລຯ

ตัวอย่าง : ໄປສູ່ບ້ານ, ໄປຮອດເມືອງ, ມ່ວນຊື່ນຕະຫຼອດຄືນ, ເພີ່ມພຸນຈົນຄ່າ,
ອອກແຮງແຕ່ເຊົ້າເທົ່າຮອດຄ່າ, ປະຕິບັດເຊິ່ງວຽກງານ.

3) ใช้เป็นคำเชื่อมที่เป็นเหตุ ได้แก่ ດ້ວຍ, ກັບ, ໂດຍ, ທັງ ຕາມ, ຄອບ.
ຍ້ອນ, ເພາະ, ເຫດ, ນໍາ ຯລຯ.

ตัวอย่าง : ຂ້ອຍເຫັນກັບຕາ, ເຂົາໄປໂດຍສະຫວັດດີ, ລົດແລ່ນຕາມທາງ, ເຂົາ
ທັງເຮັດທັງຮຽນ, ໄດ້ຍ້ອນຄວາມພາກພຽນ, ຜົວມີໜ້າຄອບພັນລະຍາສະຫຼາດ...

4) ใช้เป็นคำเชื่อมที่ห้ามอบให้ ได้แก่ ແກ່, ແຕ່, ຕໍ່, ເພື່ອ, ສໍາລັບ, ສະເພາະ,
ຈໍາເພາະ ງລໆ.

ตัวอย่าง : ສູນກາງມອບຫຼຽນໄຊແກ່ເຂົາ, ເຂົາຝ່ອງຕໍ່ສານ, ເຂົາສະລະຊີວິດ
ເພື່ອຊາດ, ເຄື່ອງມືສໍາລັບແຈກທະຫານ, ລັດຕັ້ງຂຶ້ນສະເພາະປະຊາຊົນ, ຮ້ານຄ້າສຸກຈະເລີນມອບເຄື່ອງ
ຜະລິດແຕ່ລັດຖະບານ...

5) ใช้เป็นคำเชื่อมบอกสถานที่จากไปและเปรียบเทียบกับ ได้แก่ ແຕ່, ຕັ້ງແຕ່,
ຈາກ, ກວ່າ, ເຫດ ງລໆ.

ตัวอย่าง : ເຂົາໄດ້ມາຈາກປ່າ, ເພິ່ນລົງມືຊຸດຄົ້ນຕັ້ງແຕ່ປີກາຍ, ສະພາບການ
ປັດຈຸບັນດີກວ່າສະໄໝກ່ອນ...

6) ใช้เป็นคำเชื่อมแสดงความเป็นเจ้าของ ได้แก่ ຂອງ, ແຫ່ງ...

ตัวอย่าง : ລັດຖະບານແຫ່ງປະຊາຊົນ, ສະພາແຫ່ງຊາດ, ສົມບັດຂອງປະຊາຊົນ
, ສິດເປັນເຈົ້າຂອງປະຊາຊົນ.

7) ໃຊ້ເປັນຄຳເຊື່ອມບອກສະຖານທີ່ແລະເວລາ,

ໃຊ້ເປັນຄຳເຊື່ອມບອກສະຖານທີ່ ໄດ້ແກ່ ທີ່ ໃນ, ນອກ, ພາຍໃນ, ພາຍນອກ, ໃຕ້, ເທິງ, ເໜືອ, ບິນ, ຮົມ, ແຄມ, ແປະ, ຈົມ, ໃກ້, ມີ, ຊອກ, ແຈ ງຽງ.

ຕົວຢ່າງ : ທີ່ບ້ານ, ໃນປ່າ, ນອກເມືອງ, ພາຍນອກເຂດ, ໃຕ້ຮົ່ມໄມ້, ເທິງຝ້າ, ບິນອາກາດ, ເໜືອກົດເກນ, ຮົມຝັ່ງ, ແຄມນາ, ໃກ້ໂຮງງານ...

ໃຊ້ເປັນຄຳເຊື່ອມບອກເວລາ ໄດ້ແກ່ ເມື່ອ, ມື້, ກ່ອນ, ຄັ້ນເມື່ອ, ພາຍລຸນ. ຈົນ, ລວດ, ຍ້ຳ, ຈົນເຖິງ. ຈົນຕະຫຼອດ, ເກືອບ, ຕາບໍ່ເທົ່າ, ເທົ່າເຖິງ, ປະມານ, ສຽງ, ສ້ຽງ. ພໍ ງຽງ.

ຕົວຢ່າງ : ເຂົາມາເມື່ອເຊົ້າ, ເຂົາຈະໄປມື້ແລງ, ເຜີນໄປກ່ອນງາຍ, ຄັ້ນເມື່ອເຈົ້າມາແລ້ວ, ເຂົາມາພາຍລຸນເຈົ້າ, ເຂົາເຮັດວຽກລວດມື້, ເຂົາອອກແຮງງານແຕ່ເຊົ້າເທົ່າເຖິງຄ່ຳ...

8) ໃຊ້ເປັນຄຳເຊື່ອມລຽນຮູບຮ່າງເພື່ອເນັ້ນຢ້ຳ ໄດ້ແກ່ ສາ, ເສງ. ເຖິດ, ເທາະ, ແທ້ແລ້ວ, ແທ້ດາຍ ງຽງ

ຕົວຢ່າງ : ໄປສາ, ອອກແຮງກັນເທາະ, ເຊີນເຖິດ, ເອົາເທາະ, ແມ່ນແທ້ແລ້ວ, ດີແທ້ເນີ...

ຫຼັກການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມ

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າວິທະຍາສາດການສຶກສາ, ກະຊວງສຶກສາທິການ ແລະ ກິລາ. (2019: 116-110) ອີບາຍຄວາມໝາຍຂອງ ຄຳເຊື່ອມ ໄວ້ວ່າ ຄຳເຊື່ອມຮ່ວງກະຫວ່າງຄຳນາມກັບຄຳນາມ ຄຳນາມກັບຄຳກຳມະ ຄຳນາມກັບຄຳແທນນາມ ຄຳກຳມະກັບຄຳກຳມະ ຕົວຢ່າງຄຳເຊື່ອມມີດັ່ງນີ້ ເຊິ່ງ, ສູ, ຍັງ, ສິ້ນ, ດ້ວຍ, ໂດຍ, ອັນ, ຕາມ, ເພາະ, ມີ, ກັບ, ຍ້ອນ, ຄອບ, ແຫ່ງ, ຂອງ, ເມື່ອ, ແຕ່, ຈາກ, ກວ່າ, ເຫດ, ຄັ້ນເມື່ອ, ຈົນ, ຈົນເຖິງ. ຈົນກະທັ້ງ ຯລຯ. ໂດຍມີຫຼັກການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມ ດັ່ງນີ້

1. ໃຊ້ເຊື່ອມຄຳທີ່ເປັນບຸພະທ ຄຳບຸພະທເປັນຄຳນຳໜ້າເພື່ອເຕືອນໃຫ້ຜູ້ຟັງຮູ້ ໄດ້ແກ່ ດູລາ, ດູກ່ອນ, ຂ້າແຕ່ ແນະ ຯລ ຯ.

ຕົວຢ່າງໂຄງສ້າງ

ຄຳເຊື່ອມ + ວິສີ/ຂໍ້ຄວາມ

- ດູກ່ອນ ທ່ານຜູ້ຊົງຄຸນຈຸດທິທັງຫຼາຍ
- ດູລາ ທ່ານທີ່ມີກຽດທັງຫຼາຍ -
- ຂ້າແຕ່ ທ່ານທີ່ເຄົາລົບທັງຫຼາຍ
- ແນະ ນ້ອງຊາຍ

2. ใช้คำเชื่อมให้คำหรือข้อความผูกพันกัน (ใช้เชื่อมโยงข้อความ) สิ่งที่จะเชื่อมมี คำ/ข้อความ+คำ/ข้อความ ที่มีความผูกพันกัน ได้แก่ **ເຊິ່ງ, ສູ່, ຍັງ, ສິ້ນ, ສ້າງ, ຕະຫຼອດ, ເຖິງ, ຮອດ, ເທົ່າ, ຈົນ, ຈົນເຖິງ, ຈົນກະທັ້ງ ຯລຯ.**

ตัวอย่างโครงสร้าง

คำก้ำมะ + คำเชื่อม+ คำนาม

- ໄປສູ່ບານ
- ຢ່າງຕະຫຼອດຄືນ

คำก้ำมะวลี + คำเชื่อม+ คุณนามวลี

- ແຈ້ງຂ່າວໄປຍັງທຸກໆບ້ານ.
- ເວນຍາມບ້ານຈົນເຖິງ 6 ໂມງເຊົ້າ

คำแทนนาม + คำเชื่อม+ คำนาม

- ພະອົງສຽງພະຊົນ

3. ใช้เชื่อมคำที่มีลักษณะเป็นเหตุผล สิ่งที่จะเชื่อมมี คำ/ข้อความ+คำ/ข้อความ ที่เป็นเหตุเป็นผล ได้แก่ **ດ້ວຍ, ໂດຍ, ອັນ, ຕາມ, ເພາະ, ມີ, ກັບ, ຍ້ອນ, ຄອບ ຯລຯ**

ตัวอย่างโครงสร้าง

คำก้ำมะวลี + คำเชื่อม+ คำนาม

- ໄດ້ກິນຍ້ອນລູກ
- ເຫັນກັບຕາ

คำก้ำมะวลี + คำเชื่อม+ คุณนามวลี

- ເວົ້າອອກເພາະຈັບຫຼາຍໃຈ.

ประโยค + คำเชื่อม+ คำนาม

- ລຶດແລ່ນຕາມທາງ.

4. ใช้เชื่อมคำที่มีลักษณะมอบให้ สิ่งที่จะเชื่อมมี คำ/ข้อความ+คำ/ข้อความ ที่เป็นการมอบให้กันและกัน ได้แก่ **ແກ່, ແດ່, ຕໍ່, ເພື່ອ, ສຳລັບ, ສະເພາະ, ຈຳເພາະ ຯລຯ**

ตัวอย่างโครงสร้าง

คำ/ข้อความ+ คำเชื่อม+ คำนาม

- ເຂົ້າຝ່ອງຕໍ່ສານ.
- ລາວເຫັນແກ່ໜ້າ.

ประโยค + คำเชื่อม+ คำนาม

- ເຂົ້າເສຍສະຫຼະເພື່ອຊາດ.

ประโยค + คำเชื่อม+ ประโยค

- ລັດຖະບານໄດ້ມອບໃບຍ້ອງຍໍໃຫ້ແກ່ຜູ້ມີຜົນງານດີເດັ່ນ.

5. ໃຊ້ເຊື່ອມຄຳທີ່ມີລັກສະນະບອກສະຖານທີ່ຈາກໄປ ສິ່ງທີ່ຈະເຊື່ອມມີ ຄຳ/ຂໍ້ຄວາມ+ຄຳ/ຂໍ້ຄວາມ ທີ່ເປັນການຈາກໄປ-ມາ ຫຼືເປຣຶຍບເທື່ຍບ ໄດ້ແກ່ ແຕ່, ຕັ້ງແຕ່, ຈາກ, ກວ່າ, ເຫດ ຯລຯ

ຕົວຢ່າງໂຄຣງສ້າງ

ຄຳ/ວລີ+ ຄຳເຊື່ອມ+ ຄຳ/ວລີ

- ຜົນຜະລິດຈາກຊາວບ້ານໂພນສີດາ.

ປະໂຍດ + ຄຳເຊື່ອມ+ ຄຳ/ວລີ

- ຂ້ອຍເປັນທະຫານຕັ້ງແຕ່ ປີ ຄ.ສ. 2003

6. ໃຊ້ເຊື່ອມຄຳ/ຂໍ້ຄວາມທີ່ເສດຖະກິດເປັນເຈົ້າຂອງ ສິ່ງທີ່ຈະເຊື່ອມມີ ຄຳ/ຂໍ້ຄວາມ+ຄຳ/ຂໍ້ຄວາມ ທີ່ບອກເປັນເຈົ້າຂອງ ໄດ້ແກ່ ແຫ່ງ, ຂອງ ຯລຯ

ຕົວຢ່າງໂຄຣງສ້າງ

ຄຳ/ວລີ+ ຄຳເຊື່ອມ+ ຄຳ/ວລີ

- ເລື້ອຂອງຂ້ອຍ.

- ສະພາແຫ່ງຊາດ.

- ທະນາຄານແຫ່ງສ.ປ.ປ ລາວ.

ປະໂຍດ + ຄຳເຊື່ອມ+ ຄຳ/ວລີ

- ນາຍຄູເປັນແມ່ພິມຂອງຊາດ.

7. ໃຊ້ເຊື່ອມຄຳ/ຂໍ້ຄວາມທີ່ບອກເຖິງສະຖານທີ່ ສິ່ງທີ່ຈະເຊື່ອມມີ ຄຳ/ຂໍ້ຄວາມ+ຄຳ/ຂໍ້ຄວາມ ທີ່ບອກເຖິງສະຖານທີ່ ໄດ້ແກ່ ທີ່, ໃນ, ນອກ, ພາຍໃນ, ພາຍນອກ, ໃຕ້, ກ້ອງ, ເທິງ, ເໜືອ, ບິນ, ຮິມ, ແຄມ, ແປະ ຯລຯ

ຕົວຢ່າງໂຄຣງສ້າງ

ຄຳ/ວລີ+ ຄຳເຊື່ອມ+ ຄຳ/ວລີ

- ໄປເບິ່ງໄດ້ທີ່ສະໜາມກິລາ.

ປະໂຍດ + ຄຳເຊື່ອມ+ ຄຳ/ວລີ

- ເຂົ້າອນຢູ່ໃນເຮືອນ.

- ກຳມະກອນເຮັດວຽກຢູ່ນອກຫໍພັກນັກສຶກສາ

- ລາວຮັບຜິດຊອບເຂດພາຍນອກອາຄານຮຽນ.

8. ໃຊ້ເຊື່ອມຄຳ/ຂໍ້ຄວາມທີ່ເຖິງເວລາ ສິ່ງທີ່ຈະເຊື່ອມມີ ຄຳ/ຂໍ້ຄວາມ+ຄຳ/ຂໍ້ຄວາມ ທີ່ເຖິງເວລາ ໄດ້ແກ່ ມື້, ກ່ອນ, ຄັນເມື່ອ, ພາຍລຸນ, ຈົນເຖິງ, ຈົນຕະຫຼອດ, ເທົ່າເຖິງ, ປະມານ, ສ້ຽງ

ຕົວຢ່າງໂຄຣງສ້າງ

ຄຳ/ວລີ+ ຄຳເຊື່ອມ+ ຄຳ/ວລີ

- ທຸກຄົນຈະຕ້ອງຕົ້ນຕອນເຊົ້າ.

- ເຂົ້າໄປໂຮງຮຽນກ່ອນໝູ່

- ພວກເຮົາພັກຜ່ອນປະມານ 30 ນາທີ.

- ຄັນເມື່ອຂ້ອຍມາເຖິງລາວກໍໜີ້ທັນທີ.

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความข้างต้น พบว่า การศึกษาการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารมีการใช้เครื่องมือสำหรับการศึกษาวิเคราะห์ที่มีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ สุปรียา วิลาวรรณ (กล่าวถึงใน จรัลวิไล จรุงโรจน์ และคณะ, 2554) เสนอแนวคิดด้านเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความในสัมพันธสาร โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ด้านไวยากรณ์ (Grammatical) ประกอบด้วย การอ้างอิง/การอ้างอิง (reference) การแทนที่ (substitution) การละ (ellipsis) และ การใช้สันธาน (conjunction) และด้านคำศัพท์ (Lexical) ประกอบด้วย การซ้ำความ (reiteration) ซึ่งแบ่งออกได้ 3 ประเภท ได้แก่ การซ้ำ (repetition) การใช้คำพ้องความ (synonymy) และการใช้คำลูกกลุ่ม (hyponymy) ส่วน จันทิมา อังคพณิชกิจ (2562) เสนอแนวคิดด้านการศึกษาการเชื่อมโยงความในสัมพันธสาร โดยแบ่งระดับการเชื่อมโยงออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับจุลภาคและระดับมหัพภาค คือ การเชื่อมโยงความระดับจุลภาค แบ่งเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างอิง (referencing) การเชื่อมด้วยคำศัพท์ (lexical cohesion) การใช้คำเชื่อม (conjunction) และการละ (ellipsis) และการแทนที่ (substitution) และการเชื่อมโยงมหัพภาคเป็นการแสดงความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (structure relations) ร่วมกับความสัมพันธ์เชิงความหมาย (semantic relations) ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของข้อความ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดด้านเครื่องมือแสดงการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารประเภท การศึกษาด้านไวยากรณ์ (Grammatical) ของ สุปรียา วิลาวรรณ (อ้างถึงใน จรัลวิไล จรุงโรจน์ และคณะ, 2554) และการเชื่อมโยงความระดับจุลภาคของ จันทิมา อังคพณิชกิจ (2562) มาปรับใช้ในการศึกษาวิธีการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาว โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ (Grammatical) และการเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ (Lexical) ดังนี้

การเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ (Grammatical cohesion) ประกอบด้วย การอ้างอิง/การอ้างอิง (reference) การแทนที่ (substitution) การละ (ellipsis) และการใช้คำเชื่อม (conjunction)

การเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ (Lexical cohesion) ประกอบด้วย การซ้ำ (repetition) การพ้องความหมาย (synonymy) การแย้งความหมาย (antonymy) การเป็นส่วนย่อยของส่วนใหญ่ (hyponymy) การเป็นส่วนใหญ่ของส่วนย่อย (meronymy) และการปรากฏร่วมกลุ่มคำศัพท์ (collocation)

การศึกษาแนวคิดด้านของคำเชื่อมในภาษาลาว พบว่า คำเชื่อมในภาษาลาวทำหน้าที่ 8 ประการ ได้แก่ 1) ใช้เชื่อมคำที่เป็นบุพบท 2) ใช้คำเชื่อมให้คำหรือข้อความผูกพันกัน 3) ใช้เชื่อมคำที่มีลักษณะเป็นเหตุผล 4) ใช้เชื่อมคำที่มีลักษณะมอบให้ 5) ใช้เชื่อมคำที่มีลักษณะบอกสถานที่จากไป 6) ใช้เชื่อมคำ/ข้อความที่แสดงความเป็นเจ้าของ 7) ใช้เป็นคำเชื่อมบอกสถานที่และเวลา และ 8) ใช้เป็นคำเชื่อมลงท้ายเพื่อเน้นย้ำ ซึ่งผู้วิจัยนำมาช่วยในการวิเคราะห์ความหมายและการจัดกลุ่มในหัวข้อ การใช้คำเชื่อม (conjunction) โดยใช้แนวคิดของ จันทิมา อังคพณิชกิจ (2562) เป็นหลักในการจัดกลุ่มเพื่อวิเคราะห์ ดังนี้

1. คำเชื่อมข้อความอธิบาย
2. คำเชื่อมข้อความตัวอย่าง เชื่อมข้อความสรุป
3. คำเชื่อมข้อความขัดแย้ง
4. คำเชื่อมคล้ายตามหรือกล่าวเสริม
5. คำเชื่อมข้อความเรียงลำดับ
6. คำเชื่อมข้อความแสดงเหตุผล
7. คำเชื่อมข้อความแสดงเรื่องใหม่
8. คำเชื่อมข้อความแสดงเงื่อนไข

2.3.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงความ ปรากฏงานวิจัยที่มีการวิเคราะห์การใช้ภาษาด้านการเชื่อมโยงความ ดังนี้

เต๋อหยุง หลี่ และ ซัลมาน ดาราฉาย (2562) ศึกษาวิเคราะห์ประเภทของการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในหนังสือตำรับอาหารไทย และศึกษาความถี่ของการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในหนังสือตำรับอาหารไทย ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลภาษาที่เก็บรวบรวมมาจากวิธีปรุงอาหารในหนังสือตำรับอาหารไทย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคืออัตราส่วนร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาปรากฏว่า การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมจำแนกเป็น 16 ประเภท เรียงตามลำดับความถี่ในการปรากฏจากมากไปน้อย ได้แก่ การเชื่อมโยงแสดงเวลา (ร้อยละ 28.89) การเชื่อมโยงแสดงความคล้ายตาม (ร้อยละ 16.00) การเชื่อมโยงแสดงสถานที่ (ร้อยละ 14.96) การเชื่อมโยงแสดงการอ้างถึง (ร้อยละ 8.59) การเชื่อมโยงแสดงลักษณะ (ร้อยละ 6.96) การเชื่อมโยงแสดงเครื่องมือ (ร้อยละ 6.67) การเชื่อมโยงแสดงเหตุ (ร้อยละ 5.78) การเชื่อมโยงแสดงสิ่งที่มีส่วนร่วม (ร้อยละ 4.59) การเชื่อมโยงแสดงแหล่งที่มา (ร้อยละ 2.81) การเชื่อมโยงแสดงการเลือก (ร้อยละ 2.07) การเชื่อมโยงแสดงเจ้าของ (ร้อยละ 0.89) การเชื่อมโยงแสดงตัวอย่าง (ร้อยละ 0.89) การเชื่อมโยงแสดงการเปรียบเทียบ (ร้อยละ 0.30) การเชื่อมโยงแสดงการแนะนำ (ร้อยละ 0.30) การเชื่อมโยงแสดงผล (ร้อยละ 0.15) และการเชื่อมโยงแสดงการยกเว้น (ร้อยละ 0.15) ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมเป็นการเชื่อมโยงแสดงเวลา การเชื่อมโยงแสดงความคล้ายตาม และการเชื่อมโยงแสดงสถานที่ ตามลำดับ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและปฏิบัติตามวิธีปรุงอาหารได้ตามขั้นตอนที่ละชั้น

ซัลมาน ดาราฉาย และ วรวิษ วาสนปรีชา (2562) ศึกษาการเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในคำวินิจฉัยทางศาสนาอิสลามภาษาไทย ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลภาษาจากคำวินิจฉัยจำนวน 47 เรื่อง ของจุฬาราชมนตรีที่เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสำนักจุฬาราชมนตรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคืออัตราส่วนร้อยละ ผลการศึกษาปรากฏว่า การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมสามารถจำแนกเป็น 14 ประเภท เรียงตามลำดับความถี่ในการปรากฏใช้จากมากไปน้อย ได้แก่ การเชื่อมโยงแสดงการขยายความ (ร้อยละ 26.49) การเชื่อมโยงแสดงความคล้ายตาม (ร้อยละ 18.80) การเชื่อมโยงแสดงการเลือก (ร้อยละ 9.92) การเชื่อมโยงแสดงจุดหมาย (ร้อยละ 7.65) การเชื่อมโยงแสดงลักษณะ (ร้อยละ 6.75) การเชื่อมโยงแสดงแหล่งเดิม (ร้อยละ 6.14) การเชื่อมโยงแสดงลำดับเวลา (ร้อยละ 6.00) การเชื่อมโยงแสดงผล (ร้อยละ 3.79) การเชื่อมโยงแสดงเหตุ (ร้อยละ

3.14) การเชื่อมโยงแสดงเงื่อนไข (ร้อยละ 3.10) การเชื่อมโยงแสดงความขัดแย้ง (ร้อยละ 2.54) การเชื่อมโยงแสดงตัวอย่าง (ร้อยละ 2.37) การเชื่อมโยงแสดงการเสริม (ร้อยละ 1.72) และการเชื่อมโยงแสดงการเปลี่ยนเรื่อง (ร้อยละ 1.59)

อรทัย ชันโท และคณะ (2564) ศึกษาเรื่อง ศึกษาการเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงในบทละครโทรทัศน์ไทยประชาานิยม พ.ศ.2562 โดยศึกษาตามกรอบแนวคิดเรื่องการอ้างอิงของสมทรง บุรุษพัฒน์ (2537) และแนวคิดของ วรวรรธน์ ศรียาภัย (2563) ข้อมูลในการวิเคราะห์เป็นเรื่องย่อตัวบทละครโทรทัศน์ไทยที่ได้รับความนิยมในการรับชมมากที่สุดปี พ.ศ.2562 จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ผู้บ่าวอินดี้ ยาหยีอินเตอร์, สารวัตรใหญ่ และกรงกรรม ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ลักษณะกลไกการเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงในบทละครไทยโทรทัศน์ ประชาานิยม พ.ศ.2562 แบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ ประการแรก การอ้างอิงด้วยหน่วยนามและสรรพนาม คือ หน่วยบุรุษสรรพนาม ได้แก่ หน่วยบุรุษสรรพนามที่ 1 บุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 3 หน่วยนามที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยสรรพนามพบ 6 ประเภท คือ 1) หน่วยเรียกชื่อเฉพาะ 2) หน่วยเรียกญาติ 3) หน่วยเรียกตำแหน่ง 4) หน่วยเรียกอาชีพ 5) หน่วยเรียกฉายานาม 6) หน่วยแสดงความเป็นเจ้าของ ประการที่สอง การอ้างอิงเชิงบ่งชี้ พบการใช้รูปภาษาการบ่งชี้ด้วยคำวิเศษณ์ เช่น นี้, นั่น, นั่นนั้น, นี้, นั้น, นู่น และ ประการที่สามการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบ พบลักษณะการเปรียบเทียบในแง่เปรียบเทียบความเหมือนจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงในภาษาระดับข้อความ ซึ่งถือว่าเป็นเทคนิคในการสร้างสรรค์ผลงานประพันธ์บทละครโทรทัศน์ และผลงานเขียนประเภทอื่น ๆ เนื่องจากในกระบวนการสื่อสารนั้น หากมีการใช้กลวิธีการเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงในลักษณะต่าง ๆ ย่อมทำให้เนื้อเรื่องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ก่อให้เกิดความงามทางวรรณศิลป์ทำให้เนื้อเรื่องบทละครโทรทัศน์เป็นผลงานที่สมบูรณ์ ผู้อ่านเรื่องย่อของบทละครหรือผู้ดูละครโทรทัศน์สามารถจินตนาการถึงลักษณะของตัวละครและติดตามเนื้อหาได้โดยตลอดทั้งเรื่อง

รุ่งโรจน์ ต้นประดิษฐ์ และคณะ (2564) ศึกษาวิเคราะห์รูปแบบการเชื่อมโยงความที่ปรากฏในบทปาฐกถาทางภาษาและวรรณกรรมไทยของนายกรัฐมนตรีไทย และศึกษาการใช้ภาษาโดยภาพรวมที่แสดงอัตลักษณ์การใช้ภาษาเชื่อมโยงความในบทปาฐกถาทางภาษาและวรรณกรรมไทยของนายกรัฐมนตรีไทย โดยคัดเลือกบทปาฐกถาของนายกรัฐมนตรี 3 คน คนละ 1 บท แล้ววิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดการเชื่อมโยงความ ผลการศึกษาพบการเชื่อมโยงความ 6 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างอิง การซ้ำ การละ การแทนที่ การใช้ศัพท์ และการใช้คำเชื่อม การเชื่อมโยงความที่พบมากที่สุด คือ การใช้คำเชื่อม 17 ลักษณะ เช่น คำเชื่อมอธิบาย คำเชื่อมแสดงตัวอย่างคำเชื่อมเน้นความ ส่วนการเชื่อมโยงความที่ปรากฏพบน้อยสุด คือ การใช้ศัพท์ในลักษณะการใช้คำลูกกลุ่ม ที่ปรากฏพบในบทปาฐกถาของนายชวน หลีกภัย เพียงคนเดียว ด้านอัตลักษณ์การใช้ภาษาการเชื่อมโยงความ พบว่าหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ใช้ภาษาในบทปาฐกถาที่เป็นทางการมากกว่าคนอื่น อาจเนื่องจากการแสดงปาฐกถาเบื้องพระพักตร์พระมหากษัตริย์จึงใช้ภาษาเป็นทางการ ส่วน พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ พบว่าเลือกใช้คำสละสลวย โดยใช้คำเชื่อมในการเชื่อมโยงความมากที่สุด อาจมีการเขียนบทไว้ก่อนแสดงปาฐกถา และในบทปาฐกถานายชวน หลีกภัย พบการเชื่อมโยงความประเภทคำเชื่อมแสดงตัวอย่างซึ่งเป็นตัวอย่างเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่น

นลินี กาศแสง (2564) ศึกษาการเชื่อมโยงความในเอกสารโบราณท้องถิ่นจังหวัดแพร่ โดยจำแนกประเภทของการเชื่อมโยงความในเอกสารโบราณท้องถิ่นจังหวัดแพร่และศึกษาความถี่ของการเชื่อมโยงความในเอกสารโบราณท้องถิ่นจังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า ประเภทการเชื่อมโยงความในเอกสารโบราณท้องถิ่นจังหวัดแพร่ จำนวน 5 ประเภท คือ การเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิง การเชื่อมโยงความโดยการละ การเชื่อมโยงความโดยการซ้ำ การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำสัมพันธ์กัน และการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อม การเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงพบ 2 ประเภท คือ การอ้างอิงด้วยบุรุษ และการอ้างอิงด้วยการชี้เฉพาะ การเชื่อมโยงความโดยการละพบ 2 ประเภท คือ การละหน่วยนาม และการละหน่วยกริยา การเชื่อมโยงความโดยการซ้ำพบ 2 ประเภท คือ การซ้ำรูปคำ และการซ้ำโครงสร้าง การเชื่อมโยงความโดยการใช้คำที่มีความหมายสัมพันธ์กันพบ 2 ประเภท คือ การใช้คำตรงกันข้าม และการใช้คำจากกลุ่มเดียวกันและการเชื่อมโยงความโดยการใช้คำเชื่อมพบ 11 ประเภท คือ คำเชื่อมแบบคล้ายตาม คำเชื่อมแบบลำดับเหตุการณ์ คำเชื่อมแบบแสดงเหตุและแสดงผล คำเชื่อมแบบแสดงวัตถุประสงค์ คำเชื่อมแบบแสดงการตัดตอนหรือแยกส่วน คำเชื่อมแบบแสดงการกล่าวถึงคำพูด คำเชื่อมแบบแสดงการเปรียบเทียบ คำเชื่อมแบบแสดงเงื่อนไข คำเชื่อมแบบขยายความ คำเชื่อมแบบแสดงการเข้าสู่ประเด็นใหม่และคำเชื่อมแบบแสดงวิธีการ

สิริวิษณุ ธรรมพานิช (2565) ศึกษาวิเคราะห์ข้อผิดพลาด การเรียงลำดับของอัตถภาค และการเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ ในบทคัดย่อบทความวิจัยสาขาวรรณคดี โดยใช้เครื่องมือวิจัยคือ MS Excel 2013 และ AntConc Version 3.5.8.0. ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ด้านการเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ พบการเชื่อมโยงทางไวยากรณ์ 4 ประเภท ได้แก่ Reference (R), Conjunction (C), Ellipsis (E) และ Substitution (S) การอ้างอิงมีความถี่ในการเกิดมากที่สุด (ร้อยละ 60.92) และอันดับรองลงมาคือ ความเชื่อมโยง (ร้อยละ 34.93) จุดไข่ปลาและการแทนที่เป็นสองประเภทที่มีการเกาะตัวกันบ่อยน้อยที่สุด โดยมีอัตราการเกิดน้อยมากเพียง 3.36% และ 0.79% ตามลำดับ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการเชื่อมโยงความข้างต้น ปรากฏพบว่ามีการศึกษาวิธีการเชื่อมโยงความจากสัมพันธ์สารประเภทตำราอาหาร บทละครโทรทัศน์ บทคัดย่อบทความวิจัย บทปาฐกถา และคำวินิจฉัยทางศาสนาอิสลามภาษาไทย ซึ่งแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยแนวคิดหลักคือการเชื่อมโยงความ และแนวคิดย่อยของการเชื่อมโยงความ ได้แก่ การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อม การเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิง และการเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ โดยใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์จัดกลุ่มลักษณะการเชื่อมโยงความ และความถี่ที่ปรากฏ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคืออัตราส่วนร้อยละ ทั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิธีการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาวซึ่งยังไม่เคยมีผู้ศึกษามาก่อน เพื่อทำให้เห็นภาพและเข้าใจลักษณะงานเขียนซึ่งเป็นแบบเรียนในภาษาลาว ตลอดจนใช้เป็นแนวทางที่สามารถทำให้ทราบภูมิหลังของภาษาลาว การปลูกฝังแนวคิด การใช้ภาษา และยังสามารถนำไปประยุกต์ในการจัดการเรียนการสอนในระดับโรงเรียนเรื่องภาษาก้าววัฒนธรรมได้อีกด้วย

บทที่ 3

ประเภทของสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว

งานวิจัยเรื่อง “ประเภทสัมพันธสารและการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาว” เล่มนี้ เป็นการศึกษาวิเคราะห์สัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว โดยมีขอบเขตข้อมูลในการศึกษา คือ แบบเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 5 จำนวน 7 เล่ม ซึ่งมีตัวบทสัมพันธสารที่ใช้ในการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 221 ตัวบท ในบทที่ 3 นี้ ผู้วิจัยกล่าวนำเสนอถึงผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 คือ เพื่อวิเคราะห์ประเภทของสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว ทั้งนี้ การวิเคราะห์ประเภทสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาวนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของ โรเบิร์ต อีลองเอเคอร์ (R.E. Longacre, 1983) ในการจัดประเภทของสัมพันธสาร ผลการศึกษาพบว่า ประเภทสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาวสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทเรื่องเล่า (narrative discourse) และ ประเภทปฏิบัติ (procedural discourse) ดังนี้

ตารางที่ 2 ประเภทของข้อความ/สัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว

ประเภทของข้อความ/สัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว	จำนวน (ตัวบท)	ร้อยละ
3.1 ประเภทเรื่องเล่า	210	95.02
3.1.1 ประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้ว	174	78.73
1) รูปแบบที่ 1 แบบบรรยาย	119	53.85
2) รูปแบบที่ 2 แบบบรรยาย+แทรกบทสนทนา	23	10.41
3) รูปแบบที่ 3 แบบบรรยาย โดยมีหมายเลขเรียงลำดับ	13	5.88
4) รูปแบบที่ 4 แบบข้อความสั้น/คำพูด/คำบรรยาย	8	3.62
5) รูปแบบที่ 5 แบบจดหมาย	6	2.71
6) รูปแบบที่ 6 แบบข้อความสั้น/คำพูด/คำบรรยาย+แทรกช่องให้เติมข้อความ	5	2.26
3.1.2 ประเภทเรื่องเล่าร้อยกรอง	36	16.29
3.2 ประเภทข้อความปฏิบัติ	11	4.98
รวม	221	100.00

จากตารางแสดงความถี่ของประเภทของสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาวข้างต้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ประเภทเรื่องเล่า (narrative discourse)

สัมพันธสารเรื่องเล่า (Narrative discourse) เป็นสัมพันธสารที่ผู้ส่งสารมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับสารทราบถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยในเนื้อความมีการกล่าวถึงตัวแสดงหรือตัวละคร ตลอดจนมีการแสดงเวลาหรือสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ การดำเนินเนื้อความจะแสดงเหตุการณ์ที่เล่าอย่างต่อเนื่องตามลำดับเวลา อาจมีการกล่าวอ้างคำพูด ความคิด หรือข้อเท็จจริงบางประการ ในด้านภาษาส่วนใหญ่อยู่ในรูปประโยคบอกเล่า (วิโรจน์ กองแก้ว, 2556: 33) ทั้งนี้ การแบ่งประเภทเรื่องเล่า ผู้วิจัยได้แบ่งโครงสร้างหลักออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่อง และส่วนเนื้อหา ซึ่งส่วนเนื้อหาในที่นี้ คือ การจัดแบ่งประเภทโดยจัดรวมกลุ่มของข้อความที่เริ่มต้นถัดจากชื่อเรื่องจนจบข้อความ โดยพิจารณาเฉพาะรูปแบบโครงสร้างที่ปรากฏไม่รวมถึงลักษณะของเนื้อหา เนื้อเรื่อง หรือเนื้อความในการสื่อสาร ทั้งนี้ จากการศึกษาวิเคราะห์ประเภทของข้อความ/สัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 5 รวมจำนวนทั้งสิ้น 221 ตัวบท ปรากฏประเภทเรื่องเล่า จำนวน 210 ตัวบท คิดเป็น ร้อยละ 95.02 ของตัวบททั้งหมด ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มโครงสร้างสัมพันธสารข้อความประเภทเรื่องเล่าออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้ว และประเภทเรื่องเล่าร้อยกรอง ดังนี้

3.1.1 ประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้ว

ประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้วมีลักษณะการนำเสนอโครงสร้างด้วยชื่อเรื่อง ภาพประกอบ และเนื้อหาแบบร้อยแก้วที่เป็นเรื่องเล่า นิทาน หรือข้อความ ปรากฏจำนวนทั้งสิ้น 174 ตัวบท คิดเป็น ร้อยละ 78.73 ของตัวบททั้งหมด ทั้งนี้ สามารถแบ่งโครงสร้างย่อยของข้อความประเภทเรื่องเล่า ออกเป็น 6 รูปแบบ ได้แก่ แบบบรรยาย แบบบรรยายโดยแทรกบทสนทนา แบบบรรยาย โดยมีหมายเลขเรียงลำดับ แบบข้อความสั้น/คำพูด/คำบรรยาย แบบจดหมาย และแบบข้อความสั้น คำพูด/คำบรรยายโดยแทรกช่องให้เติมข้อความ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้ว

รูปแบบย่อยของ ประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้ว	จำนวน (ตัวบท)	ร้อยละของตัวบทสัมพันธสาร แบบเรียนภาษาลาว
รูปแบบที่ 1 แบบบรรยาย	119	53.85
รูปแบบที่ 2 แบบบรรยาย+แทรกบทสนทนา	23	10.41
รูปแบบที่ 3 แบบบรรยาย โดยมีหมายเลข เรียงลำดับ	13	5.88
รูปแบบที่ 4 แบบข้อความสั้น/คำพูด/คำ บรรยาย	8	3.62
รูปแบบที่ 5 แบบจดหมาย	6	2.71
รูปแบบที่ 6 แบบข้อความสั้น/คำพูด/คำ บรรยาย+แทรกช่องให้เติมข้อความ	5	2.26
รวม	174	78.73

รูปแบบที่ 1 แบบบรรยาย

ประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้ว รูปแบบที่ 1 แบบบรรยาย ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่อง และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหาล้วนมีลักษณะเป็นการบรรยาย เรื่องเล่า หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา ปรากฏพบลักษณะโครงสร้างดังกล่าว จำนวน 119 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 53.85 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 รูปแบบที่ 1 แบบบรรยาย

อ่านปะโทยก

ຫຼັງຈາກ ພາຍຸ ພັດ ຕົ້ນ ໄມ້ ໂຄ່ນ ລົ້ມ ລົ້ມ ຂວາງ ທາງ. ຄວານຊ້າງ ຊີ່ ຊ້າງ ມາ ດັນເອົາ ຕົ້ນໄມ້ ຈາກ ທາງ.

ການຢູ່ ໄມ້ ອອກ ຈາກ ທາງ ເຮັດ ໃຫ້ ຊ້າງ ຮ້ອນ ຫຼາຍ. ຕອນແລງ ມາ ຄວານຊ້າງ ສະນ້ຳ ໃສ່ ຊ້າງ ເພື່ອ ເຮັດໃຫ້ ຊ້າງ ເຢັນ.

(ປ.1 ເລ່ມ 1, 2020: 42)

จากตัวอย่างที่ 1 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่องคือ “อ่านปะโยค” ตามด้วยส่วนที่สองคือส่วนเนื้อหาบรรยายเรื่องเล่าเหตุการณ์พายุลม

ตัวอย่างที่ 2 รูปแบบที่ 1 แบบบรรยาย

ວິທີການຂ້າມທາງໃຫ້ປອດໄພ

ເລືອກບ່ອນທີ່ປອດໄພເພື່ອຂ້າມທາງ. ການຂ້າມທາງທີ່ມີຄວາມປອດໄພ ຄວນຂ້າມບ່ອນທີ່ແນມເຫັນທາງດີ.

ຢຸດລໍຖ້າ ແລະ ເບິ່ງທາງເບື້ອງ ຂວາ. ຈາກນັ້ນ, ເບິ່ງທາງເບື້ອງຊ້າຍ.

ຖ້າມີລົດມາ, ໃຫ້ລໍຖ້າຈົນລົດແລ່ນຜ່ານໄປ. ຈາກນັ້ນ, ໃຫ້ເບິ່ງທາງເບື້ອງ ຊ້າຍ ເບື້ອງຂວາອີກ ເພື່ອກວດເບິ່ງ ຄວາມປອດໄພກ່ອນຈະຂ້າມ

ຖ້າບໍ່ມີລົດມາ, ໃຫ້ຍ່າງຂ້າມທາງໄວງ.

(ປ.2 ເລ່ມ 1, 2020: 12)

จากตัวอย่างที่ 2 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่องคือ “วิธีการข้ามทาง (ถนน) ให้ปลอดภัย” ตามด้วยส่วนที่สองคือส่วนเนื้อหาบรรยายเรื่องเล่าวิธีการข้ามถนน

ຕ້ວຍ່ຳທີ່ 3 ຮູບແບບທີ່ 1 ແບບບຣຣຍາຍ

ນັກຮຽນແບບຢ່າງ

ຂ້ອຍຄິດວ່າທ້າວສົມສີເປັນນັກຮຽນແບບຢ່າງ ຍ້ອນວ່າລາວເປັນຄົນ ດຸໝັ່ນ, ອິດທົນ, ຕັ້ງໃຈ ແລະ ມີຄຸນສົມບັດດີ. ຂ້ອຍຄິດວ່ານາຍຄູເອົາແວ່ນຂະຫຍາຍໃຫ້ທ້າວສົມສີເບິ່ງຕົວໜັງສື ເພາະວ່າລາວເບິ່ງບໍ່ເຫັນແຈ້ງດີ. ຂ້ອຍເຊື່ອວ່າລາວຕ້ອງເປັນນັກຮຽນ ເກັ່ງ ເພາະວ່າລາວມີຄວາມ ກ້າຫານ ແລະ ຕັ້ງໃຈຮຽນ. ຂ້ອຍຄິດວ່າທ້າວ ສົມສີດີໃຈທີ່ສຸດ ເພາະວ່າໝູ່ເພື່ອນແຕ່ລະຄົນໃຜກໍຊິ້ນ ຊົມວ່າລາວເປັນ ນັກຮຽນດີ. ຂ້ອຍຄິດວ່າທ້າວສົມສີສາມາດອະທິບາຍບົດຮຽນໃຫ້ໝູ່ຄົນອື່ນໄດ້ ຍ້ອນວ່າລາວຮຽນເກັ່ງ. ຂ້ອຍຄິດວ່າໝູ່ຄູໃນຫ້ອງທຸກຄົນຮັກແພງ ທ້າວສົມສີ ເພາະວ່າລາວດຸໝັ່ນ ແລະ ມັກຊ່ວຍເຫຼືອໝູ່ເພື່ອນ. ຂ້ອຍ ຄິດວ່ານັກຮຽນຄົນອື່ນຄວນຮຽນເອົາແບບຢ່າງຂອງທ້າວສົມສີ ຍ້ອນວ່າ ລາວເປັນນັກຮຽນດີ.

ຂ້ອຍເຊື່ອວ່າຄວາມດີ, ຄວາມເກັ່ງ ແລະ ຄວາມດຸໝັ່ນຂອງທ້າວ ສົມສີຈະເຮັດໃຫ້ຄົນ ອື່ນນຳເອົາໄປເປັນແບບຢ່າງ ເພາະວ່າມັນເປັນສິ່ງ ທີ່ທຸກຄົນສາມາດຝຶກຝົນຕົນເອງໄດ້.

(ປ.3, 2021: 63-64)

ຈາກຕ້ວຍ່ຳທີ່ 3 ປະກອບດ້ວຍ 2 ສ່ວນ ໄດ້ແກ່ ສ່ວນສື່ອຣ່ອງຄື່ອ “ນັກຣຽນແບບອຳຍ່າງ (ຕ້ວຍ່ຳ)” ຕາມດ້ວຍສ່ວນທີ່ສອງຄື່ອສ່ວນເນື່ອທາບຣຣຍາຍຕ້ວຍ່ຳຂອງນັກຣຽນທີ່ດີ
ຕ້ວຍ່ຳທີ່ 4 ຮູບແບບທີ່ 1 ແບບບຣຣຍາຍ

ມີເປີດສິກຮຽນ

ເຊົ້າມື້ໜຶ່ງ, ທ້ອງຟ້າແຈ່ມໃສ, ອາກາດປອດໂປ່ງ, ຕາເວັນສ່ອງແສງໄປທົ່ວບໍລິເວນ ໂຮງຮຽນ; ໃນຂະນະດຽວກັນກໍມີລົມພັດເບົາໆມາຈາກທ້ອງນາ. ພາບທຳມະຊາດອັນສວຍສົດ ງົດງາມ ເຮັດໃຫ້ນັກຮຽນທັງຫຼາຍຮູ້ສຶກເບີກບານມ່ວນຊື່ນ. ວັນທີ 1 ກັນຍາ ແມ່ນວັນເປີດ ສິກຮຽນໃໝ່ ຂອງໂຮງຮຽນສາມັນສິກສາທົ່ວປະເທດ.

ພວກນັກຮຽນມາເຕົ້າໂຮມກັນຢູ່ຕໍ່ໜ້າໂຮງຮຽນແຕ່ເຊົ້າໆ. ທຸກຄົນມີໃບໜ້າຍິ້ມແຍ້ມ ແຈ່ມໃສ, ມີຄວາມດີໃຈທີ່ໄດ້ພົບພໍ້ກັນພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ຜັກໂຮງຮຽນມາເປັນເວລາສາມເດືອນ. ເຂົາເຈົ້າ ໄດ້ໂອ້ລົມກັນດ້ວຍຄວາມສະໝິດສະໝົມ. ຫຼັງຈາກເຄົາລົບທຸງຊາດ. ຜູ້ອຳນວຍການ ໂຮງຮຽນໄດ້ ອຳນວຍການອວຍພອນ ຂອງລັດຖະມົນຕີວ່າການກະຊວງສິກສາທິການ ທີ່ຝາກ ເຖິງບັນດາຄູ ແລະ ນັກຮຽນ ເນື່ອງໃນໂອກາດມີເປີດສິກຮຽນໃໝ່. ໃນຈົດໝາຍເພີ່ນໄດ້ຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ນັກຮຽນທຸກ ຄົນເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ການຮຳຮຽນຂອງຕົນ ເພື່ອໃຫ້ສິກຮຽນໃໝ່ດຳເນີນໄປດ້ວຍ ຄຸນະພາບອັນສູງເດັ່ນ. ຕໍ່ມາຜູ້ອຳນວຍການໄດ້ແນະນຳນາຍຄູໃໝ່ ແລະ ນັກຮຽນແຕ່ລະຫ້ອງຮູ້ຢ່າງທົ່ວເຖິງກັນ ແລ້ວສະເໜີ ຜນການເຄື່ອນໄຫວປະຈຳປີຂອງໂຮງຮຽນອີກດ້ວຍ.

ໃນມື້ເປີດສິກຮຽນໃໝ່ ນັກຮຽນທຸກຄົນຕ່າງກໍຮູ້ສຶກພາກພູມໃຈ. ໃຜງກໍປະຕິຍານວ່າ ຈະຕັດສິນໃຈຮຽນໃຫ້ເຕັ້ງ, ມີຄຸນສົມບັດດີ, ເພື່ອໃຫ້ສົມຊື່ວ່າ ເປັນເຍົາວະຊົນຂອງຊາດ. ເຄົາລົບ ນັບຖືກົດລະບຽບຂອງໂຮງຮຽນຢ່າງເຂັ້ມງວດ

(ປ.4, 2020: 9-10)

ຈາກຕົວຢ່າງທີ່ 4 ປະກອບດ້ວຍ 2 ສ່ວນ ໄດ້ແກ່ ສ່ວນຊື່ເລື່ອງຄື “ມື້ເປີດສຸກເຮືອນ (ວັນເປີດ ເທອມ)” ຕາມດ້ວຍສ່ວນທີ່ສອງຄືສ່ວນເນື້ອຫາບຣຣາຍເລົ່າເຫດການວັນເປີດກາດເຮືອນ

ตัวอย่างที่ 5 รูปแบบที่ 1 แบบบรรยาย

สิทธิกรรณใหม่

วันที่ 1 เดือนกันยายนของทุกปี, โสรุกรรณขึ้นต่ากรร ตามตืออเมือกร และ อุนนบะบิถ ทือบะเทถด เลือมไຂสิกรรณใหม่. มีไຂสิกรรณใหม่นี้ ปฐบเทมิอนบุนมะเทอลานຂອງນັກกรรณ และ อูອາຈານທຸກຄົນ. ພວກນັກกรรນນຸ່ງເຄື່ອງແບບຢ່າງເປັນລະບຽບຮຽບຮ້ອຍ ແລະ ມາ ໂຮງຮຽນດ້ວຍໃບໜ້າຍື່ມແຍ້ມແຈ່ມໃສ. ເຂົາເຈົ້າທັກທາຍ, ຖາມຂ່າວຄາວເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ແຊວງ.

ການຮ້າຮຽນຈະພາໃຫ້ນັກຮຽນເປັນຄົນດີ, ມີຄວາມຮູ້ສະຫຼາດຫຼັກແຫຼມ, ມີຄວາມ ສາມັກຄີຮັກແພງໝູ່ຄູ່, ຮັກການອອກແຮງງານ, ເຄົາລົບນັບຖືການຈັດຕັ້ງ, ມີລະບຽບວິໄນດີ, ເຊື່ອ ຝັງຄຳສັ່ງສອນຂອງຄູ ແລະ ພໍ່ແມ່. ໂຮງຮຽນເປັນບ່ອນກໍ່ສ້າງຊັບຜະຍາກອນມະນຸດ ໃຫ້ກາຍເປັນຄົນ ດີ, ປະເທດຊາດຈະມີຄວາມຈະເລີນກ້າວໜ້າກໍ່ຕໍ່ເມື່ອວ່າມີຊັບຜະຍາກອນ ມະນຸດຢ່າງພຽງພໍ ແລະ ມີ ຄຸນນະພາບ.

ສະນັ້ນ, ການໄຂສິກຮຽນໃໝ່ແມ່ນການໄຂປະຕູຮັບເອົາອະນຸຊົນ ເຍົາວະຊົນທຸກຖ້ວນໜ້ າ ໃຫ້ໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນຢ່າງທົ່ວເຖິງ ເພາະໂຮງຮຽນແມ່ນບ່ອນສ້າງເຍົາວະຊົນໃຫ້ກາຍເປັນນັກ ວິທະຍາສາດ ແລະ ນັກວິຊາການທີ່ດີໃນການສ້າງສາປະເທດຊາດໃຫ້ຮຸ່ງເຮືອງສີວິໄລ

ດັ່ງຄຳເວົ້າທີ່ວ່າ: “ເຍົາວະຊົນດີມີສີແກ່ຊາດ ເຍົາວະຊົນສະຫຼາດພາຊາດຈະເລີນ.”

(ປ.5, 2020: 9-10)

จากตัวอย่างที่ 5 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่องคือ “สกรเรียนใหม่ (เปิดภาค เรียนใหม่)” ตามด้วยส่วนที่สองคือส่วนเนื้อหาบรรยายเรื่องเล่าเหตุการณ์วันเปิดภาคเรียน

รูปแบบที่ 2 แบบบรรยายโดยแทรกบทสนทนา

ประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้ว รูปแบบที่ 2 แบบบรรยายโดยแทรกบทสนทนา ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่อง และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นการบรรยาย เรื่องเล่า หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ สลับกับบทสนทนาหรือให้บทสนทนาเป็นส่วนของการดำเนินเรื่อง จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา ปรากฏพบลักษณะโครงสร้างดังกล่าว จำนวน 23 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 10.41 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ພາບນຸ່ ປຸນ ທີ່ໂຕ ສີເວ

ຕ້ວຍ່າງທີ່ 1 ຮູບແບບທີ່ 2 ແບບບຣຣຍາຍໂດຍແທຣກບທສນທນາ

ຂ້ອຍແມ່ນຫຍັງ?

ນາງປີ, ທ້າວກິ ແລະ ນາງດາລາຫຼິ້ນເກມທວາຍ “ຂ້ອຍແມ່ນຫຍັງ?”

ແມ່ນຜຽນຂອງນາງປີ.

ນາງປີ: ຂ້ອຍຢູ່ໃນປ່າ. ຂ້ອຍມີ 4 ຂາ ແລະ ຫາງ. ຂ້ອຍກິນຊີ້ນ. ຂ້ອຍແມ່ນຫຍັງ?

ນາງດາລາ: ເຈົ້າມີລາຍບໍ່?

ນາງປີ: ມີ.

ທ້າວກິ: ເຈົ້າແມ່ນເສືອບໍ່?

ນາງປີ: ແມ່ນແລ້ວ.

ບັດນີ້ແມ່ນຜຽນຂອງ ທ້າວກິ.

ທ້າວກິ: ຂ້ອຍຢູ່ໜອງນ້ຳ. ຂ້ອຍມີເຮືອນຢູ່ເທິງຫຼັງ ຂ້ອຍກິນຫຍ້າ.

ຂ້ອຍແມ່ນຫຍັງ?

ນາງປີ: ເຈົ້າມີຂາບໍ່?

ທ້າວກິ: ບໍ່

ນາງດາລາ: ແມ່ນຫອຍບໍ່?

ທ້າວກິ: ແມ່ນແລ້ວ.

ຕໍ່ໄປນີ້ແມ່ນຜຽນຂອງ ນາງດາລາ. ດາລາເລືອກເອົາຊ້າງ ລາວຈະເວົ້າແນວໃດນໍ? ຕໍ່ໄປ

ແມ່ນຜຽນເຈົ້າເລືອກ. ຫຼິ້ນເກມ “ຂ້ອຍແມ່ນຫຍັງ?”.

(ປ.1 ເລ່ມ 1, 2020: 34-35)

ຈາກຕ້ວຍ່າງທີ່ 1 ປະກອບດ້ວຍ 2 ສ່ວນ ໄດ້ແກ່ ສ່ວນຊື່ເຣື່ອງຄື “ຂ້ອຍແມ່ນຫຍັງ” ຕາມດ້ວຍ ສ່ວນທີ່ສອງຄືສ່ວນເນື້ອຫາ ໂດຍສ່ວນເນື້ອຫາມີລັກສະນະເປັນການບຣຣຍາຍເຫຼືອກຸຣນການເລ່ນທາຍຄຳສລັບກັບ ບທສນທນາການເລ່ນທາຍຄຳ ປັດທ້າຍດ້ວຍການບຣຣຍາຍສຸຣຸປເຫຼືອກຸຣນ

ຕ້ວຍ່າງທີ່ 2 ຮູບແບບທີ່ 2 ແບບບຣຣຍາຍໂດຍແທຣກບທສນທນາ

ໝາກໄມ້ທີ່ຜວກເຮົາມັກ

ທ້າວຄຳມີ ແລະ ນາງວັນສີສິນທະນາກັນກ່ຽວກັບໝາກໄມ້ທີ່ຜວກ ເຂົາມັກ.

ຄຳມີ: ເຈົ້າມັກໝາກຫຍັງ?

ວັນສີ: ຂ້ອຍມັກໝາກນົດ ແລະ ໝາກໂມ.

ຄຳມີ: ເປັນຫຍັງ?

ວັນສີ: ເພາະວ່າໝາກໄມ້ທັງສອງຊະນິດຫວານ ແລະ ມີນ້ຳຫຼາຍ. ເຈົ້າເດ? ມັກໝາກຫຍັງ?

ໝາກໄມ້ທີ່ພວກເຮົາມັກ

ທ້າວຄໍາມີ ແລະ ນາງວັນສີສິນທະນາກັນກ່ຽວກັບໝາກໄມ້ທີ່ພວກເຂົາມັກ.

ຄໍາມີ: ເຈົ້າມັກໝາກຫຍັງ?

ວັນສີ: ຂ້ອຍມັກໝາກນັດ ແລະ ໝາກໂມ.

ຄໍາມີ: ເປັນຫຍັງ?

ວັນສີ: ເພາະວ່າໝາກໄມ້ທັງສອງຊະນິດຫວານ ແລະ ມີນ້ຳຫຼາຍ. ເຈົ້າເດ? ມັກໝາກຫຍັງ?

ຄໍາມີ: ຂ້ອຍມັກໝາກກ້ວຍ.

ວັນສີ: ເປັນຫຍັງ?

ຄໍາມີ: ເພາະວ່າມັນປອກງ່າຍ.

ວັນສີ: ເຈົ້າກໍມັກລົດຊາດມັນບໍ່?

ຄໍາມີ: ມັກທີ່ສຸດ.

ວັນສີ: ເຈົ້າມັກໝາກຫຍັງອີກແດ່?

ຄໍາມີ: ຂ້ອຍມັກໝາກສີດາ ເພາະວ່າມັນກອບ. ຂ້ອຍຍັງມັກ ໝາກຂາມອີກເພາະວ່າ ມັນມີລົດຫວານ ແລະ ສົ້ມ.

(ປ.2 ເລ່ມ 1, 2020: 50-51)

ຈາກຕົວຢ່າງທີ່ 2 ປະກອບດ້ວຍ 2 ສ່ວນ ໄດ້ແກ່ ສ່ວນຊື່ເລື່ອງຄື “ໝາກໄມ້ທີ່ພວກເຮົາມັກ” ຕາມດ້ວຍສ່ວນທີ່ສອງຄືສ່ວນເນື້ອຫາ ໂດຍສ່ວນເນື້ອຫາມີລັກສະນະເປັນການບໍາລະຍາຍເຫດຜົນການເກີນເຂົ້າສູ່ ການສນຫນາເລື່ອງຜົນໄມ້ທີ່ຜູ້ສອບສຳລັບກັບບຫສນຫນາການໄດ້ຕອບເລື່ອງຜົນໄມ້ທີ່ຜູ້ສອບ

ຕົວຢ່າງທີ່ 3 ຮູບແບບທີ່ 2 ແບບບໍາລະຍາຍໂດຍແຫຼ່ງບຫສນຫນາ

ນາຍຄູຄົນໃໝ່

ນາຍຄູ: ສະບາຍດີ ນັກຮຽນ ນາຍຄູແມ່ນຄູຄົນໃໝ່ຍ້າຍມາຈາກ ໂຮງຮຽນອື່ນ ຄູສອນຫ້ອງ ປ.3.

ນັກຮຽນ: ສະບາຍດີ ຄູ.

ນາຍຄູ: ຄູຊິແນະນຳຕົນເອງ. ຫຼັງຈາກຄູເວົ້າແລ້ວ ໃຫ້ນັກຮຽນແຕ່ລະຄົນເວົ້າແນະນຳຕົນເອງເດີ.

ຄູເອງຊື່ວ່າ ດອກແກ້ວ, ມາຈາກແຂວງຫົວພັນ, ຄູມີລູກສອງຄົນ. ຄູມັກຮ້ອງເພງ, ແຕ້ມຮູບ, ອ່ານປື້ມ ແລະ ເຮັດສວນ.

ຄູໄດ້ແນະນຳຕົນເອງແລ້ວ ຕໍ່ໄປໃຫ້ນັກຮຽນແຕ່ລະຄົນແນະນຳ ຕົນເອງ.

ຄຳພັນ: ຫຼານຊື່ວ່າຄຳພັນ, ອາຍຸແປດປີ, ຢູ່ ບ້ານນີ້. ຫຼານມັກ ອ່ານປື້ມ, ເຮັດ ວຽກເຮືອນ ແລະ ໃສ່ເບັດ.

ດາວັນ: ຫຼານຊື່ວ່າ ດາວັນ, ອາຍຸແປດປີ, ຢູ່ບ້ານທົ່ງກາງ. ຫຼານ ມັກຫຼິ້ນເຕົ້ນເຊືອກ.

ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ນັກຮຽນແຕ່ລະຄົນກໍຜັດປ່ຽນກັນແນະນຳຕົນເອງຈົນ ຄົບໝົດທຸກຄົນ.

ປ.3, 2021: 1-2)

จากตัวอย่างที่ 3 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่องคือ “นายคุณใหม่” ตามด้วย ส่วนที่สองคือส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นการบรรยายเหตุการณ์การแนะนำตัวครูคนใหม่ ในชั้นเรียน ปิดท้ายด้วยการบรรยายสรุปเหตุการณ์

ตัวอย่างที่ 4 รูปแบบที่ 2 แบบบรรยายโดยแทรกบทสนทนา

ການຮັກສາອະນາໄມ

ມື້ໜຶ່ງ, ໃນຊົ່ວໂມງຮຽນພາສາລາວ ເລື່ອງການຮັກສາອະນາໄມ, ນາຍຄູໄດ້ສົນທະນາ ແລະ ຖາມນັກຮຽນກ່ຽວກັບການຮັກສາອະນາໄມ. ນາຍຄູຖາມນັກຮຽນວ່າ: "ການຮັກສາ ອະນາໄມເຮົາຕ້ອງຮັກສາອະນາໄມບ່ອນໃດແດ່?".

ທ້າວວັນທອງ ຍົກມືຂໍອະນຸຍາດແລ້ວຕອບວ່າ : ການຮັກສາອະນາໄມເລີ່ມຈາກທຳ ຄວາມ ສະອາດຮ່າງກາຍຕົນເອງ, ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ, ອາຫານການກິນ, ທີ່ພັກອາໄສ ພ້ອມທັງບໍ່ເຮັດໃຫ້ ສະຖານທີ່ສາທາລະນະອື່ນໆເປີເປື້ອນອີກດ້ວຍ.

ນາຍຄູຖາມວ່າ : “ພວກເຈົ້າເປັນນັກຮຽນ, ຕ້ອງຊ່ວຍກັນປັດກວາດຜິ່ນຫ້ອງຮຽນ ແນວໃດ?”.

ນາງຈິນທາ ຕອບວ່າ : “ພວກຂະນ້ອຍຕ້ອງຊ່ວຍກັນປັດກວາດຜິ່ນຫ້ອງ, ເພດານ, ເຊັດ ຖູ ໂຕະ, ຕັ້ງ ແລະ ກະດານດຳ ບໍ່ຖິ້ມເຈ້ຍ, ຖົງຢາງ, ໃບຕອງໃສ່ຫ້ອງ ແລະ ເດີນໂຮງຮຽນຊະຊາຍ”. ນາຍຄູຖາມຕື່ມອີກວ່າ: "ເວລາຢູ່ເຮືອນພວກເຈົ້າໄດ້ຊ່ວຍພໍ່, ແມ່ເຮັດອະນາໄມແນວໃດ?”.

ນາງແສງຈິນຕອບວ່າ : “ເວລາຢູ່ເຮືອນ, ພວກຂະນ້ອຍໄດ້ຊ່ວຍພໍ່, ແມ່ມ້ຽນມັດເຄື່ອງ ຂອງໃຫ້ເປັນລະບຽບ, ກວາດເຮືອນ ແລະ ກວາດເດີນບ້ານໃຫ້ສະອາດຢູ່ສະເໝີ ນາຍຄູສະຫຼຸບວ່າ : “ພວກເຈົ້າຮູ້ຈັກຮັກສາອະນາໄມຮ່າງກາຍ, ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ, ຫ້ອງຮຽນແລະ ເຮືອນຊານໃຫ້ສະອາດຢູ່ ສະເໝີ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ສຸຂະພາບແຂງແຮງປາສະຈາກໂລກໄຟຕ່າງໆ.

(ປ.4, 2020: 15-16)

จากตัวอย่างที่ 4 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่องคือ “การรักษาสะอาด” ตามด้วยส่วนที่สองคือส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นการบรรยายเหตุการณ์เกริ่นนำการเข้าสู่บทสนทนาเรื่องการรักษาอนามัยหรือการรักษาความสะอาด

ຮູບແບບທີ່ 3 ແບບບຽນຍາຍ ໂດຍມີເໝາຍເລຂເຮື່ງລຳດັບ

ປະເພດເຮື່ງເລ່າຮ້ອຍແກ້ວ ຮູບແບບທີ່ 3 ແບບບຽນຍາຍ ໂດຍມີເໝາຍເລຂເຮື່ງລຳດັບ ປະກອບດ້ວຍ 2 ສ່ວນ ໄດ້ແກ່ ສ່ວນຮ້ອຍເຮື່ງ ແລະ ສ່ວນເນື້ອຫາ ໂດຍສ່ວນເນື້ອຫາມີລັກສະນະເປັນການບຽນຍາຍ ເຮື່ງເລ່າ ຫຼື ເຫຼ່ງການຕ່າງ ໆ ຈຶ່ງມີເໝາຍເລຂເຮື່ງຕາມລຳດັບກຳກັບເນື້ອຫາ ຈາກການສຶກສາ

แบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา พบลักษณะโครงสร้างดังกล่าวจำนวน 13 ตัวอย่าง คิดเป็น ร้อยละ 5.88 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 รูปแบบที่ 3 แบบบรรยาย โดยมีหมายเลขเรียงลำดับ

ການມອດໄຟໄໝ້

- 1 ໃນຕອນຄ່ຳອາທິດທີ່ຜ່ານມາຄົນໃນຄອບຄົວຂອງຂ້ອຍໄດ້ນັ່ງລົມກັນຢູ່ນອກເຮືອນ.
- 2 ມີກົບເຕັ້ນໄປໃກ້ນ້ອງສາວຂ້ອຍ ແລະ ເຮັດໃຫ້ລາວຢ້ານ. ລາວ ຖອຍຫຼັງ ແລະ ໄປຕຳໂຄມໄຟ. ໂຄມໄຟລົ້ມລົງແລ້ວແຕກ.
- 3 ໄຟເລີ່ມໄໝ້ເຜືອງຢູ່ໃກ້. ລົມພັດມາເຮັດໃຫ້ໄຟລາມຊື່ໄປຫາ ເຮືອນຂອງພວກເຮົາ.
- 4 ທຳອິດພວກເຮົາເອົາຟິດໄມ້ຟາດ ແຕ່ມີລົມແຮງໄຟຈຶ່ງໄໝ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.
- 5 ຕໍ່ມາແມ່ ແລະ ຂ້ອຍສາດນ້ຳໃສ່ແປວໄຟ. ພໍ່ ແລະ ເອື້ອຍເອົາ ຜ້າຫ້ມຈຸ່ມນ້ຳ ແລ້ວປົກໃສ່ໄຟ. ສຸດທ້າຍພວກເຮົາກໍ່ມອດໄຟໄດ້.
- 6 ພວກເຮົາໃຊ້ເວລາມອດໄຟພຽງແຕ່ສອງສາມນາທີ ແຕ່ມັນເຮັດ ໃຫ້ພວກເຮົາອິດເມື່ອຍຫຼາຍ. ກ່ອນພວກເຮົາໄປນອນ ແມ່ເວົ້າວ່າ “ພວກເຮົາຄວນເອົາໂຄມໄຟໄວ້ບ່ອນທີ່ປອດໄຟ”.

(ປ.2 ເລ່ມ 1, 2020: 69-70)

จากตัวอย่างที่ 1 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่องคือ “การมอดไฟไหม้” และ ส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นการบรรยายเหตุการณ์ไฟไหม้และวิธีการดับไฟโดยใช้หมายเลขกำกับหน้าข้อความ จำนวน 6 ข้อความ

ตัวอย่างที่ 2 รูปแบบที่ 3 แบบบรรยาย โดยมีหมายเลขเรียงลำดับ

ການເຄື່ອນທີ່ຂອງລົດຖີບ

- 1 ການເຄື່ອນທີ່ຂອງລົດຖີບແມ່ນ ງາຍດາຍ.
- 2 ເພື່ອເຮັດໃຫ້ລົດຖີບເຄື່ອນທີ່ໄປ ທຳອິດເຮົາຕ້ອງເອົາຕີນຢັນຜາງຕີນ ສອງຂ້າງໃຫ້ໝູນເປັນ ວົງມົນ.
- 3 ເມື່ອຜາງຕີນລົດຖີບເຄື່ອນໝູນ ຈານໄສ້ໃຫຍ່ກໍ່ຈະເຄື່ອນໝູນ ຍ້ອນ ວ່າມັນຢູ່ຕິດກັບຜາງຕີນ.
- 4 ເວລາຈານໄສ້ໃຫຍ່ເຄື່ອນໝູນ ເຮັດໃຫ້ສາຍໄສ້ເຄື່ອນໝູນ ເພາະວ່າມັນ ຢູ່ອ້ອມແຂ້ວຂອງຈານໄສ້ໃຫຍ່.
- 5 ໃນຂະນະທີ່ສາຍໄສ້ເຄື່ອນໝູນຈານ ໄສ້ນ້ອຍກໍ່ຈະເຄື່ອນໝູນ ຍ້ອນວ່າສາຍ ໄສ້ທີ່ຢູ່ອ້ອມແຂ້ວຂອງມັນຕິງມັນໄປ.
- 6 ເມື່ອຈານໄສ້ນ້ອຍເຄື່ອນໝູນ ຈະພາ ໃຫ້ກົງຫຼັງຂອງລົດຖີບເຄື່ອນໝູນ ຍ້ອນ ວ່າມັນຢູ່ຕິດກັບຈານໄສ້ນ້ອຍ.

7 ดังนั้น, ถ้าเราเอาตีนยี่นผางตีน ของลิดทิบใช้เถื่อนซุน ภิขุขອງ ลิดทิบก่าจะเถื่อนซุน น แลแล้วเร็ดใช้ลิด ทิบเถื่อนที่ไปทงข่าย่าง่ายกาย. ทานเถื่อนที่ขອງลิดทิบเป็นละบิบ เพะว่ามันเป็นทานเถื่อนซุนที่ต่ำ เเมื่อเกาะท่ายกันไปย่าง่องแล้ว.

(ป.3, 2021: 108-109)

จากตัวอย่างที่ 2 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่องคือ “งานเคลื่อนที่ของลุดธิบ” และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นการบรรยายการเคลื่อนที่ของรถโดยใช้หมายเลขกำกับหน้าข้อความ จำนวน 7 ข้อความ

รูปแบบที่ 4 แบบข้อความสั้น/คำพูด/คำบรรยาย

ประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้ว รูปแบบที่ 4 แบบข้อความสั้น/คำพูด/คำบรรยาย ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่อง และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นการบรรยายเรื่องเล่า หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ข้อความ คำพูดหรือคำบรรยายขนาดสั้น จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา ปรากฏพบลักษณะโครงสร้างดังกล่าวจำนวน 8 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 3.62 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 รูปแบบที่ 4 แบบข้อความสั้น/คำพูด/คำบรรยาย

पालอยอยู่ในน้ำ

ปลา

पालอยอยู่ในน้ำ.

ม้า

ม้าแฉ่งຂຶ້ນຜູ.

ປູໄຕຢູ່ເກີງຄັນນາ.

ກາ

ກາບິນໄປຫາຕົ້ນໄມ້.

ເປັດ, ພວກມັນເຮັດຫຍັງ? ໝາ ແລະ ປີງຢູ່ໃສ?

(ປ.1 เล่ม 1, 2020: 5-6)

จากตัวอย่างที่ 1 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่องคือ “पालอยอยู่ในน้ำ” และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นข้อความสั้นบรรยายถึงสัตว์ชนิดต่าง ๆ ได้แก่ ปลา ม้า ปู กา เป็ด และที่อยู่อาศัยของสัตว์เหล่านั้น ปิดท้ายด้วยคำถามชวนคิดถึงสัตว์ชนิดอื่น ๆ ว่าอาศัยอยู่ที่ใดบ้าง

ຕ້ວຍ່າງທີ່ 2 ຮູບແບບທີ່ 4 ແບບຂໍ້ຄວາມສັ້ນ/ຄຳພຸດ/ຄຳບຣຣຍາຍ

ສຽງຮ້ອງຂອງສັດ

ຕອນກາງເວັນທີ່ມີແສງແດດຊາວນາເຮັດວຽກ.

ງົວຢູ່ທົ່ງນາຮ້ອງ **ອຳໄບ້! ອຳໄບ້! ອຳໄບ້!**

ເປັດຢູ່ໃນໝອງຮ້ອງ **ກ້າບ! ກ້າບ! ກ້າບ!**

ໄກ່ແມ່ກະຕາກ **ກະຕາກ! ກະຕາກ! ກະຕາກ!**

ສັດຈຳພວກນີ້ສຽງຮ້ອງຂອງພວກມັນເປັນແນວໃດ?

ຕອນກາງຄືນທີ່ມີແສງເດືອນຊາວນານອນ.

ກົບຢູ່ໃນໝອງຮ້ອງ **ອົບ! ອົບ! ອົບ!**

ນົກເຄົ້າຢູ່ຕົ້ນໄມ້ຮ້ອງ **ກຸ້ກ! ກຸ້ກ! ກຸ້ກ!**

ໄກ່ຜູ້ຂັນ **ເອີ້ກອີເອີເອີກ!**

ສັດຈຳພວກນີ້ມີສຽງເທົ່າ ແລະ ຮ້ອງແນວໃດ?

ຈົ່ງບອກກ່ຽວກັບສຽງຮ້ອງສັດອື່ນໆເປັນແນວໃດ? ຄາດເດົາວ່າສຽງ ຮ້ອງຂອງສັດເຫຼົ່ານັ້ນອອກສຽງ
ພະຍັນຊະນະ ແລະ ສະຫຼະຫຍັງ?

(ປ.1 ເລ່ມ 1, 2020: 134-135)

ຈາກຕ້ວຍ່າງທີ່ 2 ປະກອບດ້ວຍ 2 ສ່ວນ ໄດ້ແກ່ ສ່ວນຊື່ເຮືອງຄື “ເສີຍຮ້ອງຂອງສັດ” ແລະ ສ່ວນເນື້ອຫາ ໂດຍສ່ວນເນື້ອຫາມີລັກສະນະເປັນຂໍ້ຄວາມສັ້ນບຣຣຍາຍຄືເສີຍຮ້ອງຂອງສັດຜູ້ອື່ນຕ່າງ ໆ ໄດ້ແກ່ ວັ ເປັດ ໄກ່ ກົບແລະນົກສູກ ແລະປິດທ້າຍດ້ວຍຄຳຄາມຈຳນວນຄິດຄືສັດຜູ້ອື່ນ ໆ ທີ່ຮູ້ຈັກວ່າມີເສີຍຮ້ອງແບບໃດ

ຕ້ວຍ່າງທີ່ 3 ຮູບແບບທີ່ 4 ແບບຂໍ້ຄວາມສັ້ນ/ຄຳພຸດ/ຄຳບຣຣຍາຍ

ການອຳພາງໂຕ

ມີ ສັດ ຫຼາຍ ປະເພດ ທີ່ ສາມາດ ອຳພາງໂຕ ໄດ້ງາຍ ຍ້ອນ ສີ ແລະ ຕົນໂຕ ຂອງມັນ.
ລັກສະນະນີ້ ເອີ້ນວ່າ ການອຳ ພາງໂຕ.

- ຂົນ ຂອງ ເສືອ ລາຍ ມັນ ຈຶ່ງ ລີ້ ໃນ ບ່ອນ ມີ ຫຍ້າ ໄດ້ດີ.
- ຂົນ ຂອງ ນົກເຄົ້າ ມີລາຍຈຸດ ມັນ ຈຶ່ງ ລີ້ ຢູ່ ງ່າໄມ້ ໄດ້ດີ.
- ສີ ຂອງ ງູເຫຼືອມ ລາຍ ມັນ ຈຶ່ງ ລີ້ ຢູ່ບ່ອນ ມີ ໃບໄມ້ ແຫ້ງ ໄດ້ດີ.
- ຂົນ ຂອງ ຊ້າງ ໝັນ ມັນ ຈຶ່ງ ລີ້ ຢູ່ ຮົ່ມ ຕົ້ນໄມ້ ໄດ້ດີ.
- ແມງໄມ້ ທີ່ ອາໄສ ຢູ່ ເທິງ ໃບໄມ້ ສ່ວນຫຼາຍ ເປັນ ສີຂຽວ. ແມງໄມ້ ທີ່ ອາໄສ ຢູ່ ເປືອກ ຕົ້ນໄມ້ ສ່ວນ ຫຼາຍ ແມ່ນ ສີ ຂີ້ເທົ່າ ຫຼື ສີ ຕັບໝູ.
- ຮູບຮ່າງ ຂອງ ແມງໄມ້ ຈຳນວນ ໜຶ່ງ ເຮັດ ໃຫ້ ມັນ ເບິ່ງ ເປັນ ຄື ຫງ່າ ຫຼື ກິ່ງໄມ້, ໃບ ໄມ້ ຫຼື ດອກໄມ້.

ສັດ ໃຊ້ ການ ອຳພາງໂຕ ເພື່ອ ຫາ ອາຫານ ແລະ ລີ້.

ຈົ່ງ ຄິດຫາ ສັດ ຫຼື ແມງໄມ້ ທີ່ ເຈົ້າ ຮູ້. ສັດ ຫຼື ແມງໄມ້ ເຫຼົ່ານັ້ນ ຢູ່ໃສ? ມັນ ອຳພາງ ໂຕ ແນວໃດ?

(ປ.1 ເລ່ມ 2, 2020: 100-101)

จากตัวอย่างที่ 3 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่องคือ “กานอำพางโต” และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นข้อความสั้นบรรยายถึงวิธีการอำพรางตัวของสัตว์ชนิดต่าง ๆ ได้แก่ เสือ นกเค้า งูเหลือม ช้าง ตั๊กแตน และปิดท้ายด้วยคำถามชวนคิดถึงสัตว์ชนิดอื่น ๆ ที่รู้จักว่ามีวิธีการอำพรางตัวอย่างไร

รูปแบบที่ 5 แบบจดหมาย

ประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้ว รูปแบบที่ 5 แบบจดหมาย ปรากฏจำนวน 6 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2.71 โครงสร้างหลักประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่อง และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นแบบฟอร์มการเขียนจดหมาย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ตอนต้น เนื้อหา และสรุป ดังนี้

ตอนต้น ประกอบด้วยที่อยู่ของผู้เขียนจดหมาย วันเดือนปีที่เขียนจดหมาย และข้อความขึ้นต้นซึ่งเป็นการกล่าวทักทายผู้รับจดหมาย

เนื้อหา ประกอบด้วย เนื้อหาที่เขียนในจดหมาย อาจจะมีย่อหน้าเดียวหรือหลายย่อหน้า แต่ละย่อหน้าจะย่อเข้าไปประมาณ 1 - 2 เซนติเมตร

สรุป ประกอบด้วย ตอนท้ายของเนื้อหา อาจเป็นข้อความทิ้งท้ายอำลาหรืออวยพร โดยเขียนย่อหน้าร่นเท่ากับส่วนเนื้อหา ส่วนท้ายของข้อความอาจจะเขียนตามเนื้อหา คำทักทายจากส่วนต้นหรือข้อความก็ได้ และปิดท้ายด้วยการเขียนชื่อและนามสกุลของผู้เขียน

ทั้งนี้ จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา พบลักษณะประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้ว รูปแบบที่ 5 แบบจดหมายดังกล่าวจำนวน 6 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2.71 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างรูปแบบที่ 5 แบบจดหมาย (จดหมายถึงครู)

ส่วนชื่อเรื่อง

จดหมายถึงครู

ส่วน

เนื้อหา

ທິນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 2 ເດືອນ ກຸມພາ ປີ 2020

ตอนต้น

ນາຍຄູວັນໄຊ ທີ່ນັບຖືຢ່າງສູງ.

เนื้อหา

ນັບແຕ່ນ້ອງໄດ້ຍ້າຍເມືອງນຳພໍ່ແມ່ ກໍບໍ່ໄດ້ສິ່ງຂ່າວຄາວເຖິງນາຍຄູ ຈັກເທື່ອ. ເປັນແນວໃດ ນາຍຄູຍັງສະບາຍດີບໍ່? ນາຍຄູຍັງສອນທ້ອງເກົ່າ ຢູ່ບໍ່? ສ່ວນນ້ອງແມ່ນຍັງສະບາຍດີຢູ່, ດຽວນີ້ ນ້ອງຮຽນຢູ່ທ້ອງ ປ.3 ຂອງ ໂຮງຮຽນປະຖົມຢູ່ໃກ້ບ້ານ.

ແຕ່ເຖິງຈະຮຽນຢູ່ໃສກໍຕາມ ນ້ອງຍັງຈື່ຈໍາຄໍາສັ່ງສອນຂອງນາຍຄູ ຈຶ່ງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ຮໍາຮຽນຈົນ
ສຸດຄວາມສາມາດ. ພາກຮຽນທີ 1 ປີນີ້ ນ້ອງ ໄດ້ທີ 1 ຂອງໂຮງຮຽນ ແລະ ໄດ້ຮັບຂອງຂວັນ
ພ້ອມກັບໃບຍ້ອງຍໍ.

ສຮຸປ ສຸດທ້າຍນີ້ ນ້ອງຂໍອວຍພອນໃຫ້ນາຍຄູ ຈຶ່ງມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ ແລະ ມີຜົນສໍາເລັດໃນໜ້າທີ່
ວຽກງານ.

ດ້ວຍຄວາມນັບຖືຢ່າງສູງ
ວຽງສະຫວັນ

(ປ.3, 2021: 126-127)

ຕົວຢ່າງຮູບແບບທີ່ 5 ແບບຈັດໝາຍ (ຈັດໝາຍເຖິງເພື່ອນ)

ສ່ວນຊື່ເຮືອງ

ຈົດໝາຍເຖິງເພື່ອນ

ສ່ວນເນື້ອຫາ

ຕອນຕົ້ນ ທີ່ບ້ານສີສະເກດ, ວັນທີ 19 ເດືອນ ສິງຫາ ປີ 2020
ບົວທອງ ເພື່ອນທີ່ຮັກແພງ!

ເນື້ອຫາ ດົນນານແລ້ວທີ່ຂ້ອຍບໍ່ໄດ້ຂຽນຈົດໝາຍຫາເຈົ້າ, ກ່ອນອື່ນໝົດຫວັງ ວ່າເຈົ້າພ້ອມດ້ວຍພໍ່,
ແມ່, ອ້າຍ, ເອື້ອຍ ແລະ ນ້ອງຂອງເຈົ້າຄົງສະບາຍດີ.
ສ່ວນຂ້ອຍແລ້ວສະບາຍດີເໝືອນເດີມ ແຕ່ຍັງບໍ່ສິ້ນສຸດຄວາມຄິດ ຮອດຄິດເຖິງເຈົ້າ.
ບົວທອງເອີຍ! ປີນີ້ຂ້ອຍຮຽນຢູ່ຫ້ອງ ປ.3 ແລ້ວ, ຂ້ອຍ ຫວັງວ່າເຈົ້າກໍຄົງໄດ້ຮຽນຢູ່ຫ້ອງ ປ.
3 ຄືກັນ. ຂ້ອຍຄິດຮອດເຈົ້າຫຼາຍ ແລະ ຄິດເຖິງຄາວທີ່ເຮົາຮຽນຮ່ວມກັນ, ເຄີຍຫຼິ້ນນໍາກັນ
ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຊິ່ງກັນແລະກັນຕະຫຼອດມາ. ດຽວນີ້ວຽງຈັນມີການກໍ່ສ້າງ ແລະ ປະດັບ
ປະດາຫຼາຍຂຶ້ນກວ່າແຕ່ກ່ອນ. ສ່ວນຢູ່ປາກເຊຜຸ້ນເດ ເປັນແນວໃດ ເລົ່າ ສູ່ຂ້ອຍຝັງແຕ່ ຫຼື
ຖ້າຍາມພັກໂຮງຮຽນເຈົ້າໄດ້ຂຶ້ນມາວຽງຈັນ ກໍມາຢາມ ຂ້ອຍແດ່ເດີ! ການຮຽນເຈົ້າໄດ້ຂຶ້ນ
ມາວຽງ

ສຮຸປ ສຸດທ້າຍ ຫວັງວ່າເຈົ້າຄົງຈະຕອບຈົດໝາຍຂອງຂ້ອຍໃນບໍ່ຊ້ານີ້.

ດ້ວຍຄວາມຮັກແພງ ແລະ ຄິດເຖິງສະໝີ
ພວງມະໄລ ໃຈສຸກ

(ປ.3, 2021: 132-133)

ตัวอย่างรูปแบบที่ 5 แบบจดหมาย (จดหมายถึงพ่อแม่)

ส่วนชื่อเรื่อง

จดหมายแจ้งพ่อแม่

ส่วนเนื้อหา

ตอนต้น

นะตอนຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 12 ມີນາ 2008
ສະບາຍດີ, ພໍ່ແມ່ທີ່ເຄົາລົບ ແລະ ນັບຖືຢ່າງສູງ

เนื้อหา

ກ່ອນອື່ນໝົດ, ລູກຫວັງວ່າພໍ່, ແມ່ພ້ອມທຸກຄົນໃນຄອບຄົວຄົງສະບາຍດີຕາມເດີມ. ສ່ວນ
ລູກກໍຍັງສະບາຍດີພ້ອມທຸກຄົນໃນຄອບຄົວຂອງລູກ, ແຕ່ກໍຍັງບໍ່ສິ້ນສຸດກັບຄວາມຄິດຄອດ ແລະ
ຄິດເຖິງພໍ່, ແມ່ທີ່ຢູ່ທາງນີ້.

ມື້ນີ້ລູກມີໂອກາດດີ ຈຶ່ງຂຽນຈົດໝາຍມາຖາມຂ່າວ ແລະ ສິ່ງຂ່າວໃຫ້ພໍ່, ແມ່ຮູ້. ແນວໃດ ພໍ່,
ແມ່ຢູ່ທາງຊຽງຂວາງຜູ້ວຽກງານສະໝັກສະບາຍດີບໍ່ ?

ພໍ່ ແລະ ແມ່ເອີຍ! ດຽວນີ້ລູກໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນແລ້ວ. ລູກໄດ້ໄປສິ່ງລູກເຂົ້າໂຮງຮຽນທຸກໆມື້ !
ເພາະວ່າຕາມເສັ້ນທາງຈາກບ້ານໄປສູ່ໂຮງຮຽນນັ້ນມີລົດຫຼາຍ. ເມື່ອຮອດໂມງ ເລີກຮຽນ. ເພິ່ນກໍ
ໄປຮັບລູກທີ່ໂຮງຮຽນ. ລູກໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນຢູ່ໂຮງຮຽນດຽວກັນກັບລູກສາວຫຼ້າ ຂອງເພິ່ນ. ແຕ່ວ່າ
ຮຽນຢູ່ຄົນລະຊັ້ນຮຽນ. ລູກສາວຫຼ້າຂອງເພິ່ນ ຮຽນຢູ່ ປ.2 ສ່ວນລູກຮຽນຢູ່ ປ.4. ລູກ ແລະ ປ້າກໍ
ເອົາໃຈໃສ່ເບິ່ງແຍງຊ່ວຍເຫຼືອເປັນຢ່າງດີ. ໃນພາກຮຽນທີ 1 ຜ່ານມາ, ລູກເສັງໄດ້ທີ 3. ລູກໄປ
ຮຽນທຸກໆມື້ ແຕ່ວັນຈັນຈົນຮອດວັນສຸກ. ຕອນເຊົ້າວັນເສົານັ້ນ, ນັກຮຽນທັງໝົດຍັງ ອອກແຮງ
ງານ, ເຮັດອະນາໄມຫ້ອງຮຽນ ແລະ ເດີນໂຮງຮຽນ. ສ່ວນວັນອາທິດຕອນເຊົ້າລູກ ຊັກເຄື່ອງເພື່ອ
ກຽມໄວ້ນຸ່ງໃນອາທິດຕໍ່ໄປ ແລ້ວຮຽນໜັງສື. ສໍາລັບການຮຽນບໍ່ໃຫ້ພໍ່ ແມ່ເປັນຫ່ວງ ນໍາລູກຫຼາຍ,
ລູກຈະພະຍາຍາມຕັ້ງໃຈຮຽນໃຫ້ເກັ່ງ ແລະ ເສັງຂຶ້ນຫ້ອງໃຫ້ໄດ້ທຸກໆປີ. ເອົາລະພໍ່, ແມ່ເອີຍ !
ໂອກາດໜ້າລູກຈະຂຽນຈົດໝາຍມາຢາມອີກ.

สรุป

ສຸດທ້າຍນີ້ ລູກຂໍອວຍພອນໃຫ້ ພໍ່, ແມ່ຈົ່ງມີອາຍຸໝັ້ນຍົນ, ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ.
ດ້ວຍຄວາມເຄົາລົບ ແລະ ນັບຖືຢ່າງສູງ.
ຈາກລູກ ສີອໍພອນ ວິງເມືອງແປກ.

(ປ.4, 2020: 199-200)

รูปแบบที่ 6 แบบข้อความสั้น/คำพูด/คำบรรยายโดยแทรกช่องให้เติมข้อความ

ประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้ว รูปแบบที่ 6 แบบข้อความสั้น/คำพูด/คำบรรยายโดย
แทรกช่องให้เติมข้อความ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่อง และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหา
มีลักษณะเป็นการบรรยาย เรื่องเล่า หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยมีการเว้นช่องว่างให้เติมข้อความ
จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา ปรากฏพบลักษณะโครงสร้างดังกล่าว
จำนวน 5 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2.26 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ຕ້ວຍ່າງທີ່ 1 ຮູບແບບທີ່ 6 ແບບຂໍ້ຄວາມສັ້ນ/ຄໍາພຸດ/ຄໍາບຣຣຍາຍໂດຍແທຣກຂ່ອງໃຫ້ເຕີມຂໍ້ຄວາມ

ອາທິດໜຶ່ງຂອງອໍາພາ

ວັນຈັນນາງອໍາພາໄປໂຮງຮຽນນໍາໝູ. ພວກເຂົາເອົາດອກໄມ້ໄປນໍາ.
 ວັນອັງຄານອໍາພາໄປໂຮງຮຽນນໍາພໍ່. ລາວເອົາຕຸກນໍ້າໄປນໍາ.
 ວັນພຸດອໍາພາໄປໂຮງຮຽນນໍາອ້າຍ. ພວກເຂົາເອົາມັນດ້າງໄປນໍາ.
 ວັນພະຫັດອໍາພາໄປໂຮງຮຽນຜູ້ດຽວ. ລາວເອົາຄູ ແລະ ຜ້າເຊັດໄປອະໄນໄມ ຫ້ອງຮຽນ.
 ວັນສຸກອໍາພາໄປໂຮງຮຽນ.....
 ວັນເສົາ ອໍາພາບໍ່ໄປໂຮງຮຽນ. ລາວໄປນານໍາແມ່.
 ພວກເຂົາເອົາສຽມໄປ ນໍາ.
 ວັນຫິດ ອໍາພາບໍ່ໄປໂຮງຮຽນ.
 ລາວໄປ.....

(ປ.1 ເລ່ມ 1, 2020: 79-80)

ຈາກຕ້ວຍ່າງທີ່ 1 ປະກອບດ້ວຍ 2 ສ່ວນ ໄດ້ແກ່ ສ່ວນຮື່ອເຣື່ອງຄື່ອ “ອາທິດໜຶ່ງຂອງອໍາພາ” ແລະສ່ວນເນື້ອຫາ ໂດຍສ່ວນເນື້ອຫາມີລັກຊະນະເປັນຂໍ້ຄວາມບຣຣຍາຍກິຈວັດແຕ່ລະວັນຂອງອໍາພາໃນໜຶ່ງສັປດາທ໌ ໂດຍມີການເວັ້ນຂ່ອງວ່າງໃຫ້ເຕີມຂໍ້ຄວາມເພື່ອຂວນຄິດໃຫ້ຜູ້ເຣີຍເຕີມຄໍາຕອບໃນຂ່ອງວ່າງນັ້ນ

ຕ້ວຍ່າງທີ່ 2 ຮູບແບບທີ່ 6 ແບບຂໍ້ຄວາມສັ້ນ/ຄໍາພຸດ/ຄໍາບຣຣຍາຍໂດຍແທຣກຂ່ອງໃຫ້ເຕີມ

ຂໍ້ຄວາມ

ຄິດກ່ຽວກັບອາກາດ

ມື້ວານນີ້ຂ້ອຍໄປໂຮງຮຽນ. ຕອນເຊົ້າ ອາກາດເຢັນຫຼາຍ. ຂ້ອຍນຸ່ງເສື້ອກັນໜາວ. ຂ້ອຍເອົາເຄື່ອງຮຽນໃສ່ຖົງ.

ມື້ນີ້ຝົາແດດ ແລະ ອາກາດຮ້ອນ ຫຼາຍ. ຂ້ອຍຈະໄປເບິ່ງແຂ່ງຂັນແຕະບານ. ຂ້ອຍຈະນຸ່ງເສື້ອບາງ ແລະ ໃສ່ໝວກໃບ ໃຫຍ່. ຂ້ອຍຈະເອົານໍ້າດື່ມໄປນໍາ.

ມື້ອື່ນ ຂ້ອຍຈະໄປຢາມຍ່າ. ມັນອາດຈະມີຝົນ ແລະ ເປັນຂີ້ດິມ.

ຂ້ອຍຈະນຸ່ງ...

ຂ້ອຍຈະເອົາ...

ອາທິດໜ້າຄອບຄົວຂອງຂ້ອຍຈະໄປ ກິນເຂົ້າປາ. ພວກຂ້ອຍຈະໄປແຄມນໍ້າ ບອນທີ່ປອດໄພໃນການລອຍນໍ້າ.

ຂ້ອຍຈະນຸ່ງ...

ຂ້ອຍຈະເອົາ...

ບອກສະຖານທີ່ ທີ່ເຈົ້າຈະໄປໃນທ້າຍອ

ອາກາດຈະເປັນແນວໃດ?

ເຈົ້າຈະນຸ່ງຫຍັງ?

ເຈົ້າຈະເອົາຫຍັງໄປ?

(ປ.1 ເລ່ມ 2, 2020: 77-78)

จากตัวอย่างที่ 2 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่องคือ “คิดเกี่ยวกับอากาศ” และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นข้อความบรรยายเกี่ยวกับลักษณะสภาพอากาศและการแต่งกายให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพอากาศ โดยมีการเว้นช่องว่างให้เติมข้อความเพื่อชวนคิดให้ผู้เรียนเติมคำตอบเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายในช่องว่างนั้น

ตัวอย่างที่ 3 รูปแบบที่ 6 แบบข้อความสั้น/คำพูด/คำบรรยายโดยแทรกช่องให้เติม
ข้อความ

ຊ້າງໄດ້ງວມາແນວໃດ

- 1 ແຕ່ປາງກ່ອນ ຊ້າງມີດັງສິ້ນຄ້າຍຄືດັງຂອງຄວາຍ. ຊ້າງກິນ ຫຍ້າທຸກມື້.
- 2 ມີມື້ໜຶ່ງ ຊ້າງບໍ່ຢາກກິນຫຍ້າ. ມັນຢາກກິນອາຫານທີ່ມີລິດ ຫວານ. ມັນເຂົ້າໄປໃນປາດົງເພື່ອຊອກຫາໝາກໄມ້ສຸກ.
- 3
- 4
- 5
- 6 ດ້ວຍເຫດນັ້ນ ປັດຈຸບັນນີ້ ຊ້າງຈຶ່ງບໍ່ມີດັງ. ມັນມີງວຍາວ. ດັ່ງນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງສາມາດຍື່ນເຖິງໝາກໄມ້ຢູ່ສູງທີ່ສຸດໄດ້.

(ປ.2 ເລ່ມ 1, 2020: 39)

จากตัวอย่างที่ 3 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่องคือ “ช้างได้งวงมาแนวใด” และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นข้อความเล่าเรื่องประวัติความเป็นมาของงวงช้าง จากนั้นมีการเว้นช่องว่างให้เติมข้อความ เพื่อชวนคิดให้ผู้เรียนเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับช้าง โดยปิดจบด้วยข้อความที่เป็นบทสรุปว่าข้อความที่เว้นช่องไว้ให้เติมนั้นคือที่มาของการมีงวงช้าง

3.1.2 ประเภทเรื่องเล่าร้อยกรอง

ประเภทเรื่องเล่าร้อยกรอง มีลักษณะการนำเสนอโครงสร้างด้วยชื่อเรื่อง ภาพประกอบ และเนื้อหาแบบร้อยกรอง ปรากฏจำนวนทั้งสิ้น 36 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 16.28 ของตัวบททั้งหมด (จากจำนวนตัวบททั้งหมด 221 ตัวบท) ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ประเภทเรื่องเล่าร้อยกรอง

ระดับชั้น	จำนวน ตัวบท	คิดเป็นร้อยละ	
		ของข้อความประเภท เรื่องเล่าร้อยกรอง	ของตัวบทสัมผัสพยางค์ แบบเรียนภาษาลาวทั้งหมด
ป. 1	0	0.00	0.00
ป.2	6	16.67	2.71
ป.3	10	27.78	4.52
ป.4	12	33.33	5.43
ป.5	8	22.22	3.62
รวม	36	100.00	16.28

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า ประเภทสัมผัสพยางค์ในแบบเรียนภาษาลาว รูปแบบประเภทเรื่องเล่าร้อยกรอง มีจำนวนทั้งสิ้น 36 ตัวบท ซึ่งพบโครงสร้างดังกล่าวในแบบเรียนภาษาลาว ระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 3, 5 และ 2 ตามลำดับ ซึ่งประเภทเรื่องเล่าร้อยกรองที่ปรากฏ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนตอนต้น ได้แก่ ชื่อเรื่อง และส่วนเนื้อหาซึ่งมีลักษณะเป็นบทร้อยกรอง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ประเภทเรื่องเล่าร้อยกรอง

ชื่อเรื่อง →	เปิดน้อย	
เนื้อหา →	เปิดน้อยน้อย มีบายโต ผูกไฟใต้ เปิดธອງด้ง	ลอยน้ำแปดโต มุดทิวลึงใต้ ไผ่ฝุ่งออกวัจ สรวงใดบอทดัด

(ป.2 เล่ม 2, 2021: 59)

จากตัวอย่างที่ 1 ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่องคือ “เปิดน้อย” และส่วนเนื้อหารูปแบบร้อยกรอง

ຈາກຕົວຢ່າງທີ່ 3 ປະກອບດ້ວຍ 2 ສ່ວນ ໄດ້ແກ່ ສ່ວນສຳຄັນຄື “ຄຳເຕືອນຂອງຄູ” ແລະ ສ່ວນເນື້ອຫາຮູບແບບຮ້ອຍກອງ

ຕົວຢ່າງທີ່ 4 ປະເພດເລົ່າຮ້ອຍກອງ

ສຳນືກ ເນື້ອຫາ →			ຝີນ
	ພໍ່ເຫັນ	ຝາກໍ່ສົ້ວ	ຊ້ອງຊໍ່ສິນິນ
		ເມໂຄຢາຍ	ລ່ວງພະໂຍມຍາມເຊົ້າ
	ໜ້ອຍໜຶ່ງ	ແສງສູນເລົ້າ	ເມໂຄມິວມິດ
		ວາໂຍພັດປິ່ນເບື້ອງ	ຄວັນກົວໃຫງ່ລະອອງ
	ຝັງສຽງ	ຝາຮ້ອງຕັ້ງ	ດັງສະນັ້ນເວຫາ
		ເມຂະຫຼາລ່ວງຜ້າຍ	ແກວ່ງເຕໂຊແກ້ວ
		ແສງມາບເມືອງມອງ	ຫຼາຍສີແສງອ່ອນ
		ເຫຼື້ອມ	ແສງກ້ຽວກ່ອມງາມ
		ດູຕ່າງຕາຫຼາກລ້າ	ປັດເປົ່າເອົາຝີນ
	ຄາວໜຶ່ງ	ລົມຫອມອຸ້ມ	ຫຼັງລົງລິນຍ້ອຍ
		ຫຼຽວເບິ່ງທາລາໄຫຼ	ເມືອງຄົນຄອງໂລກ
		ທຸກທົ່ວຊຸມຜູ້ພັນ	ຮຳທັງຊຸ່ມເຢັນ
		ຝີນລັ່ງລົງປຽກເບື້ອນ	ນ້ອຍໃຫຍ່ເດຍລະສານ
		ທຸກຊຳສັດສິ່ງເນື້ອ	ຊິນໃຈສະອອນໄອ້
		ພາກັນຈໍແຈສຽງ	ຊົມຝີນນ້ຳໃໝ່
		ກົບຂຽດນັ້ນເນື່ອງຮ້ອງ	ຊົມບ້ອນປ່ຽນວັງ
		ປູປາລອຍລ່ອງຫຼິ້ນ	ປິ່ນປົ່ງໃບຂຽວ
		ຝຸງຝົກສາຊາດໄມ້	ຫຼິ້ນລົງລົມຕ້ອງ
		ມື້ມ່ວງລຽນເຕັມກົກ	ໃນນາຂຽວອ່ອນ
		ອິນທະນິນຫຍ້າ	ຂຽວສະອຸ້ມຈັ່ງແມ່ນງາມ
		ເກີດຢູ່ຕາມທັງກວ້າງ	ເຂດຂວງນາເຮົາ
		ເບິ່ງໄປຕາມຫວ່າງເວັ້ງ	ແຂ່ງຝົກຫຼີກກ້າ
		ມີໝູ່ຝຸງຊາວຊິນ	ດຳນາກ້າໃໝ່
	ບາງຝ່ອງ	ຄອງຄອຍຖ້າ	ສີຊ້ອຍຊິນໃສ
		ພາໃຫ້ເຂດທັງກວ້າງ	ຝີນຄ່ອຍໂຮຍຮ້າ
	ໜ້ອຍໜຶ່ງ	ລົມລ່ວງຕ້ອງ	ຮ້ອງເໝືອງເຫວຫ້ວຍ
		ອາໄປໄຫຼນອງເຕັມ	ຂຽວງາມໃບອ່ອນ
		ຫຼຽວເບິ່ງກົກກໍເຂົ້າ	ຂຽວຄ້ອມຄ່ອງງາມ
		ຕາມທັງນາໃຫຍ່ກວ້າງ	ແປງປ່ຽນເປັນເຫຼືອງ
	ຄາວໜຶ່ງ	ເຂົ້າຖອກກື້ມ	ຖ່າຍລະດູເດືອນຄ້າຍ

ແທ້ເດ

ຄົວໜຶ່ງ ເຂົ້າຖອກກີ້ມ ຖ່າຍລະດູເດືອນຄ້າຍ
 ຝົນຄ່ອຍໂຮຍຄ້າຍາຍ ໜີໄກໄລຍ່າ
 ເຫັນຫ່າງໄລາຍ່າຍ ປີໜ້າຈິງຊິມາ ອີກເນີ
 ເອີ້ນສັ່ງຝຸງເຂົ້າກ້າ

(ປ.5, 2020: 21-22)

ຈາກຕົວຢ່າງທີ່ 4 ປະກອບດ້ວຍ 2 ສ່ວນ ໄດ້ແກ່ ສ່ວນຮ່ວງຮ່ວງຄື “ຝນ” ແລະສ່ວນເນື້ອຫາ ຮູບແບບຮ່ວງຮ່ວງ

ຈາກຕົວຢ່າງປະເພດເລ່າຮ່ວງຮ່ວງຂ້າງຕົ້ນແລະວິເຄາະທ້າວຄວາມຄືຂອງປະເພດເລ່າຮ່ວງຮ່ວງທີ່ປາກກູຈະເຫັນວ່າ ແບບເຮືອນພາສາລາວໃນລະດັບຂັ້ນປະຣຸມສຶກສາປີທີ່ 1 ຍັງບໍ່ປາກກູ ປະເພດເລ່າຮ່ວງຮ່ວງ ເນື່ອງຈາກການເລີ່ມຕົ້ນການເຮືອນຮູ້ພາສາ ລັກສະນະຕົວທທີ່ປາກກູຈຶ່ງມັກເປັນ ຂໍ້ຄວາມຂາດສັ້ນ ເນັ້ນໃຫ້ເຮືອນພຸດແລະອ່ານຕາມ ຈາກນັ້ນເມື່ອເຂົ້າສູ່ແບບເຮືອນພາສາລາວໃນລະດັບ ຂັ້ນປະຣຸມສຶກສາປີທີ່ 2 ຈຶ່ງເລີ່ມມີປະເພດເລ່າຮ່ວງຮ່ວງ ໂດຍເປັນຕົວທຮ່ວງຮ່ວງຂາດສັ້ນ ປະຣມາຸນ 2 -3 ທທ ແລະປາກກູປະເພດເລ່າຮ່ວງຮ່ວງທີ່ມີຈຳນວນທທມາກຂຶ້ນ ແລະຊັບຊ້ອນຂຶ້ນໃນແບບເຮືອນ ພາສາລາວໃນລະດັບຂັ້ນປະຣຸມສຶກສາປີທີ່ 4 - 5

3.2 ຂໍ້ຄວາມປະເພດປຸກປັດ (Procedural discourse)

ປະເພດປຸກປັດ ມີລັກສະນະການນຳເສນອໂຄຣງສ້າງດ້ວຍຮ່ວງຮ່ວງ ພາກປະກອບແລະເນື້ອຫາແບບ ຮ່ວງແກ້ວທີ່ເນັ້ນທີ່ກະບວນການແລະວິຊີການຕາມລຳດັບຂັ້ນຕອນຫຼືລຳດັບເວລາໃນການກະທຳ ຜລການສຶກສາ ປາກກູປະເພດປຸກປັດ ຈຳນວນ 11 ຕົວທທ ຕິດເປັນຮ່ວງລະ 4.98 ຂອງຈຳນວນຕົວທທທັງທທ (ຈາກຕົວທທ ທັງທທ 221 ຕົວທທ) ໂດຍມີຮ່ວງລະເຮືອດັ່ງນີ້

ຕາຣາງທີ່ 5 ປະເພດປຸກປັດ

ລະດັບຂັ້ນ	ຈຳນວນ ຕົວທທ	ຮ່ວງຮ່ວງ	ຕິດເປັນຮ່ວງລະ	
			ຂອງຂໍ້ຄວາມ ປະເພດປຸກປັດ	ຂອງຕົວທທ ທັງທທ
ປ.2 ເລ່ມ 1	1	<ul style="list-style-type: none"> ວິທີປຸງແຕ່ງນ້ຳໜາກນາວ 	9.09	0.45
ປ.2 ເລ່ມ 2	1	<ul style="list-style-type: none"> ວິທີການສ້າງເກມຕໍ່ຮູບ 	9.09	0.45
ປ.3	9	<ul style="list-style-type: none"> ການປະດິດໝວກດ້ວຍກ່ອງນິມ ການປະດິດເສື້ອດ້ວຍເຈ້ຍ ການເຮັດອະນາໄມຫ້ອງຮຽນ ການເຮັດອະນາໄມເຮືອນ ການໜຶ່ງເຂົ້າ ການໜຶ່ງໄຂ່ ການລ້າງຖ້ວຍ ການລ້າງຜັກ ການແໜ້ນໜາກຂາມ 	81.82	4.07
ຮວມ	11		100.00	4.97

จากตารางข้างต้นพบว่า ประเภทสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว รูปแบบประเภทปฏิบัติ จำนวนทั้งสิ้น 11 ตัวอย่าง ซึ่งพบโครงสร้างดังกล่าวในแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1 ประเภทปฏิบัติ

15 อ່ามบิດເລືອງ

ວິທີປຸງແຕ່ງນໍ້າໝາກນາວ

ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງປຸງແຕ່ງ:

- ໝາກນາວ
- ໂຖນໍ້າ
- ນໍ້າຕານ
- ບ່ວງ
- ນໍ້າດື່ມ
- ຈອກແກ້ວ
- ນໍ້າກ້ອນ

ຂັ້ນຕອນການປຸງແຕ່ງ

1. ບີບນໍ້າໝາກນາວໃສ່ໂຖ.

2. ຖອກນໍ້າດື່ມໃສ່.

3. ໃສ່ນໍ້າຕານ.

4. ຄົມໄຫ້ເຂົ້າກັນ.

5. ຊົມເບິ່ງ, ຕື່ມນໍ້າຕານ.

6. ຕື່ມນໍ້າກ້ອນ, ຖອກນໍ້າໝາກນາວໃສ່ຈອກ

(ປ.2 ເລ່ມ 1, 2021: 21-22)

จากตัวอย่างที่ 1 ประเภทปฏิบัติ ประกอบด้วย 2 ส่วนได้แก่ ชื่อเรื่อง คือ “วิธีปรุงแตงน้ำหมากนาว” และส่วนที่ 2 คือภาพประกอบและเนื้อหาเป็นข้อความสั้นอธิบายกระบวนการและวิธีการทำน้ำมะนาวตามลำดับขั้นตอน

ตัวอย่างที่ 2 ประเภทปฏิบัติ

วิธีการสร้างเกมต่อรูป

สิ่งที่ต้องการ

- แจกขี้กิ้งແ່ນ
- ສິດ້າຂີ້ງກ້ານ

ຂັ້ນຕອນ

1. ແຕ້ມຮູບໃສ່ແ່ນແຈ້ຍ.

2. ພັບແ່ນແຈ້ຍໃຫ້ສອງເບື້ອງເທົ່າກັນ.

3. ພັບເຄິ່ງແ່ນແຈ້ຍຕື່ມອີກ.

4. ຈຶກຕາມຮອຍພັບຢ່າງລະວັງ.

5. ວາງທາງແ່ນແຈ້ຍທີ່ຈຶກໄວ້ເທິງໂຕຍ.

6. ສັບປິນແ່ນຮູບເຖົ້ານັ້ນແລ້ວປິ່ນທາງຂ້າງ ຫຼື ປິ່ນທົວກັນ.

7. ໃຫ້ໝູ່ຂອງເຈົ້າພະຍາຍາມຕໍ່ຄົນໃຫ້ເປັນຄືຮູບເດີມ.

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2021: 15-16)

จากตัวอย่างที่ 2 ประเภทปฏิบัติ ประกอบด้วย 2 ส่วนได้แก่ ชื่อเรื่อง คือ “วิธีการสร้างเกมต่อรูป” และส่วนที่ 2 คือภาพประกอบและเนื้อหาเป็นข้อความสั้นอธิบายกระบวนการและวิธีการทำภาพต่อลำดับขั้นตอน

ตัวอย่างที่ 3 ประเภทปฏิบัติ

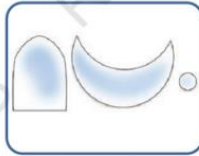
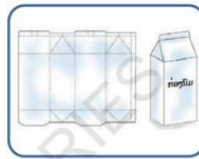
ການປະດິດໝວກດ້ວຍກ່ອງນົມ

ອຸປະກອນ

- ເຂັມ ຫຼື ກີບດໍາ
- ແລັນ ຫຼື ເຊືອກຟາງ
- ມິດນ້ອຍ ຫຼື ມິດຕັດ
- ກ່ອງນົມ ເປົ່າຂະໜາດກາງ
- ເຜັກເຈາະ ຫຼື ເຜັກຕະປູໃຫຍ່

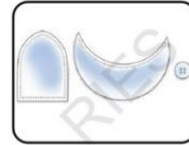
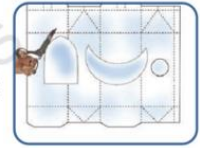
ຂັ້ນຕອນ

1. ຕັດກ່ອງນົມແຜ່ອອກ ແລະ ລ້າງໃຫ້ສະອາດ ແລ້ວຕາກໃຫ້ແຫ້ງ.

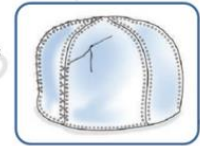
2. ແຕ້ມແບບແຜ່ນໜ່ວຍໝວກ, ໂບໝວກ ແລະ ຈອມໝວກ.

3. ຕັດສ່ວນທີ່ເປັນໜ່ວຍໝວກ 5 ແຜ່ນ, ໂບໝວກ 1 ແຜ່ນ ແລະ ຈອມໝວກ 1 ແຜ່ນ.

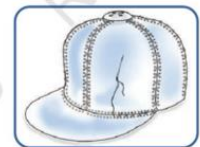
4. ເຈາະຮູແຜ່ນໜ່ວຍໝວກ, ໂບໝວກ ແລະ ຈອມໝວກ.

5. ຮ້ອຍແຜ່ນໜ່ວຍໝວກ 5 ແຜ່ນທີ່ເຈາະຮູໄວ້ເຂົ້າກັບເປັນໜ່ວຍໝວກ.

6. ຮ້ອຍແຜ່ນຈອມໝວກໃສ່ໜ່ວຍໝວກ.

7. ຮ້ອຍແຜ່ນໂບໝວກໃສ່ທາງດ້ານໜ້າຂອງໜ່ວຍໝວກ.

(ປ.3, 2021: 8-9)

จากตัวอย่างที่ 3 ประเภทปฏิบัติ ประกอบด้วย 2 ส่วนได้แก่ ชื่อเรื่อง คือ “ການປະດິດໝວກດ້ວຍກ່ອງນົມ” และส่วนที่ 2 คือภาพประกอบและเนื้อหาเป็นข้อความสั้นอธิบายวิธีการประดิษฐ์หมวกด้วยกล่องนมตามลำดับขั้นตอน

ตัวอย่างที่ 4 ประเภทปฏิบัติ

ການເຮັດອະນາໄມຫ້ອງຮຽນ

ອຸປະກອນ

- ຜ້າເຊັດ
- ແນວຈູພື້ນ
- ຖັງຂີ້ເຫຍື້ອ
- ຟອຍກວາດ
- ໝອນລຶບກະດານ
- ແນວຊວ້ານຂີ້ເຫຍື້ອ
- ຟອຍປັດໂຍແມງມຸມ

ຂັ້ນຕອນ

1. ຍົກຕັ້ງວາງໄວ້ເທິງໂຕະແລ້ວຈັດໃຫ້ເປັນລະບຽບ.
2. ປັດຂີ້ເຫຍື້ອອອກຈາກກ້ອງໂຕະ ແລະ ປັດໂຍແມງມຸມຢູ່ເທິງເພດານ.
3. ກວາດຂີ້ເຫຍື້ອຢູ່ພື້ນຫ້ອງໂຮມເຂົ້າກັນ.
4. ຊວ້ານຂີ້ເຫຍື້ອທັງໝົດໃສ່ກະຕ່າ.
5. ເຊັດໂຕະ, ຕັ້ງ, ປະຕູປ່ອງຍັງມ ແລະ ລຶບກະດານໃຫ້ສະອາດ.
6. ຈູພື້ນຫ້ອງຮຽນໃຫ້ສະອາດ.

(ປ.3, 2021: 19-21)

จากตัวอย่างที่ 4 ประเภทปฏิบัติ ประกอบด้วย 2 ส่วนได้แก่ ชื่อเรื่อง คือ “ການເຮັດອະນາໄມຫ້ອງຮຽນ” และส่วนที่ 2 คือภาพประกอบและเนื้อหาเป็นข้อความสั้นอธิบายทำความสะอาดห้องเรียนตามลำดับขั้นตอน

ພາບປະສານ ທີ່ໂຕ ສີເວ

ตัวอย่างที่ 5 ประเภทปฏิบัติ

งานขึงเส้น

อุปกรณ์

- เส้นขึง
- ขี้ผึ้ง
- มวย
- ฝาอัด

ขั้นตอน

1. ถ่างขี้ผึ้งที่มีน้ำเข้ากับสองขีมิใส่เตาไฟ.
2. ทิดน้ำใส่มวยให้ทั่ว.
3. เอ้เส้นขึงใส่มวย
4. รอจนน้ำใส่เส้นให้ทั่ว.
5. ยิกมวยใส่ขี้ผึ้งอยู่เทียงเตาไฟแล้วเอาฝาอัด.
6. สว้ยเส้น และ เอ้อเส้นใส่ใบแอบเมื่อเส้นสุก.

(ป.3, 2021: 175-176)

จากตัวอย่างที่ 5 ประเภทปฏิบัติ ประกอบด้วย 2 ส่วนได้แก่ ชื่อเรื่อง คือ “งานหนึ่งข้าว” และส่วนที่ 2 คือภาพประกอบและเนื้อหาเป็นข้อความสั้นอธิบายวิธีการหนึ่งข้าวตามลำดับขั้นตอน

จากตารางที่ 5 ความถี่ของประเภทปฏิบัติในแบบเรียนภาษาลาว จะเห็นว่าโครงสร้างดังกล่าวปรากฏในแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 81.82 ของประเภทปฏิบัติ ซึ่งเป็นช่วงวัยที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติตามอย่างเป็นระเบียบขั้นตอน และจากตัวอย่าง 1 - 5 ของประเภทปฏิบัติสามารถแยกโครงสร้างออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่องและส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหาแบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ 1) วัสดุ/อุปกรณ์ และ 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ โดยระบุตัวเลขเรียงลำดับขั้นตอนพร้อมภาพประกอบ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และทำตามได้อย่างง่าย

จากผลการวิเคราะห์ประเภทของสัมพันธ์สารในแบบเรียนภาษาลาว พบว่า สัมพันธ์สารในแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ข้อความประเภทเรื่องเล่า (Narrative Discourse) และ ข้อความประเภทปฏิบัติ (Procedural Discourse) โดยข้อความประเภทเรื่องเล่ามีส่วนมากที่สุด โดยแบ่งเป็นเรื่องเล่าประเภทร้อยแก้ว และแบบร้อยกรอง และแบ่งย่อยเรื่องเล่าประเภทร้อยแก้วออกเป็น 6 รูปแบบ ได้แก่ แบบบรรยาย แบบบรรยายโดยแทรกบทสนทนา แบบบรรยาย โดยมีหมายเลขเรียงลำดับ แบบข้อความสั้น/คำพูด/คำบรรยาย แบบจดหมาย

และแบบข้อความสั้น/คำพูด/คำบรรยายโดยแทรกช่องให้เติมข้อความ ทั้งนี้ ประเภทสัมพันธสารเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการจัดเรียงเนื้อหาและลำดับเหตุการณ์อย่างมีระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจสาระสำคัญได้อย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณารูปแบบสัมพันธสารในแต่ละประเภท พบว่าความต่อเนื่องและความเชื่อมโยงระหว่างข้อความ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เนื้อหามีความสมบูรณ์และน่าสนใจ การใช้โครงสร้างที่เหมาะสมช่วยส่งเสริมการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงสำคัญไปสู่การวิเคราะห์ในบทที่ 4 ที่เน้นศึกษากลวิธีการ เชื่อมโยงความ (Cohesion) ในสัมพันธสารของแบบเรียน โดยในบทที่ 4 ขยายความต่อโดยพิจารณาว่ากลไกการเชื่อมโยงความ เช่น การอ้างถึง การใช้คำเชื่อม และการซ้ำคำ ถูกนำมาใช้ในสัมพันธสารของแบบเรียนอย่างไร เพื่อสร้างเอกภาพและความต่อเนื่องระหว่างข้อความในเนื้อหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อความประเภทเรื่องเล่าและข้อความประเภทปฏิบัติที่มีลักษณะโครงสร้างแตกต่างกัน กลวิธีเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการทำให้เนื้อหาสอดคล้องและเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยเสริมความสมบูรณ์ของการเรียนรู้ในแบบเรียนภาษาลาว

บทที่ 4

กลวิธีการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว

จากผลการวิเคราะห์ประเภทของสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว ซึ่งแบ่งออกเป็นข้อความประเภทเรื่องเล่า (Narrative Discourse) และข้อความประเภทปฏิบัติ (Procedural Discourse) พบว่าประเภทสัมพันธสารเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการจัดเรียงเนื้อหาและลำดับเหตุการณ์อย่างมีระบบ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจให้ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามความสำเร็จของสัมพันธสารในแง่ของการถ่ายทอดเนื้อหาอย่างชัดเจนและเข้าใจง่ายขึ้น ขึ้นอยู่กับกลไกการเชื่อมโยงความ ที่ทำให้เนื้อหามีความต่อเนื่องและมีความเป็นเอกภาพ ซึ่งกลไกของการเชื่อมโยงความช่วยให้มองภาพรวมของโครงสร้างสัมพันธสารได้ชัดเจนขึ้น โดยเป็นตัวกำหนดให้ประโยคต่าง ๆ เชื่อมโยงกันเป็นข้อความที่มีความสัมพันธ์ทั้งในเชิงความหมายและไวยากรณ์ การเชื่อมโยงความเกิดขึ้นเมื่อมีการตีความระหว่างรูปภาษาหนึ่งกับรูปภาษาอื่น หรือบริบทที่เกี่ยวข้อง โดยรูปภาษาหนึ่งทำหน้าที่เป็นตัวอ้างถึงหรือสัมพันธ์กับรูปภาษาอื่น ซึ่งอาจเกิดในรูปแบบการเชื่อมโยงทางความหมาย การเชื่อมโยงทางไวยากรณ์ หรือการต่อเนื่องของความหมาย ทั้งในลักษณะที่ปรากฏหรือไม่ปรากฏ (Halliday & Hasan, 1976)

ทั้งนี้ การวิเคราะห์ในที่นี่ได้มุ่งเน้นศึกษากลไกการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา โดยพิจารณาเฉพาะตัวบ่งชี้ทั้งหมด 185 ตัวบ่งชี้ ซึ่งครอบคลุมข้อความประเภทเรื่องเล่าและข้อความประเภทปฏิบัติ ส่วนตัวบ่งชี้ที่กรองไม่ได้นำมาวิเคราะห์ เนื่องจากรูปแบบต้นลักษณะของร้อยกรองมีลักษณะเฉพาะที่กำหนดการเชื่อมโยงข้อความในตัวเอง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์กลไกการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนสำคัญ ได้แก่ การเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ (Grammatical Cohesion) และการเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ (Lexical Cohesion) ซึ่งแต่ละส่วนมีบทบาทสำคัญในการสร้างความต่อเนื่องและเอกภาพในสัมพันธสาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 การเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ (Grammatical cohesion)

การเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ เป็นการใช้รูปแบบโครงสร้างทางภาษาเป็นกลไกการเชื่อมโยงความจากการศึกษาสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษาพบกลวิธีการเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ ได้แก่ การอ้างถึง (reference) การแทนที่ (substitution) การละ (ellipsis) และการใช้คำเชื่อม (conjunction) ดังนี้

4.1.1 การอ้างถึง (reference)

การอ้างถึง หมายถึง การเชื่อมโยงความด้วยการใช้คำหรือ วลีเพื่ออ้างถึงคำหรือวลีที่มาข้างหน้า (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2552) ซึ่งเป็นการแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำหรือวลีกับรูปภาษาที่ใช้อ้างถึง โดยรูปภาษาที่ใช้อ้างถึงสามารถตีความจากบริบทได้ว่าหมายถึงสิ่ง

เดียวกันกับรูปภาษาที่ถูกอ้างถึงหรือคำเดิมการอ้างถึงแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ การอ้างถึงด้วยหน่วยสรรพนามและนาม การอ้างถึงเชิงบ่งชี้ และการอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) การอ้างถึงด้วยหน่วยสรรพนามและนาม

องค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความต่อเนื่องเกี่ยวพันกัน คือ การอ้างถึงด้วยหน่วยสรรพนามและนาม ซึ่งในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว ปรากฏการใช้สรรพนามทั้งสรรพนามบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 3 ดังนี้

1.1) หน่วยบุรุษสรรพนาม

การอ้างถึงด้วยหน่วยบุรุษสรรพนามในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาวพบว่า มีลักษณะการใช้บุรุษสรรพนาม จำนวน 1,617 ครั้ง โดยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ เนื่องจากในตัวบทสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาวมีการสนทนาสื่อสารในบริบทต่าง ๆ เพื่อดำเนินเรื่องจึงพบตัวละครที่ทำการสื่อสารประกอบด้วย หน่วยบุรุษสรรพนามที่ 1 ได้แก่ ช้อย หน่วยบุรุษสรรพนามที่ 2 ได้แก่ เจ้า เรา พวกช้อย พวกเรา และหน่วยบุรุษสรรพนามที่ 3 ได้แก่ ลาว เขาเจ้า พวกเขา มัน พวกมัน พวกเพื่อน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างการอ้างถึงด้วยสรรพนามบุรุษที่ 1

บุญทอง¹: ช้างเล็กธรม ช้อย^{1,1} ฐักขุดนักรธรม, ไปเอาถวามาเจ้า แหวง และกินเจ้าแฉง. ต่จากนั้น ช้อย^{1,1} ไร่ดอวกบ้าน.

(ป.1 เล่ม 2, 2020: 11)

จากตัวอย่างข้างต้น บุญทอง¹ เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา ช้อย^{1,1} เป็นหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 1 แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึง

ตัวอย่างการอ้างถึงด้วยสรรพนามบุรุษที่ 2

นาง คำไขว² เจ้า ทิวะ ฃง ลาว. ดรวงบี่ ฃวกรเจ้า บ่ ฐึ้น น้า.
ลาว ไป ๓า ฃง และเจ้าว่า “ฐึ้น น้า ช้อย แด. ช้อย ๓งัว”. ฃง¹ เจ้าว่า “ฃวกรเจ้า^{1,1} จะ ฐึ้น น้า เจ้า^{2,2} ฤ้า เจ้า^{2,1} บ่ ทิวะ ธิกร”.
คำไขว เจ้าว่า “ติกรลิว. ช้อย จะ บ่ ทิวะ ธิกร”.

(ป.1 เล่ม 2, 2020: 18)

จากตัวอย่างข้างต้น หมู¹ เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา พวกเรา^{1,1} เป็นหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 2 แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึง และ นางคำไขว² เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา เจ้า^{2,1} เป็นหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 2 แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึง

ตัวอย่างการอ้างอิงด้วยสรรพนามบุรุษที่ 3

มีหญิง ฝังทึบ่ຂາດສາຍ, ສັດນ້ຳທັງຫຼາຍລອຍຫຼິ້ນດ້ວຍຄວາມມ່ວນຊື່ນ. ປາດຸກ, ອຽນ ແລະ ປາຄໍ່ຊວນກັນແຂ່ງຂັນລອຍນ້ຳ. ເຕົາງອຍຍູ ເທິງຝັ່ງເປັນກຳມະການ

ໃນຂະນະທີ່ກຳລັງແຂ່ງຂັນມີຂອນໄມ້ໄຫຼມາ. ປາດຸກ¹ດຶກໂຕຂ້າມ ຂອນ ແລ້ວໄປຕຳໂງ່ນ ຫິນ. ຫົວຂອງມັນ^{1.1}ຈິ່ງເປ. ອຽນ²ໂຕມື່ນລິດຂ້າມ ຂອນໄດ້ງາຍ. ມັນ^{2.1}ດີໃຈຫຼາຍ ແລະ ຫົວດັງງ ຈິ່ງເຮັດໃຫ້ຕາມັນ^{2.1}ຫິບ. ປາຄໍ່ ໂດດຂ້າມຂອນໄປເຖິງຫຼັກໄຊກອນໝູ. ດັ່ງນັ້ນ, ເຕົາຈິ່ງຕັດສິນໃຫ້ ປາຄໍ່ ເປັນຜູ້ຊະນະ.

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2020: 30)

จากตัวอย่างข้างต้น **ປາດຸກ¹** เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **ມັນ^{1.1}** เป็นหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 3 แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างอิง และ **ເອີ້ນ²** (ปลาไหล) เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **ມັນ^{2.1}** เป็นหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 3 แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างอิง

ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ຂ້ອຍກໍຄິດຫາຜູ້ຊາຍຜູ້ທີ່ເຮັດກະເປົາເງິນເຮຍ³. ໂອຍ! ດຽວນີ້ລາວ^{3.1}ຕ້ອງເສຍໃຈ ຫຼາຍ ເພາະວ່າລາວ^{3.1}ບໍ່ສາມາດຊື້ສິ່ງ ທີ່ລາວ^{3.1}ຕ້ອງການໄດ້. ຕໍ່ມາຂ້ອຍຮູ້ວ່າຄວນເຮັດແນວໃດ.

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2021: 3)

จากตัวอย่างข้างต้น **ຜູ້ຊາຍທີ່ເຮັດກະເປົາເງິນເຮຍ³** เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **ລາວ^{3.1}** เป็นหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 3 แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างอิง

ຂ້ອຍຄິດວ່າ**ທ້າວສົມສີ⁴**ເປັນນັກຮຽນແບບຢາງ ຍ້ອນວ່າລາວ^{4.1}ເປັນຄົນ ດຸໝັ່ນ, ອິດທິນ, ຕັ້ງໃຈ ແລະ ມີຄຸນສົມບັດດີ.

ຂ້ອຍຄິດວ່ານາຍຄູເອົາແວ່ນຂະຫຍາຍໃຫ້**ທ້າວສົມສີ⁴**ເບິ່ງຕົວໜັງສື ເພາະວ່າລາວ^{4.1}ເບິ່ງບໍ່ ເຫັນແຈ້ງດີ. ຂ້ອຍເຊື່ອວ່າລາວ^{4.1}ຕ້ອງເປັນນັກຮຽນ ແກ້ງ ເພາະວ່າລາວ^{4.1}ມີຄວາມກ້າຫານ ແລະ ຕັ້ງໃຈຮຽນ. ຂ້ອຍຄິດວ່າທ້າວສົມສີດີໃຈທີ່ສຸດ ເພາະວ່າໝູ່ເພື່ອນແຕ່ລະຄົນໃຜກໍຊົມຊືມວ່າລາວ^{4.1} ເປັນນັກຮຽນດີ.

(ປ.3, 2021: 63)

จากตัวอย่างข้างต้น **ທ້າວສົມສີ⁴** เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **ລາວ^{4.1}** เป็นหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 3 แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างอิง

ເຈົ້າເຮັດຫຍັງໄດ້ແດ່?

ທ້າວນາໂຍ ແລະ ນາງໂອຄຳ⁵ ຫຼິ້ນກິລາ. ເຂົາເຈົ້າ^{5.1}ປຽນຜຽນກັນຫຼິ້ນກິລາທີ່ເຂົາເຈົ້າ

^{5.1} ເຮັດໄດ້

(ປ.1 ເລ່ມ 1, 2020: 114)

จากตัวอย่างข้างต้น **ท้าวมาโยและนางโศคำ⁵** เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **เขาเจ้า^{5.1}** เป็นหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 3 แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึง

นางคำไม และ น้อยชาย⁶ ภิภมาแต่เรือนขมุ.

ในขณะที่ย่างกายสอนของสาวบ้านผอกเจ้า^{6.1} เข้มแป้⁷ เจ้าสอนกับฝั่งของลุง
บุญสอน. ผอกเจ้า^{6.1} ไລ้มัน^{7.1} ออกจากสอนแต่มัน^{7.1} ภิขมิไปไวก.

นางคำไม: “เอื้อยบ่สามาดฮัก**ปะตุริ้อ⁸** ได้เฆาะมัน^{8.1} เผ. ผอกเจ้าต๋องไปบอกลุง
บุญสอนใช้มาแปงมัน^{8.1}.”

(ป.2 เล่ม 2, 2020: 110)

จากตัวอย่างข้างต้น **นางคำไมและน้องชาย⁶, แป้⁷ และปะตุริ้อ⁸** เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **พวกเขา^{6.1}, มัน^{7.1} และมัน^{8.1}** เป็นหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 3 แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึง

จากการศึกษาลักษณะการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างถึงด้วยหน่วยบุรุษสรรพนามในแบบเรียนภาษาลาว พบลักษณะการใช้บุรุษสรรพนาม 3 ลักษณะ ได้แก่ การอ้างถึงด้วยหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 บุรุษที่ 3 ทั้งนี้ พบลักษณะการอ้างถึงด้วยหน่วยบุรุษสรรพนามที่ 1 และ บุรุษที่ 2 ของแต่ละเรื่องมีความคล้ายคลึงกัน นอกจากนี้ลักษณะเด่นของการใช้คำสรรพนามในแบบเรียนภาษาลาวคือ การใช้คำเรียกเครือญาติแทนคำสรรพนามทั้งในแบบสรรพนามบุรุษที่ 1, 2 และ 3

1.2) หน่วยนามที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยสรรพนาม

การอ้างถึงด้วยหน่วยนามที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยสรรพนามในตัวบทสัมพันธ์สารแบบเรียนภาษาลาว พบว่ามีลักษณะการอ้างถึงด้วยหน่วยนามที่ทำหน้าที่เหมือนหน่วยสรรพนามแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การอ้างถึงด้วยหน่วยเรียกญาติ ได้แก่ คำว่า น้อง อ้าย เอื้อย ลูก พวกลูก หลาน แม่ พ่อ ลุง ป้า ปู่ ย่า แม่เฒ่า พ่อเฒ่า และการอ้างถึงด้วยหน่วยเรียกอาชีพ ได้แก่ คำว่า นายคุณ และคุณ ดังนี้ ตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างการอ้างถึงด้วยหน่วยเรียกญาติ

ภานธิบ้ฮ้อวม

แม่ของท้าวคำสาย^{1,4} บอกว่า “แม่^{1.1} จะฮอกไปต๋างสอน. ป้าจะโทมาลิมกรูอกับ
ภานปะฮุมสะมาฮักแม่ฮึง. ลุงธิบ้โทละสับเดี แล้วจิดฮ้อวมไว้ใช้แม่แต่”.

บิดขมิฮึงฮึงโทละสับดักฮ้อวม. ลาวเข้มนฮ้อวมของป้าฮ้อวมจ้าจ.

คำสาย²: สะบายดีป้า^{3.2}. นีแม่มนฮ้อวม^{2.1} คำสาย.

ป้า: สะบายดีฮ้อวม^{2.2}. แม่ของฮ้อวมอยู่บ่?

คำสาย: แม่^{4.1} บ่อยู่ เผ่นไปสอน.

ປ້າ³: ໂອ ແມ່ນຫວາ. ບອກແມ່ຂອງຫຼານແຕ່ວ່າປະຊຸມແມ່ຍິງ ແມ່ນຕອນແລງມີ
ເວລາ 6 ໂມງຢູ່ທີ່ໂຮງຮຽນເດີ. ປ້າ^{3.1}ຈະ ເອົາລົດຈັກໄປແວ່ຮັບແມ່ຫຼານ 6 ໂມງຍັງ 10 ເດີ. ຫຼານ
ຈິ່ສິ່ງທີ່ປ້າ ບອກ ໄດ້ໝົດບໍ່?

ຄຳສາຍ: ໂດຍ. ປະຊຸມຕອນແລງມີເວລາ 6 ໂມງຢູ່ທີ່ໂຮງຮຽນ. ປ້າຈະເອົາລົດຈັກມາ
ຮັບ 6 ໂມງຍັງ 10.

ປ້າ: ຖືກແລ້ວ ຄຳສາຍ. ເທົ່ານີ້ເດີ ຂອບໃຈ.

ຄຳສາຍ: ໂດຍ ປ້າ.

(ປ.2 ເລ່ມ 1, 2020: 106-107)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແມ່ຂອງທ້າວຄຳສາຍ^{1,4} ເປັນຫຼ່ວຍພາສາຫຼັກ ມີຮູບພາສາ ແມ່^{1.1.4.1}
ເປັນຫຼ່ວຍສຽງນາມບຸຣຸຊທີ່ 1 ແລະ 3 ແສດການເຊື່ອມໂຍງຄວາມດ້ວຍການອ້າງຄື ຄຳສາຍ² ເປັນຫຼ່ວຍພາສາ
ຫຼັກ ມີຮູບພາສາ ທຸລາ^{2.1.2.2} ເປັນຫຼ່ວຍສຽງນາມບຸຣຸຊທີ່ 1 ແລະ 2 ແທນການເຮັດແທນຕົນເອງຂອງຄຳ
ສາຍ ແລະເຮັດແທນຄຳສາຍໂດຍປ້າຂອງຄຳສາຍເປັນຜູ້ເຮັດເພື່ອແສດການເຊື່ອມໂຍງຄວາມດ້ວຍການອ້າງຄື
ແລະປ້າ(ປ້າຂອງຄຳສາຍ)³ ເປັນຫຼ່ວຍພາສາຫຼັກ ມີຮູບພາສາ ປ້າ^{3.1.3.2} ເປັນຫຼ່ວຍສຽງນາມບຸຣຸຊທີ່ 1
ແສດການເຊື່ອມໂຍງຄວາມດ້ວຍການອ້າງຄື

ໝາກມ່ວງ ທ້າວຕົກ

ຄອບຄົວ ທ້າວຕົກ ມີ ສວນ ໝາກມ່ວງ. ໝາກມ່ວງ ສຸກ ແລ້ວ. “ຂ້ອຍ ຈະເອົາ ໝາກ
ມ່ວງ ໄປ ໃຫ້ ນາຍຄູ”.

ລາວ ປິດເອົາ ໝາກມ່ວງ ໜຶ່ງ ໜ່ວຍ.

ສອງ ໜ່ວຍ,

ສາມ ໜ່ວຍ,

ສີ່ ໜ່ວຍ.

ຕົກ ເລີ່ມຢາງ ໄປ ໂຮງຮຽນ. “ຂ້ອຍ ມີ ໝາກມ່ວງ ສີ່ ໜ່ວຍ ຈະ ໃຫ້ ນາຍຄູ”.

ລາວ ຝົບ ແມ່ເຕົ້າ⁵ ຜູ້ໜຶ່ງ. “ແມ່ເຕົ້າ^{5.1} ຢາກ ກິນ ໝາກມ່ວງ ບໍ່?” “ຢາກ ແມ່ເຕົ້າ ຂໍ
ແດ”. ຕົກ ເອົາໃຫ້ ລາວ ໜຶ່ງ ໜ່ວຍ.

ຕົກ ຢາງ ຕໍ່ໄປ. “ດຽວນີ້ ຂ້ອຍ ຍັງ ມີ ໝາກມ່ວງ ສາມ ໜ່ວຍ ຈະ ໃຫ້ ນາຍຄູ”.

ລາວ ຝົບ ເດັກຊາຍ⁶ ທີ່ ຫົວເຂົ້າ ຜູ້ໜຶ່ງ.

“ນ້ອງ^{6.1} ຢາກໄດ້ ໝາກມ່ວງ ບໍ່?”

“ໂອ! ຢາກໄດ້ ແທ້ ຂໍ ແດ”. ຕົກ ເອົາ ໃຫ້ ລາວ ໜຶ່ງ ໜ່ວຍ.

(ປ.1 ເລ່ມ 2, 2020: 18)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແມ່ເຕົ້າ⁵ ເປັນຫຼ່ວຍພາສາຫຼັກ ມີຮູບພາສາ ແມ່ເຕົ້າ^{5.1}ເປັນຫຼ່ວຍສຽງ
ນາມບຸຣຸຊທີ່ 2 ແສດການເຊື່ອມໂຍງຄວາມດ້ວຍການອ້າງຄື ແລະ ເດັກຊາຍ⁶ ເປັນຫຼ່ວຍພາສາຫຼັກ ມີຮູບພາສາ
ນ້ອງ^{6.1} ເປັນຫຼ່ວຍສຽງນາມບຸຣຸຊທີ່ 2 ແສດການເຊື່ອມໂຍງຄວາມດ້ວຍການອ້າງຄື

ตัวอย่างการอ้างอิงด้วยหน่วยเรียกอาชีพ

นายฤทธิณใจ

นายฤ^{1,2}: สบายดี นักรฐ นายฤ^{1,1} แมนฤทธิณใจย้ายมาจากโรงเรียนอื่น
ฤ^{1,2} สอนห้อง ป.3.

นักรฐ³: สบายดี ฤ^{2,1}.

นายฤ: ฤฤแถมนำทินเอง. ชึ่งจากฤเจ้าแล้ว ใช้**นักรฐ^{3,1}**แต่ละถิ่นเจ้าแถมนำทินเองเดี.
ฤเองชึ่งว่า ดอกรแก้ว, มาจากแຂວງຫົວພັນ, ฤมีลูกสองถิ่น. ฤมีภรรยา, แຕ່ມຮູບ
, ອ່ານປຶ້ມ ແລະ ເຮັດສວນ.

ฤได้แถมนำทินเองแล้ว ตໍ່ไปใช้**นักรฐ**แต่ละถิ่นแถมนำ ทินเอง.

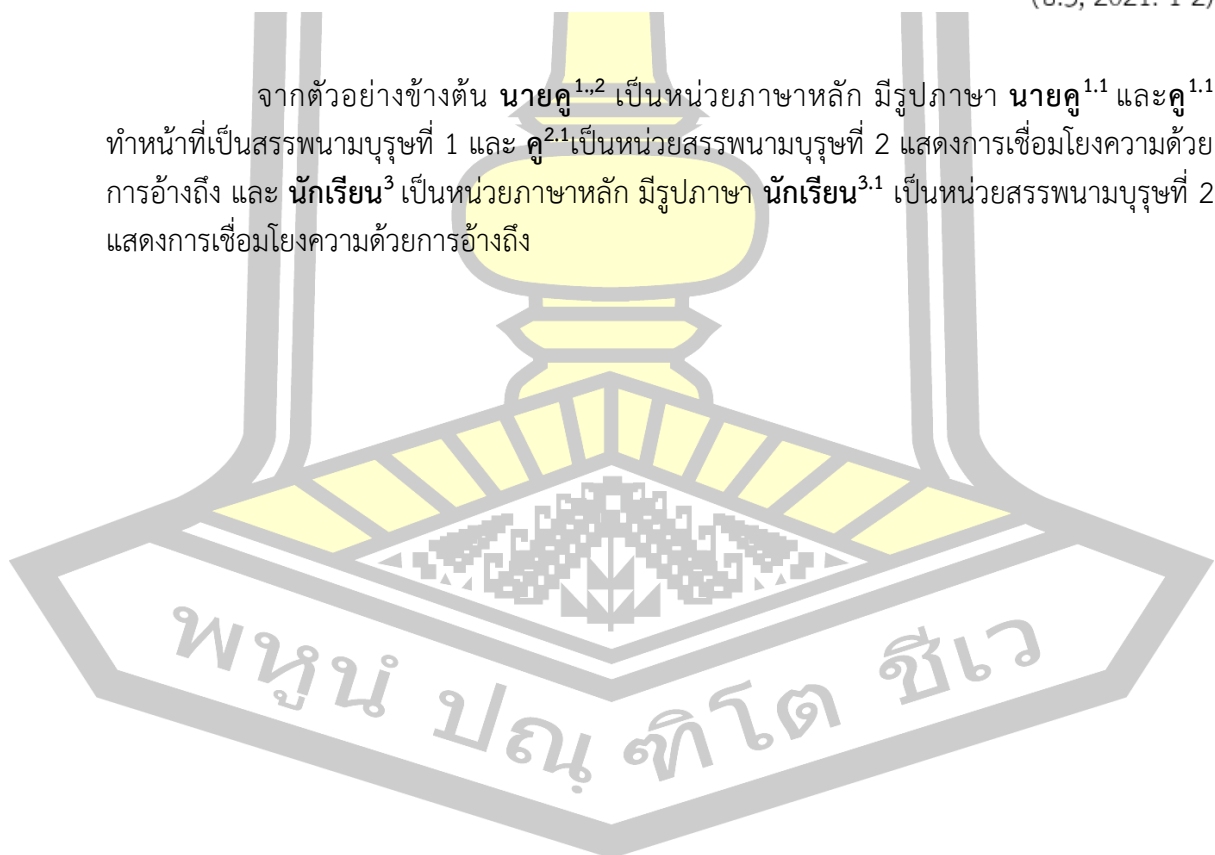
ຄຳພັນ: ຫຼານຊື່ວ່າຄຳພັນ, ອາຍຸແປດປີ, ຢູ່ບ້ານນີ້. ຫຼານມັກ ອ່ານປຶ້ມ, ເຮັດ ວຽກເຮືອນ ແລະ ໃສ່ເບັດ.

ດາວັນ: ຫຼານຊື່ວ່າ ດາວັນ, ອາຍຸແປດປີ, ຢູ່ບ້ານທົ່ງກາງ. ຫຼານ ມັກຫຼິ້ນເຕັ້ນເຊືອກ.

ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ນັກຮຽນແຕ່ລະຄົນກໍ່ຜັດປຽນກັນແຕ່ນຳຕົນເອງຈົນ ຄົບໝົດທຸກຄົນ.

(ປ.3, 2021: 1-2)

จากตัวอย่างข้างต้น **นายฤ^{1,2}** เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **นายฤ^{1,1}** และ **ฤ^{1,1}** ทำหน้าที่เป็นสรรพนามบุรุษที่ 1 และ **ฤ^{2,1}** เป็นหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 2 แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างอิง และ **นักรฐ³** เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **นักรฐ^{3,1}** เป็นหน่วยสรรพนามบุรุษที่ 2 แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างอิง

2) การอ้างอิงเชิงบ่งชี้

การอ้างอิงเชิงบ่งชี้ เป็นการใช้คำบ่งชี้หรือคำชี้เฉพาะคือ **นี้ นั้น พ้น** มาใช้เป็นหน่วยภาษาแสดงการเชื่อมโยงความด้วยหน่วยวิเศษณ์บ่งชี้ ดังรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 6 การอ้างอิงบ่งชี้ด้วยหน่วยวิเศษณ์บ่งชี้ในแบบเรียนภาษาลาว

ระดับชั้น แบบเรียน ภาษาลาว	คำบ่งชี้ภาษาลาว นี้ นั้น พ้น		
	นี้	นั้น	พ้น
ป. 1	สัตว์จำพวกนี้ มีอวານี้ มีอนี้ เบ็งนี้ นี้แม่ เหล่านี้ ดังนี้ เดียวนี้ สักสะหนะนี้	สัตว์เหล่านั้น จากนั้นนั้น นแม่ เหล่านั้น	เบ็งพ้น
ป. 2	ปัจจุบันนี้ ตอนแลงนี้ เท่านั้น อยู่นี้ เดียวนี้ ตอน เข้าเงินนี้ ชาวนี้ เหล่านี้ แนวนั้น แกัดนี้ เวงนี้	จากนั้น ดังนั้น ด้วยเหตุนี้ ต่อจากนั้น กะเปานั้น เหล่านั้นเหล่านั้น แนวนั้น นอกจากนั้น	พ้นแล้ว
ป. 3	แนวนั้น ตอนบายนี้ เหลียวพ้นเหลียวที่ โตนั้น อันนี้ แบบนี้ กวานี้ ปอนี้ ย่างนี้ ปินี้ บุญปะ เพนี้ ช่างโตนี เถื่อนี้ ปิมหัวนี้ สอก้านี้	แนวนั้น ข้อความนั้น เสียงผิว นั้น ไกโตนั้น แนวนั้น	
ป. 4	หลังนี้ โรงเรียนนี้ เหล่านี้ มีอนี้ คาถาสาม หลอดนี้ คาถานี้ คาถาหลอดนี้ ดอกจำปานี้ หน่วยนี้ แมวโตนี กะเปาน้อยหน่วยนี้ โรงเรียนแห่งนี้ ทนาวเช่นนี้ ดินตอนนี้ ท่งนา อันกว้างขวางแห่งนี้ ไลยะนี้ แวงเหล่านี้ ดินแดนแห่งนี้ ย่านนี้ แถวนี้ แถบนี้ เนื้อที่ เหล่านี้ พระบอสมมะทาคัน(พระบรมธาตุนี้) ทาดหลวงนี้ พะทาดเก่านี นกโตนี เขตนี้ ผน มะหลิดเหล่านี้ เคื่องเหล่านี้ ห้วยสายนี้ บูนนี้ ในไลยะเวลานี้	เหล่านั้น บินไปมานั้น เท่านั้น ชายคนนั้น รู้แนวนั้น บ่อยนั้น น้ำหอมนี้ เสียงน้องนั้น แต่ นั้นมา จากนั้น กะเปานั้น แวน นั้น กะเปาน้อยสีค้ำนั้น บอสิ เวนนั้น เขตพุดอบแห่งนี้ แนวแนวโตนี ปินหาดังก้าว นั้น ป่าเหล่านั้น กานเฮ็ดแนว นั้น	
ป. 5	สกรเรียนใหม่นี้ ที่นี้ ป่าแห่งนี้ ช่างโตไหยนี้ ช่าง โตนี สัตป่าเหล่านี้ สัตเหล่านี้ ความคิดนี้ สิ่ง เหล่านี้ แม่น้ำสายนี้ สายน้ำเหล่านี้ หนองนี้ นอกจากนี้ เชื่อนี้ ดังนี้ ฟันของพะองนี้ นิด ปาดผู้นี้ บ้านแห่งนี้ ยานี้ เสื่องนี้ สาสาณี้ เคื่อง โหลสานนี้ เคื่องพิมเหล่านั้น เคื่องเหล่านี้ พะ ยาดแนวนั้น ยอนแนวนั้น ดังก้าวมานี้ ความรู้ เมืองปะหวัดสาทที่มีชื่อเสียงแห่งนี้ เรือน เหล่านี้ สะถานที่เหล่านี้ ถ้าเหล่านี้ แถง ห้องเที่ยวเหล่านี้ สิ่งเหล่านี้ หมากเจียงนี้	ได้ยินแนวนั้น วันนั้น สะพาบ แนวนั้น เมื่อเป็นดังนั้น เว้าตั้ง นั้น ได้ฟังดังนั้น จากนั้น หนองนั้น ด้วยเหตุนี้ นอกจากนั้น ดังนั้น สะโหมนั้น หลังจากนั้น พะลานหลวงนั้น ไฟโหยทั้งสนั้น เด็กเหล่านั้น ท้าวเหล่านั้น ได้ยินดังนั้น ผา หน่วยนั้น เฮ็ดแนวนั้น ไกพัน ฝูงนั้น ปอนั้น กบเซียด เหล่านั้น หนองนั้น	ป่าไม้พ้น

จากตารางที่ 6 ข้างต้น สามารถพิจารณาการอ้างอิงถึงบ่งชี้ด้วยหน่วยวิเศษณ์บ่งชี้ในแบบเรียน
ภาษาลาว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างการอ้างอิงถึงเชิงบ่งชี้ “นี่, นั่น”

ສຽງຮ້ອງຂອງສັດ

ຕອນກາງເວັນທີ່ມີແສງແດດຊາວນາເຮັດວຽກ.

ງົວ¹ຢູ່ທົ່ງນາຮ້ອງ ອໍາໂບ! ອໍາໂບ! ອໍາໂບ!

ເປັດ¹ຢູ່ໃນໜອງຮ້ອງ ກາບ! ກາບ! ກາບ!

ໄກ່ແມ່¹ກະຕາກ ກະຕາກ! ກະຕາກ! ກະຕາກ!

ສັດຈໍາພວກນີ້¹⁻¹ສຽງຮ້ອງຂອງພວກມັນເປັນແນວໃດ?

ຕອນກາງຄືນທີ່ມີແສງເດືອນຊາວນານອນ.

ກົບ²ຢູ່ໃນໜອງຮ້ອງ ອົບ! ອົບ! ອົບ!

ນົກເຄົ້າ²ຢູ່ຕົ້ນໄມ້ຮ້ອງ ກຸ່ກ! ກຸ່ກ! ກຸ່ກ!

ໄກ່ຜູ້²ຂັນ ເອັກອີເອີເອັກ!

ສັດຈໍາພວກນີ້²⁻¹ມີສຽງເທົ່າ ແລະ ຮ້ອງແນວໃດ?

ຈົ່ງບອກກ່ຽວກັບສຽງຮ້ອງສັດອື່ນໆ³ເປັນແນວໃດ? ຄາດເດົາວ່າສຽງ ຮ້ອງຂອງສັດເຫຼົ່ານັ້ນ^{3.1}

ອອກສຽງພະຍັນຊະນະ ແລະ ສະຫຼະຫຍັງ?

(ປ.1 ເລ່ມ 1, 2020: 134-135)

จากตัวอย่างข้างต้น งົວ เป็ด และไก่¹, กบ นกเคົ້າและไก่ຜູ້² และສັດອື່ນໆ³ เป็น
หน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา สັດຈໍາພວກນີ້¹⁻¹ สັດຈໍາພວກນີ້²⁻¹ และ สັດເຫຼົ່ານັ້ນ^{3.1} เป็นหน่วยวิเศษณ์
บ่งชี้แสดงการเชื่อมโยงความด้วยการอ้างอิง

ເກັບກະເປົາເງິນເຮຍ

1 ຕອນເຊົ້ານີ້ ໃນຂະນະທີ່ຂ້ອຍພວມຍ່າງໄປໂຮງຮຽນ, ຂ້ອຍ ເຫັນເຫດການໜຶ່ງ¹ ເກີດຂຶ້ນ.

2 ມີຜູ້ຊາຍຄົນໜຶ່ງຂີ່ລົດຈັກ²ກາຍຂ້ອຍໄປຢູ່ທາງສີ່ແຍກ. ໃນຂະນະທີ່ລາວກາຍຂ້ອຍໄປນັ້ນ
ກະເປົາເງິນ³ຂອງລາວໄດ້ຕົກອອກຈາກຖົງໂສ້ງ.

3 ຂ້ອຍເກັບເອົາກະເປົາເງິນຂຶ້ນມາ. ຂ້ອຍເຫັນເງິນ⁴ຈໍານວນຫຼາຍ ຢູ່ໃນກະເປົານັ້ນ^{3.1}. ທໍາ
ອິດຂ້ອຍຄິດວ່າ: “ໂຊກດີແລ້ວ! ຂ້ອຍຈະ ເອົາເງິນນີ້^{4.1}ໄປໃຫ້ແມ່”. ແຕ່ແມ່ຂອງຂ້ອຍສອນ
ຕະຫຼອດວ່າ “ຕ້ອງ ເປັນຄົນສັດຊື່”.

4 ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ຂ້ອຍກໍຄິດຫາຜູ້ຊາຍຜູ້ທີ່ເຮັດກະເປົາເງິນເຮຍ¹ ໂອຍ! ດຽວນີ້ລາວຕ້ອງເສຍ
ໃຈຫຼາຍ ເພາະວ່າລາວບໍ່ສາມາດຊື້ສິ່ງ ທີ່ລາວຕ້ອງການໄດ້. ຕໍ່ມາຂ້ອຍຮູ້ວ່າຄວນເຮັດແນວໃດ.

5 ເມື່ອຂ້ອຍໄປຮອດໂຮງຮຽນ ຂ້ອຍໄດ້ເລົ່າເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນ ໃຫ້ນາຍຄູຝັງ. ພວກເຮົາ
ບອກຂ່າວນີ້^{1.1} ໃຫ້ຄົນທີ່ຢູ່ໃກ້ໂຮງຮຽນຮູ້ ແລະ ເຂົາເຈົ້າກໍໄປຊອກຫາຜູ້ຊາຍຄົນນັ້ນ^{2.1}.

6 ກ່ອນພັກກິນເຂົ້າທ່ຽງ ຜູ້ຊາຍຄົນນັ້ນ^{2.1} ເຂົ້າມາໃນຫ້ອງຮຽນຂອງ ພວກເຮົາ. ເມື່ອຂ້ອຍ
ເອົາກະເປົາເງິນຄືນໃຫ້ລາວ, ລາວດີໃຈຫຼາຍ. ນາຍຄູ ແລະ ຜູ້ຊາຍຄົນນັ້ນ^{2.1} ກໍພາກັນຊົມເຊີຍຂ້ອຍ.

7 ເມື່ອຂ້ອຍເລີກຮຽນກັບຮອດເຮືອນ, ຂ້ອຍກໍເລົ່າເຫດການທີ່ ເກີດຂຶ້ນໃຫ້ແມ່ຂ້ອຍຝັງ.
ແມ່ເວົ້າວ່າ “ແມ່ພູມໃຈນຳລູກຫຼາຍ”.

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2021: 2-3)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ເຫດການໜຶ່ງ¹, ຜູ້ຊາຍໜຶ່ງຟື້ນຟູ² (ຜູ້ຊາຍໜຶ່ງທີ່ຟື້ນຟູ
ມອເຕີໂຣ໌ໄຊ) ແລະ ເປັນ ຜູ້ທີ່ເອົາເງິນເຮັດເງິນ³ ກະເປົາເງິນ⁴ ເປັນໜ່ວຍພາສາຫຼັກ ມີຮູບພາສາ
ຊາວນີ້^{1.1} (ບ່ອນທີ່ເຮັດເງິນທີ່ “ຂ້ອຍ” ໃນເລື່ອງເຈົ້າຊາຍໜຶ່ງທີ່ຟື້ນຟູມອເຕີໂຣ໌ໄຊ ແລະ ທຳກະເປົາເງິນ
ຜ່ອນອອກຈາກກະເປົາກາງແກງບໍລິເວນຄວາມສື່ແຍກ) ຜູ້ຊາຍຄົນນັ້ນ^{2.1} (ບ່ອນທີ່ຜູ້ໜຶ່ງທີ່ຟື້ນຟູມອເຕີໂຣ໌ໄຊ ແລະ
ທຳກະເປົາເງິນຜ່ອນອອກຈາກກະເປົາກາງແກງ) ກະເປົາເງິນ^{3.1} (ບ່ອນທີ່ກະເປົາເງິນຂອງຜູ້ໜຶ່ງທີ່ຟື້ນຟູມອເຕີໂຣ໌ໄຊ) ເປັນໜ່ວຍ
ວິເສຍພິເສດທີ່ສະແດງການເຊື່ອມໂຍງຄວາມດ້ວຍການອ້າງຄື

ທັງຮາບວຽງຈັນ

ທັງຮາບວຽງຈັນ¹ ຢູ່ລຽບແຄມຝັງນ້ຳຽມ ເປັນທັງຮາບທີ່ມີດິນດີເໝາະສົມແກ່ການ ປູກ
ເຂົ້າ ແລະ ພືດພັນທັນຍາຫານອື່ນໆ.

ແຕ່ກ່ອນດິນຕອນນີ້^{1.1} ຊາວກະສິກອນນຳໃຊ້ເປັນບ່ອນປູກຝັງຕາມທຳມະຊາດ ປີໃດຝົນ
ບໍ່ດີ ດິນກໍຈະແຫ້ງແລ້ງ ຍ້ອນບໍ່ມີນ້ຳພຽງພໍ ຫຼື ບາງປີຝົນຕົກຫຼາຍນ້ຳກໍຖ້ວມພາໃຫ້ຕົ້ນເຂົ້າຕາຍ, ຈຶ່ງ
ເຮັດໃຫ້ຝົນຜະລິດບໍ່ໄດ້ຫຼາຍທັງບໍ່ສະໝໍ່າສະເໝີ. ປັດຈຸບັນນີ້ ລັດຖະບານໄດ້ລົງທຶນສ້າງຄອງ
ຊົນລະປະທານ ແລະ ຕິດຕັ້ງຈັກສູບນ້ຳຈາກນ້ຳຽມ ໃຫ້ນ້ຳໄຫຼຜ່ານທັງນາອັນກ້ວາງຂວາງແຫ່ງນີ້^{1.2}
ເຮັດໃຫ້ຊາວນາສາມາດເຮັດນາໄດ້ສອງລະດູຄື: ລະດູນາປີ ແລະ ນາແຊງ. ຍາມນາ ມາຮອດແລ້ວກໍ
ຈະເຫັນຕົ້ນເຂົ້າຂຽວສົດຊື່ນແກວ່ງໄກວລຳຕົ້ນໄປມາ ຕາມສາຍລົມເໝືອນກັບວ່າ ຕົ້ນເຂົ້າຮູ້ຊື່ນຊົມ
ກັບສາຍນ້ຳຕາມຮ່ອງເໝືອງ.

(ປ.4, 2020: 89)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ທັງຮາບເວີຍຈັນ¹ ເປັນໜ່ວຍພາສາຫຼັກ ມີຮູບພາສາ ດິນຕອນນີ້^{1.1}
ແລະ ທັງນາອັນກ້ວາງຂວາງແຫ່ງນີ້^{1.2} (ບ່ອນທີ່ຖິ້ງຮາບເວີຍຈັນທັນ) ເປັນໜ່ວຍວິເສຍພິເສດທີ່ສະແດງ
ການເຊື່ອມໂຍງຄວາມດ້ວຍການອ້າງຄື

ตารางที่ 7 การอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบในแบบเรียนภาษาลาว

ระดับชั้นแบบเรียน ภาษาลาว	การอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบในแบบเรียนภาษาลาว
ป. 1	คือ/คือกับ/ค้ายคือ
ป. 2	คือ/คือกับ/ค้ายคือ
ป. 3	คือ/คือกับ/ค้ายคือ
ป. 4	คือ/คือกับ/ค้ายคือ, ปาน/ปานกับ, สำ, ไม่มีคำแสดงการเปรียบเทียบ
ป. 5	ปาน/ปานกับ, แม่น, เป็น/เป็นตั้ง, เปียบเหมือน, เหมือน/ เหมือนตั้ง, ตั้ง/เปียบตั้ง, ปาน/ปานกับ

จากตารางที่ 7 สามารถพิจารณาการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบในแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบ “คือ/คือกับ/ค้ายคือ”

เจ้าเร็ดขย้งได้แ่?

ທ້ວນາໂຍ ແລະ ນາງໂອຄຳ ຫຼິ້ນກິລາ. ເຂົາເຈົ້າປ່ຽນຜຽນ ກັນຫຼິ້ນກິລາທີ່ເຂົາເຈົ້າເຮັດໄດ້.

ທ້ວນາໂຍ: ຂ້ອຍກະໂດດໄດ້ສູງ¹ ຄືກັບກີບ^{1.1}. ເຈົ້າເຮັດໄດ້ບໍ່?

ນາງໂອຄຳ: ໂອໄດ້! ງ່າຍໆ.

ທ້ວນາໂຍ: ຂ້ອຍແລ່ນໄດ້ໄວ² ຄືກັບກະຕ່າຍ^{2.1}. ເຈົ້າເຮັດໄດ້ບໍ່?

ນາງໂອຄຳ: ໂອໄດ້! ງ່າຍໆ.

ທ້ວນາໂຍ: ຂ້ອຍໂຍນບານໄດ້ໄກ. ເຈົ້າເຮັດໄດ້ບໍ່?

ນາງໂອຄຳ: ໂອໄດ້! ແລະ ຂ້ອຍຍັງຮັບ -ບານໄດ້ອີກ. ງ່າຍໆ.

ຂ້ອຍມ້ວນຕົວໄດ້³ ຄືກັບກົງລິດ^{3.1}. ເຈົ້າເຮັດໄດ້ບໍ່?

ທ້ວນາໂຍ: ບໍ່ ຂ້ອຍເຮັດບໍ່ໄດ້ ເພາະວ່າມັນຍາກຫຼາຍ.

.....

ເຈົ້າເຮັດຂຍັງໄດ້ແດ່?

ແມ່ນຂຍັງທີ່ຍາກສຳລັບເຈົ້າ?

(ປ.1 เล่ม 1, 2020: 114-115)

จากตัวอย่างข้างต้น กะโดดได้สูง¹ แล่นได้ไว² และม້วนตัวได้³ เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา กบ^{1.1} กะต๋าย^{2.1} และกงลต^{3.1} แสดงการเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบตามลำดับ

ແມວສິມັນ

ຄອບຄົວຂອງຂ້ອຍມີແມວຜູ້ໂຕຫຼັງ. ແມວໂຕນີ້ຕຸ້ຍ, ຄຳຮູ້ເປັນຕາຮັກຜູ້ໃດ ເຫັນກໍຮູ້ມ ແລະ ຍອກມັນຫຼິ້ນເລື້ອຍໆ, ຂົນຂອງມັນເປັນສີຂີ້ເຖົ່າ ແຕ່ເວັ້ນທ້ອງຂອງ ມັນເປັນສີຂາວນວນເບິ່ງ ແນວຫຼັງຄືວ່າມີຫຼາຍສິບນັກ, ດັງມັນສີແດງໆ, **ຕາທັງຄູ່ ມັນມັງກັ້ງ ແລະ ມີແກ້ວຕາໃສ**⁴ ສົມຄືກັບທີ່ຕ້ອງແສງຕາເວັນ^{4.1}, ຮິມບາກທັງສອງ ເບື້ອງມີໜວດຫ່າງໆແຂງໆ. ຍາມກາງເວັນມັນ

(ປ.4, 2020: 49-50)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ **ຕາທັງຄູ່ມັນມັງກັ້ງແລະມີແກ້ວຕາໃສ ຯ**⁴ ເປັນໜ່ວຍພາສາຫຼັກ ມີຮູບພາສາ ຫຼາກຫຼາຍທີ່ຕ້ອງແສງຕາເວັນ^{4.1} ແສດສະການເຊື່ອມໂຍງຄວາມໂດຍການອ້າງເຖິງເຊິ່ງເປັນເປື້ອນເຫຼືອ

ຝຸງເປັດນ້ອຍ

ນາງນາລີລ້ຽງເປັດນ້ອຍຫຼາຍໂຕ. ພວກມັນຫາກໍແຕກອອກຈາກບໍ່ມາ ໄດ້ສາມຫາສີ່ມື້. ເປັດນ້ອຍບາງໂຕມີຂົນສີເຫຼືອງອ່ອນ⁵ ສີໄໝ້^{5.1}. ບາງໂຕມີສີດ່າງດຳສົບ ແບ່ງເປັນສີເຫຼືອງ ແກ່. **ຕາຂອງມັນດຳເຫຼືອມມິນ⁶ ສົມຄືກັບພວກປັດ^{6.1}**. ທຳມະຊາດໄດ້ແຕ່ງໃຫ້ຂົນຂອງມັນປັ່ງແຈບ ກັນຈົນນ້ຳບໍ່ສາມາດຊິມເຂົ້າເຖິງໜັງຂອງມັນໄດ້**ຄ້າຍຄືກັບວ່າເປັດທັງໂຕເປົາ⁷ ສີສະໂນ^{7.1}**. ສິ່ງທີ່ ເປັນຕາຈິດແຕ່ງນັ້ນແມ່ນເປັດນ້ອຍທີ່ຫາກໍແຕກອອກຈາກບໍ່ກໍລອຍນ້ຳເປັນໂລດ. ເວລາມັນແຫບກິນ ເຫຍື່ອສົບຂອງມັນຈະ ເໜັງຽບແງ່ບ! ງຽບແງ່ບ! ແຕ່ລະມື້ນາລີມັກປ່ອຍພວກມັນໃຫ້ລົງລອຍນ້ຳຫຼິ້ນ ຢູ່ໜອງແຄມເຮືອນ.

(ປ.3, 2021: 234-235)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ **ໜ້າສີເຫຼືອງອ່ອນ⁵ ຕາຂອງມັນດຳເຫຼືອມມິນ⁶ ແລະເປົາ⁷** ເປັນໜ່ວຍພາສາ ຫຼັກ ມີຮູບພາສາ **ໄໝ້^{5.1} ພວກປັດ^{6.1} ແລະສະໂນ^{7.1}** ແສດສະການເຊື່ອມໂຍງຄວາມໂດຍການອ້າງເຖິງເຊິ່ງ ເປັນເປື້ອນເຫຼືອຕາມລຳດັບ

ຟິນຕົ້ນດຽວດັງໄຟບໍ່ລຸກ

“ແມ່ນແທ້ເນາະອ້າຍ! ໃຊ້**ຟິນຕົ້ນດຽວດັງໄຟບໍ່ລຸກ⁸** ມັນເປັນຄືກັບ **ເຈົ້າທີ່ເປັນຄົນໃຈແຄບ^{8.1}** ນີ້ ລະໂສງກໍບໍ່ຢາກຫຼິ້ນນ້ຳ ແລະ ບໍ່ເອົາເປັນໝູ່ ເພື່ອນ. ດັ່ງນັ້ນ, ເຈົ້າບໍ່ຄວນເປັນຄົນທີ່ມີໃຈຄັບແຄບ ຕ້ອງມີຄວາມສາ ມັກຄີປອງ ດອງກັບອ້າຍນ້ອງ ແລະ ໝູ່ເພື່ອນທຸກຄົນ”.

(ປ.3, 2021: 217-218)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ **ຟິນຕົ້ນເຕີຍວັດໄຟບໍ່ລຸກ⁸** ເປັນໜ່ວຍພາສາຫຼັກ ມີຮູບພາສາ **ເຈົ້າທີ່ເປັນຄົນ ໃຈແຄບ^{8.1}** ແສດສະການເຊື່ອມໂຍງຄວາມໂດຍການອ້າງເຖິງເຊິ່ງເປັນເປື້ອນເຫຼືອ

ຊ້າງໄດ້ງວມາແນວໃດ

ແຕ່ປາງກ່ອນ ຊ້າງມີດັງສັ້ນ⁹ ຄ້າຍຄືກັນຂອງຄວາຍ^{9.1}. ຊ້າງກິນຫຍ້າທຸກມື້.

(ປ.2 ເລ່ມ 1, 2020: 39)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ສ້າງມີດັງສັ້ນ⁹ ເປັນໜ່ວຍພາສາຫຼັກ ມີຮູບພາສາ ດັງຂອງຄວາຍ^{9.1} ແສດງ
ການເຊື່ອມໂຍງຄວາມໂດຍການອ້າງຄືງເຊິງເປຣືຍບເຫືຍບ

ປາຂ່າ

.....

ພໍ່ເລົ່າວ່າ: “ປາໂລມາ ຍັງມີເຫຼືອຈຳນວນໜ້ອຍໂຕແລ້ວ. ດັ່ງນັ້ນ, ເພິ່ນຈຶ່ງປົກປ້ອງມັນ. ເຖິງ
ແມ່ນວ່າຜ່ານມາຜູ້ຄົນຈະຕົກໄດ້ກໍຕ້ອງປ່ອຍ. ປາໂລມາອາໄສຢູ່ໃນທະເລ, ແຕ່ວ່າໃນແມ່ນ້ຳຂອງກໍມີ
ປາໂລມາ ຊຶ່ງມີຄົນເຄີຍຈັບໄດ້ ແລະ ກໍເອົາມາກິນ ລົດຊາດຂອງປາໂລມາ¹⁰ ຄ້າຍຄືກັນກັບຂ່າ^{10.1}.
ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ຄົນທັງຫຼາຍຈຶ່ງເອີ້ນມັນ ວ່າປາຂ່າ”.

.....

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2020: 37)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ລດຂາດຂອງປາໂລມາ¹⁰ ເປັນໜ່ວຍພາສາຫຼັກ ມີຮູບພາສາ ຫ່າ^{10.1}
ແສດງການເຊື່ອມໂຍງຄວາມໂດຍການອ້າງຄືງເຊິງເປຣືຍບເຫືຍບ

ຊ້າງ

ມື້ໜຶ່ງໃນຂະນະທີ່ພວກຂ້ອຍພວມນັ່ງອ່ານໜັງສືຢູ່ກ້ອງຕົ້ນໂພຢູ່ນັ້ນ ຈົນທາໄດ້ຍິນສຽງ
ເດັກນ້ອຍຮ້ອງຂຶ້ນດ້ວຍຄວາມຕື່ນເຕັ້ນວ່າ: “ໂອ! ຊ້າງ! ຊ້າງ!”. ລາວມ້ຽນປີ້ມໃສ່ຖົງພາຍ ແລ້ວກໍ
ຜ່າວແລ່ນໄປເບິ່ງບ່ອນທີ່ມີສຽງຮ້ອງນັ້ນ.

ຈົນທາເຫັນຊ້າງທັງໃຫຍ່ ແລະ ນ້ອຍ ມີຈຳນວນເຈັດໂຕຍ່າງໂຢກເຢກ ໂຢກເຢກມາຕາມ
ທາງ, ລາວຈຶ່ງຮ້ອງໃສ່ພວກຂ້ອຍໃຫ້ໄປເບິ່ງນຳກັນ. ພໍມາຮອດແຄມວັດ, ຄວາມຊ້າງກໍສັນຍານ ໃຫ້
ຊ້າງທັງຫຼາຍພັກຜ່ອນເອົາແຮງ. ຈົນທາໄດ້ເຫັນຊ້າງດ້ວຍຕົນເອງ ລາວຈຶ່ງເວົ້າອອກມາວ່າ: “ປະໂທ!
ຊ້າງໂຕໃຫຍ່ປານນີ້ເນາະ!”. ລາວສັງເກດເບິ່ງດ້ວຍຄວາມລະອຽດ ຈຶ່ງເຫັນຫົວຊ້າງ ມີລັກສະນະເປັນ
ງ່າມ, ຫຸສອງເບື້ອງໃຫຍ່ ແລະ ພັດໄປມາ¹¹ ຄ້າຍຄື^{11.1}, ຕາສອງໜ່ວຍນ້ອຍໆ ແລະ ດັງຍາວຍ້ອນ
ມາທາງໜ້າສາມາດຄວັກຜຸ່ນຄວາມຝື້ໄດ້ ເຊິ່ງເພິ່ນເອີ້ນວ່າງວງ, ຂາແຕ່ລະເບື້ອງ ໃຫຍ່¹² ຄ້າຍຄື^{12.1}
ຂອງຊ່າງຕີເຫຼັກ^{12.1}. ຫາງ¹³ ຂອງມັນຄ້າຍຄືຟ້ອຍກວາດເຮືອນ^{13.1}. ຍາມກິນອາຫານ ມັນໃຊ້ງວງ¹⁴
ຈັບມ້ວນເຂົ້າປາກໄດ້ຄ້າຍຄືມືຂອງຄົນເຮົາ^{14.1}. ຈົນທາສົນໃຈຈຶ່ງຖາມຄວາມຊ້າງວ່າ: ນອກຈາກ
ລຳລຽງຂົນສົ່ງເຄື່ອງຂອງແລ້ວ ຊ້າງເຮັດຫຍັງໄດ້ອີກແດ່ ?”. ຄວາມຊ້າງ ອະທິບາຍ ໃຫ້ລາວຝັງວ່າ:
“ເມື່ອກ່ອນເພິ່ນຂີ່ຊ້າງໄປສູ່ຮົບຂ້າເສິກສັດຕູ, ແຕ່ດຽວນີ້ ເພິ່ນລ້ຽງຊ້າງໄວ້ ເປັນພາຫະນະສຳລັບລາກ
ແກ້ໄມ້ໃນເຂດທຸລະກິນດານ”.

ຊ້າງເປັນສັດທີ່ມີປະໂຫຍດຢ່າງຫຼວງຫຼາຍຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດ ຂອງປະຊາຊົນມາແຕ່ອະດີດ. ປັດຈຸບັນນີ້ຊ້າງເປັນສັດທີ່ຫາເບິ່ງໄດ້ຍາກ ແລະ ມີຈຳນວນໜ້ອຍກວ່າແຕ່ກ່ອນ. ດັ່ງນັ້ນ ພວກເຮົາ ຄວນຊ່ວຍກັນອະນຸຮັກຊ້າງໄວ້ໃຫ້ເປັນມໍລະດົກຄຽງຄູ່ກັບຊາດລາວໃຫ້ສົມກັບວ່າ ໃນອະດີດປະເທດ ຂອງພວກເຮົາຊື່ວ່າ ປະເທດລາວລ້ານຊ້າງ.

(ປ.4, 2020: 53)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ທູສອງເບື້ອງໃຫຍ່ແລະພັດໄປມາ¹¹ ຫາແຕ່ລະເບື້ອງໃຫຍ່¹² ທາງ¹³ແລະງວງ¹⁴ ເປັນໜ່ວຍພາສາຫຼັກ ມີຮູບພາສາ ວີ^{11.1} ບັ້ງສູບຂອງຂ່າງຕີເທລິກ^{12.1} ຟອຍກວາດເຮືອນ^{13.1} ແລະມື້ຂອງ ຄົນເຮົາ^{14.1} ແສດສະການເຊື່ອມໂຍງຄວາມໂດຍການອ້າງຄືງເຊິງເປຣືຍບເທືຍບຕາມລຳດັບ

ຕົວຢ່າງການອ້າງຄືງເຊິງເປຣືຍບເທືຍບ “ແມ່ນ”

ສິກຮຽນໃໝ່

...

ສະນັ້ນ, ການໄຂສິກຮຽນໃໝ່¹ ແມ່ນການໄຂປະຕູຮັບເອົາອະນຸຊົນເຢົາວະຊົນທຸກຖ້ວນໜ້າ ໃຫ້ໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນຢ່າງທົ່ວເຖິງ^{1.1} ເພາະໂຮງຮຽນ² ແມ່ນບ່ອນສ້າງເອົາວະຊົນໃຫ້ກາຍເປັນນັກ ວິທະຍາສາດ ແລະ ນັກວິຊາການທີ່ດີໃນການສ້າງສາປະເທດຊາດໃຫ້ຮຸ່ງເຮືອງສີ່ວິໄລ^{2.1} ດັ່ງຄຳເວົ້າທີ່ ວ່າ: “ເອົາວະຊົນດີມີສີ່ແກ່ຊາດ ເອົາວະຊົນສະຫຼາດພາຊາດຈະເລີນ.

(ປ.5, 2020: 10)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ການໄຂສຶກສາໃໝ່¹ ແລະໂຮງຮຽນ² ເປັນໜ່ວຍພາສາຫຼັກ ມີຮູບພາສາ ການໄຂປະຕູຮັບເອົາອະນຸຊົນເຍາວະຊົນທຸກຖ້ວນໜ້າໃຫ້ໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນຢ່າງທົ່ວເຖິງ^{1.1} ແລະບ່ອນສ້າງເຍາວະ ຊົນໃຫ້ກາຍເປັນນັກວິທະຍາສາດແລະນັກວິຊາການທີ່ດີໃນການສ້າງປະເທດຊາດໃຫ້ຮຸ່ງເຮືອງສີ່ວິໄລ^{2.1} ແສດສະການ ເຊື່ອມໂຍງຄວາມໂດຍການອ້າງຄືງເຊິງເປຣືຍບເທືຍບຕາມລຳດັບ

ຕົວຢ່າງການອ້າງຄືງເຊິງເປຣືຍບເທືຍບ “ເປັນ/ເປັນດັ່ງ”

ສັດປ່າໃນປະເທດເຮົາ

ປະເທດລາວມີປ່າດົງກວ່າໆໃຫຍ່ ແລະ ຕຶບໜາ; ປ່າ¹ເປັນເຮືອນຮ້າຂອງສັດປ່າ^{1.1} ຊະນິດ.

...

(ປ.5, 2020: 28)

ນິກຍາງນາລີໂກລຸ

...

ສ່ວນນິກຍາງນາລີໂກລຸຕົວນັ້ນບໍ່ຍອມໜີໄປໃສ ເມື່ອນ້ຳໃນໜອງແຫ້ງໝົດ ຈຶ່ງບໍ່ມີ ອາຫານ ຈະກິນ ມັນເລີຍຈ່ອຍຜອມ ແລະ ໃນທີ່ສຸດ ກໍໄດ້ຕາຍຢູ່ໃນໜອງນັ້ນ.

ດ້ວຍເຫດນັ້ນ, ເພິ່ນຈຶ່ງວ່າ “ຜູ້ໃດມີສະຕິປັນຍາໜ້ອຍ ບໍ່ຝ້າເຫດຜົນຂອງຜູ້ອື່ນ, ເຊື່ອໝັ້ນ ຄວາມຄິດຄັບແຄບຂອງຕົນເອງ, ຜູ້ນັ້ນກໍຈະເຖົ້າແກ່ຄວາມຜິນາດຈົບຫາຍ^{2.1} ເປັນດັ່ງນິກຍາງຕົວ ຊີນາລີໂກລຸນັ້ນ²ແຫຼະ ”.

...

(ປ.5, 2020: 56-57)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ປ່າ¹ ແລະນິກຍາງຕົວຊີນາລີໂກລຸ² ເປັນໜ່ວຍພາສາຫຼັກ ມີຮູບພາສາ ເຮືອນຮັງຂອງສັດປ່າ^{1.1} ແລະຜູ້ໃດມີສະຕິປັນຍາໜ້ອຍບໍ່ພິເສດຜນຂອງຜູ້ອື່ນ ເຊື່ອໝັ້ນຄວາມຄິດຄັບແຄບຂອງ ຕົນເອງ ຜູ້ນັ້ນກໍຈະຄິດແກ່ຄວາມຈົບຫາຍ^{2.1} ແສດສະການເຊື່ອມໂຍງຄວາມໂດຍການອ້າງຄືງເຊິງເປຣຶຍບເທືອບ ຕາມລຳດັບ

ຕົວຢ່າງການອ້າງຄືງເຊິງເປຣຶຍບເທືອບ “ເປຣຶຍບເທືອບ”

ສິກຮຽນໃໝ່

ວັນທີ 1 ເດືອນກັນຍາຂອງທຸກໆ ປີ, ໂຮງຮຽນຊັ້ນຕ່າງໆ ຕາມຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ ທົ່ວປະເທດ ເລີ່ມໄຂສິກຮຽນໃໝ່. ມີໄຂສິກຮຽນໃໝ່ນີ້¹ ປຽບເໝືອນບຸນມະໂຫລານ ຂອງນັກຮຽນ ແລະ ຄູອາຈານທຸກຄົນ.^{1.1}

(ປ.5, 2020: 9)

ແມ່ນ້ຳລຳເຊໃນປະເທດເຮົາ

ປະເທດລາວຂອງເຮົາມີແມ່ນ້ຳລຳເຊ ແລະ ຫ້ວຍຮ່ອງຫຼາຍສາຍໄຫຼຜ່ານ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ ປະກອບຄວາມສວຍງາມໃຫ້ແກ່ທຳມະຊາດ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ປ່ອງຊົນລາວ ຢ່າງ ຫຼວງຫຼາຍ ເພາະແມ່ນ້ຳລຳເຊ² ປຽບເໝືອນສາຍເລືອດທີ່ຜູ້ລ້ຽງຊີວິດຂອງພວກເຮົາ^{2.1}

....

(ປ.5, 2020: 52)

ລັດຖະບານ

....

ລັດຖະບານ ເປັນອົງການມີບົດບາດສຳຄັນໃນການນຳພາສ້າງສາປະເທດຊາດ, ປະເທດ ຊາດບ້ານເມືອງ³ ປຽບເໝືອນເຮືອໃຫຍ່ລຳໜ້າ^{3.1} ທີ່ກຳລັງເດີນທາງ ເພື່ອຈະໃຫ້ເຮືອລຳນັ້ນເດີນ ໄປ ຮອດຈຸດໝາຍປາຍທາງຢ່າງປອດໄພໄດ້....

(ປ.5, 2020: 97)

จากตัวอย่างข้างต้น **มือไขสกรีนใหม่**¹ **แม่น้ำลำเซ**² และ **ปะเทตชาตบ้านเมือง**³ เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาพ **บุญมะโหลาย** ของนักเรียนนอละคูอาจันทุกคน^{1.1} สายเลือดที่หล่อเลี้ยงชีวิตของพวกเขา^{2.1} และ **เรือใหญ่ลำหนึ่ง**^{3.1} แสดงการเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบตามลำดับ

ตัวอย่างการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบ “เหมือน/เหมือนดั่ง”

เยาะฉิมถินแก้ว

....

นอกจากงานธำธรมแล้ว, นางยังได้เข้าร่วมภักจะท่าต่างๆในธรมธรม:
งานออกแธງงาน, งานขึ้นภักลา และ งานเผิกแอบสิละปะ, โดยสະເພາະ **ວາດຜົນຂອງລາວ ອ່ອນຊ້ອຍ**¹ ເໝືອນເກີ້ນິກຍາທີ່ກຳລັງກ່ຽວແອ່ນແພນຫາຍາສະຫງ່າມ^{1.1}.

....

(ປ.5, 2020: 97)

จากตัวอย่างข้างต้น **วาทพื่อนของลาวอ่อนช้อย**¹ เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาพ **นกยูงที่กำลังเกี่ยวแอนแพนหางอย่างสะหง่างาม**^{1.1} แสดงการเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบ

ตัวอย่างการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบ “ดั่ง/เปรียบดั่ง”

ເຂື່ອນໄຟຝານ້ຳຖິ້ມ

.... **ບັດນີ້ແລ້ວ, ບ້ານເມືອງລາວຈະຮຸ່ງ**¹ ເກີ້ເດືອນດາວ^{1.1} ແວວາວ² ເໝືອນແກ້ວມະນີໂຊດ^{1.2} ຄືຄວາມຝັນຂອງຊາວລາວຮຸ່ນກ່ອນໆ ໄດ້ຫວັງໄວ້.

(ປ.5, 2020: 63-64)

ການຫຼິ້ນກິລາ

.... **ກິລາ**³ ປຽບເກີ້ຍາວິເສດ^{3.1} ທີ່ບຳລຸງຮ່າງກາຍ ແລະ ມັນສະໝອງຂອງຄົນເຮົາ, ຖ້າມີການຫຼິ້ນກິລາ ເປັນປະຈຳ ຄົນເຮົາຈະມີຮ່າງກາຍ ແລະ ຈິດໃຈເຂັ້ມແຂງ, ...

(ປ.5, 2020: 91)

จากตัวอย่างข้างต้น **บ้านเมืองลาวจะรุ่ง**¹ (**บ้านเมืองจะ**) **แหววาว**² และ **กิล่า**³ เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาพ **เดือนดาว**^{1.1} **แก้วมะณี**^{2.1} และ **ยาวีเสด**^{3.1} แสดงการเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบตามลำดับ

ตัวอย่างการอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบ “ปาน/ปานกับ”

ການຊ່ວຍເຫຼືອເມື່ອນ

...

ມື້ໜຶ່ງ, ບຸນເຮືອງຢາງມາຮອດເຄິ່ງທາງ ຝົນກໍຕົກລົງມາຢາງແຮງ, ຈົນລາວປຽກ ໜາວສັ່ນວັບໆ ຈຶ່ງພາໃຫ້ບຸນເຮືອງເປັນໄຂ້. ໃບໜ້າຂອງລາວຈິດມ້ານ ຮົມສົບແຫຼ້ ຄົງຮ້ອນວູໆ¹ ປານໄຟ^{1.1} ແຕ່ລາວຮູ້ສຶກໜາວ. ຄຳສິນເຫັນແນວນັ້ນກໍຝ່າວລາຍງານວ່າ: “ນາຍຄູ, ບຸນເຮືອງ ເປັນໄຂ້ໜັກ”. ນາຍຄູກໍເລີຍບອກໃຫ້ຄຳສິນ ພາບຸນເຮືອງເມື່ອນອນຝັກຜ່ອນຢູ່ເຮືອນຂອງລາວກ່ອນ.

(ປ.4, 2020: 35)

ມະໂຫສິດ ແລະ ຢາທິບ

....

ນາງສຸມະນະເທວິຖີພາຍູ 10 ເດືອນ ແລ້ວກໍປະສູດລູກເປັນເດັກຊາຍ ເຊິ່ງມີສະລິລະຜ່ອງໃສ² ປານທຸງຄຳ^{2.1}. ໃນຂະນະທີ່ຝົ້ນຈາກທ້ອງມາດານັ້ນ ທ້າວນ້ອຍໄດ້ຮັບແຫ່ງຢາທິບຈາກພະອິນທີ່ມອບໃຫ້ໂດຍບໍ່ມີຜູ້ໃດເຫັນ. ຕໍ່ມາທ້າວນ້ອຍເອົາແຫ່ງຢາທິບຍື່ນໃຫ້ມາດາຜ່ອມທັງກ່າວວ່າ: ແມ່ຈົ່ງເອົາຢານີ້ໄວ້ ຖ້າໃຜເຈັບເປັນຍ້ອນພະຍາດອັນໃດກໍເອົາຢານີ້ໃສ”.

....

(ປ.5, 2020: 78-79)

ມະໂຫສິດໃນໄວເດັກ

.... ແລ້ວມະໂຫສິດກໍວ່າຈ້າງນາຍຊາງມາປຸກສ້າງ. ທຳອິດ ນາຍຊາງມາຈັດການແທກໜ້າດິນ ໂດຍຂຶ້ນເຊືອກໄປຕາມຈຸດຕ່າງໆ ແຕ່ວິທີການຂອງນາຍຊາງບໍ່ເປັນທີ່ພໍໃຈ ທ້າວຈຶ່ງເອົາເຊືອກມາຂຶ້ນເອງທັງແນະນຳນາຍຊາງຢ່າງຄ່ອງແຄ້ວ ແລະ ຊຳນິຊຳນານ³ ປານກັບພະວິສະນຸກຳ^{3.1}, ນາຍຊາງເປັນພຽງຜູ້ປະຕິບັດຕາມຄວາມຄິດຂອງທ້າວເທົ່ານັ້ນ.

...

(ປ.5, 2020: 99-100)

จากตัวอย่างข้างต้น คีจ็อนวู¹ เด็กชาย เช็งมีสละฝ่องใส² และท้าวจิ้งเออาเชือกมาซิงเองทั้งแนะนำช่างอย่างคองแคว่และชำนาญานาน³ เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา ไฟ^{1.1}ทองคำ^{2.1} และพระวิษณุกำ^{3.1} แสดงการเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงเชิงเปรียบเทียบตามลำดับ

ตัวอย่างการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบ “สำ”

ໄກໄຂ່ອອກເປັນຄຳ

...

ລູກ: “ແມ່ ! ແມ່ເຮີຍ ! ໄກເຮົາໄຂ່ໜ່ວຍໜຶ່ງ, ແຕ່ວ່າມັນຄືຕາງກັບໄຂ່ທຳມະດາ, ໜ່ວຍ
ມັນ ນ້ອຍ¹ ສ່ໜ່ວຍໝາກແຄ້ງ^{1.1}, ສີເຫຼືອງໆເຫຼື້ອມໆໃສໆ. ແມ່ໄດ້ຍິນແນວນັ້ນກໍຝາວລົງໄປເບິ່ງ.

ແມ່ : "ໄກຂອງເຮົາໄຂ່ເປັນຄຳແລ້ວ !".

(ປ.4, 2020: 151-152)

จากตัวอย่างข้างต้น **หน่วยมันน้อย¹** เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **หน่วยหมากแค้น^{1.1}**
แสดงการเชื่อมโยงความโดยการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบ

ตัวอย่างการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบโดยไม่ปรากฏคำเปรียบ

ປູຂອງຂ້ອຍ

ປູຂອງຂ້ອຍຊື່ຈັນໂທ, ປູຈັນໂທເປັນຜູ້ຂອງຜູ້ຂ້ອຍ. ປີນີ້ປູມີອາຍຸເຈັດສິບປີຜິດ. ຜົມຂອງ
ຜົນ ເປັນສີຂາວ¹ດອກເລົາ^{1.1}, ເນື້ອໜັງຂອງຜົນບໍ່ທັນຫຼຽວປານໃດເວລາຜົນຍື້ມຫົວ ຈຶ່ງເຫັນ
ຮອຍ ໜ້າຫຼຽວຕາມແກ້ມສອງຂ້າງ, ແຂ້ວຍັງບໍ່ຫຼອນຈັກເຫຼັ້ມ ແລະ ຫຼັງບໍ່ທັນກົງ, ຕາຍັງແຈ້ງ, ຫູ
ຍັງຝັງໄດ້ດີ ແລະ ເຂົ້າວັດຝັງທຳໄດ້ເປັນປົກກະຕິ. ເຖິງວ່າຜົນຈະມີອາຍຸຫຼາຍແລ້ວກໍຕາມ,

(ປ.4, 2020: 73)

จากตัวอย่างข้างต้น **สีขาว¹** เป็นหน่วยภาษาหลัก มีรูปภาษา **ดอกเลา^{1.1}** แสดงการเชื่อมโยง
ความโดยการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบโดยไม่ปรากฏคำเปรียบเทียบ

4.1.2 การแทนที่ (substitution)

การแทนที่ เป็นการเชื่อมโยงความโดยใช้รูปภาษาที่ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์เหมือนกับรูปภาษาเดิมการแทนที่แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ การแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นนามวลี การแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นกริยาวลี และ การแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นประโยคหรือข้อความ จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา พบลักษณะการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 การแทนที่ในแบบเรียนภาษาลาว

แบบเรียนภาษาลาว	การเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ในแบบเรียนภาษาลาว		
	การแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นนามวลี	การแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นกริยาวลี	การแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นประโยคหรือข้อความ
ป. 1	-	-	-
ป. 2	-	-	แนวนี่ คือกัน
ป. 3	โต	เห็นดี เอ็ด	ตั้งนั้น แนวนั้น
ป. 4	หลัง หน่วย	อยากเป็น เอ็ด	แนวนั้น ตั้งก้าว
ป. 5	-	กะทำ	แนวนั้น ตั้งนั้น ตั้งนี้ ตั้งก้าว

จากตาราง สามารถพิจารณาการเชื่อมโยงความโดยการแทนที่ในแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา ดังต่อไปนี้

1) การแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นนามวลี

การแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นนามวลี เป็นการใช้คำลักษณะนามแทนหน่วยนามวลีที่ได้กล่าวไปแล้ว จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา พบลักษณะการเชื่อมโยงความโดยใช้คำลักษณะนามแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นนามวลีในแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 2 ได้แก่ ทั้งสองโต หลัง หลอด หน่วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างการแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นนามวลี

เขื่อนบ่จิวใจ

แต่ก็แต่ก่อน ໙ และ ໙ามีความรักแฉงกันดี **ຊຶ່ງທັງສອງໂຕ¹** ລ້ວນແຕ່ອາໄສຢູ່ນ້ຳຊາວນາຄົນໜຶ່ງ.

...

(ป.3, 2021: 212)

(คำลักษณะนาม **ໂຕ¹** เป็นรูปภาษาแทนที่นามวลีคือ **หมูและหมา**)

ໂຮງຮຽນບ້ານຂ້ອຍ

...
ໃນບໍລິເວນໂຮງຮຽນປະກອບດ້ວຍອາຄານສອງຫຼັງ, ຫຼັງ²ທີ່ໜຶ່ງຢູ່ທາງທິດຕາເວັນອອກ, ມີ ຫ້ອງຮຽນ ປ.1, ປ.2, ປ.3, ປ.4 ແລະ ປ.5. ຫຼັງ²ທີ່ສອງຢູ່ທາງທິດຕາເວັນຕົກ, ມີສາມຫ້ອງ ເຊິ່ງເປັນຫ້ອງຂອງຜູ້ອຳນວຍການ, ຫ້ອງຝັກນາຍຄູ ແລະ ຫ້ອງສະໝຸດຂອງໂຮງຮຽນ. ລະຫວ່າງ ອາຄານທັງສອງຫຼັງມີເດີນກວ້າງ ແລະ ສວນດອກໄມ້ອ້ອມຫຼັກທຸງ. ຄົນທີ່ເດີນທາງ ຜ່ານໄປມາຈະ ເຫັນທຸງປົວສະບັດຢູ່ເທິງຍອດເສົາຢ່າງສະຫງ່າງາມ....

(ປ.4, 2020: 13-14)

(ຄຳສັກຂະໜາມ ຫລັງ² ເປັນຮູບປາກົດແທນທີ່ນາມວິສາຫະກຳ ໂຮງຮຽນ)

ໄກ່ໄຂ່ອອກເປັນຄຳ

...
ລູກ: “ແມ່ ! ແມ່ເອີຍ ! ໄກ່ເອົາໄຂ່ໜ່ວຍໜຶ່ງ, ແຕ່ວ່າມັນຄືຕ່າງກັບໄຂ່ທຳມະດາ, ໜ່ວຍ³ ມັນ ນ້ອຍສູ່ໜ່ວຍໝາກແຄ້ງ, ສີເຫຼືອງໆເຫຼືອມໆໃສໆ. ແມ່ໄດ້ຍິນແນວນັ້ນກໍຝົວລົງໄປເບິ່ງ.
ແມ່ : “ໄກ່ຂອງເອົາໄຂ່ເປັນຄຳແລ້ວ ! ”.

(ປ.4, 2020: 151-152)

(ຄຳສັກຂະໜາມ ໜ່ວຍ³ ເປັນຮູບປາກົດແທນທີ່ນາມວິສາຫະກຳ ໄກ່ໄຂ່)

2) ການແທນທີ່ໜ່ວຍເຕັມທີ່ເປັນກິຣິຍາວິສາຫະກຳ

ການແທນທີ່ໜ່ວຍເຕັມທີ່ເປັນກິຣິຍາວິສາຫະກຳ ເປັນການໃຊ້ຄຳກິຣິຍາແທນໜ່ວຍກິຣິຍາວິສາຫະກຳທີ່ໄດ້ ກ່າວໄປແລ້ວ ຈາກການສຶກສາແບບເຮັດພາສາລາວລະດັບສູງປະຖົມສຶກສາ ພົບລັກສະນະການເຊື່ອມໂຍງຄວາມ ໂດຍໃຊ້ຄຳກິຣິຍາແທນທີ່ໜ່ວຍເຕັມທີ່ເປັນກິຣິຍາວິສາຫະກຳໃນແບບເຮັດພາສາລາວລະດັບສູງປະຖົມສຶກສາປີທີ່ 3, 4 ແລະ 5 ໄດ້ແກ່ ເຫັນດີ ເອີ້ນ ຍາກເປັນ ແລະ ກະທຳ ດັ່ງຕ້ວຍຕໍ່ໄປນີ້

ຕ້ວຍຕໍ່ໄປນີ້ ການແທນທີ່ໜ່ວຍເຕັມທີ່ເປັນກິຣິຍາວິສາຫະກຳ

ກາ ແລະ ນົກຍຸງ

ແຕ່ຢ່າງກ່ອນ ກາ ແລະ ນົກຍຸງລ້ວນແຕ່ມີຂົນສີຂາວປອດຄືກັນ. ຢູ່ ມາມີໜຶ່ງສັດທັງສອງ ມືບກັນ.

ນົກຍຸງເວົ້າຕໍ່ກາວ່າ “ເອີຍເອີຍ! ຝຸງນົກທັງຫຼາຍລ້ວນແຕ່ມີຂົນ ງາມໆ, ພວກເອົາພໍ່ມີ ຂົນສີຂາວແນວນີ້ ເມື່ອຫຼິ້ນນຳໝູ່ ພວກເອົາຄືຕ່າງໝູ່ ແທ້”. ນົກຍຸງເວົ້າຂຶ້ນອີກວ່າ “ໄກ່ງາມຍ້ອນຂົນ ຄົນງາມຍ້ອນແຕ່ງໄດ້ເອີຍ ເອີຍ, ພວກເອົາພາກັນໄປຫານຳສີມາຍ້ອມເທາະ”. ກາກໍຕົກລົງເຫັນດີ ນຳ.

ນົກຍຸງເວົ້າວ່າ “ເອື້ອຍອິດທິນຢູ່ດີໆແມ່! ຂ້ອຍຈະແຕ້ມໃຫ້ແລ້ວໃນ ຕອນປາຍນີ້, ມີອື່ນເອື້ອຍຈະຍຸທ່າງແຕ່ງໂຕໄປກິນ, ມັນຈຶ່ງຈະແຊບລະ ບໍ່!”. ກາບໍ່ຝັງຄວາມ, ມີແຕ່ບອກນົກຍຸງຖອກສິລວາດໃສ່ໂລດ.

ນົກຍຸງໃຈຮ້າຍເລີຍເວົ້າວ່າ “ຄັນຊື່ນກໍຕາມໃຈໂລດຢາກໃຫ້ແລ້ວ ໄວກໍເຮັດ?ເອົາເອງ”. ພໍໄດ້ຍິນແນວນັ້ນກາບໍ່ຄິດຫຍັງຫຼາຍເລີຍ ມັນໂດດ ເຂົ້າຊາມນໍ້າສີດໍາທັນທີ, ນັບແຕ່ນັ້ນມາຕິນໂຕຂອງກາຈຶ່ງດໍາບຶ້ງ ຈົນຮອດ ປັດຈຸບັນ.

(ປ.3, 2021: 74-75)

(ຄຳກຽມ ເຫັນຕີ¹ ແລະ ເອັດ² ເປັນຮູປາສາແທນທີ່ກຽມາລິສື່ ຍ້ອມສີຂນ)

ແມວສີມິນ

...

ຫຼັງຈາກກິນອີ່ມແລ້ວ, ມັນໃຊ້ຕີນໜ້າທັງສອງເບື້ອງປ່ຽນກັນລຸບປາກ ແລະ ໜວດຂອງມັນ ໃຫ້ສະອາດ. ແມ່ເວົ້າກັບພວກຂ້ອຍວ່າ :” ເບິ່ງແມລຸກເອີຍ! ມັນເປັນແມວ, ແຕ່ເມື່ອມັນກິນແລ້ວ ມັນຍັງຮູ້ລຸບໜວດ ແລະ ປາກໃຫ້ສະອາດ, ສ່ວນພວກລຸກເດ ຫຼັງຈາກກິນເຂົ້າອີ່ມແລ້ວ ເຄີຍລ້າງປາກ ແລະ ຖູແຂ້ວໃຫ້ສະອາດບໍ່ ? ”

ພວກຂ້ອຍຕອບແມ່ວ່າ: “ເຈົ້າ! ແລະ ກໍເຮັດເປັນປະຈຳ” ແມ່ວ່າ: “ດີແລ້ວລຸກເອີຍ ! ຖ້າວ່າເຮັດ³ໄດ້ແນວນັ້ນປາກ ແລະ ແຂ້ວຂອງພວກລຸກກໍຈະສະອາດທັງບໍ່ເປັນແຂ້ວແມງອີກ”.

....

(ປ.4, 2020: 49-50)

(ຄຳກຽມ ເອັດ³ ເປັນຮູປາສາແທນທີ່ກຽມາລິສື່ ທຳຄວາມສະອາດປາກແລະຟື້ນຟູ ຮັບປະທານອາຫານເສື້ອ)

ນົກຖົວຮຽນເຮັດຮັງ

...

ພໍແຕ່ໄປຮອດ, ນົກຖົວທັງຫຼາຍກໍພາກັນສັງເກດ ເບິ່ງນົກອ້ຽງສອງຜິວເມຍ ທີ່ພວມສານຮັງ ຂອງຕົນຢູ່ດ້ວຍຄວາມຂະຫຍັນໜັ້ນພຽນ. ນົກອ້ຽງໂຕຜິວເປັນຜູ້ໄປຊອກຫາກິ່ງໄມ້ໃບຫຍ້າມາ; ສ່ວນນົກອ້ຽງໂຕເມຍ ເປັນຜູ້ສານ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຮັງແລ້ວໄວ ແລະ ສວຍງາມ. ໃນຂະນະນັ້ນ, ນົກຖົວໂຕໜຶ່ງເວົ້າອອດສະຫາວຂຶ້ນວ່າ: “ໂອຍ! ເຮັດ⁴ແນວນີ້ຊິຍາກຫຍັງເດ, ໃຜຊິເຮັດ⁴ບໍ່ເປັນຖ້າບໍ່ເຊື່ອເຮົາຈະໄປເຮັດ⁴ໃຫ້ເບິ່ງ. “ ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ພວກນົກຖົວກໍພາກັນໄປເຮັດຮັງແຕ່ກໍເຮັດບໍ່ເປັນ;

....

(ປ.4, 2020: 153)

(คำกริยา **ເອັດ**³ เป็นรูปภาษาแทนที่กริยาวลีคือ **ทำความสะอาดปากและฟันหลังรับประทานอาหารเสร็จ**)

ນົກຖົວຮຽນເຮັດຮັງ

...

ພໍແຕ່ໄປຮອດ, ນົກຖົວທັງຫຼາຍກໍພາກັນສັງເກດ ເບິ່ງນົກອ້ຽງສອງຜົວເມຍ ທີ່ພວມສານຮັງ ຂອງຕົນຢູ່ດ້ວຍຄວາມຂະຫຍັນໜັ້ນພຽນ. ນົກອ້ຽງໂຕຜົວເປັນຜູ້ໄປຊອກຫາກິ່ງໄມ້ໃບຫຍ້າມາ; ສ່ວນນົກອ້ຽງໂຕເມຍ ເປັນຜູ້ສານ ຈິ່ງເຮັດໃຫ້ຮັງແລ້ວໄວ ແລະ ສວຍງາມ. ໃນຂະນະນັ້ນ, ນົກຖົວໂຕໜຶ່ງເວົ້າອອດສະຫາວຂຶ້ນວ່າ: “ໂອຍ! ເຮັດ⁴ແນວນີ້ຊິຍາກຫຍັງເດ, ໃຜຊິເຮັດ⁴ບໍ່ເປັນຖ້າບໍ່ເຊື່ອເຮົາຈະໄປເຮັດ⁴ໃຫ້ເບິ່ງ. “ ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ພວກນົກຖົວກໍພາກັນໄປເຮັດຮັງແຕ່ກໍເຮັດບໍ່ເປັນ;

....

(ປ.4, 2020: 153)

(คำกริยา **ເອັດ**⁴ เป็นรูปภาษาแทนที่กริยาวลีคือ **หากิ่งไม้ใบหญ้าและसान้าง**)

ສອງເອື້ອຍນ້ອງ

...

ທອງສູນ: “ ເອື້ອຍ ! ເບິ່ງແມ່ ! ນົກ ແລະ ເຜິ້ງຈັ່ງແມ່ນສະບາຍບໍ່ຕ້ອງໄປໂຮງຮຽນ, ນ້ອງຢາກເປັນ⁵ຄືພວກມັນເດ”.

...

(ປ.4, 2020: 73)

(คำกริยา **ຍາກເປັນ**⁵ เป็นรูปภาษาแทนที่กริยาวลีคือ **บ(ไม่)ต้องไปโรงเรียน**)

ຊ້າງກັບນົກໄສ

ແຕ່ກ່ອນມີນົກໄສໂຕໜຶ່ງເຮັດຮັງຢູ່ເທິງສູມໄຜໃນປາເວລຸວັນ. ມື້ໜຶ່ງມີຊ້າງສານຢ່າງມາດົງກິນໃບໄຜ. ນາງນົກໄສຢ້ານຊ້າງດົງຮຽວໄຜທີ່ມີຮັງຂອງຕົນ ຈິ່ງເຂົ້າໄປຫາຊ້າງທັງໄຫວ້ ວອນວ່າ: “ຂ້າແຕ່ທ່ານຜູ້ປະເສີດທີ່ນີ້ເປັນບ່ອນຢູ່ຂອງຂ້າພະເຈົ້າ ແລະ ເວລານີ້ລູກຂອງ ຂ້າພະເຈົ້າຍັງອ່ອນບົນບໍ່ທັນໄດ້ ທ່ານຈິ່ງຢາໄດ້ດົງຮຽວໄຜທີ່ຮັງຂອງຂ້າພະເຈົ້າຢູ່ນັ້ນເຖິດ ໄຜດໄດ້ກະລຸນາຫຼີກໄປທາງອື່ນກ່ອນສາ. ຊ້າງສານໄດ້ຍິນນົກໄສເວົ້າແນວນັ້ນກໍເກີດໂມໂຫ ເພາະວ່າຕົນມີກຳລັງຫຼາຍ ຈິ່ງບໍ່ຢ້ານຜູ້ໃດເລີຍຕອບນາງນົກວ່າ: “ອີ່ນົກນ້ອຍ! ເຫດໃດມືງ ຈິ່ງມາເຮັດຮັງ ຢູ່ບ່ອນຫາກິນຂອງກູ, ປາແຫ່ງນີ້ເປັນເຂດແດນຂອງກູໝົດ ໃຜຈະມາກິດຂວາງກູບໍ່ໄດ້ ວ່າແລ້ວ. ມັນກໍດົງຮຽວໄຜທີ່ມີຮັງ ລູກນົກຕົກລົງມາຈິນໄດ້ຮັບບາດເຈັບ.

ນາງນົກໄສເສຍໃຈນຳລູກຫຼາຍ ຈຶ່ງໄປໄຫວ້ອນນົກໂຕຜິວວ່າ: “ທ່ານສາມີເອີຍ! ເຮັດແນວໃດເຮົາຈຶ່ງຈະແກ້ແຄ້ນຊ້າງ ໂຕໃຫຍ່ນີ້ໄດ້”. ນົກໂຕຜິວເລີຍໄປປຶກສານຳກາ ຊື່ວ່າອະລິດຖະ ທີ່ເປັນສ່ຽວຮັກ ແລະ ບອກເຫດການທີ່ຊ້າງກະທຳ^໑ ຕໍ່ລູກຂອງຕົນໃຫ້ສ່ຽວຝັງ ສ່ຽວກາກ່າວວ່າ: “ສະຫາຍເອີຍ! ຈະທຸກໂສກໄປເຮັດຫຍັງຄວາມເຈັບເປັນນີ້ເປັນຂອງທຳມະດາ ເມື່ອມັນ ເຖິງເວລາແລ້ວບໍ່ມີໃຜຈະຫຼີກເວັ້ນໄດ້ ເພາະສະນັ້ນ, ສ່ຽວຢ່າໄດ້ເສຍໃຈອີກເລີຍ ...

(ປ.5, 2020: 25-26)

(ຄຳກິຣິຍາ ກະທຳ^໑ ເປັນຮູປາສາແທນທີ່ກິຣິຍາວລີ ຄື ການດຶງດູກໄປໄມ້ທີ່ມີຮັ່ງກ ທຳໃຫ້ລູກນັກດຶງຈາກຮັ່ງຈົນໄດ້ຮັບບາດເຈັບ)

2) ການແທນທີ່ໜ່ວຍເຕີມທີ່ເປັນປະໂຫຍດຫຼືຂໍ້ຄວາມ

ການແທນທີ່ໜ່ວຍເຕີມທີ່ເປັນປະໂຫຍດຫຼືຂໍ້ຄວາມ ເປັນການໃຊ້ຄຳຫຼືນາມວລີແທນດ້ວຍປະໂຫຍດຫຼືຂໍ້ຄວາມທີ່ໄດ້ກ່າວໄປແລ້ວ ໃນພາສາໄທມີຮູປາສາທີ່ໃຊ້ແທນທີ່ໜ່ວຍເຕີມທີ່ເປັນປະໂຫຍດຫຼືຂໍ້ຄວາມ ເຊັ່ນຄຳວ່າ ອຸ່ງນີ້ ອຸ່ງນັ້ນ ແບບນີ້ ແບບນັ້ນ ດັ່ງກ່າວ ເປັນຕົ້ນ ການສຶກສາແບບເຮັດພາສາລາວລະດັບປະລິນຍາສຶກສາ ພວກລັກສະນະການເຊື່ອມໂຍງຄວາມໂດຍການແທນທີ່ໜ່ວຍເຕີມທີ່ເປັນປະໂຫຍດຫຼືຂໍ້ຄວາມໃນແບບເຮັດພາສາລາວລະດັບປະລິນຍາສຶກສາປີທີ່ 2, 3, 4 ແລະ 5 ໄດ້ແກ້ ດັ່ງນັ້ນ ດັ່ງນີ້ ດັ່ງກ່າວ ແນວນັ້ນ ແນວນີ້ ແລະຄືອກັນ ດັ່ງຕົວຢ່າງຕໍ່ໄປນີ້

ຕົວຢ່າງການແທນທີ່ໜ່ວຍເຕີມທີ່ເປັນປະໂຫຍດຫຼືຂໍ້ຄວາມ ໂດຍໃຊ້ “ດັ່ງນັ້ນ/ດັ່ງນີ້”

ກາ ແລະ ນົກຍູງ

...

ມື້ຕໍ່ມາກາກັບນົກຍູງກໍພາກັນໄປຊອກຫານຳສີມາໄດ້ຫຼາຍຊະນິດ. ກາເປັນຜູ້ແຕ່ມຂົນໃຫ້ນົກຍູງກ່ອນ, ມັນເອົາໃຈໃສ່ແຕ່ມຂົນທຸກເສັ້ນຂອງ ນົກຍູງຢ່າງລະອຽດ. ກາແຕ່ມຮູບເດືອນມີດາວລ້ອມເປັນສີເຫຼືອງເຫຼື້ອມ ຫມິດຕົວ ແລະ ຄໍຂອງມັນກໍແຕ່ມສີຂຽວ ສ່ວນທີ່ງຳມກວ່າໝູ່ແມ່ນຫາງ. ເມື່ອເຖິງຄາວນົກຍູງແຕ່ມໃຫ້ກາ ນົກຍູງກໍແຕ່ມສີດຳແຊກຂາວ, ປົກທັງ ສອງເປັນສີເຫຼືອງ, ຫາງເປັນສີມຸຍ. ນົກຍູງຫາກໍແຕ່ມຂົນຄໍໃຫ້ກາດ້ວຍສີ ດຳ ບັງເອີນກາໄດ້ຍິນສຽງໝູ່ຮ້ອງອີກ! ອີກ! ມັນຄິດວ່າ “ຄືຈະມີຄືນຂ້າໝູ່ ຢູ່ໃກ້ນີ້, ກຸຈະໄປຄາບເອົາໄສ້ໝູ່ມາກິນຈັກໂຄ້ງກ່ອນ”.

ຄິດດັ່ງນັ້ນ¹ ກາກໍບອກນົກຍູງວ່າ “ແຕ່ມໃຫ້ໄວໆແດ່ ບໍ່ຕ້ອງລະອຽດ ປານໃດກໍໄດ້ດອກ!”.

(ປ.3, 2021: 74-75)

(ດັ່ງນັ້ນ: ແທນ ຄວາມຄິດຂອງກາທີ່ຈະໄປຄາບເອົາໄສ້ໝູ່ມາກິນ)

ເສດຖີສວນກ້ວຍ

ແຕ່ປາງກ່ອນ, ມີຜົວເມຍຄູໜຶ່ງມີຖານະພໍ່ຢູ່ພໍ່ກິນ ເພາະເມຍເປັນຄົນຂະຫຍັນ ເອົາໃຈ ໃສ່ຕໍ່ວຽກບ້ານການເຮືອນ ຜ່ອມທັງຮູ້ປະຢັດມັດທະຍັດໃນສິ່ງທີ່ຕົນເອງຫາມາໄດ້. ສ່ວນຜົວ ມີແຕ່ໄປທ່ຽວຫາເຄື່ອງເຮັດນ້ຳຢາ ເພື່ອປະສົມຂີ້ກົ່ວ ແລະ ທອງແດງໃຫ້ເປັນຄຳນ້ຳເກົ້າ. ເວລາຜ່ານໄປຫຼາຍປີກໍຍັງບໍ່ສຳເລັດຜົນຈັກເທື່ອ, ຜູ້ເປັນເມຍໄດ້ຕັກເຕືອນ ແຕ່ຜົວບໍ່ຍອມເຊົາ ຊື້ຢັ່ງບອກກັບເມຍໃຫ້ອິດທິນລຳບາກໄປກ່ອນ.

ເມື່ອເປັນດັ່ງນັ້ນ², ເມຍຈິ່ງໄປເລົ່າການກະທຳຂອງຜົວໃຫ້ພໍ່ຂອງຕົນຝັງ. ພໍ່ຮູ້ເລື່ອງຈິ່ງຮ້ອງລູກເຂີຍມາຫາ ແລ້ວເວົ້າວ່າ: “ພໍ່ໄດ້ຍິນວ່າເຈົ້າໄດ້ຄົ້ນຄວ້າຫານ້ຳຢາມາປະສົມຂີ້ກົ່ວ ແລະ ທອງແດງໃຫ້ເປັນຄຳນ້ຳເກົ້າມາເປັນເວລາດົນນານແລ້ວ ແມ່ນບໍ່?” “ແມ່ນແລ້ວ ພໍ່ເອີຍ!” “ເປັນຫຍັງລູກບໍ່ມາປຶກສານຳພໍ່ແດ່? ພໍ່ມີຄຳລາມາກ່ອນເຈົ້າ ດຽວນີ້ກໍຍັງມີຢາເຫຼືອຢູ່ພໍ່ຈະ ເຮັດໄດ້. ເມື່ອລູກເຂີຍໄດ້ຍິນພໍ່ເຖົ້າເວົ້າດັ່ງນັ້ນ ກໍມີຄວາມດີອີກດີໃຈເປັນຢາງຢັ່ງ.

ເມື່ອພໍ່ເຖົ້າເຫັນວ່າ ລູກເຂີຍເຊື່ອຕົນຄັກແນ່ແລ້ວ ຈິ່ງເວົ້າວ່າ: “ສິ່ງທີ່ຕ້ອງການຕື່ມ ນັ້ນແມ່ນລະອອງໃບຕອງກ້ວຍ, ໜັກສອງຊ້ຽງ ບໍ່ໃຫ້ຂາດ ບໍ່ໃຫ້ເກີນ. ເລື່ອງນີ້, ລູກຕ້ອງປຸກຕົ້ນ ກ້ວຍຫຼາຍໆ, ເອົາໃຈໃສ່ບຳລຸງຮັກສາຕົ້ນກ້ວຍໃຫ້ຈະເລີນງອກງາມ, ເລືອກຕັດເອົາໃບຕອງ ທີ່ມີນວນລະອອງຂາວໆ ຄືແປ້ງມາແລ້ວ ຊຸດເກັບທ້ອນໂຮມເອົາໄວ້ໃຫ້ໄດ້ຕາມຈຳນວນທີ່ ຕ້ອງການ”. ເມື່ອໄດ້ຝັງດັ່ງນັ້ນ³, ລູກເຂີຍກໍລາພໍ່ເຖົ້າກັບເມື່ອເວົ້າສູ່ເມຍຝັງ..

ປ.5, 2020: 42-43)

(ດັ່ງນັ້ນ² ແຫນ ການກ່າວເຖິງພູມິດທຳຂອງສາມີທີ່ຕັ້ງໜ້າຕັ້ງຕາຫາສ່ວນພສມທຳນ້ຳຢາ ແປຣທອງຄຳ ໂດຍໄມ່ສນໃຈຊ່ວຍກຣຣຍາທຳການທຳງານ ສ່ວນ ດັ່ງນັ້ນ³ ແຫນ ຄຳພູດຂອງພ່ອຕາທີ່ ກ່າວເຖິງສ່ວນພສມແລະປຣິມາດຂອງວັດຖຸດຶບທີ່ຈະນຳມາໃຊ້ເປັນນ້ຳຢາແປຣທອງຄຳອັນໄດ້ມາຈາກຕັນ ກ່ຳລ້ວຍ ແລະແນະນຳໃຫ້ລູກເຂີຍປູກຕົ້ນກ່ຳລ້ວຍແລະບຳຣຸ່ງຣັກສາຕົ້ນກ່ຳລ້ວຍເພື່ອທີ່ຈະເກັບສ່ວນພສມ ດັ່ງກ່າວມາໃຊ້ໃນການທຳນ້ຳຢາແປຣທອງຄຳ)

ເສນາໝາກຂີ້ກາ

...
ຈາກນັ້ນ ພະຍາຊິງຕັດວ່າ “ດູລາບັນດິດເອີຍ! ເສນາທັງຫຼາຍກິນກໍຍັງວ່າຫວານຊຸ່ຄົນ ແລ ເຫດໃດທ່ານມະຫາເສນາຈິ່ງວ່າຂົມແຕ່ຜູ້ດຽວນີ້ຈາ” ເມື່ອນັ້ນສຽວສະຫວາດໄດ້ກາຍທຸນພະຍາວ່າ” ເທວະ ຂ້າໄຫວ້ມະຫາລາຊາເຈົ້າ ອັນວ່າບຸນສົມພານແຫ່ງສົມເດັດມະຫາລາຊາເຈົ້າແກ່ກວ່າຝ້າ ຍິ່ງກວ່າແຜ່ນດິນໃຫ້ໃຜກິນອັນໃດກໍຍອມວ່າຫວານນັ້ນກໍຂ້າແລຍັງຂົມ ແຕ່ຂ້ານ້ອຍຜູ້ດຽວນີ້ແລ້ວ ເມື່ອນັ້ນ, ພະຍາກຳຖາມຍັງເສນາທັງຫຼາຍວ່າ “ດູລາເສນາທັງຫຼາຍ ອັນວ່າເສນາມະຫາບັນດິດກິນຍັງ ໝາກຈຽງນີ້ ກໍວ່າຂົມໜັກແລ, ທ່ານທັງຫຼາຍກິນວ່າຫວານໝາກຈຽງນີ້ຫວານແທ້ຫຼື ?” ແຕ່ນັ້ນ, ເສນາທັງຫຼາຍຝູງນັ້ນ ກໍຄະນິງໃນໃຈວ່າ ອັນວ່າເຈົ້າສຽວສະຫວາດລາຊະບັນດິດຜູ້ນີ້ມີບຸນສົມພານ

ເປັນອັນມາກ ມີເຕຊະປັນຍາອັນມາກໜັກແທ້ດີຫຼືແລ. ຄວນເຮົາທັງຫຼາຍວ່າຂົມດອມເຈົ້າສຽວສະຫວາດລາຊະບັນດິດຜູ້ນີ້ເຖິນ. ເສນາທັງຫຼາຍຜ່ອມກັນຄະນິງໃນໃຈດັ່ງນີ້⁴ແລ້ວ ກໍທຸນໄຫວ້ພະຍາວ່າ “ເທວະ ຂ້າໄຫວ້ມະຫາລາຊະເຈົ້າຂໍແກ່ສົມເດັດມະຫາລາຊະເຈົ້າຈົງອິດກຸນາຍັງຝຸງຂ້າທັງຫຼາຍແຕ່ກໍຂ້າເຖິນ ຝຸງຂ້າທັງຫຼາຍກິນຍັງໝາກຈຽງອັນນີ້ກໍເປັນອັນຂົມແທ້ຊຸຄິນກໍຂ້າແລ ເມື່ອນັ້ນພະຍາ ຈໍາປານະຄອນກໍຕ້ານຈາລະຈາດອມສຽວສະຫວາດລາຊະບັນດິດວ່າ “ດູລາມະຫາເສນາບັນດິດ ອັນວ່າເສນາທັງຫຼາຍຝຸງນີ້ມີໃຈອັນບໍ່ສັດຊື່ແທ້ແລ ເຫດໃດຈັກຮັກສາບ້ານເມືອງແຫ່ງເຮົາໄດ້ນີ້ຈາ ເສນາທັງຫຼາຍຝຸງນີ້ຫາກເປັນເສນາໝາກຂີ້ກາແທ້ແລ ຈັກໃຫ້ເຮົາກະທໍາໂທດແກ່ເສນາທັງຫຼາຍຝຸງນີ້ດັ່ງຫຼື ຈາ?” ສຽວສະຫວາດມະຫາບັນດິດບໍ່ໃຫ້ຄໍາຕອບພະຍາໂດຍກົງ ຈຶ່ງຍົກນິທານອັນມາເລົ່າໃຫ້ພະຍາຝັງ.

(ປ.5, 2020: 169)

(ດັ່ງນີ້⁴ ແທນ ການຄິດຂອງເລົ່າເສນາວ່າຈະຕ້ອງຕອບຄໍາຄາມພຣະຣາຊາອາດຢ່າງໃດໃຫ້ຮອດປະລອດກັຍ)

ຕົວຢ່າງການແທນທີ່ໜ່ວຍເຕີມທີ່ປະໂຫຍດຫຼືຂໍ້ຄວາມ ໂດຍໃຊ້ “ດັ່ງກ່າວ”

ນົກຖົວຮຽນເຮັດຮັງ

ແຕ່ປາງກ່ອນຜູ້ນ, ນົກຖົວບໍ່ທັນຮູ້ເຮັດຮັງ. ພວກມັນໄຂ່ປະໄວ້ທົ່ວທິບຈຶ່ງຖືກສັດຊະນິດອື່ນ ສັບຕອດກິນ ຫຼື ທໍາລາຍຖິ້ມລ້າງ. ເມື່ອຮອດລະດູຝົນ ແລະ ລະດູໜາວ, ພວກມັນກໍເກີດເຈັບເປັນພະຍາດຕ່າງໆຈົນເຖິງແກ່ຄວາມຕາຍຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ.

ຢູ່ມາມື້ໜຶ່ງ, ພວກມັນໄດ້ມາເຕົ້າໂຮມກັນ ເພື່ອປຶກສາຫາລືແກ້ໄຂບັນຫາດັ່ງກ່າວ¹ນັ້ນ. ໃນກອງປະຊຸມ, ພວກມັນໄດ້ຕົກລົງກັນວ່າ: “ພວກເຮົາຄວນໄປຮຽນເຮັດຮັງນໍາມາອ້ຽງສອງ ຜົວເມຍທີ່ເຮັດຮັງຢູ່ເທິງງາໄຮຫືວນາ”....

(ປ.4, 2020: 152-153)

(ດັ່ງກ່າວ¹ ແທນ ປັນຍາການເຮັດຮັງທີ່ບໍ່ມີຮູ້ສຶກຂອງນົກຄ້ວ ຈຶ່ງໄຂ່ທັງໄວ້ຕາມທີ່ຕ່າງ ໆ ທໍາໃຫ້ໃຈຂອງນົກຄ້ວຄູ່ສັດໜີອື່ນກິນຫຼືທໍາລາຍ ເມື່ອຄິດຄູ່ຫຼາຍກໍໃຫ້ເຈັບປ່ວຍລົ້ມຕາຍ)

ວັນເດັກສາກົນ

ແຕ່ກ່ອນ, ເດັກນ້ອຍສ່ວນຫຼາຍໃນໂລກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເດັກນ້ອຍເກີດໃນຄອບຄົວທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການສຶກສາ ແລະ ຖານະຍາກຈົນ ເຊິ່ງບໍ່ໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ເບິ່ງແຍງດີເທົ່າທີ່ຄວນ ເຊັ່ນ: ການດູແລສຸຂະພາບ, ດ້ານອາຫານການກິນ, ການນຸ່ງຖື, ການອອກແຮງງານ, ການສຶກສາ ແລະ ອື່ນໆ.

ໃນປີ 1979 ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ໄດ້ອອກຖະແຫຼງການກ່ຽວກັບສິດທິຂອງ ເຍົາວະຊົນ ແລະ ກໍານົດເອົາປີນີ້ເປັນ “ປີສາກົນເດັກນ້ອຍ “ສ. ປ. ປ ລາວ ກໍແມ່ນໜຶ່ງໃນຈໍານວນ

ສະມາຊິກຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ທີ່ປະຕິບັດຕາມຖະແຫຼງການດັ່ງກ່າວ² ແລະ ລາວ ເຮົາກໍໄດ້
ກຳນົດເອົາວັນທີ 1 ມິຖຸນາ ເປັນວັນປູກຕົ້ນໄມ້ແຫ່ງຊາດອີກດ້ວຍ.

ເມື່ອເຖິງວັນທີ 1 ມິຖຸນາ, ລັດຖະບານລາວ ນັບແຕ່ຂຶ້ນສູນກາງລົງຮອດຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນໄດ້
ຈັດຕັ້ງສະເໜີມະຫາວັນເດັກນ້ອຍສາກົນ ເພື່ອໃຫ້ເດັກນ້ອຍມີໂອກາດໄດ້ມ່ວນຊື່ນ, ໄດ້ຮັບ ຄຳ
ແນະນຳ ທີ່ອົບອຸ່ນ ຈາກຄູອາຈານ, ພໍ່, ແມ່ ແລະ ຜູ້ອາວຸໂສ ໃນການປະຕິບັດຕົນໃຫ້ເປັນຄົນຮູ້ ຜູ້ດີ
ໃນອະນາຄົດ. ນອກນັ້ນ, ຍັງໄດ້ຈັດຕັ້ງການປູກຕົ້ນໄມ້ ເພື່ອປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເສີມ
ຂະຫຍາຍ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ໃຫ້ອຸດົມສົມບູນຂຶ້ນຕື່ມ. ການປູກຕົ້ນໄມ້ປຽບເໝືອນ ການສ້າງ
ເຍົາວະຊົນ ເຊິ່ງເປັນໜ້າແໜ້ງຂອງຊາດໃຫ້ມີຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດໃນການປົກປັກ ຮັກສາ ແລະ
ສ້າງສາປະເທດຊາດໃຫ້ຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງ.

ດັ່ງນັ້ນ, ພວກເຮົາທຸກຄົນຄວນເອົາໃຈໃສ່ການສະເໜີມະຫາວັນດັ່ງກ່າວ³ ໃຫ້ມີ
ບັນຍາກາດ ຝົດຝື່ນ ໃຫ້ເດັກນ້ອຍມີຄວາມເຂົ້າໃຈຄວາມໝາຍຂອງວັນດັ່ງກ່າວ ແລະ ພ້ອມກັນ
ສືບຕໍ່ປະຕິບັດ ຕະຫຼອດໄປ.

(ປ.4, 2020: 206-207)

(ດັ່ງກ່າວ² ແທນ ແຄລງການຄົ້ນຄວ້າສືບຕໍ່ສູນກາງເຂົາໂຫຍດຂອງເຍາວນາແລະການກຳນົດໃຫ້ປີ 1979
ເປັນປີເລີ່ມຕົ້ນວັນເດັກສາກົນ ສ່ວນ ດັ່ງກ່າວ³ ແທນ ວັນເດັກສາກົນ)

ແຜດສາດ

ຄົນ ແລະ ສັດໃນໂລກນີ້ ຍ່ອມມີການເກີດ ແກ່ ເຈັບ ແລະ ຕາຍ ເປັນຂອງທຳມະດາ.
ຄວາມເຈັບເປັນຍ່ອມເກີດຂຶ້ນກັບຄົນ ສັດ ຍ່ອນອຸປະຕິເຫດ ແລະ ພະຍາດຕ່າງໆ. ຜູ້ປົນປົວ ພະຍາດ
ໃນສະໄໝບູຮານ ເອີ້ນວ່າ ໝໍຢາ. ປັດຈຸບັນນີ້ຜູ້ປົນປົວພະຍາດ ຈະຕ້ອງໄດ້ຜ່ານການຮຽນ ຕາມ
ຫຼັກສູດ ທີ່ເປັນຂະບວນການທາງວິທະຍາສາດ ເຊິ່ງເອີ້ນວ່າ ແຜດສາດ.

ການປົນປົວຂອງຄົນສະໄໝບູຮານ ມີຢູ່ 2 ວິທີຄື: ປົນປົວດ້ວຍໄສຍະສາດເອີ້ນວ່າ ໝໍຜີ
ຫຼື ໝໍມົນ, ປົນປົວດ້ວຍຕົ້ນໄມ້ ແລະ ພືດຕ່າງໆ ທີ່ເປັນຢາ ເອີ້ນວ່າ ໝໍຢາຝື່ນເມືອງ. ວິທີການຂອງ
ໝໍດັ່ງກ່າວ⁴ ມານີ້ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຮຽນແບບສືບທອດກັນຜ່ານໃນເຊື້ອສາຍຄື ພໍ່ຖ່າຍທອດໃຫ້ ລູກ-
ຫຼານ ແລະ ບຸກຄົນໃກ້ຊິດໃນວົງຕະກຸນ ຫຼື ບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ມີຄວາມສະຫງວນມັກ ອາດຈະອອກ
ຮຽນນຳພະສົງ ແລະ ຄູບາອາຈານຕາມວັດວາອາຮາມຈຶ່ງໄດ້ຄວາມຮູ້ນີ້. ປັດຈຸບັນ ການປົນປົວ

(ປ.5, 2020: 128)

(ດັ່ງກ່າວ⁴ ແທນ ວິທີການຮັກສາໂຣດຂອງໝອໃນສໝັຍໂບຣາຄ໌ ທີ່ມີຢູ່ 2 ວິທີຄື ການຮັກສາ
ດ້ວຍວິທີການທາງໂສຍສາດສະດຳ ເຮັດວ່າ ໝອຜີຫຼືໝອມນຕ໌ ແລະວິທີການຮັກສາດ້ວຍສມຸນໂຟຣ
ເຮັດວ່າ ໝອຢາພື້ນເມືອງ)

ตัวอย่างการแทนที่หน่วยเดิมที่ประโยคหรือข้อความ โดยใช้ “แนวนั้น แนวนี่”

ປີມວິເສດ

1 ຄັ້ງໜຶ່ງຍັງມີນັກຮຽນຫ້ອງ ປ.2 2 ຜູ້ໜຶ່ງຊື່ວ່າ ທ້າວເດດ. ລາວ ອ່ານຍັງບໍ່ໄດ້ດີ. ທັງອ່ານ ຊ້າ ແລະ ອ່ານຜິດຫຼາຍ. ຍ້ອນແນວນີ້¹ ລາວ ຈຶ່ງບໍ່ມັກການອ່ານ.

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2021: 30)

(ແນວນີ້¹: ແທນ ສາເຫດຂອງການໄມ່ຂອບອ່ານໜຶ່ງສື່ຂອງທ້າວເດດ)

ປາຂ່າ

.....

ພໍ່ເລົ່າວ່າ: “ປາໂລມາ ຍັງມີເຫຼືອຈຳນວນໜ້ອຍໂຕແລ້ວ. ດັ່ງນັ້ນ, ເພິ່ນຈຶ່ງປົກປ້ອງມັນ. ເຖິງ ແມ່ນວ່າຜ່ານມາຜູ້ຄົນຈະຕົກໄດ້ກໍຕ້ອງປ່ອຍ. ປາໂລມາອາໄສຢູ່ໃນທະເລ, ແຕ່ວ່າໃນແມ່ນ້ຳຂອງກໍມີ ປາໂລມາ ຊຶ່ງມີຄົນເຄີຍຈັບໄດ້ ແລະ ກໍເອົາມາກິນ ລົດຊາດຂອງປາໂລມາຄ້າຍຄືກັນກັບຂ່າ. ຍ້ອນ ແນວນັ້ນ², ຄົນທັງຫຼາຍຈຶ່ງເອີ້ນມັນ ວ່າປາຂ່າ”.

.....

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2020: 37)

(ແນວນັ້ນ² ແທນ ທີ່ມາຂອງການຕັ້ງຊື່ປາໂລມານ້ຳໂຂງວ່າ “ປາຂ່າ”)

ໝາໄນກັບໄກ່ຜູ້ໂອກ

ມີມື້ໜຶ່ງ ໝາໄນໄດ້ອອກຈາກປ່າແຄມບ້ານເຂົ້າມາຊອກກິນໄກ່ ຂອງຊາວບ້ານ. ໃນ ຂະນະທີ່ມັນຍ່າງລຽບຕາມແຄມຮົ່ວມັນແນມເຫັນໄກ່ຜູ້ ໂອກໃຫຍ່ໂຕໜຶ່ງ ແລ້ວມັນຈຶ່ງວາງແຜນ ຫຼອກກິນໄກ່ໂຕນັ້ນ.

ມັນຍ່າງເຂົ້າໄປຫາໄກ່ ແລ້ວເວົ້າວ່າ “ສຽງເຈົ້າມ່ວນດີເນາະ, ແຕ່ ຂ້ອຍຄິດວ່າສຽງຂອງໄກ່ ໂຕອື່ນມ່ວນກວ່າສຽງເຈົ້າ”.

ເມື່ອໄກ່ໄດ້ຍິນແນວນັ້ນ³ ມັນຈຶ່ງຕອບໄປດ້ວຍຄວາມໃຈຮ້າຍວ່າ: “ສຽງຂອງຂ້ອຍມ່ວນ ທີ່ສຸດແລ້ວ!”. “ຄັນຊິ້ນ, ເຈົ້າລອງຂັນໃຫ້ຂ້ອຍຝັງ ເບິ່ງດູ!” ໝາໄນເວົ້າ.

ໄກ່ຜູ້ໂອກຝ່າວກິ່ງຄໍຂັນຂຶ້ນທັນທີ “ໂອກ! ອີ! ໂອກ! ໂອກ!” ໝາໄນ ເວົ້າຂຶ້ນວ່າ “ຫຍັບ ເຂົ້າມາຂັນຢູ່ໃກ້ໆຂ້ອຍພີ່ ຂ້ອຍບໍ່ໄດ້ຍິນຄັກປານ ໃດ” ໄກ່ຜູ້ໂອກຈຶ່ງຫຍັບເຂົ້າໄປໃກ້ໆໝາໄນແລ້ວ ກິ່ງຄໍຂັນ “ໂອກ! ອີ! ໂອກ! ໂອກ!” ທັນໃດນັ້ນໝາໄນຈຶ່ງໂດດຄາບໄກ່ແລ່ນເຂົ້າປ່າ.

ໃນຂະນະນັ້ນ, ບັງເອີນເຈົ້າຂອງໄກ່ຫຼຽວເຫັນຈຶ່ງແລ່ນໄລ່ໝາໄນ ທັງ ຮ້ອງຂຶ້ນວ່າ “ຊ່ວຍ ແດ່! ຊ່ວຍແດ່! ໝາໄນຄາບເອົາໄກ່ຂ້ອຍໄປແລ້ວ”.

ໄກ່ຜູ້ໂອກຝ່າວເວົ້າກັບໝາໄນວ່າ “ໝາໄນເອີຍ! ເປັນຫຍັງບໍ່ບອກ ວ່າ ຂ້ອຍແມ່ນໄກ່ ຂອງເຈົ້າ ເພື່ອຊາວບ້ານຈະບໍ່ເຂົ້າໃຈຜິດວ່າເຈົ້າລັກ ໄກ່”.

ເມື່ອໝາໄນໄດ້ຍິນຄືແນວນັ້ນ⁴, ມັນຄິດວ່າຄຳເວົ້າຂອງໄກ່ມີເຫດຜົນ ມັນຈຶ່ງອ້າປາກຊື່ ເວົ້າກັນຊາວບ້ານ, ມັນຄິດວ່າຄຳ

ໃນຂະນະກ່ອນນັ້ນ, ໄກ່ຜູ້ໂອກຜ້າວບິນອອກຈາກປາກຂອງໝາ ໄນ ແລ້ວແລ່ນກັບ
ໄປຫາເຈົ້າຂອງ ແລະ ຊາວບ້ານທີ່ແລ່ນເຂົ້າມາຊ່ວຍ ເຈົ້າຂອງໄກ່. ສ່ວນໝາໄນເຫັນທ່າບໍ່ດີ ມັນຈຶ່ງ
ຜ້າວແລ່ນໜີເຂົ້າປ່າດ້ວຍ ຄວາມຍ້ານກົວ.

ນັບແຕ່ນັ້ນມາໝາໄນຈຶ່ງບໍ່ກ້າເຂົ້າມາຫາກິນຢູ່ໃກ້ບ້ານຄົນອີກ.

(ປ.3, 2021: 210-211)

ແນວນັ້ນ³ ແທນ ຄຳພູດຂອງໝາໄນທີ່ກ່າວວ່າເສີຍຮ້ອງຂອງໄກ່ຕົວຜູ້ໄພເຮາະແຕ່ມີຕົວອື່ນທີ່ຮ້ອງໄດ້
ໄພເຮາະກວ່າ ສ່ວນ ແນວນັ້ນ⁴ ແທນ ຄຳພູດຂອງໄກ່ຕົວຜູ້ທີ່ແນະນຳໃຫ້ໝາໄນບອກແກ່ເຈົ້າຂອງໄກ່ວ່າ ໄກ່ທີ່ໝາໄນ
ຄາບມານັ້ນເປັນໄກ່ຂອງໝາໄນເອງ ເພື່ອບ້ານຈະໄດ້ເຂົ້າໃຈໄປວ່າໝາໄນແອບໂມຍໄກ່)

ການຊ່ວຍເຫຼືອເພື່ອນ

ມີໜຶ່ງ, ບຸນເຮືອງຍ່າງມາຮອດເຄິ່ງທາງ ຝົນກໍຕົກລົງມາຢ່າງແຮງ, ຈົນລາວປຽກ ໜາວ
ສົນວັບໆ ຈຶ່ງພາໃຫ້ບຸນເຮືອງເປັນໄຂ້. ໃບໜ້າຂອງລາວຈືດມ້ານ ຮົມສົບແຫຼ້ ຄົງຮ້ອນວ່ງ ປານໄຟ
ແຕ່ລາວຮູ້ສຶກໜາວ. ຄຳສິນເຫັນແນວນັ້ນ⁵ ກໍຜ້າວລາຍງານວ່າ: “ນາຍຄູ, ບຸນເຮືອງ ເປັນໄຂ້ໜັກ.
ນາຍຄູກໍເລີຍບອກໃຫ້ຄຳສິນ ພາບຸນເຮືອງເມືອນອນຝັກຜ່ອນຢູ່ເຮືອນຂອງລາວກ່ອນ.

(ປ.5, 2020: 35)

(ແນວນັ້ນ⁶ ແທນ ອາການໄຂ້ຂອງບຸນເຮືອງ)

ການປຸກຖົ່ວເຫຼືອງ

ຖ້າບ່ອນໃດເບ້ຍບໍ່ເກີດ ຫຼື ບ່ຽມຄວນປຸກໃສ່ຕົ້ມ ເພື່ອໃຫ້ມັນງາມສະເໝີກັນ. ຖ້າວ່າ
ດິນແຫ້ງ ກໍຕ້ອງຫີດນ້ຳໃຫ້ດິນຊຸ່ມຢູ່ເລື້ອຍໆ, ບ່ອນໃດຢູ່ໄກນ້ຳກໍໃຫ້ເຮັດເປັນຮ່ອງນ້ອຍເບິ່ງນ້ຳໃສ່
ຫຼື ຫີດນ້ຳນຳອີກ. ຖ້າເຮັດໄດ້ແນວນັ້ນ⁶ ເຮົາກໍຈະໄດ້ຖົ່ວເຫຼືອງເປັນໝາກດົກໜາ ແລະ ມີແກ່ນຕັ້ງດີ.
ຜ່ານໄລຍະພຽງແຕ່ສາມ, ສີ່ເດືອນເທົ່ານັ້ນໝາກຖົ່ວເຫຼືອງກໍຈະແກ່ ແລະ ສາມາດເກັບກູ້ໄດ້....

(ປ.5, 2020: 182)

(ແນວນັ້ນ⁷ ແທນ ວິທີການປຸກຄັ້ງເທື່ອໃຫ້ເຈີຣຽງອອກງາມ)

ບຸນປີໃໝ່ນີ້ລາວ

ຕາມປະເພນີທີ່ບຸ່ງຍ່າຕາຍາຍໄດ້ເຄີຍປະຕິບັດສືບຕໍ່ກັນມາ. ກ່ອນຈະເຖິງວັນບຸນປີໃໝ່
ຊາວ ບ້ານພາກັນມ້ຽນມັດເຄື່ອງຂອງ, ປັດກວາດ ແລະ ເຊັດຖຸເຮືອນຊານໃຫ້ສະອາດງາມຕາ ເພື່ອ
ຕ້ອນຮັບປີໃໝ່.

ການເຮັດແນວນັ້ນ⁷ ມີຄວາມໝາຍວ່າ ເພື່ອກຳຈັດປັດເປົ່າສິ່ງທີ່ສຶກກະປົກຮົກເຮື້ອໃຫ້ ໜີ
ດໄປຕາມປີເກົ່າ. ໃນໂອກາດບຸນປີໃໝ່ ເພິ່ນຍັງມີການສົງພະພຸດທະຮູບ ແລະ ຄູບາອາຈານ
ດ້ວຍນ້ຳອົບນ້ຳຫອມ, ຂີ້ໝັນ ແລະ ດອກໄມ້ຕ່າງໆ. ສ່ວນຜູ້ອາວຸໂສ ຜູ້ເຖົ້າ ຜູ້ແກ່, ພໍ່, ແມ່ ແລະ

ຊາວບ້ານອາດຫົດນ້ຳສະອາດ, ນ້ຳຫອມ ຫຼື ນ້ຳດອກໄມ້ຕ່າງໆເຊັ່ນ: ດອກຈຳປາ ແລະ ດອກຄູນ ເປັນຕົ້ນ. ສຳລັບບຸນປີໃໝ່ລາວ, ພິເສດຢູ່ແຂວງຫຼວງພະບາງໄດ້ມີການແຫ່ປຸ່ເຍີ, ຍ່າເຍີ ແລະ ນາງ ສັງຂານ, ສົງພະບາງ. ເມື່ອຮອດມື້ສຸດທ້າຍຂອງບຸນປີໃໝ່ລາວພວກຜູ້ເຖົ້າ ຜູ້ແກ່ພ້ອມ ດ້ວຍຊາວໜຸ່ມ ຍິງ-ຊາຍ ນ້ອຍ-ໃຫຍ່ ພາກັນຂົນດິນຊາຍເຂົ້າວັດ ເພື່ອຕົບພະທາຍ; ຮອດຍາມ ກາງຄືນມາກໍມີ ການວຽນທຽນ.

ການເຮັດແນວນັ້ນ⁶ ມີຄວາມໝາຍວ່າ ເພື່ອເປັນການສະສາງລ້າງສ່ວຍສິ່ງທີ່ມົວໝອງ ບໍ່ຈົບ, ບ່ຽມທັງຫຼາຍໃຫ້ໝົດໄປນຳປີເກົ່າ ແລະ ປີໃໝ່ທີ່ຈະມາຮອດໃຫ້ມີແຕ່ຄວາມສຸກກາຍ ສະບາຍໃຈ ແລະ ປະສົບຜົນສຳເລັດທຸກຢ່າງ. ໃນມື້ຂຶ້ນປີໃໝ່ລາວ, ບາງຄອບຄົວກໍເຮັດບຸນ ຕັກບາດ ແລະ ບາສີສູ່ຂວັນ ເພື່ອເປັນການອວຍພອນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນໃຫ້ມີຄວາມສຸກສົມຫວັງ ແລະ ໂຊກດີ ຕະຫຼອດປີໃໝ່.

ບຸນປີໃໝ່ນີ້ເປັນປະເພນີທີ່ດຶງມາຂອງລາວເຮົາ, ດັ່ງນັ້ນ ພວກເຮົາຄວນເອົາໃຈໃສ່ ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສົ່ງເສີມໃຫ້ຄົນຮຸ່ນຫຼັງໄດ້ປະຕິບັດສືບຕໍ່ໄປ.

.....

(ປ.5, 2020: 192)

(ແນວນັ້ນ⁷ ແທນ ການເຕີ້ຍມຄວາມພ້ອມກ່ອນຈັດງານວັນຊື່ນປີໃໝ່ລາວ ແນວນັ້ນ⁸ ແທນ ກິຈກຣມຕ່າງ ໆ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນວັນປີໃໝ່ລາວ)

ຕົວຢ່າງການແທນທີ່ໜ່ວຍເດີມທີ່ປະໂຫຍດຫຼືຂ້ອຍໂດຍໃຊ້ “ຄືອກັນ”

ແມ່ນ້ຳ

...

ເມື່ອນ້ຳຢູ່ພູໄຫຼລົງສູ່ແມ່ນ້ຳມັນໃສ, ແຕ່ເມື່ອມັນຢູ່ຕາມແມ່ນ້ຳ ມັນຈະເປັນ. ສາເຫດທີ່ເຮັດໃຫ້ນ້ຳເປັນຍ້ອນວ່າຄົນເຮົາໃຊ້ແມ່ ນ້ຳ ເປັນບ່ອນຖິ້ມຂີ້ເຫຍື້ອ.

ສັດນ້ຳໄດ້ຮັບຄວາມທໍລະມານຈາກແມ່ນ້ຳທີ່ເປັນ. ຄົນເຮົາ ກໍໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຄືກັນ¹. ພວກເຮົາທຸກຄົນຕ້ອງການນ້ຳທີ່ດີທີ່ສຸ ຂະພາບ. ພວກເຮົາທຸກຄົນຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ເຮັດໃຫ້ແມ່ນ້ຳໃສສະອາດ ເພື່ອອະນາຄົດຂອງພວກເຮົາ.

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2021: 51)

(ຄືອກັນ⁹ ແທນ ຜລະກະທບ/ຄວາມເຕືອດຮ້ອນທີ່ເກີດຈາກແມ່ນ້ຳທີ່ປົນເປັນ)

4.1.3 ກາລະ (ellipsis)

ຄືການໄມ່ປາກກູຮູປາສາ ມີລັກສະນະເຊັ່ນດື່ຍກັບການອ້າງຄຶງແລະການແທນທີ່ທຸກປະກາຣ ແຕ່ໄມ່ປາກກູຮູ ຜູ້ອ່ານຕ້ອງຕື້ຄວາມຈາກບຣິບທາສາເອງ ເຣຍກວ່າເປັນການລະໄວໃນຮູ້ານທີ່ເຂົ້າໃຈ ສ່ວນໃຫຍ່ ຈະເປັນຂ້ອຍໂດຍທີ່ໄດ້ກ່າວໄປແລ້ວ ກາລະແບ່ງອອກເປັນ 3 ປະເທທຄື ກາລະໜ່ວຍເດີມທີ່ເປັນນາມວລີ ກາລະໜ່ວຍເດີມທີ່ເປັນກຣີຍາວລີ ແລະກາລະໜ່ວຍເດີມທີ່ເປັນປະໂຫຍດຫຼືຂ້ອຍໂດຍ ດັ່ງນີ້

1) การละหน่วยเติมที่เป็นนามวลี (Nominal ellipsis)

การละหน่วยเติมที่เป็นนามวลี (Nominal ellipsis) คือการไม่ปรากฏรูปนามวลี
ทั้งในตำแหน่งประธานและตำแหน่งกรรม

ตัวอย่าง การละหน่วยเติมที่เป็นนามวลี

อาทิดขิงของอำพา

วันจันนารออำพาไปโรงรฐนนำหญ่. พอกເຂົາເອົາດອກໄມ້ໄປ \emptyset 1ນຳ.

วันอ้งถานออำพาไปโรงรฐนนำฝ่. ลาวເອົາຕຸກນ້ຳໄປ \emptyset 1ນຳ.

วันมุดออำพาไปโรงรฐนนำอ้าย. พอกເຂົາເອົາມັນດ້າງໄປ \emptyset 1ນຳ.

(ป.1 เล่ม 1, 2020: 7)

(\emptyset ¹ ละนามวลีคือ โรงเรียน)

.....

ถิน ຂາຍ ໝາກໄມ້ ເວົ້າວ່າ “ \emptyset ²ຊິມ ໝາກນັດ ເດີ ແຊບ ແຊບ!” ທ້າວແກ້ວ ຊິມ ໝາກ
ນັດ ແລ້ວ ເວົ້າວ່າ “ໂອ! \emptyset ³ແຊບແທ້. ຂ້ອຍ ຊື້ \emptyset ³ສອງ ໜ່ວຍ”. ຄົນ ຂາຍ \emptyset ⁴ຖາມວ່າ “ເຈົ້າ
ຕ້ອງການ ປອກ \emptyset ³ບໍ່?” ທ້າວແກ້ວ ຕອບວ່າ “ເຈົ້າ, ປອກ \emptyset ³ ໃຫ້ແດ່”.

.....

(ป.1 เล่ม 2, 2020: 74)

(\emptyset ² ละนามวลีคือ สรรพนามบุรุษที่ 1 แทนตัวคนซื้อผลไม้ \emptyset ³ ละนามวลีคือ
หมากนัตหรือสับปะรด และ \emptyset ⁴ ละนามวลีคือ คนขายหมากไม้หรือคนขายผลไม้)

.....

ຍັງມີໝູ ແລະ ລົງອາໄສຢູ່ຕົ້ນໄມ້. ພວກມັນເປັນໝູ່ກັນ. ງູໂຕໜຶ່ງ ພວມຫົວຈິງອອກມາ
ຊອກກິນອາຫານ.

ມັນຫຼຽວເຫັນໝູ ໂຕຕຸ້ຍຜີ ເລີຍຢາກກິນ \emptyset ⁵. ມັນແລບລິ້ນເຂົ້າ ອອກ: ແລັບ! ແລັບ!
ລົງເຫັນງູຢູ່ ປ່າຫຍ້າແຫ່ງຢ່າງຈະແຈ້ງ. ມັນເລີຍເປົ່າຊຸຍ ເພື່ອເຕືອນໝູ ອຸ! ອຸ! ອຸ! ໝູຮີບໄປລີ້ຢູ່ຫຼັງ
ດອກໄມ້. ດັ່ງນັ້ນ, ງູຈິ່ງບໍ່ສາມາດຊອກຫາກິນຂອງໝູໄດ້.

.....

(ป.2 เล่ม 1, 2020: 120)

(\emptyset ⁵ ละนามวลีคือ หม)

ປຶ້ມວິເສດ

.....

1 ຄັ້ງໜຶ່ງຍັງມີນັກຮຽນທ້ອງ ປ.2 ຜູ້ໜຶ່ງຊື່ວ່າ ທາວເດດ. ລາວອ່ານຍັງບໍ່ໄດ້ດີ. ທັງອ່ານຊ້າ ແລະ ອ່ານຜິດຫຼາຍ. ຍ້ອນແນວນີ້ ລາວຈຶ່ງບໍ່ມັກການອ່ານ.

2 ມື້ໜຶ່ງ, ທ້າວເດດເວົ້າກັບແມ່ຂອງລາວວ່າ: “ລູກບໍ່ຢາກອ່ານ ປຶ້ມອີກແລ້ວ”. ທ່າອິດແມ່ຂອງລາວເປັນຫວ່ງຫຼາຍແຕ່ຕໍ່ມາລາວ ມີຄວາມຄິດທີ່ດີໃຫ້ລູກລາວ.

3 ມື້ຕໍ່ມາ, ແມ່ເອົາແກ້ດປຶ້ມນິທານມາໃຫ້ທ້າວເດດ. ແມ່ເວົ້າວ່າ: “ມີປຶ້ມວິເສດຢູ່ໃນແກ້ດນີ້. ຖ້າລູກໄດ້ອ່ານປຶ້ມເຫຼັ້ມນັ້ນລູກກໍຈະອ່ານໄດ້ເກັ່ງ”. “ມັນແມ່ນເຫຼັ້ມໃດ?” ທ້າວເດດຖາມແມ່. ແມ່ ຍັງບອກບໍ່ໄດ້ແມ່ຕອບວ່າ: “ລູກຕ້ອງຊອກຫາ^໖ ເອງມັນຈຶ່ງເກີດຄວາມວິເສດ”.

.....

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2021: 30)

(^໖ ລະນາມວລີຄື ປຶ້ມວິເສດຫຼື ຫຼັກສູດສື່ວິເສດ)

ປາຂ່າ

.....

ພໍ່ເລົ່າວ່າ: “ປາໂລມາ ຍັງມີເຫຼືອຈຳນວນໜ້ອຍໂຕແລ້ວ. ດັ່ງນັ້ນ, ເພິ່ນຈຶ່ງປົກປ້ອງມັນ. ເຖິງແມ່ນວ່າຜ່ານມາຜູ້ຄົນຈະຕຶກ ^໗ ໄດ້ກໍຕ້ອງປ່ອຍ ^໗. ປາໂລມາອາໄສຢູ່ໃນທະເລ, ແຕ່ວ່າໃນແມ່ນ້ຳຂອງກໍມີ ປາໂລມາ ຊຶ່ງມີຄົນເຄີຍຈັບ ^໗ ໄດ້ ແລະ ^໘ ກໍເອົາ ^໗ ມາກິນ ລົດຊາດຂອງປາໂລມາຄ້າຍຄືກັນກັບຂ່າ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ຄົນທັງຫຼາຍຈຶ່ງເອີ້ນມັນ ວ່າປາຂ່າ”.

.....

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2020: 37)

(^໗ ລະນາມວລີຄື ປາໂລມາຫຼື ປາໂລມາ ^໘ ລະນາມວລີຄື ຄົນ ໃນທີ່ນີ້ຄື ຄົນຫາ

ປາ)

ກາແລະນິກຍຸງ

.....

ຄົດດັ່ງນັ້ນ ກາກໍບອກນິກຍຸງວ່າ “^໑ ແຕ້ມ ¹⁰ ໃຫ້ໄວໆແດ່ ^໑ ບໍ່ຕ້ອງ ¹⁰ ລະອຽດ ປານໃດກໍໄດ້ດອກ!”.

ແຕ່ນິກຍຸງກໍແຕ້ມ ¹⁰ ດ້ວຍຄວາມທຸ່ນທຽງ. ສຽງໝູ່ຮ້ອງຊ້າຜັດດັງແຮງ ຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ, ກາຍິ່ງຮ້ອນໃຈ ແລະ ເວົ້າວ່າ “^໑ ແຕ້ມ ¹⁰ ໄວໆເອົານ້ຳສີລວາດໃສ່ ¹⁰ ບາດດຽວໂລດ ຫຼື ^໑ ຖອກ ¹¹ ໃສ່ ¹² ໂລດກໍໄດ້”.

ນົກຍຸງເວົ້າວ່າ “ເອ້ຍອິດທົນຢູ່ດີໆແມ່! ຂ້ອຍຈະແຕ້ມ \emptyset^{10} ໃຫ້ແລ້ວໃນຕອນບ່າຍນີ້, ມີອື່ນເອ້ຍຈະຍຸທ່າງແຕ່ງໂຕໄປກົນ \emptyset^{13} , ມັນຈິ່ງຈະແຊບລະ ບໍ!”. ກາບໍ່ຟັງຄວາມ \emptyset^9 , \emptyset^{14} ມີແຕ່ບອກນົກຍຸງຖອກສິລວາດໃສ່ \emptyset^{12} ໂລດ.

....

(ປ.3, 2021: 75)

(\emptyset^9 ລະນາມວລີຄື ນກຍຸງ \emptyset^{10} ລະນາມວລີ ຄື ຂນຫຼືຂນຂອງອີກາ \emptyset^{11} ລະນາມວລີຄື ສີຍ້ອມຂນ \emptyset^{12} ລະນາມວລີ ຄື ຕົວຫຼືຕົວຂອງອີກາ \emptyset^{13} ລະນາມວລີ ຄື ອາຫານ \emptyset^{14} ລະນາມວລີ ຄື ອີກາ)

2) ການລະຫນ່ວຍເຕີມທີ່ເປັນກິຣຍາວລີ (Verbal ellipsis)

ການລະຫນ່ວຍເຕີມທີ່ເປັນກິຣຍາວລີ (Verbal ellipsis) ຄື ການໄປປາກກຽບ ກິຣຍາວລີ ການລະກິຣຍາວລີມີຄວາມຄືໃນການປາກກຽບນ້ອຍທີ່ສຸດເມື່ອເທິຍບໍ່ກັບການລະປະເທທອື່ນ ເນື່ອງຈາກ ຫນ່ວຍກິຣຍານັ້ນຄືວ່າເປັນຫນ່ວຍຫລັກຂອງປະໂຍດ ດັ່ງນັ້ນ ຫາກມີການລະຮູປມາກຈນເກີນໄປອາຈສ່ງຜລຕ່ ການຫຼໍາຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງຜູ້ອ່ານໄດ້

ຕົວຢ່າງການລະຫນ່ວຍເຕີມທີ່ເປັນກິຣຍາວລີ

ເກັບກະເປົາເງິນເຮຍ

- 1 ຕອນເຊົ້ານີ້ ໃນຂະນະທີ່ຂ້ອຍພວມຍ່າງໄປໂຮງຮຽນ, ຂ້ອຍ ເຫັນເຫດການໜຶ່ງເກີດຂຶ້ນ.
- 2 ມີຜູ້ຊາຍຄົນໜຶ່ງຂີ່ລົດຈັກກາຍຂ້ອຍໄປຢູ່ທາງສີ່ແຍກ. ໃນຂະນະທີ່ລາວ \emptyset^1 ກາຍຂ້ອຍໄປນັ້ນ ກະເປົາເງິນຂອງລາວໄດ້ຕົກອອກຈາກຖົງໂສ້ງ.

...

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2021: 2-3)

(\emptyset^1 ລະກິຣຍາວລີຄື ສີ່ຣດຈັກຫຼືສີ່ມອເຕອຣ໌ໄຊຕ໌)

ນາງນ້ອຍໄປທ່ຽວບຸນຊ້າງ

ອາທິດແລ້ວນີ້ພໍ່ ແລະ ແມ່ຂອງນາງນ້ອຍໄດ້ຝາລາວໄປທ່ຽວບຸນຊ້າງຢູ່ແຂວງໄຊຍະບູລີ. ມັນເປັນເທື່ອທຳອິດທີ່ລາວໄດ້ໄປ \emptyset^2 . ນາງນ້ອຍ ຕື່ນຕົ້ນ ແລະ ດີໃຈຫຼາຍ ມັນເປັນສິ່ງທີ່ມີເສດທີ່ສຸດສຳລັບລາວ.

...

(ປ.3, 2021: 166)

(\emptyset^2 ລະກິຣຍາວລີຄື ເທົ່ຍບຸນຂ້າງ)

แสดงลำดับเวลา คำเชื่อมแสดงความคล้ายตามหรือรวมเข้าด้วยกัน คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง คำเชื่อมแสดงลักษณะหรือวิธีการ คำเชื่อมแบบแสดงวัตถุประสงค์ คำเชื่อมแสดงเหตุและผล คำเชื่อมแสดงการเลือก คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข คำเชื่อมแสดงความต่างตอนแยกส่วน คำเชื่อมแสดงการเน้นความ และคำเชื่อมแสดงการกล่าวถึงคำพูด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) คำเชื่อมแสดงการเพิ่มข้อมูลหรือขยายความ

เป็นคำเชื่อมแสดงการอธิบายขยายความ ซึ่งเป็นส่วนจำเป็นที่ต้องกล่าวถึงเพื่อให้ใจความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น มักปรากฏในประโยคซับซ้อนเป็นประโยคย่อยขยายประโยค ได้แก่คำว่า *ว่า* ที่ *อัน* ซึ่ง จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา พบลักษณะการใช้คำเชื่อมแสดงการอธิบายขยายความ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างการใช้คำเชื่อม “*ว่า*” แสดงการอธิบายขยายความ

ມິ່ວນ, ມີ່ນີ້ ແລະ ມີ່ອື່ນ

ວານນີ້ ແມ່ ແລະ ເອ້ຍໄປໄລ ມີ່ ກໍ່ບໍ່ຮູ້. ຂ້ອຍຢາກໄປນຳ ແຕ່ ພວກເຜີນບໍ່ໃຫ້ຂ້ອຍໄປ ຂ້ອຍຢາກຮູ້ວ່າ¹ພວກເຜີນໄປໄລ.

ມີ່ນີ້ ແມ່ ແລະ ເອ້ຍຫໍ່ຫຍັງນີ້. ຂ້ອຍຢາກຊ່ວຍ ແຕ່ພວກເຜີນ ບໍ່ໃຫ້ຂ້ອຍຫໍ່ນຳ. ຂ້ອຍຢາກຮູ້ວ່າ² ພວກເຜີນຫໍ່ຫຍັງ.

ມີ່ວານນີ້ ແມ່ ແລະ ຂ້ອຍໄດ້ຊື້ ຂອງຂວັນໃຫ້ນ້ອງຊາຍ ເພາະວ່າ ມີ່ອື່ນທາງໂຮງຮຽນຈະ ມອບຂອງ ຂວັນໃຫ້ລາວ ຍ້ອນວ່າລາວສອບ ເລັງພາກຮຽນທີ 1 ໄດ້ຄະແນນດີ.

ມີ່ນີ້ ພວກເຮົາຫໍ່ຂອງຂວັນ. ມີ່ອື່ນ ພວກເຮົາຈະເອົາຂອງ ຂວັນໃຫ້ລາວ.

ນ້ອງຊາຍຂ້ອຍບໍ່ຮູ້ວ່າ³ມີ່ອື່ນ ແມ່ ແລະ ຂ້ອຍຈະໄປສະແດງ ຄວາມຍິນດີດ້ວຍການມອບ ຂອງຂວັນໃຫ້ລາວ. ຖ້າລາວໄດ້ ຂອງຂວັນ ລາວຄົງຈະຕື່ນເຕັ້ນ ແລະ ດີໃຈຫຼາຍ.

ຈິ່ງເລົ່າກ່ຽວກັບສິ່ງໃດໜຶ່ງ ທີ່ເຈົ້າໄດ້ເຮັດມີ່ວານ, ມີ່ນີ້ ແລະ ຈະຮັດໃນມີ່ອື່ນ.

(ປ.1 ເລ່ມ 2, 2020: 20-21)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อม “*ว่า*”^{1,2} ที่ใช้เชื่อมข้อความ “*ข้อยอยากรู้*” กับข้อความที่จะขยายความให้ชัดเจน ได้แก่ “*พวกเพื่อนไปไล*” และ “*พวกเพื่อนห่อหยัง*” และคำเชื่อม “*ว่า*”³ ที่ใช้เชื่อมข้อความ “*น้องชายบรู*” กับข้อความที่จะขยายความให้ชัดเจน ได้แก่ “*มี้ออื่น แม่ และแม่และข้อยจะไปสະແດງຄວາມຍິນດີດ້ວຍການມອບຂອງຂວັນໃຫ້ລາວ*”

ຂ້ອຍມັກເປັນຊາວນາ

ຂ້ອຍມັກເປັນຊາວນາທີ່ສຸດ.

ຂ້ອຍຄິດວ່າ¹ເປັນຊາວນາດີ ເພາະວ່າຈະໄດ້ປູກຝັງ, ລ້ຽງສັດ ແລະ ຢູ່ບ່ອນອາກາດສົດຊື່ນ. ຂ້ອຍຄິດວ່າ²ການເຮັດນາດີຫຼາຍ ເພາະວ່າຈະມີ ເຂົ້າກິນ. ຂ້ອຍຄິດວ່າ³ການເຮັດນາດີ ເພາະວ່າ ນອກຈາກຈະໄດ້ເຂົ້າແລ້ວ ຍັງຈະໄດ້ຮຳໄວ້ເກືອໝູ, ເກືອເປັດ ແລະ ເກືອໄກ່. ຂ້ອຍເຊື່ອວ່າ⁴ການລ້ຽງ ສັດດີຫຼາຍ ເພາະວ່ານອກຈາກເປັນອາຫານແລ້ວ ຍັງໄດ້ຝຸ່ນຄອກໃສ່ ເຄື່ອງປູກນໍ້າອີກ. ຂ້ອຍຄິດວ່າ⁵ການປູກຝັງດີຫຼາຍ ເພາະວ່າຈະໄດ້ກິນ ຜັກ ແລະ ໝາກໄມ້. ຂ້ອຍຄິດວ່າ⁶ການເຮັດນາດີຫຼາຍ ເພາະວ່າໄດ້ອອກແຮງງານທຸກມື້ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຮ່າງກາຍແຂງແຮງ.

ຂ້ອຍມັກເປັນຊາວນາ ຍ້ອນວ່າໄດ້ອອກແຮງງານປູກຝັງ, ລ້ຽງສັດ, ມີຮ່າງກາຍແຂງແຮງ, ມີຄວາມສຸກກັບທັງນາ ແລະ ທໍາມະຊາດ.

(ປ.3, 2021: 72-73)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດງໃຫ້ເຫັນຄໍາເຊື່ອມ “ວ່າ” ທີ່ໃຊ້ເຊື່ອມຂໍ້ຄວາມ “ຂ້ອຍຄິດ” ຈໍານວນ 5 ຕໍາແໜ່ງ ກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ຈະຂ່າຍຄວາມໃຫ້ຮັດເຈນ ໄດ້ແກ່ “ເປັນຊາວນາດີ ເພາະວ່າຈະໄດ້ປູກຝັງ, ເລີ່ຍສັດ ແລະ ຢູ່ບ່ອນອາກາດສົດຊື່ນ” “ການເຮັດນາດີຫຼາຍ ເພາະວ່າຈະມີຂ່າວກິນ” “ການເຮັດນາດີ ເພາະວ່ານອກຈາກຈະໄດ້ກິນຂ່າວແລ້ວ ຍັງຈະໄດ້ຮຳໄວ້ເກືອໝູ ເກືອເປັດ ແລະ ເກືອໄກ່” “ການປູກຝັງດີຫຼາຍ ເພາະວ່າຈະໄດ້ກິນຜັກ ແລະ ໝາກໄມ້” ແລະ “ການເຮັດນາດີຫຼາຍ ເພາະວ່າຈະໄດ້ອອກແຮງງານທຸກມື້ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຮ່າງກາຍແຂງແຮງ” ແລະ ຄໍາເຊື່ອມ “ວ່າ” ທີ່ໃຊ້ເຊື່ອມຂໍ້ຄວາມ “ຂ້ອຍເຊື່ອ” ກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ຈະຂ່າຍຄວາມໃຫ້ຮັດເຈນ ໄດ້ແກ່ “ການເລີ່ຍສັດດີຫຼາຍ ເພາະວ່ານອກຈາກເປັນອາຫານແລ້ວ ຍັງໄດ້ຝຸ່ນຄອກໃສ່ເຄື່ອງປູກນໍ້າອີກ”

ຕົວຢ່າງການໃຊ້ຄໍາເຊື່ອມ “ທີ່” ແສດງການອະທິບາຍຂ່າຍຄວາມ

ກັດ ຫຼື ຕອດ

1 ມີສັດຫຼາຍຊະນິດທີ່¹ສາມາດກັດ ຫຼື ຕອດເຮົາໄດ້. ການກັດ ຫຼື ຕອດຂອງສັດເຫຼົ່ານັ້ນ ມັນສາມາດເຮັດໃຫ້ເຮົາເຈັບປວດ ຫຼື ເປັນໄຂ້ໄດ້.

ສິ່ງທີ່ຄວນຫຼີກເວັ້ນຈາກການກັດ ຫຼື ຕອດຂອງສັດມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

2 ສິ່ງທີ່ບໍ່ຄວນເຮັດ

- ຢ່າຈັບເອົາສິ່ງຂອງໂດຍທີ່²ເຮົາບໍ່ເຫັນແຈ້ງ.
- ຢ່າເອົາມືແຫຍ່ເຂົ້າໃນໂກນໄມ້ ແລະ ຮູຕ່າງໆ.
- ຢ່າຍ່າງໄປຕາມທາງທີ່³ມີຫຍ້າຮີກ.
- ຢ່າເອົາເຄື່ອງທີ່⁴ປະໄວ້ຊະຊາຍມານຸ່ງ.
- ຢ່າຈັບສັດປ່າທີ່⁵ສາມາດກັດ ຫຼື ຕອດ.
- ຢ່າໄປຢູ່ໃກ້ຮັງຂອງສັດທີ່⁶ສາມາດກັດ

3 ສິ່ງທີ່ຄວນເຮັດ

ໃຫ້ເອົາໃຈໃສ່ເບິ່ງສິ່ງທີ່⁷ ຢູ່ອ້ອມຕົວເຮົາ.

4 ພວກເຮົາຈະມີຄວາມປອດໄພຫຼາຍຂຶ້ນ ຖ້າພວກເຮົາປະຕິບັດຕາມສິ່ງທີ່⁸ ຄວນຫຼີກເວັ້ນ ແລະ ສິ່ງທີ່⁹ ຄວນເຮັດເຫຼົ່ານີ້.

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2021: 21-22)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດຖະກິດໃຫ້ເຫັນຄຳເພີ່ມ “ທີ່” ທີ່ໃຊ້ເພີ່ມຂໍ້ຄວາມຈຳນວນ 9 ຕຳແໜ່ງ ເຊັ່ນ “ມີສັດຫຼາຍຊະນິດ” ໃຊ້ເພີ່ມຂໍ້ຄວາມກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ຈະຂ່າຍຄວາມໃຫ້ຈັດເປັນ “ສາມາດກັດຫຼື ຕອດເຮົາໄດ້ ການກັດຫຼືຕອດຂອງສັດເຫຼົ່ານັ້ນ ມັນສາມາດເຮັດໃຫ້ເຮົາເຈັບປວດຫຼືເປັນໄຂ້ໄດ້” (ສາມາດກັດ ຫຼືຕອດຮ່ວມກໍໄດ້ ການກັດຫຼືຕອດຂອງສັດເຫຼົ່ານັ້ນອາດໃຫ້ເຮົາເຈັບປວດຫຼືມີໄຂ້ໄດ້)

ການເອົານ້ຳເຂົ້າມາດ້ວຍກົງພັດນ້ຳ

ການເອົານ້ຳເຂົ້າມາດ້ວຍກົງພັດນ້ຳ ກໍແມ່ນວິທີໜຶ່ງທີ່¹ ສາມາດເອົາ ນ້ຳຈາກຫ້ວຍຕໍ່ມາໃສ່ ນາຢູ່ບ່ອນສູງໄດ້ ເພາະວ່າການທີ່² ຈະເອົານ້ຳຈາກ ບ່ອນຕໍ່ມາໃສ່ນາບ່ອນສູງເຮົາຕ້ອງສ້າງກົງພັດນ້ຳ ທີ່³ ມີຄວາມສູງກວ່າ ໃຮ່ນາ. ດັ່ງນັ້ນ, ນ້ຳຈຶ່ງຈະສາມາດໄຫຼໄດ້.

ກະແສນ້ຳມີແຮງດັນ. ດັ່ງນັ້ນ, ເມື່ອກົງພັດນ້ຳຈຸ່ມລົງນ້ຳ ແລະ ຖືກນ້ຳ ພັດໄປມັນກໍຈະ ເຄື່ອນໜຸນດ້ວຍຄວາມໄວຕາມແຮງໄຫຼຂອງນ້ຳ. ໃນຂະນະທີ່ກົງພັດກຳລັງເຄື່ອນໜຸນຢູ່ນັ້ນ. ຮາງທີ່⁴ ເຮັດດ້ວຍໄມ້ຜ່ສ່ວນທີ່ຖືກນ້ຳ ພັດເອົານັ້ນກໍຈະຕັກເອົານ້ຳ ແລ້ວກົງກໍຈະເຄື່ອນໜຸນໄປຕາມລຳດັບ. ເມື່ອ ຮາງໄມ້ທີ່⁵ ມີນ້ຳຖືກເຄື່ອນໜຸນຮອດຈຸດສູງແລ້ວ ນ້ຳທີ່⁶ ຢູ່ໃນບັງກໍຈະຖອກລົງມາໃສ່ຮາງ ເກັບນ້ຳທີ່ວາງໄວ້ດ້ານຂ້າງຂອງກົງພັດເບື້ອງນ້ຳໄຫຼ. ຫຼັງ ຈາກນັ້ນ, ນ້ຳກໍຈະໄຫຼອອກຈາກຮາງໄປ ຕາມທໍ່ ຫຼື ຮາງລົນແລ້ວຈຶ່ງໄຫຼ ເຂົ້າສູ່ໃຮ່ນາ.

ການເຄື່ອນໜຸນຂອງກົງພັດນ້ຳແມ່ນເປັນລະບົບ ແລະ ສາມາດຕັກ ນ້ຳຈາກຫ້ວຍຕໍ່ມາໃສ່ ໃຮ່ນາທີ່ສູງກວ່າໄດ້.

(ປ.3, 2021: 115-116)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດຖະກິດໃຫ້ເຫັນຄຳເພີ່ມ “ທີ່” ທີ່ໃຊ້ເພີ່ມຂໍ້ຄວາມຈຳນວນ 6 ຕຳແໜ່ງ ເຊັ່ນ “ການເອົານ້ຳເຂົ້າມາດ້ວຍກົງພັດນ້ຳ ກໍແມ່ນວິທີໜຶ່ງ¹” ໃຊ້ເພີ່ມຂໍ້ຄວາມກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ຈະຂ່າຍຄວາມ ໃຫ້ຈັດເປັນ “ສາມາດເອົານ້ຳຈາກຫ້ວຍຕໍ່ມາໃສ່ນາຢູ່ບ່ອນສູງໄດ້”

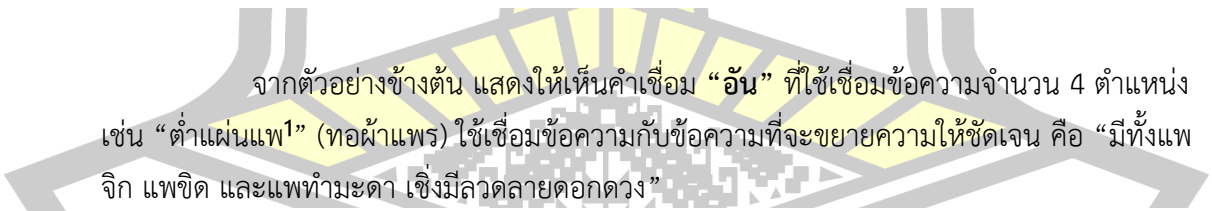
ຕ້ວຍ່າງ ການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມ “ອັນ” ແສດງກອຣິບາຍຟາຍຄວາມ

ການຕຳຫຼກ

ການຕຳຫຼກ, ເຂັນຝ້າຍ ແລະ ທໍໄໝແມ່ນວຽກຫັດຖະກຳທີ່ແມ່ປ້າ, ນ້ຳອາຂອງພວກເຮົາ ເຄີຍປະຕິບັດມາ ເພື່ອເຮັດເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມໃນຄອບຄົວ.

ແມ່ຍິງລາວຂອງພວກເຮົາມີຄວາມຊຳນິຊຳນານໃນການປຸກມອນ ເພື່ອລ້ຽງມ້ອນ, ສາວຫຼອກເອົາໄໝ, ຮົ້ວ ແລະ ເຂັນຝ້າຍເພື່ອຕຳລິ້ນ, ຕຳແຜ່ນແພອັນ¹ ມີທັງແພຈິກ, ແພຂິດ ແລະ ແພທຳມະດາ ເຊິ່ງມີລວດລາຍດອກດວງ ອັນ² ສະຫຼັບສັບຊ້ອນຫຼາຍຢ່າງ, ຫຼາຍສີທີ່ສວຍສົດ ງົດ ງາມຕາມແບບຜື່ນເມືອງລາວເຮົາ. ການຕຳຫຼກບໍ່ແມ່ນວຽກງານທີ່ງ່າຍດາຍ, ໂດຍສະເພາະ ການຕຳ ແພຈິກ ແລະ ແພຂິດນັ້ນຕ້ອງໃຊ້ຄວາມປານິດ, ຄວາມອົດທົນ. ປັດຈຸບັນນີ້, ເຖິງວ່າ ລາວເຮົາຈະມີ ແຜ່ນແພຫຼາຍຊະນິດຈາກຕ່າງປະເທດກໍຕາມ, ແຕ່ແມ່ປ້າ, ນ້ຳອາຂອງພວກເຮົາ ກໍຍັງບໍ່ປະລະວຽກ ງານຕຳຫຼກທໍໄໝ ເຊິ່ງເປັນມູນເຊື້ອອັນ³ ດີງາມຂອງຕົນ. ຜົນຜະລິດ ຈາກການຕຳຫຼກທໍໄໝ ເພື່ອ ຮັບໃຊ້ພາຍໃນຄອບຄົວ ແລ້ວກໍຍັງໄດ້ລິ້ງໄປຂາຍຕາມຕົວເມືອງ ແລະ ສະຖານທີ່ຕ່າງໆ ເພື່ອສ້າງ ລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ. ແຕ່ລະປີເພີ່ນໄດ້ເອົາແພຈິກ ແລະ ແພຂິດ ທີ່ສວຍງາມໄປວາງສະແດງຢູ່ ຕະຫຼາດນັດ ແລະ ງານຕ່າງໆຈົນໄດ້ຮັບລາງວັນຕົດເດັ່ນ. ການຜະລິດແຜ່ນແພບໍ່ພຽງແຕ່ຮັບໃຊ້ພາຍ ໃນຄອບຄົວເທົ່ານັ້ນ. ເພີ່ນຍັງໄດ້ນຳເອົາເຄື່ອງເຫຼົ່ານີ້ ໄປວາງສະແດງ ແລະ ຂາຍຢູ່ຕະຫຼາດນັດ ຕ່າງປະເທດອີກ. ຊາວຕ່າງປະເທດມີຄວາມສົນໃຈ ແລະ ຍ້ອງຍໍສັນລະເສີນສີໄມ້ ລາຍມືອັນ⁴ ປານິດ ຂອງແມ່ຍິງລາວເຮົາຢູ່ສະເໝີ.

(ປ.4, 2020: 160)

ຈາກຕ້ວຍ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດງກໃຫ້ເຫັນຄຳເຊື່ອມ “ອັນ” ທີ່ໃຊ້ເຊື່ອມຂໍ້ຄວາມຈຳນວນ 4 ຕຳແໜ່ງ ເຊັ່ນ “ຕຳແຜ່ນແພ1” (ทอผ้าแพร) ໃຊ້ເຊື່ອມຂໍ້ຄວາມກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ຈະຟາຍຄວາມໃຫ້ຮັດເຈນ ຄື “ມີທັງແພ ຈິກ ແພຈິດ ແລະ ແພທຳມະດາ ເຊິ່ງມີລວດລາຍດອກດວງ”

ຕ້ວຍ່າງການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມ “ເຈິ່ງ”(ซึ่ง) ແສດງກອຣິບາຍຟາຍຄວາມ

ຍາມໜາວຢູ່ເຂດພູດອຍ

ຍາມໜາວປີກາຍນີ້ ພໍໄດ້ພາຂ້ອຍໄປຍາມໝູ່ຂອງເພີ່ນ ເຊິ່ງ1ເປັນເຜົ່າມົ້ງຢູ່ເຂດພູດອຍ ຢູ່ ເຂດພູດອຍຍາມໜາວມາຮອດໄວ ແລະ ມີໄລຍະຍາວກວ່າເຂດທັງພຽງ.

ຕອນເຊົ້າຂອງມື້ນັ້ນຫຼັງຈາກຕົ້ນນອນຂ້ອຍຍ່າງອອກນອກເຮືອນ ຂ້ອຍໄດ້ເຫັນນ້ຳໜອກ ຊຸ້ນຕົກຄ້າງຢູ່ຕາມກິ່ງໄມ້ ແລະ ປ່າຫຍ້າຈົນຂາວຈຳນທ່ານ, ທ້ອງຝ້າມືດຄືມໄປດ້ວຍນ້ຳໜອກ ລົມ ພັດມາເປັນຮູດໆນຳເອົາຄວາມໜາວເຢັນພັດມາໃສ່ໃບໜ້າ ແລະ ເລົາຄົງຈົນໜາວສະບັ້ນ. ສ່ວນທີ່

ຮູ້ສຶກວ່າໜາວເຢັນກວ່າໝູ່ ແມ່ນໃບຫູ, ຕີນ ແລະ ມື. ເມື່ອຫຼຽວເບິ່ງບໍລິເວນທົ່ວໄປເຫັນ ນ້ຳໜອກ ຕົກຢ່າງບໍ່ຂາດສາຍຄືກັບຝົນຝອຍ.

ສຳລັບຊາວເຜົ່າມົ້ງທີ່ມີຄວາມຊົນເຄີຍກັບອາກາດໜາວເຊັ່ນນີ້ແລ້ວ ຈະບໍ່ມີອຸປະສັກ ປານໃດ, ພໍທ້ອງຝົາຮຸ່ງພໍພຸ່ມພຸ່ມເຂົາເຈົ້າຕ່າງກຳພາກັນນຸ່ງເຄື່ອງອົບອຸ່ນ, ແລ້ວພາຍເປັທະຍອຍ ກັນ ອອກຈາກເຮືອນໄປຫາໄຮຫາສວນອັນເປັນວຽກປະຈຳຂອງຕົນ. ສຽງກະດຶງມ້າດັງ ກິ່ງແກ່ງ ! ກິ່ງ ແກ່ງ! ປະສານກັບບາດຕີນມ້າຕ່າງເຄື່ອງດັງກ້ອງທົ່ວບໍລິເວນນັ້ນ ພ້ອມກັບສຽງເວົ້າ ລົມກັນດັງ ແວ່ວງຜ່ານມ່ານໜອກ. ເມື່ອຕາເວັນຂຶ້ນຫວັດປາຍໄມ້ແສງແດດສ່ອງຊອດມ່ານໜອກລົງສູ່ພູຜາ ປ່າດົງເຂດພູດອຍແຫ່ງນັ້ນ ຈິ່ງເຫັນຫົວຫັດອັນສວຍສົດງົດງາມຂອງ ທຳມະຊາດຈອມດອຍໄດ້ຢ່າງ ຊັດເຈນ. ຢູ່ຕໍ່ໜ້າເຮືອນແຕ່ລະຫຼັງມີຕົ້ນໝາກຄາຍລຽນຊ້າຍ ລ້າຍຍັງເຫຼືອແຕ່ງ່າທີ່ໃບຂຸຫຼົ່ນ, ແຕ່ມີແ ຫງຈໍ່ພໍເປັນຕຸ່ມເປັນຕາ ເຊິ່ງ2ຈະແຕກດອກອອກໝາກ ໃນບໍ່ຊ້ານີ້.

ເຖິງວ່າ ອາກາດຈະໜາວຫຼາຍປານໃດກໍຕາມ ແຕ່ຊາວເຜົ່າມົ້ງຍັງພາກັນຕັ້ງໜ້າ ເພີ່ມພູນ ຜະລິດຜົນໄປຕາມລະດູການຢ່າງຫ້າວຫັນ, ໃຜໆຕ່າງກໍມີໃບໜ້າຍື່ມແຍ້ມແຈ່ມໃສຕໍ່ຜົນ ລະປຸກທີ່ ພວມງອກງາມຕາມເປັນພູ ເຊິ່ງ3ເປັນຖິ່ນຖານບ້ານເກີດຂອງຕົນ.

(ປ.4, 2020: 83-84)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດສະໜອງໃຫ້ເຫັນຄຳເສື່ອມ “ເຈິ່ງ” ທີ່ໃຊ້ເສື່ອມຂໍ້ຄວາມຈຳນວນ 3 ຕຳແໜ່ງ ເຊັ່ນ “ພ່ອໄດ້ພາຂ້ອຍໄປຍາມໝູ່ຂອງເພິ່ນ1” (ພ່ອພາຂ້ອຍໄປເຍື່ອມເຍືອນເພື່ອນຂອງພ່ອ) ໃຊ້ເສື່ອມຂໍ້ຄວາມກັບ ຂໍ້ຄວາມທີ່ຈະຂ່າຍຄວາມໃຫ້ຈັດເຈນຄື “ເປັນເຜົ່າມັ່ງຢູ່ເຂດພູດອຍ”

2) ຄຳເສື່ອມແສດສະໜອງລຳດັບເວລາ

ເປັນຄຳເສື່ອມແສດສະໜອງເວລາແລະລຳດັບເຫດການ ເພື່ອໃຫ້ທຳຮາບວ່າເຫດການໃດເກີດກ່ອນ ຫຼັງ ໃນເວລາເດີຍາກັນ ເວລາເລີ່ມຕົ້ນຫຼືເວລາສິ້ນສຸດ ເຊັ່ນຄຳວ່າ ເມື່ອ ຂະນະທີ່ ຫຼັງຈາກ ຈນກະທັ່ງ ແລ້ວ... ກໍ ຈາກນັ້ນ... ກໍ ພອ... ກໍ ເປັນຕົ້ນ ຈາກການສຶກສາແບບເຮັດການສຶກສາລາວລາວລາວລາວລາວລາວລາວລາວລາວລາວລາວລາວ ພບລັກຊະນະການ ໃຊ້ຄຳເສື່ອມແສດສະໜອງເວລາແລະລຳດັບເຫດການ ດັ່ງຕົວຢ່າງຕໍ່ໄປນີ້

ຕົວຢ່າງ ການໃຊ້ຄຳເສື່ອມ “ຂະນະທີ່” (ຂະນະທີ່) ແສດສະໜອງເວລາແລະລຳດັບເຫດການ

ເກັບກະປົາເງິນເຮຍ

- 1 ຕອນເຊົ້ານີ້ ໃນຂະນະທີ່1ຂ້ອຍພວມຍ່າງໄປໂຮງຮຽນ, ຂ້ອຍ ເຫັນເຫດການໜຶ່ງເກີດຂຶ້ນ.
- 2 ມີຜູ້ຊາຍຄົນໜຶ່ງຂີ່ລົດຈັກກາຍຂ້ອຍໄປຢູ່ທາງສີ່ແຍກ. ໃນຂະນະທີ່2ລາວກາຍຂ້ອຍໄປນັ້ນ ກະປົາເງິນຂອງລາວໄດ້ຕົກອອກຈາກ ຖົງໂສ້ງ.
- 3 ຂ້ອຍເກັບເອົາກະປົາເງິນຂຶ້ນມາ. ຂ້ອຍເຫັນເງິນຈຳນວນຫຼາຍ ຢູ່ໃນກະປົານັ້ນ. ທຳອິດຂ້ອຍຄິດ ວ່າ: “ໂຊກດີແລ້ວ! ຂ້ອຍຈະ ເອົາເງິນນີ້ໄປໃຫ້ແມ່”. ແຕ່ແມ່ຂອງຂ້ອຍສອນຕະຫຼອດວ່າ “ຕ້ອງ ເປັນ ຄົນລັດຊື່”.

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2021: 2-3)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อม “ขณะที่¹” (ขณะที่) ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “ตอนเช้านี้” กับข้อความ “ขอยพวมย่างไปโรงเรียน ขอยเห็นเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น” ทั้งสองข้อความนี้ มีความสัมพันธ์ กันแบบลำดับเหตุการณ์ อันเนื่องมาจากมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนคือ “กำลังเดินไปโรงเรียน” และเหตุการณ์ที่ตามมาคือ “มีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น” และคำเชื่อม “ขณะที่²” (ขณะที่) ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “มีผู้ชายคนหนึ่งขีลัดจกกายขอยไปอยู่ทางสี่แยก” ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน ตามด้วยข้อความ “ลาวกายขอยไปนั้น กะเปาเงินของลาวก็ได้ตกรอกจากถงโล้ง” ซึ่งเป็น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามมา

ตัวอย่างการใช้คำเชื่อม “หลังจาก” แสดงเวลาและลำดับเหตุการณ์

ການປຸກຖົ່ວເຫຼືອງ

ຖົ່ວເຫຼືອງເປັນພືດລົ້ມລຸກຊະນິດໜຶ່ງ ທີ່ນິຍົມປຸກທົ່ວໄປໃນປະເທດເຮົາ ຫຼັງຈາກ¹ກ່ຽວ ເຂົ້າ ນາປີແລ້ວ ຖົ່ວເຫຼືອງເປັນພືດທີ່ປຸກໃນລະດູແລ້ງ ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບຄວາມຊຸ່ມສະໝໍ່າສະເໝີ ຈຶ່ງ ໄດ້ຮັບຜົນດີ.

ຢູ່ປະເທດເຮົາ, ເຜີນປຸກຖົ່ວເຫຼືອງຫຼັງຈາກ²ໝົດລະດູຝົນແລ້ວ ເພາະຖົ່ວເຫຼືອງມັກ ອາກາດໜາວ ຖົ່ວເຫຼືອງສາມາດປຸກຕາມສວນ, ຕາມນາ ແລະ ຕາມແຄມນ້ຳລຳເຊຕ່າງໆໄດ້, ແຕ່ ເປັນບ່ອນທີ່ ມີນ້ຳບໍ່ຂາດຕະຫຼອດໄລຍະປຸກ. ການເຮັດໜານຖົ່ວເຫຼືອງຕ້ອງໃຫ້ກວ້າງປະມານ ແຂນ ໜຶ່ງ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດປຸກໄດ້ສາມ, ສີ່ແຖວ ສ່ວນວ່າທາງຍາວຂອງໜານນັ້ນ ບໍ່ຈຳກັດແຕ່ ໃຫ້ປຸກ ຫ່າງກັນຊຸ່ມລະ 1 ຄົບ. ແຕ່ລະຊຸ່ມຄວນໃສ່ແຕ່ 3-4 ແກ່ນ ແລ້ວເອົາດິນຖົມໜາປະມານ 2 ນິ້ວມື, ບ່ານເທົ່າໃດຖົ່ວເຫຼືອງກໍຈະແຕກໝໍ້ຝົນຂຶ້ນມາຈາກໜ້າດິນ.

(ປ.5, 2020: 182-183)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อม “หลังจาก¹” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “ถั่วเหลืองเป็นพืชล้มลุกที่นิยมปลูกทั่วไปในประเทศเรา” กับข้อความ “เกี่ยวข้าวนาปี” ซึ่งเป็น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน ทั้งสองข้อความนี้มีความสัมพันธ์กันแบบลำดับเหตุการณ์ และคำเชื่อม “หลังจาก²” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “ปลูกถั่วเหลือง” ตามด้วยข้อความ “หมดฤดูฝน”(หมดฤดูฝน) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นขึ้น

ตัวอย่าง การใช้คำเชื่อม “แล้ว...ก็” แสดงเวลาและลำดับเหตุการณ์

ຮັງນົກ

ມື້ໜຶ່ງ ແມ່ນົກ ແລະ ຝ່າຍນົກ ໄດ້ ຄາບເອົາ ກິ່ງໄມ້ໃບຫຍ້າ.
ພວກມັນ... ສິ່ງເຫຼົ່ານັ້ນ ມາໄວ້ ເທິງ ຕົ້ນໄມ້ ສູງ.
ພວກມັນ... ຮັງ ນຳກັນ
...ຮັງ ແລ້ວ, ແມ່ນົກ ກຳໄຂ່ໃສ່ສອງໜ່ວຍ.
ນົກ ປ່ຽນຜຽນກັນ... ໃນຮັງ ເພື່ອ ເຮັດ ໃຫ້ ໄຂ່ ອຸ່ນ.
ສອງ ສາມ ອາທິດ ໄຂ່ ກຳເລີ່ມ ແຫງ.

(ປ.1 ເລ່ມ 2, 2020: 82-83)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อม “แล้ว...ก็” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “...ຮັງແລ້ວ” ซึ่งหมายถึง การทำรังของพ่อแม่ นก อันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน กับข้อความ “ແມ່ນົກຖືໄຂ່ໃສ່ສອງໜ່ວຍ” ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดตามมา

ແມວຮຽນຜົວ

ດົນນານມາແລ້ວມີແມວໂຕໜຶ່ງ ໄດ້ເຂົ້າອາໄສຢູ່ບ້ານຂອງເຜົ່າມັງ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ເປັນພູ.
ມື້ໜຶ່ງ ໃນຂະນະທີ່ແມວໂຕນັ້ນພວມຍ່າງລຽບໄປຕາມບ້ານມັນໄດ້ ຍິນສຽງຜົວທີ່ມ່ວນ
ອອນຊອນດັງອອກມາຈາກເຮືອນຫຼັງໜຶ່ງ. ມັນມັກ ສຽງຜົວນັ້ນຫຼາຍມັນຈຶ່ງຍ່າງຕາມສຽງໄປ. ເມື່ອ
ມັນຍ່າງເຂົ້າໄປໃກ້ຈຶ່ງແນມ ເຫັນເດັກຍິງຄົນໜຶ່ງພວມສິ່ງສຽງຜົວທີ່ມ່ວນອອນຊອນ.
ຕໍ່ມາແມວໂຕນັ້ນກໍເຂົ້າໄປຫາເດັກຍິງ ແລ້ວ¹ ຂໍຮ້ອງໃຫ້ລາວສອນ ຜົວໃຫ້. ຫຼັງຈາກນັ້ນ,
ເດັກຍິງກໍ¹ ໃຊ້ເວລາຫຼາຍມື້ເພື່ອສອນຜົວໃຫ້ແມວ ແຕ່ເຖິງແມ່ນວ່າແມວໄດ້ພະຍາຍາມຮຽນຜົວຈົນ
ສຸດຄວາມສາມາດແລ້ວ ກໍຕາມ ແຕ່ສຽງທີ່ຜົວອອກມາກໍຍັງເປັນສຽງ ແມວ ແມວ ຄືເກົ່າ.
ເມື່ອຮູ້ວ່າຕົນເອງບໍ່ສາມາດຜົວໄດ້ແມວຈຶ່ງເວົ້າກັບເດັກຍິງວ່າ: “ຂ້ອຍ ຈະບໍ່ມາຮຽນ
ຜົວນຳເຈົ້າອີກແລ້ວ ເພາະວ່າຂ້ອຍບໍ່ສາມາດຜົວໄດ້ມ່ວນ ຄືເຈົ້າ”. ເມື່ອໄດ້ຍິນແນວນັ້ນ ເດັກຍິງກໍ
ເວົ້າກັບແມວວ່າ: “ຂ້ອຍມັກສຽງ ຮ້ອງ ແມວ ແມວ ຂອງເຈົ້າແຕ່ຂ້ອຍບໍ່ສາມາດຮ້ອງ ແມວ ແມວ
ມ່ວນ ຄືເຈົ້າໄດ້. ເພາະສະນັ້ນ, ເຈົ້າຈຶ່ງຢູ່ເຮືອນນີ້ນຳຂ້ອຍ ເພື່ອຮ້ອງສຽງ ແມວ ແມວ ໃຫ້ຂ້ອຍຝັງ
ແລ້ວ² ຂ້ອຍກໍ² ຈະຜົວໃຫ້ເຈົ້າຝັງ”.

นับแต่นั้นมา, ແມວຈຶ່ງໄດ້ອາໄສຢູ່ນຳເຮືອນຄົນຈົນຮອດທຸກວັນນີ້.

(ປ.3, 2020: 203-204)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อม “แล้ว...ก็” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “...ຮັງແລ້ວ” ซึ่งหมายถึง การทำรังของพ่อแม่ นก อันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน กับข้อความ “ແມ່ນົກຖືໄຂ່ໃສ່ສອງໜ່ວຍ” ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดตามมา

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อม “แล้ว...ก็¹” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “... แล้ว
ขอร้องไห้ลาสอนผิวให้” (แมวขอร้องไห้เด็กหญิงสอนผิวปาก) ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน เชื่อม
กับข้อความซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดตามมาคือ “(เด็กยิง) ฎใช้เวลาหลายมือเพื่อสอนผิวให้แมว” ส่วน
คำเชื่อม “แล้ว...ก็²” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “เจ้าจงอยู่เรือนนี้ห้าช้อย เพื่อร้องเสียงแมว แมว ให้ช้อย
ฟัง” ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน เชื่อมกับข้อความซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดตามมาคือ “ช้อย ฎจะผิว
ให้เจ้าฟัง”

ตัวอย่างการใช้คำเชื่อม “จากนั้น...ก็” แสดงเวลาและลำดับเหตุการณ์

งานเข้าน้ำเข้ามาด้วยกัญฉัดน้ำ

งานเข้าน้ำเข้ามาด้วยกัญฉัดน้ำ ภาแม่นวิทิต์ขี้ขี้ที่สามาดเอา น้ำจากช้อยเตมาใส่
นาอยู่บ่อนสูงได้ เพราะภาทักจะเอาน้ำจาก บ่อนเตมาใส่นาบ่อนสูงเราตองสร้างกัญฉัดน้ำที่
มิตอามสูงกว่า ไธ่นา. ฎึงนััน, น้ำจี้จะสามาดไช้ได้.

ภาแสน้ำมีแรงดัน. ฎึงนััน, เมื่อกัญฉัดน้ำจุ่มลิ่งน้ำ และ ฎักน้ำ ฆัดไปมันภาจะ
เถื่อนขุ่นด้อยลาวมไธตามแรงไช้ของน้ำ. ในขณะทักกัญฉัดน้ำลิ่งเถื่อนขุ่นอยู่นััน. ราษฎ
เร็ดด้อยไม่ไธส่วนทักฎักน้ำ ฆัดเอานัันภาจะตักเอาน้ำ แล้วกัญภาจะเถื่อนขุ่นไปตามลัดับ.
เมื่ ราษฎไม่ทักมีน้ำฎักเถื่อนขุ่นธอดจุดสูงแล้ว น้ำที่อยู่บึงภาจะตอกลิ่งมาใสราษฎกับน้ำ
ทักวางไธด้านข้างของกัญฉัดบ้องน้ำไช้. ฎึงจากนััน, น้ำภาจะไช้ออจากราษฎไปตามทัก ฎู
ราษฎลิ่งแล้วจี้ไช้ ฎีสูไธ่นา.

งานเถื่อนขุ่นของกัญฉัดน้ำแม่นเป็นละบิบ และ สามาดตัก น้ำจากช้อยเตมา
ใสไธ่นาทักสูงกว่าได้.

(ป.3, 2021: 115-116)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อม “จากนั้น...ก็” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความซึ่งเป็น
เหตุการณ์ก่อนหน้าคือ “...น้ำที่อยู่ใต้น้ำก็จะตกลงมาใส่รางเก็บน้ำที่วางไว้ด้านข้างของกักบั้งน้ำ
ไหล” อันกล่าวถึงกระบวนการทำงานของ “กักบั้งน้ำ” หรือกักน้ำน้ำ เชื่อมกับข้อความซึ่งเป็น
เหตุการณ์ที่เกิดตามมาคือ “น้ำ ฎจะไหลออกจากรางไปตามท่อ...”

ตัวอย่างการใช้คำเชื่อม “พอ...ก็” แสดงเวลาและลำดับเหตุการณ์

นิภจิบเฝือจรงเร็ดธั

แตก่อนนิภจิบเฝือจรงบู้ธัเร็ดธั, ฆัธอดละดุนิภจิบมันฎัปฎก, ฆัธอดยาม
ชวอฆอจิบมันฎัชวอลััน และ ลุภน้อยฎัไธไป นิภจิบเฝือจรงได้แตจิมว่า ไธย! จัฎแม่น
อฎจิกแฑ้เด.

อยู่มาเมื่ขี้ นิภจิบเฝือจรงได้มาชัันนิภจิบจิบฎัขี้จิ่งลิ่งจรงธัจิบ จาบ! จิบจาบ!
ด้อยลาวมม่อนขี้ในธัที่ไธย และ ฎาม. นิภจิบเฝือจรงจิ่งธัจิ่งใสว่า บัดไธ! ธัจรงฆอจ

ເຈົ້າງາມແທ້. ນົກຈົບເລືອງຢາກມີຮັງຈຶ່ງຕັດສິນໃຈໄປອ້ອນວອນນົກຈາບວ່າ “ເອື້ອຍນົກຈາບເອີຍ! ຂ້ອຍຢາກມີຮັງຢູ່ຄືເຈົ້າ ແຕ່ຂ້ອຍເຮັດບໍ່ເປັນ, ຂໍໃຫ້ເຈົ້າຊ່ວຍສອນຂ້ອຍເຮັດຮັງໄດ້ບໍ່?”. ນົກຈາບຕອບວ່າ “ໄດ້ແທ້ ໃຫ້ເຈົ້າໄປຄາບເອົາກິ່ງໄມ້ ໃບຫຍ້າມາໄວ້ຫຼາຍໆເດີ! ແລ້ວຂ້ອຍຈະພາເຈົ້າເຮັດຮັງດອກ”. ນົກຈົບ ເລືອງຈຶ່ງຖາມວ່າ ຄາບມາຫຼາຍປານໃດ? ນົກຈາບເວົ້າວ່າ ກອງໃຫຍ່ໜຶ່ງ ຜູ້ນໄດ. ນົກຈົບເລືອງເວົ້າວ່າ “ໂອ! ຄາບມາຫຼາຍປານນັ້ນຜູ້ນຫວະ!” ວ່າ ແລ້ວນົກຈົບເລືອງກໍໄປຊອກຄາບເອົາຫຍ້າແຫ້ງມາຈົນພໍ. ຈາກນັ້ນ, ນົກຈາບກໍສອນນົກຈົບເລືອງເຮັດຮັງຈົນສຳເລັດ. ນົກຈົບເລືອງດີໃຈຈຶ່ງຮ້ອງ ຂຶ້ນວ່າ ໄຊໂຍ! ຂ້ອຍມີຮັງຢູ່ແລ້ວ.

ຍ້ອນການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງນົກຈາບ, ນົກຈົບເລືອງຈຶ່ງມີຮັງ ແລະ ເມື່ອເກີດຝາລົມຝົນຕົກ, ນົກຈົບເລືອງ ແລະ ລູກນ້ອຍກໍໄດ້ຮັບຄວາມ ປອດໄພຕະຫຼອດມາ.

(ປ.3, 2021: 83-84)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດງ່າຍເຫັນຄຳເຊື່ອມ “ພອ...ກີ້” ທຳນຳທີ່ເຊື່ອມຂໍ້ຄວາມ “... ພອຣອດລະດູຝນ” (ຄືງຄູດູຝນ) ຊຶ່ງເປັນເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນກ່ອນ ເຊື່ອມກັບຂໍ້ຄວາມຊຶ່ງເປັນເຫດການທີ່ເກີດຕາມມາ ຄື “(ພວກມັນ) ກີ້ເປີຍກ” ສ່ວນຄຳເຊື່ອມ “ພອ...ກີ້” ທຳນຳທີ່ເຊື່ອມຂໍ້ຄວາມ “... ພອຣອດຍາມເນາວ” (ຄືງຄູດູເນາວ) ຊຶ່ງເປັນເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນກ່ອນ ເຊື່ອມກັບຂໍ້ຄວາມຊຶ່ງເປັນເຫດການທີ່ເກີດຕາມມາ ຄື “ພວກມັນ ກີ້ເນາວສິ້ນແລະລູກນ້ອຍກີ້ຕາຍໄປ”

3) ຄຳເຊື່ອມແສດງ່າຍຄວາມຄ້ອຍຕາມຫຼືຮວມເຂົ້າດ້ວຍກັນ

ຄຳເຊື່ອມແສດງ່າຍຄວາມຄ້ອຍຕາມຫຼືຮວມເຂົ້າດ້ວຍກັນ ເປັນຄຳເຊື່ອມແສດງ່າຍຄວາມສອດຄ້ອງກັນຂອງເຫດການທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເປັນໄປໃນທຳນຳດຶງດູດຫຼືຮວມເຂົ້າດ້ວຍກັນໄດ້ ເຊັ່ນຄຳວ່າ ແລະ ແລ້ວ ຮວມທັງ ແຄມຍັງ ພ້ອມກັບ ແລະ...ກີ້ ນອກຈາກນີ້ ນອກຈາກ...ຍັງ ເປັນຕົ້ນ ຈາກການສຶກສາແບບເຮັດພາສາລາວລະດັບສູນປະຣາມິດສຶກສາ ພົບລັກສະນະການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມແສດງ່າຍຄວາມຄ້ອຍຕາມຫຼືຮວມເຂົ້າດ້ວຍກັນ ດັ່ງຕົວຢ່າງຕໍ່ໄປນີ້

ຕົວຢ່າງການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມ “ແລະ” ແສດງ່າຍຄວາມຄ້ອຍຕາມຫຼືຮວມເຂົ້າດ້ວຍກັນ

ວັນຄູແຫ່ງຊາດ

ວັນທີ 7 ຕຸລາຂອງທຸກໆປີແມ່ນວັນຄູແຫ່ງຊາດ, ຄູທຸກຄົນທົ່ວປະເທດມີຄວາມຮູ້ສຶກພາກພູມໃຈເປັນຢ່າງຍິ່ງ ທີ່ໂຮງຮຽນແຕ່ລະແຫ່ງໄດ້ຈັດງານສະຫຼອງອັນມີກຽດ ເພື່ອຍ້ອງຍໍ ຜົນງານ ແລະ ຄວາມຄວາມດີຂອງຄູລາວທຸກຖ້ວນໜ້າ ເຊິ່ງໂຮງຮຽນປະຖົມບ້ານຂ້ອຍ ກໍໄດ້ຈັດງານສະເຫຼີມສະຫຼອງວັນບຸນດັ່ງກ່າວເປັນປະຈຳ.

ປີກາຍນີ້ ງານສະເຫຼີມສະຫຼອງຖືກຈັດຂຶ້ນຢ່າງເບີກບານມ່ວນຊື່ນ. ເຊິ່ງມີໂຕະຕັ້ງຈັດໄວ້ເປັນລະບຽບ ໃນເວລາ ໂມງ ທຸກຄົນໄດ້ພາກັນເຕົ້າໂຮມຢູ່ສະໂມສອນຂອງໂຮງຮຽນ ແລະ ມີການປະດັບປະດາຢ່າງຈິບງາມ. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມພິທີໃນ ມື້ນັ້ນ ມີຫຼາຍພາກສ່ວນເຊັ່ນ: ນາຍບ້ານ, ສະມາຄົມພໍ່

ແມ່ນັກຮຽນ, ສະມາຄົມອຸດໜູນທີ່ໃນ ສຶກສາ, ແຂກທີ່ມີກຽດອື່ນໆ ພ້ອມດ້ວຍຫົວໜ້າໂຮງຮຽນ.
ຄູ ແລະ³ ນັກຮຽນທຸກຄົນ.

ພໍເຖິງເວລາ 8 ໂມງ 30 ນາທີ ນາຍຄູຄຳແພງຫົວໜ້າໂຮງຮຽນ ໄດ້ກ່າວຕ້ອນຮັບແຂກ
ແລະ⁴ ແຈ້ງຈຸດປະສົງຂອງງານໃນວັນນັ້ນ. ທ້າວຈັນສະໝຸດ ຕາງໜ້ານັກຮຽນທັງໝົດ ພາຍໃນ
ໂຮງຮຽນ ຂຶ້ນອ່ານບົດສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນ ຈາກນັ້ນກໍເຊີນພວກເພິ່ນອອກໄປຍືນຕໍ່ໜ້າເວທີ
ແລ້ວ ນັກຮຽນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍພາກັນນຳຊໍ່ຄອກໄມ້ ແລະ⁵ ຂອງຂວັນ ທີ່ໄດ້ກຽມມາດ້ວຍຄວາມ
ຕັ້ງໃຈໄປມອບໃຫ້ເພິ່ນ ເພື່ອເປັນການຕອບແທນ ບຸນຄຸນທີ່ເພິ່ນໄດ້ອົບຮົມສັ່ງສອນໃຫ້ພວກຕົນ
ເປັນຄົນດີມີຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດ ແລະ⁶ ເປັນລູກ ທີ່ດີຂອງພໍ່ແມ່. ເມື່ອທຸກຄົນກັບຄືນໄປນັ່ງບ່ອນ
ເກົ່າແລ້ວ, ຫົວໜ້າໂຮງຮຽນໄດ້ຕາງໜ້າໃຫ້ ຄູອາຈານກ່າວຄຳຂອບໃຈຕໍ່ນາຍບ້ານ, ສະມາຄົມພໍ່ແມ່
ນັກຮຽນ, ສະມາຄົມອຸດໜູນການ ສຶກສາ, ແຂກທີ່ມີກຽດ ແລະ⁷ ນັກຮຽນທຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮ່ວມໃຈ
ກັນຈັດຕັ້ງພິທີສະເຫຼີມສະຫຼອງ ແລະ⁸ ອວຍພອນອັນປະເສີດແກ່ຄູທັງຫຼາຍ. ເພິ່ນຍັງໄດ້ໃຫ້ຄຳໝັ້ນ
ສັນຍາວ່າ ຈະຮັກສາຄວາມຮັກແພງ ສາມັກຄີກັບຄູແລະ⁹ ພໍ່ແມ່ປະຊາຊົນ ພາກັນສຶກສາອົບຮົມລູກ
ຫຼານໃຫ້ເປັນຄົນດີ, ປົກປັກຮັກສາ ໂຮງຮຽນໃຫ້ສະອາດສວຍງາມ ແລະ¹⁰ ສ້າງຜົນງານໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍ
ຈົນກາຍເປັນໂຮງຮຽນດີເດັ່ນ ຮອບດ້ານ.

ເມື່ອພິທີອວຍພອນສິ້ນສຸດລົງແລ້ວ ໄດ້ມີການສະແດງສິລະປະຂອງໂຮງຮຽນ ຈາກນັ້ນ
ຈຶ່ງແຂ່ງຂັນກິລາຢ່າງມ່ວນຊື່ນ.

(ປ.5, 2020: 36-37)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດງໃຫ້ເຫັນຄຳເຊື່ອມແບບຄ້ອຍຕາມ “ແລະ” ຈຳນວນ 10 ຕຳແໜ່ງ
ກ່າວຄື “ແລະ¹” ທຳໜ້າທີ່ເຊື່ອມຂໍ້ຄວາມ “ເພື່ອຍ້ອຍອຸດສາຫະກຳ” (ເພື່ອຍ້ອຍອຸດສາຫະກຳ) ກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ມີ
ຄວາມໝາຍທຳນອງເທົ່າກັນຄື “ຄຸນນາມຄວາມດີ”, “ແລະ²” ທຳໜ້າທີ່ເຊື່ອມຂໍ້ຄວາມ “ທຸກຄົນພາກັນເຕົ້າ
ໂຮມຢູ່ສະໄໝສອນຂອງໂຮງຮຽນ” (ທຸກຄົນຮວມກັນຢູ່ທີ່ສະໄໝສອນຂອງໂຮງຮຽນ) ກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ມີຄ້ອຍຕາມກັນ
ຄື “ມີການປະດັບປະດາຢ່າງຈບງາມ” (ມີການປະດັບປະດາຢ່າງສວຍງາມ), “ແລະ³” ທຳໜ້າທີ່ເຊື່ອມ
ຂໍ້ຄວາມ “ຫ້ວນໜ້າໂຮງຮຽນ ຄູ” ກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ມີຄວາມໝາຍທຳນອງເທົ່າກັນຄື “ນັກຮຽນທຸກຄົນ”,
“ແລະ⁴” ທຳໜ້າທີ່ເຊື່ອມຂໍ້ຄວາມ “ກ່າວຕ້ອນຮັບແຂກ” ກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ມີຄ້ອຍຕາມກັນຄື “ແຈ້ງຈຸດ
ປະສົງຂອງງານ” ເປັນຕົ້ນ

ພູນຸ່ ປຸນຸ່ ທິໂຕ ສີເວ

ตัวอย่าง การใช้คำเชื่อม “แล้ว” แสดงความคล้องตามหรือรวมเข้าด้วยกัน

ເລດຖືສວນກ່ວຍ

ແຕ່ປາງກ່ອນ, ມີຜົວເມຍຄູ່ໜຶ່ງມີຖານະຝຸ່ນຝຳກິນ ເພາະເມຍເປັນຄົນຂະຫຍັນ ເອົາໃຈ ໃສ່ຕົວຮຽກບ້ານການເຮືອນ ພ້ອມທັງຮູ້ປະຢັດມັດທະຍັດໃນສິ່ງທີ່ຕົນເອງຫາມາໄດ້. ສ່ວນຜົວ ມີແຕ່ໄປທ່ຽວຫາເຄື່ອງເຮັດນ້ຳຢາ ເມື່ອປະສົມຂີ້ກົ່ວ ແລະ ທອງແດງໃຫ້ເປັນຄຳນ້ຳເກົ່າ. ມືວລາຜ່ານໄປຫຼາຍປີກໍຍັງບໍ່ສຳເລັດຜົນຈັກເທື່ອ, ຜູ້ເປັນເມຍໄດ້ຕົກເຕືອນ ແຕ່ຜົວບໍ່ຍອມເຊົາ ຊ້ຳຍັງບອກກັບເມຍໃຫ້ອິດທົນລຳບາກໄປກ່ອນ.

ເມື່ອເປັນດັ່ງນັ້ນ, ເມຍຈຶ່ງໄປເລົ່າການກະທຳຂອງຜົວໃຫ້ພໍ່ຂອງຕົນຝັງ ພໍ່ຮ້ອງລູກເຂີຍມາຫາ ແລ້ວ¹ເວົ້າວ່າ: “ພໍ່ໄດ້ຍິນວ່າເຈົ້າໄດ້ຄົ້ນຄວ້າຫານ້ຳຢາມາປະສົມຂີ້ກົ່ວ ແລະ ທອງແດງໃຫ້ເປັນຄຳນ້ຳເກົ່າມາເປັນເວລາດົນນານແລ້ວ ແມ່ນບໍ່?” “ແມ່ນແລ້ວ ພໍ່ເອີຍ!” “ເປັນຫຍັງລູກບໍ່ມາປຶກສານຳພໍ່ແດ່? ພໍ່ມີຕຳລາມາກ່ອນເຈົ້າ ເຮັດໄດ້. ເມື່ອລູກເຂີຍໄດ້ຍິນພໍ່ເຖົ້າເວົ້າດັ່ງນັ້ນ ດຽວນີ້ກໍຍັງມີຢາເຫຼືອຢູ່ພໍ່ຈະ ກໍ່ມີຄວາມດີອີກດີໃຈເປັນຢ່າງຍິ່ງ.

ເມື່ອພໍ່ເຖົ້າເຫັນວ່າ ລູກເຂີຍເຊື່ອຕົນຄັກແນ່ແລ້ວ ຈຶ່ງເວົ້າວ່າ: “ສິ່ງທີ່ຕ້ອງການຕົ້ມ ນັ້ນແມ່ນລະອອງໃບຕອງກ່ວຍ, ໜັກສອງຊຶ້ງ ບໍ່ໃຫ້ຂາດ ບໍ່ໃຫ້ເກີນ. ເລື່ອງນີ້, ລູກຕ້ອງຢຸກຕົ້ນ ກ່ວຍຫຼາຍໆ, ເອົາໃຈໃສ່ບຳລຸງຮັກສາຕົ້ນກ່ວຍໃຫ້ຈະເລີນງອກງາມ, ເລືອກຕັດເອົາໃບຕອງ ທີ່ມີນວນລະອອງຂາວໆ ຄືແປງມາແລ້ວ² ຊຸດເກັບທ້ອນໂຮມເອົາໄວ້ໃຫ້ໄດ້ພໍຕາມຈຳນວນທີ່ ຕ້ອງການ”. ເມື່ອໄດ້ຝັງດັ່ງນັ້ນ, ລູກເຂີຍກໍລາພໍ່ເຖົ້າກັບເມື່ອເວົ້າສູ່ເມຍຝັງ.

ຜົວເມຍລົງມືເຮັດສວນກ່ວຍດ້ວຍຄວາມບຸກບັນຈົນໄດ້ສວນທີ່ກ່ວາໆໃຫຍ່. ຍ້ອນຄວາມເອົາໃຈໃສ່ຂອງສອງຜົວເມຍ ກ່ວຍຕົ້ນໃດໃຫຍ່ຜົວກໍຕັດເອົາໃບຕອງ ແລ້ວ³ເອົາຜ້າອ່ອນ ມາລຸບເອົາລະອອງທ້ອນໂຮມໄວ້, ສ່ວນເມຍກໍເອົາໃບຕອງ ທີ່ຜົວຖິ້ມນັ້ນໄປຂາຍ ພໍ່ກ່ວຍຕົກເຄື່ອ ກໍຕັດເອົາໄປຂາຍ, ເມື່ອໝາກກ່ວຍແກ່ກໍຕັດໄປປິ້ມໄວ້ຂາຍ ແລະ ຕົ້ນກ່ວຍທີ່ຕັດເຄືອແລ້ວ ກໍເອົາໄປຕົ້ມໃຫ້ໝູກິນ. ສ່ວນຜົວມີແຕ່ເມົາມົວຢູ່ກັບລະອອງໃບກ່ວຍ ແຕ່ເຊົ້າຈົນຄ່ຳ ແລະ ຄິດສະເໝີວ່າ ເມື່ອໃດນໍລະອອງໃບກ່ວຍທີ່ເອົາໂຮມໄວ້ນັ້ນ ຈະມີນ້ຳໜັກ ເຖິງສອງຊຶ້ງຈັກເທື່ອ.

ນັບແຕ່ໄດ້ເຮັດສວນກ່ວຍມາເປັນເວລາຫຼາຍປີ ລາວຈຶ່ງໄດ້ລະອອງໃບກ່ວຍຕາມຄາດ ໝາຍທີ່ພໍ່ເຖົ້າສັ່ງໄວ້ ແລ້ວ⁴ກໍໄປຫາພໍ່ເຖົ້າພ້ອມທັງເວົ້າວ່າ: “ລູກເຮັດຕາມຄຳສັ່ງຂອງພໍ່ ໄດ້ແລ້ວ, ພໍ່ຈຶ່ງບອກການປະສົມໃຫ້ລູກແດ່. ເມື່ອເປັນເຊັ່ນນັ້ນພໍ່ເຖົ້າ ຈຶ່ງບອກລູກເຂີຍໄປຮ້ອງ ເມຍເຊິ່ງເປັນລູກສາວຂອງຕົນມາ ແລ້ວ⁵ຖາມລູກສາວວ່າຂາຍກ່ວຍໄດ້ເງິນຫຼາຍປານໃດ, ນາງໄດ້ນຳເອົາເງິນເປັນຖົງໆ ມານັບໃຫ້ພໍ່ ແລະ ຜົວເບິ່ງ. ຂະນະນັ້ນພໍ່ເຖົ້າຈຶ່ງບອກລູກເຂີຍວ່າ: “ນີ້ລະຢາປະສົມ ຂີ້ກົ່ວ ແລະ ທອງແດງໃຫ້ເປັນຄຳນ້ຳເກົ່າ ເຈົ້າສາມາດເອົາເງິນໄປຊື້ແກ່ວ, ແຫວນ, ເງິນ, ຄຳ, ຊ້າງ, ມ້າ, ງົວ, ຄວາຍ ແລະ ອື່ນໆ ໄດ້ທັງສິ້ນ. ພໍ່ຄິດວ່າຕຳລານີ້ໄດ້ຜົນດີກວ່າ ສິ່ງທີ່ລູກເຮັດມາຫຼາຍປີ. ຈາກນັ້ນ, ພໍ່ເຖົ້າໄດ້ຖືໂອກາດອົບອົມສັ່ງສອນລູກເຂີຍວ່າ: “ຈະຄິດ ຈະທຳສິ່ງໃດຕ້ອງໃຊ້ປັນຍາຄົ້ນຄິດໃຫ້ຮອບຄອບ ແລ້ວ⁶ຈຶ່ງລົງມືປະຕິບັດດ້ວຍຄວາມອິດທົນພາກ ພຽນຈຶ່ງຈະປະສົບຜົນສຳເລັດ”.

(ປ.5, 2020: 42-43)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อมแบบคล้อยตาม “แล้ว” จำนวนทั้งสิ้น 6 ตำแหน่ง กล่าวคือ “แล้ว¹” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “พ่อร้องลูกเขยมาหา” (พ่อเรียกลูกเขยมาหา) กับข้อความที่มีความหมายต่อเนื่องคล้อยตามกันคือ “ເວົ້າວ່າ...”, “แล้ว²” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “...เลือกตัดเอาละอองขาว ๆ คือ แป้งมา” กับข้อความที่มีคล้อยตามกันคือ “จุดเก็บก้อนโรมาเอาไว้ให้ได้พอตามจำนวนที่ต้องการ” และ “แล้ว³” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “กัวยัดต้นไคใหญ่ผวกก็ตัดเอาใบตอง” กับข้อความที่มีความหมายต่อเนื่องคล้อยตามกันคือ “เอาผ้าอ่อนมาลูบเอาละอองก้อนโรมาไว้” เป็นต้น

ตัวอย่าง การใช้คำเชื่อม “พร้อมทั้ง, พร้อมกัน” แสดงความคล้อยตามหรือรวมเข้าด้วยกัน

ນ້ຳໃຈລັດຊີບໍລິສຸດ

ມີໜຶ່ງແມ່ນຜຽນຂອງທ້າວຄຳໄສ ທຳຄວາມສະອາດຫ້ອງຮຽນ. ເວລາໝູ່ເພື່ອນ ເລີກຮຽນແລ້ວລາວກໍປັດຫ້ອງ ແລະ ຈັດໂຕະຕັ້ງເປັນລະບຽບ ແລ້ວອັດປະຕູຫ້ອງຮຽນໃຫ້ ຮຽບຮ້ອຍ.

ໃນຂະນະທີ່ຄຳໄສຍ່າງອອກຈາກຫ້ອງ ລາວຫຼຽວເຫັນກະເປົານ້ອຍສີດຳໜ່ວຍໜຶ່ງ ຕິກຢູ່ລະບຽບຂອງຫ້ອງຮຽນ ປ.1. ລາວຈັບກະເປົານັ້ນຂຶ້ນມາໄຂ່ເບິ່ງ. ໃນກະເປົາມີເງິນຢູ່ ສິບຫ້າພັນຫ້າຮ້ອຍກີບ. ຄຳໄສງວາກຊ້າຍງວາກຂວາບໍ່ເຫັນໃຜ. ລາວຍືນຊຶ່ງຢູ່ຄາວໜຶ່ງ ເລີຍຄິດເຖິງຄຳຕັກເຕືອນຂອງຄູວ່າ: “ຄວາມລັດຊີບໍລິສຸດ ແມ່ນຄຸນສົມບັດທີ່ດີຂອງນັກຮຽນ ທຸກຄົນ, ການເຊື່ອງອຳເອົາຂອງທີ່ຕິກເຮ່ຍນັ້ນ ບໍ່ຕ່າງຫຍັງກັບເຮົາລັກເອົາຂອງຄົນອື່ນ” ເມື່ອຄິດໄດ້ແນວນັ້ນ ຄຳໄສກໍຝ່າວເອົາກະເປົານ້ອຍສີດຳນັ້ນຍັດໃສ່ຖົງປື້ມຂອງຕົນ. ລາວຕັ້ງໃຈວ່າ ມີອື່ນເຊົ້າຈະເອົາໄປມອບໃຫ້ຄູ ເພື່ອຊອກຫາເຈົ້າຂອງກະເປົານ້ອຍໜ່ວຍນີ້.

ຄຳໄສໄປຮອດໂຮງຮຽນແຕ່ເຊົ້າ, ຝັ່ງປະຈຳຫ້ອງມາຮອດລາວກໍແຈ້ງ ແລະ ມອບກະເປົານ້ອຍສີດຳໃຫ້ນາຍຄູໂລດ. ນາຍຄູກໍຈັບກະເປົາໜ່ວຍນັ້ນຍົກຂຶ້ນ ພ້ອມທັງຖາມທຸກຄົນວ່າ: ກະເປົາໜ່ວຍນີ້ບໍ່ແມ່ນຂອງຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງໃນຫ້ອງນີ້ບໍ? “ ທຸກຄົນ ຕອບວ່າ: “ ບໍ່ “. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ຄູກໍເອົາໄປມອບໃຫ້ຜູ້ອຳນວຍການໂຮງຮຽນ ເພື່ອໃຫ້ເພິ່ນປະກາດຫາເຈົ້າຂອງ.

ຕໍ່ມາກໍຮູ້ວ່າກະເປົານ້ອຍໜ່ວຍນັ້ນ ແມ່ນຂອງຄູປະຈຳຫ້ອງ ປ.1 ຜູ້ອຳນວຍການ ແລະ ຄູຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງກະເປົາໄດ້ມາກ່າວຂອບໃຈ ພ້ອມທັງຍ້ອງຍໍຄຳໄສວ່າ ເປັນນັກຮຽນດີ, ພວກເຮົາທຸກຄົນຄວນເອົາແບບຢ່າງຄວາມມີນ້ຳໃຈລັດຊີບໍລິສຸດຂອງຄຳໄສ.

(ປ.4, 2020: 65-66)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อมแบบคล้อยตาม “พร้อมทั้ง” (พร้อมทั้ง) จำนวน 2 ตำแหน่ง กล่าวคือ “พร้อมทั้ง¹” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “นายคูก็จับกะเป๋าน่วยนั้นยกขึ้น” กับข้อความที่มีความหมายต่อเนื่องคล้อยตามกันคือ “ถามทุกคนว่า...” และ “พร้อมทั้ง²” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “ผู้เป็นเจ้าของกะเป๋າได้มากกว่าพอใจ” กับข้อความที่มีคล้อยตามกันคือ “ยังยกคำใสว่า เป็นนักเรียนดี”

ສອງເອື້ອຍນ້ອງ

ຕອນເຊົ້າມື້ໜຶ່ງອາກາດແຈ້ມໃສດີ. ຫຼັງຈາກກິນເຂົ້າເຊົ້າແລ້ວ ທອງສອນຜູ້ເປັນເອື້ອຍ ກຽມເຄື່ອງໄປໂຮງຮຽນ. ສ່ວນທອງສຸນຜູ້ເປັນນ້ອງຍັງຍືນຊຶ່ງຢູ່ ບໍ່ກຽມເຄື່ອງໄປໂຮງຮຽນ. ແມ່ຮ້ອງ ໃສ່ວ່າ: "ທອງສຸນ! ເປັນຫຍັງລູກຈຶ່ງບໍ່ໄປໂຮງຮຽນ**ພ້ອມກັບ**¹ເອື້ອຍ ?".

ເມື່ອໄດ້ຍິນແນວນັ້ນ ທອງສຸນກໍຝ່າວໄປນຸ່ງເຄື່ອງ ແລະ ຈັດແຈງເອົາເຄື່ອງຮຽນໃສ່ຖົງ ແລ້ວໄປໂຮງຮຽນ**ພ້ອມກັບ**²ເອື້ອຍ.

ທອງສຸນເວົ້າກັບເອື້ອຍວ່າ: " ເອື້ອຍເອີຍ! ແຕ່ລະມື້ມີແຕ່ໄປໂຮງຮຽນ, ເວລາຮຽນ ຫຼາຍ ກວ່າເວລາຫຼິ້ນ, ນ້ອງເມື່ອຍແທ້ໆ, ສະນັ້ນ ມື້ນີ້ພວກເຮົາບໍ່ພາກັນໄປໂຮງຮຽນໄດ້ບໍ່ ? ພວກເຮົາ ພາກັນໄປທ່ຽວຫຼິ້ນກ່ອນເທາະມື້ອື່ນຈຶ່ງໄປໂຮງຮຽນ".

ທອງສອນເວົ້າວ່າ: "ບໍ່ໄດ້ນ້ອງເອີຍ! ພວກເຮົາບໍ່ມີເວລາຈະໄປທ່ຽວຫຼິ້ນເໝືອນນ້ອງວ່າ ນັ້ນດອກ, ໄປຮຽນເອົາວິຊາຄວາມຮູ້ຍັງຈະມີປະໂຫຍດກວ່າໄປທ່ຽວຫຼິ້ນ.

ທອງສຸນ: " ເອື້ອຍ ! ເບິ່ງແມ່ ! ນົກ ແລະ ເຜິ້ງຈຶ່ງແມ່ນສະບາຍບໍ່ຕ້ອງໄປໂຮງຮຽນ, ນ້ອງ ຢາກເປັນຄືພວກມັນເດ".

ທອງສອນ: " ນ້ອງເອີຍ ! ເຜິ້ງ ແລະ ນົກບໍ່ໄດ້ຍິນໄປທ່ຽວຫຼິ້ນມ່ວນຊື່ນລ້າໆເໝືອນນ້ອງ ເຂົ້າໃຈນັ້ນດອກ".

ທອງສຸນ: " ຄັນຊື່ນພວກມັນຍິນໄປເຮັດຫຍັງ? ".

ທອງສອນ "ເຜິ້ງຍິນໄປທ່ຽວຫາດນ້ຳຫວານຈາກເກສອນດອກໄມ້ ເພື່ອເປັນອາຫານ ແຮໄວ້ໃນຮັງ, ສ່ວນນົກທີ່ຍິນໄປມານັ້ນກໍແມ່ນຊອກຫາອາຫານ ຫຼື ຫຍ້າ ແລະ ກິ່ງໄມ້ໄປໄວ້ ເຮັດ ຮັງຂອງມັນ. ເບິ່ງແມ່! ສັດມັນກໍດູໝັ່ນຊອກຫາກິນດ້ວຍຕົນເອງ, ເຮົາເປັນຄົນແທ້ໆບໍ່ຄວນ ຈະ ກຽດຄ້ານຕໍ່ການຮຳຮຽນ, ຍາມນ້ອງຍັງນ້ອຍຮີບຮຽນເອົາຄວາມຮູ້ບາດໃຫຍ່ຂຶ້ນມາ ຈຶ່ງຈະມີວິຊາ ອາຊີບ ເພື່ອລ້ຽງຊີວິດຕົນເອງໄດ້ນ້ອງເອີຍ".

ທອງສຸນ: " ແມ່ນແທ້ໄດ້ເນາະ! ຕໍ່ໄປນີ້ນ້ອງຈະຕັ້ງໃຈໃສ່ການຮຳຮຽນ ແລະ ຈະບໍ່ເຮັດຄື ແຕ່ກ່ອນອີກ".

(ປ.4, 2020: 29-30)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อมแบบคล้ายตาม “พ้อมกับ” (พร้อมกัน) จำนวน 2 ตำแหน่ง กล่าวคือ “พ้อมกับ^{1,2}” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “ไปโรงเรียน” กับข้อความที่มีความหมาย ต่อเนื่องคล้ายตามกันคือ “เอื้อย”

ตัวอย่าง การใช้คำเชื่อม “นอกจาก, นอกจากนี้, นอกจากนั้น” แสดงความคล้ายตามหรือรวมเข้าด้วยกัน

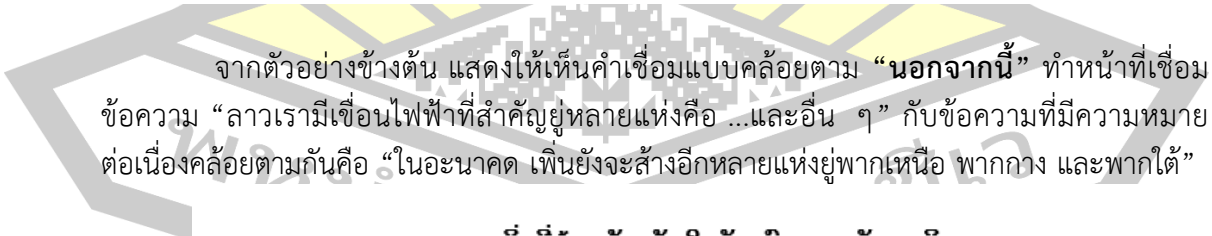
ແມ່ນ້ຳລຳເຊໃນປະເທດເຮົາ

ປະເທດລາວຂອງເຮົາມີແມ່ນ້ຳລຳເຊ ແລະ ຫ້ວຍຮ່ອງຫຼາຍສາຍໄຫຼຜ່ານ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ປະກອບຄວາມສວຍງາມໃຫ້ແກ່ທຳມະຊາດ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ປ່ອງຊີນລາວ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ເພາະແມ່ນ້ຳລຳເຊປຽບເໝືອນສາຍເລືອດທີ່ຫຼໍ່ລ້ຽງຊີວິດຂອງພວກເຮົາ.

ແມ່ນ້ຳຂອງເປັນແມ່ນ້ຳໃຫຍ່ ແລະ ສຳຄັນສາຍໜຶ່ງໃນໂລກ ເຊິ່ງໄຫຼຜ່ານປະເທດເຮົາ ແຕ່ໜຶ່ງອະດີດໄດ້. ແມ່ນ້ຳສາຍນີ້ທາງພາກເໜືອມີແກ້ງໃຫຍ່ຫຼາຍບ່ອນ ເຊິ່ງເປັນອຸປະສັກ ໃຫ້ແກ່ການຄົມມະນາຄົມຂົນສົ່ງ, ສ່ວນທາງພາກກາງ, ກວ້າງ ແລະ ສະດວກໃນການເດີນເຮືອ. ສ່ວນພາກໃຕ້ລົງໄປຮອດຄອນພະເພັງ ແລະ ສ່ວຍຍັງຍຸຕິລົນຢູ່ ສິບຫ້າແມັດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ລີ່ຜີຜັດມີແກ້ງຜ່ອມທັງເກາະດອນນ້ອຍ ແມ່ນ້ຳຂອງຍັງມີສາຂາທີ່ສຳຄັນອີກຫຼາຍສາຍ ນ້ຳຄານ, ນ້ຳງື່ມ, ນ້ຳຂັນ, ນ້ຳກະດິງ, ເຊບັ້ງໄຟ, ເຊບັ້ງຫຽງ, ເຊໂດນ ແລະ ອື່ນໆ. ສາຍນ້ຳ ເຫຼົ່ານີ້ມີຄຸນປະໂຫຍດແກ່ຄົນເຮົາຢ່າງຫຼວງຫຼາຍ ແລະ ເຊັ່ນ: ນ້ຳອູ. ເພາະມັນເປັນແຫຼ່ງທຳມາຫາກິນ ແລະສະໜອງພະລັງງານໃຫ້ແກ່ໂຮງຈັກໂຮງງານ. ປັດຈຸບັນ, ລາວເຮົາມີເຂື່ອນໄຟຟ້າທີ່ສຳຄັນຢູ່ຫຼາຍແຫ່ງຄື: ເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳງື່ມຢູ່ແຂວງວຽງຈັນ, ເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ ຢູ່ແຂວງຄຳມ່ວນ ແລະ ອື່ນໆ. ນອກຈາກນີ້, ໃນອະນາຄົດ ເພິ່ນຍັງຈະສ້າງອີກຫຼາຍແຫ່ງຢູ່ພາກເໜືອ ພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້.

ຍ້ອນແມ່ນ້ຳລຳເຊໄດ້ເອື້ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ປ່ອງຊີນລາວຢ່າງມະຫາ ສານ, ດັ່ງນັ້ນ, ພວກເຮົາທີ່ເປັນອະນຸຊີນ ຄວນປົກປັກຮັກສາແຫຼ່ງນ້ຳໄວ້ໃຫ້ສະອາດ ສິດໃສໄຫຼເຢັນ ເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນລາວຕໍ່ໆໄປ.

(ປ.5, 2020: 52-53)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อมแบบคล้ายตาม “นอกจากนี้” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “ลาวเรามีเขื่อนไฟฟ้าที่สำคัญอยู่หลายแห่งคือ ...และอื่น ๆ” กับข้อความที่มีความหมายต่อเนื่องคล้ายตามกันคือ “ในอนาคต เฝินยังจะสร้างอีกหลายแห่งอยู่พากเหนือ พากกลาง และพากใต้”

ສິ່ງທີ່ຂ້ອຍມັກເຮັດໃນວັນເສົາ ແລະ ວັນອາທິດ

- 1 ກິດຈະກຳໃນວັນເສົາ ແລະ ວັນອາທິດທີ່ຂ້ອຍມັກ ແມ່ນການ ໄປເຮືອນປູຢາຂອງຂ້ອຍເພື່ອຊ່ວຍວຽກເພິ່ນ. ນ້ອງສາວຂອງຂ້ອຍ ກໍໄປຄືກັນ.
- 2 ຂ້ອຍມັກຊ່ວຍວຽກປູຢາ ເພາະວ່າ ເພິ່ນພໍໃຈກັບການຊ່ວຍ ເຫຼືອຂອງຂ້ອຍ.
- 3 ຂ້ອຍມັກຊ່ວຍເພິ່ນ ເພາະວ່າ ປູຂອງຂ້ອຍເລົ່ານິທານຕະຫຼົກ ໃຫ້ຝັງໃນເວລາທີ່ເຮັດວຽກ.

- 4 **ນອກຈາກນັ້ນ**, ຂ້ອຍມັກຊ່ວຍເພີ່ນ ເພາະວ່າ ຍ່າແຕ່ງອາຫານທຽງທັງແຊບທັງຫຼາຍໃຫ້ກິນ.
- 5 ພວກເຮົາບໍ່ໄດ້ໄປຫາເພີ່ນທຸກວັນເສົາ ແລະ ວັນອາທິດ ແຕ່ ຂ້ອຍຄິດວ່າເວລາໃດທີ່ເຮົາໄປແມ່ນພະຍາຍາມເຮັດວຽກໃຫ້ດີທີ່ ສຸດ.

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2020: 69-70)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດງ່າຍໃຫ້ເຫັນຄຳເຊື່ອມແບບຄ້ອຍຕາມ “ນອກຈາກນັ້ນ” ທຳນຳທີ່ເຊື່ອມ ຂໍ້ຄວາມ “ຂ້ອຍມັກຊ່ວຍເພີ່ນຢູ່ຍ່າ ເພາະວ່າ ເພີ່ນພອໃຈກັບການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງຂ້ອຍ ຂ້ອຍມັກຊ່ວຍເພີ່ນເພາະ ...” ກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ມີຄວາມໝາຍຕໍ່ເນື່ອງຄ້ອຍຕາມກັນຄື “ຂ້ອຍມັກຊ່ວຍເພີ່ນຢູ່ຍ່າ ເພາະວ່າ ຍ່າແຕ່ງ ອາຫານເທິງ ທັງແຊບທັງຫຼາຍໃຫ້ກິນ”

4) ຄຳເຊື່ອມແສດງ່າຍສຸດ

ຄຳເຊື່ອມແສດງ່າຍສຸດ ເປັນຄຳເຊື່ອມທີ່ແສດງ່າຍສຸດໃນລັກສະນະຕ່າງໆ ທີ່ເຊື່ອມ ກັນ ຮ່ວມກັນ ຫຼື ຂໍ້ຄວາມທີ່ປາກກູ້ກ່ອນກັບປະໂຫຍດຫຼືຂໍ້ຄວາມທີ່ຕໍ່ມາ ເຊັ່ນຄຳວ່າ ແຕ່ ແຕ່ວ່າ ດັ່ງ ແຕ່... ຍັງ ທັງທີ່ ອ່າຍໄດ້ຕາມ ແມ້ວ່າ ເປັນຕົ້ນ ຈາກການສຶກສາແບບເຮັດວຽກຮຽນ ວິຊາສາດສູງສູດ ປະຖົມສູງ ພົບລັກສະນະການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມແສດງ່າຍສຸດ ດັ່ງຕົວຢ່າງຕໍ່ໄປນີ້

ຕົວຢ່າງ ການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມ “ແຕ່, ແຕ່ວ່າ” ແສດງ່າຍສຸດ

ແມວຮຽນຜົວ

ດິນນາມມາແລ້ວມີແມວໂຕໜຶ່ງ ໄດ້ເຂົ້າອາໄສຢູ່ບ້ານຂອງເຜົ່າມັງ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ເປັນພູ.

ມີໜຶ່ງ ໃນຂະນະທີ່ແມວໂຕນັ້ນພວມຍ່າງລຽບໄປຕາມບ້ານມັນໄດ້ ຍິນສຽງຜົວທີ່ມ່ວນ ອອນຊອນດັງອອກມາຈາກເຮືອນຫຼັງໜຶ່ງ. ມັນມັກ ສຽງຜົວນັ້ນຫຼາຍມັນຈຶ່ງຍ່າງຕາມສຽງໄປ. ເມື່ອ ມັນຍ່າງເຂົ້າໄປໃກ້ຈຶ່ງແນມ ເຫັນເດັກຍິງຄົນໜຶ່ງພວມສົ່ງສຽງຜົວທີ່ມ່ວນອອນຊອນ.

ຕໍ່ມາແມວໂຕນັ້ນກໍເຂົ້າໄປຫາເດັກຍິງ ແລ້ວຂໍຮ້ອງໃຫ້ລາວສອນ ຜົວໃຫ້. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ເດັກຍິງກໍໃຊ້ເວລາຫຼາຍມື້ເພື່ອສອນຜົວໃຫ້ແມວ ແຕ່ເຖິງແມ່ນວ່າແມວໄດ້ພະຍາຍາມຮຽນຜົວຈົນ ສຸດຄວາມສາມາດແລ້ວ ກໍຕາມ ແຕ່ສຽງທີ່ຜົວອອກມາກໍຍັງເປັນສຽງ ແມວ ແມວ ຄືເກົ່າ.

ເມື່ອຮູ້ວ່າຕົນເອງບໍ່ສາມາດຜົວໄດ້ແມວຈຶ່ງເວົ້າກັບເດັກຍິງວ່າ: “ຂ້ອຍ ຈະບໍ່ມາຮຽນ ຜົວນຳເຈົ້າອີກແລ້ວ ເພາະວ່າຂ້ອຍບໍ່ສາມາດຜົວໄດ້ມ່ວນ ຄືເຈົ້າ”. ເມື່ອໄດ້ຍິນແນວນັ້ນ ເດັກຍິງກໍ ເວົ້າກັບແມວວ່າ: “ຂ້ອຍມັກສຽງ ຮ້ອງ ແມວ ແມວ ຂອງເຈົ້າແຕ່ຂ້ອຍບໍ່ສາມາດຮ້ອງ ແມວ ແມວ ມ່ວນ ຄືເຈົ້າໄດ້. ເພາະສະນັ້ນ, ເຈົ້າຈຶ່ງຢູ່ເຮືອນນີ້ນຳຂ້ອຍ ເພື່ອຮ້ອງສຽງ ແມວ ແມວ ໃຫ້ຂ້ອຍຝັງ ແລ້ວຂ້ອຍກໍຈະຜົວໃຫ້ເຈົ້າຝັງ”.

ນັບແຕ່ນັ້ນມາ, ແມວຈຶ່ງໄດ້ອາໄສຢູ່ນຳເຮືອນຄົນຈົນຮອດທຸກວັນນີ້.

(ປ.3, 2020: 203-204)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง “แต่” กล่าวคือ “แต่¹” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “เด็กยิ่งก็ใช้เวลาหลายมือเพื่อสอนผิวให้แมว” “แมวได้เรียนผิวจนสุดความสามารถ” แสดงความขัดแย้งกับข้อความ “เสียงที่ผิวออกมายังเป็นเสียงแมวแมวคือเก่า” และ “แต่²” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “ข้อยมักเสียงร้องแมว แมวของเจ้า” แสดงความขัดแย้งกับข้อความ “ข้อยป่สามารถร้องแมว แมว คือเจ้าได้”

เจ้ายาภลัງສັດຫຍັງ?

ນາງຝາໃສຢູ່ໃກ້ແມ່ນ້ຳ. ອ້າຍລາວຢ່າງມາຫາ.

ຝາໃສເຈົ້າເບິ່ງຫຍັງ?

ເບິ່ງແຂ້. ຂ້ອຍຢາກລ້ຽງແຂ້.

ລ້ຽງແຂ້ບໍ່ດີ.

ຍ້ອນຫຍັງ?

ຍ້ອນແຂ້ເປັນສັດໃຫຍ່. ແຂ້ວກໍໃຫຍ່. ມັນອາດຈະຂົບ ຫຼື ກິນເຈົ້າ.

ຄັນຊື້ນລ້ຽງເຕົ້າເດ?

ເອີ! ລ້ຽງເຕົ້າຊີດີກວ່າ.

ຍ້ອນຫຍັງ?

ຍ້ອນເຕົ້າເປັນສັດນ້ອຍ ແລະ ບໍ່ມີແຂ້ວ. ມັນອາດຈະຂົບແຕ່ວ່າມັນກິນເຈົ້າບໍ່ໄດ້.

ເຫັນດີ. ຊື້ນເຮົາໄປຊອກຊື້ເຕົ້າເນາະ. ຂ້ອຍຢາກລ້ຽງເຕົ້າ.

ບອກກ່ຽວກັບສັດທີ່ເປັນອັນຕະລາຍບໍ່ຄວນລ້ຽງ. ຍ້ອນຫຍັງ? ໃຫ້ເວົ້າກ່ຽວກັບສັດທີ່ມັກ ແລະ

ຢາກລ້ຽງ. ຍ້ອນຫຍັງ?

(ປ.1 ເລ່ມ 1, 2020: 104-105)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง “แต่ว่า” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “มัน(เต่า)อวดจะขบ” แสดงความขัดแย้งกับข้อความ “มัน (เต่า) กินเจ้าบได้”

ตัวอย่างการใช้คำเชื่อม “ถึงแม้ว่า...ก็” แสดงความขัดแย้ง

ປາຂ່າ

1 ຄັ້ງໜຶ່ງ ຍັງມີເດັກຊາຍຜູ້ໜຶ່ງຊື່ວ່າ ທ້າວຄຳແພງ. ລາວໄປຫາ ປານຳພໍ່ຂອງລາວເລື້ອຍໆ. ລາວ ພາຍເຮືອໃນຂະນະທີ່ພໍ່ຂອງ ລາວຫວ່ານແຫ. ຄຳແພງມັກຊ່ວຍພໍ່ຍ້ອນວ່າພໍ່ມັກເລົ່າເລື່ອງກ່ຽວ ກັບ ປາໂລມາໃຫ້ຝັງຕະຫຼອດ.

- 2 ພໍ່ເລົ່າວ່າ: “ປາໂລມາ ຍັງມີເຫຼືອຈຳນວນໜ້ອຍໂຕແລ້ວ. ດັ່ງ ນັ້ນ, ເພິ່ນຈຶ່ງປົກປ້ອງມັນ. ເຖິງແມ່ນວ່າຜ່ານມາຜູ້ຄົນຈະຕົກໄດ້ກໍຕ້ອງປ່ອຍ. ປາໂລມາອາໄສຢູ່ໃນທະເລ, ແຕ່ວ່າໃນແມ່ນ້ຳຂອງກໍມີປາໂລມາ ຊຶ່ງມີຄົນເຄີຍຈັບໄດ້ ແລະ ກໍເອົາມາກິນ ລົດຊາດຂອງປາ ໂລມາຄ້າຍຄືກັນກັບຂ່າ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ, ຄົນທັງຫຼາຍຈຶ່ງເອີ້ນມັນ ວ່າປາຂ່າ”.
- 3 ມີມື້ໜຶ່ງ, ພໍ່ໄດ້ຫວ່ານແຫແຮງໂພດ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ເຮືອຕຳໃສ່ ກ້ອນຫີນຢ່າງກະທັນຫັນ. ທ້າວຄຳແພງຕົກລົງນ້ຳ ແລະ ກະແສນ້ຳ ພັດເອົາລາວອອກໄປໄກຈາກເຮືອ. ພໍ່ຂອງຄຳແພງຝ່າວພາຍເຮືອອອກໄປຫາລູກ.
- 4 ພໍ່ຢ້ານຫຼາຍເວລາລາວເຫັນປາຂ່າໂຕໃຫຍ່ລອຍເຂົ້າໄປຫາ ຄຳແພງ. ປາຂ່າລອຍຢູ່ກ້ອງຄຳແພງແລ້ວເອົາຫຼັງຂອງມັນຊູເອົາ ລາວຂຶ້ນ ແລ້ວລອຍໄປຫາເຮືອ. ເມື່ອພໍ່ເຫັນກໍຮີບປີ້ມືດຶງເອົາຄຳ ແພງຂຶ້ນເຮືອຄືນ.
- 5 ໃນຂະນະທີ່ປາຂ່າລອຍຈາກໄປນັ້ນທັງພໍ່ ແລະ ລູກຊາຍມີ ຄວາມຮູ້ສຶກຕື່ນຕົ້ນໃຈຫຼາຍ. ຄຳແພງຈຶ່ງເວົ້າຂຶ້ນວ່າ: “ພວກເຮົາ ພາກັນປົກປ້ອງປາຂ່າເທາະ”.

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2021: 37-38)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດຖະສາດໃຫ້ເຫັນຄຳເພີ່ມແສດຖະສາດຄວາມຂັດແຍ້ງ “ຄື່ງແມ້ວ່າ...ແຕ່ວ່າ” ທຳນຳທີ່ເພີ່ມຂໍ້ຄວາມ “ຜ່ານມາຜູ້ຄົນຈະຕົກ(ປາຂ່າ)ໄດ້” ແສດຖະສາດຄວາມຂັດແຍ້ງກັບຂໍ້ຄວາມ “ກຶ້ຕ້ອງປ່ອຍ” (ປລ່ອຍ)

5) ຄຳເພີ່ມແສດຖະສາດລັກຊະນະຫຼືວິທີການ

ຄຳເພີ່ມແສດຖະສາດລັກຊະນະຫຼືວິທີການ ເປັນຄຳເພີ່ມທີ່ແສດຖະສາດສັມພັນໃນລັກຊະນະປະໂຫຍດຫຼືຂໍ້ຄວາມຫຼັງຄຳເພີ່ມນັ້ນເປັນສ່ວນອົບອາວຸໂສດວິທີການຫຼືລັກຊະນະ ໄດ້ແກ່ ໂດຍ ດ້ວຍ ຈາກການສຶກສາແບບເຮັດພາສາລາວລະດັບສູງສູນສຶກສາ ພົບລັກຊະນະການໃຊ້ຄຳເພີ່ມແສດຖະສາດລັກຊະນະຫຼືວິທີການ ດັ່ງຕົວຢ່າງຕໍ່ໄປນີ້

ຕົວຢ່າງ ການໃຊ້ຄຳເພີ່ມ “ໂດຍ” ແສດຖະສາດລັກຊະນະຫຼືວິທີການ

ເຄື່ອງໂທລະສານ

ໂທລະສານ ແມ່ນລະບົບຕິດຕໍ່ສື່ສານທາງໄກ ເພື່ອສົ່ງຂໍ້ຄວາມເປັນລາຍລັກອັກສອນ ແລະຮູບພາບຈາກເຄື່ອງສົ່ງຕົ້ນທາງໄປສູ່ເຄື່ອງຮັບ ປາຍທາງ ໂດຍຜ່ານສາຍສົ່ງແລະກະແສຄືນ.

ເຄື່ອງໂທລະສານ ໄດ້ຖືກປະດິດຂຶ້ນໃນ ປີ 1842 ໂດຍຄົນອັງກິດທີ່ມີຊື່ວ່າ ອາເລັກຊັນເດີ ເບນ. ລາວເປັນຜູ້ຄົນຄົດກ່ຽວກັບການສົ່ງສັນຍານດ້ານການພົມຈາກອຸປະກອນໜຶ່ງໄປສູ່ອີກອຸປະກອນໜຶ່ງດ້ວຍການພົມອອກໃສ່ແຜ່ນເຈ້ຍ.

ປະຫວັດພະທາດຫຼວງ

ທາດຫຼວງວຽງຈັນແມ່ນບູຊະນິຍະສະຖານທີ່ສຳຄັນແຫ່ງໜຶ່ງຂອງຊາວລາວເຮົາ. ຕາມປະຫວັດກ່າວໄວ້ວ່າ ເມື່ອລືຈັນໄດ້ເປັນເຈົ້າເມືອງປົກຄອງເມືອງວຽງຈັນແລ້ວ, ເພິ່ນໄດ້ ນຳພາປະຊາຊົນສ້າງວັດຂຶ້ນແຫ່ງໜຶ່ງຊື່ວ່າ: “ວັດສວນອ່ວຍລ່ວຍ” ແລະ ສ້າງວິຫານ ຢູ່ທິດໃຕ້ 1 ຫຼັງ. ທິດເໜືອ 1 ຫຼັງໃຫ້ແກ່ພະອໍລະຫັນ 2 ອົງ.

ໃນເວລາຕໍ່ມາ, ພະອໍລະຫັນທີ່ມີຊື່ວ່າ ພະມະຫາບຸດທະວົງໄດ້ນຳເອົາພະບໍລົມມະທາດຂອງພະພຸດທະເຈົ້າມາຈາກເມືອງລາຊະຄຶ, ປະເທດອິນເດຍ, ມາໄວ້ໃນວັດດັ່ງກ່າວ. ການບັນຈຸ ພະບໍລົມມະທາດນີ້, ຈັນທະບູລີປະສິດທິສັກ (ລືຈັນ), ເຈົ້ານະຄອນວຽງຈັນໄດ້ເປັນປະທານ. ເພິ່ນໃຫ້ປະຊາຊົນກໍ່ອຸບມຸງຫີນ 4 ດ້ານ, ກວມພະບໍລົມມະທາດນີ້ໄວ້. ອຸບມຸງແຕ່ລະດ້ານກວ້າງ 5 ວາ, ໜາ 2 ວາ ແລະ ສູງ 4 ວາ ກັບ 3 ສອກ.

ປີ ຄ.ສ 1560, ພະເຈົ້າໄຊຍະເຊດຖາທິລາດໄດ້ຍ້າຍນະຄອນຫຼວງຈາກຫຼວງພະບາງມາຢູ່ວຽງຈັນ ແລະ ໃສ່ຊື່ວ່າ: “ນະຄອນຈັນທະບູລີສີສັດຕະນາຄະນະຫຼວງອຸຕະມະລາຊະທານີ ໃນປີ 1566, ພະອົງຈຶ່ງໄດ້ນຳພາປະຊາຊົນສ້າງທາດຫຼວງນີ້ຂຶ້ນ, ໂດຍກໍ່ກວມເອົາພະທາດເກົ່າ ທີ່ມີມາແຕ່ບູຮານແລ້ວ. ໃນການສ້າງພະທາດໃໝ່ກວມເອົາພະທາດເກົ່ານີ້, ເພິ່ນໄດ້ສ້າງ ພະທາດນ້ອຍອ້ອມ 30 ລຸກ ເຊິ່ງໝາຍເຖິງການບຳເພັນຄວາມດີຂອງພະພຸດທະເຈົ້າ.

ຮູບຮ່າງຂອງພະທາດແບ່ງເປັນ 3 ສ່ວນ:

ສ່ວນທີ່1 ແມ່ນຕົ້ນທາດ, ມີຫໍ່ໄຫວ້ຢູ່ທັງ 4 ດ້ານ ກວ້າງ 68 ແມັດ.

ສ່ວນທີ່2 ຖັດຂຶ້ນໄປແມ່ນຮູບດອກບົວໃຫຍ່ອ້ອມທັງ 4 ດ້ານ, ກວ້າງດ້ານລະ 48 ແມັດ

ສ່ວນທີ່3 ຖັດຂຶ້ນໄປອີກ ແມ່ນຮູບກົງຄືໝາກໂມດັດເຄິ່ງ ຫຼື ໂອຂວ້າໄວ້, ແຕ່ລະດ້ານກວ້າງ 30 ແມັດ, ສ່ວນເທິງຕໍ່ຈາກນີ້ ເປັນຮູບດວງປີ ເປັນຮູບເສດຕະສັດອັນເປັນຍອດ ຂອງພະທາດ, ລວມມີ 45 ແມັດ

ເມື່ອສ້າງທາດສຳເລັດແລ້ວ, ພະເຈົ້າໄຊຍະເຊດຖາທິລາດໄດ້ໃສ່ຊື່ວ່າ: “ເຈດີໂລກະຈຸລາມະນີ” ທຸກວັນນີ້, ເຮົາເອີ້ນວ່າ: “ທາດຫຼວງ” ເຊິ່ງໝາຍຄວາມວ່າທາດໃຫຍ່.

(ປ.4, 2020: 111-112)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດງໃຫ້ເຫັນຄຳເຊື່ອທີ່ແສດງວິທີການ “ໂດຍ” ທຳເນົາທີ່ເຊື່ອຊື່ອວາມ “ພະອາ (ພະເຈົ້າໄຮຍເສຍສຸກຣາຣາຊ)ຈຶ່ງໄດ້ນຳປະຊາຊົນສ້າງທາດລາວນີ້ຂຶ້ນ” ກັບຂໍ້ວາມທີ່ແສດງວິທີການຂອງ ເທດຸກຣາຣາຊຄື “ກ່ອນພະອາພະທາດເກົ່າທີ່ມີມາແຕ່ບູຮານແລ້ວ”

ເມື່ອຢາມບ້ານ

ທ້າວຄຳດີອອກຈາກບ້ານເກີດ ໄປເປັນທະຫານປ້ອງກັນຊາດໄດ້ຫຼາຍປີແລ້ວ, ແຕ່ບໍ່ເຄີຍ ເມື່ອຢາມບ້ານຈັກເທື່ອ, ຈົນຮອດມື້ນີ້ລາວຕິໃຈທີ່ມີໂອກາດເມື່ອຢາມບ້ານ

ໃນຂະນະທີ່ລາວພວມເດີນທາງນັ້ນ, ລາວຕົ້ນຕົນໃຈຫຼາຍ ເພາະວ່າຍັງບໍ່ດົນລາວ ກໍຈະ ຮອດບ້ານເກີດເມືອງນອນຂອງຕົນ, ຈະໄດ້ເຫັນທຳມະຊາດບ້ານນາທີ່ແກວ່ນເຄີຍ, ຈະໄດ້ ພົບພໍ້ໝູ່ ເພື່ອນ, ອ້າຍນ້ອງ, ພໍ່ແມ່, ປ້າລຸງ, ອາວອາ ທີ່ແສນຮັກຂອງຕົນ. ລາວທັງຍ່າງທັງ ຊົມທັດສະນີຍະ ພາບອ້ອມຂ້າງດ້ວຍຄວາມຕື່ນຕາ ແລະ ແປກໃຈ.

ເມື່ອຮອດຫ້ວຍໃກ້ບ້ານ, ລາວກໍຫວນຄິດເຖິງອະດີດທີ່ເຄີຍເອົາຄວາຍລົງກິນນ້ຳ, ໃສ່ ມອງ ຕົກເບັດຕາມຫ້ວຍສາຍນີ້. ພໍຮອດທາງເຂົ້າບ້ານ. ລາວກໍຍັງຈື່ໄດ້ຢູ່ເພາະວ່າ ມັນຍັງແມ່ນເສັ້ນ ທາງເກົ່າ, ຕ່າງແຕ່ວ່າເພິ່ນໄດ້ຖາກຖາງໃຫ້ມັນແປນ ແລະ ຂະຫຍາຍອອກກວ້າງກວ່າເກົ່າ. ຂ້າງຊ້າຍ ຂອງເສັ້ນທາງ ແມ່ນໝອງທີ່ລາວເຄີຍຕົກເບັດກັບໝູ່ເພື່ອນ. ແຕ່ດຽວນີ້ໄດ້ກາຍເປັນ ອ່າງເກັບນ້ຳໄປ ແລ້ວ ປ່າເຫຼົ່ານັ້ນເຄີຍເປັນບ່ອນລ້ຽງງົວ, ຄວາຍ, ດຽວນີ້ໄດ້ກາຍເປັນສວນອ້ອຍ ແລະ ເປັນທີ່ງາ ກວ້າງສຸດສາຍຕາ ເຊິ່ງເຕັມໄປດ້ວຍຕົ້ນເຂົ້າຂຽວງາມເປັນຕາອອນຊອນແທ້.

ພໍ່ຍ່າງເຂົ້າຮອດແຄມບ້ານ. ລາວຮູ້ສຶກປະຫຼາດໃຈ ເພາະວ່າແຕ່ກ່ອນໝົດບ້ານມີແຕ່ ເຮືອນນ້ອຍໆທີ່ມຸ່ງດ້ວຍ¹ຫຍ້າ ແລະ ແອ້ມດ້ວຍ¹ໄມ້ເຮ້ຍ; ດຽວນີ້ມີເຮືອນຫຼາຍຫຼັງ ທີ່ເພິ່ນປຸກໃໝ່ ເປັນລະບຽບ, ມຸ່ງດ້ວຍ²ສັງກະສີ ແລະ ແອ້ມດ້ວຍ²ແປ້ນ. ກ້ອງຕະລາງເຮືອນໃດກໍສະອາດງາມຕາ ເພາະວ່າເພິ່ນໄດ້ຍ້າຍຄອກລັດໄປໄວ້ບ່ອນໜຶ່ງຕ່າງຫາກ, ສ່ວນເຮືອນຂອງທ້າວຄຳສີ່ຍັງຕັ້ງ ຢູ່ບ່ອນ ເກົ່າ, ແຕ່ຫາກແມ່ນເຮືອນປຸກໃໝ່.

ເມື່ອລາວມາຮອດເຮືອນ, ພໍ່, ແມ່, ອ້າຍ, ເອື້ອຍ, ນ້ອງຕ່າງກໍດີອີກຕິໃຈ ເມື່ອເຫັນລາວ ເປັນຊາວໝູ່ທີ່ຕຸ້ຍພິດງາມ ແລະ ມີຮ່າງກາຍແຂງແຮງ. ຕອນຄຳມື້ນັ້ນ, ລາວໄດ້ກິນເຂົ້າ ຮ່ວມກັບ ພໍ່, ແມ່ຍາດຕິພີ່ນ້ອງດ້ວຍຄວາມອົບອຸ່ນທີ່ສຸດ. ຫຼັງຈາກກິນເຂົ້າແລງແລ້ວຄຳສີ່ໄດ້ ເລົ່າກ່ຽວກັບ ຊີວິດການເປັນທະຫານໃຫ້ພໍ່ແມ່, ພີ່ນ້ອງຟັງວ່າ: ການເປັນລູກຊາຍທີ່ໄດ້ ເປັນທະຫານຮັບໃຊ້ຊາດນີ້ ແມ່ນມີກຽດສະງ່າງາມ, ພ້ອມນີ້ເມື່ອຄຳສີ່ໄດ້ມາເຖິງບ້ານກໍມີຄວາມ ພູມໃຈເປັນຢ່າງຍິ່ງ ທີ່ໄດ້ກັບ ມາເຫັນການປ່ຽນແປງໃໝ່ຂອງບ້ານເກີດ, ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງ ຊາວບ້ານກໍດີຂຶ້ນກວ່າແຕ່ກ່ອນ.

(ປ.4, 2020: 175-176)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อมที่แสดงวิธีการ “ด้วย” กล่าวคือ “ด้วย¹” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “แต่ก่อนหมดบ้านมีแต่เรือนน้อย ๆ ”(แต่ก่อนทั้งหมู่บ้านมีแต่บ้านหลังเล็ก ๆ) กับข้อความที่แสดงวิธีการสร้างบ้านคือ “มุงด้วยหญ้า” และ “แอมด้วยไม้ไผ่”, “ด้วย²” ทำหน้าที่เชื่อมข้อความ “เดี๋ยวนี้เรือนหลายหลังที่เพิ่ปลูกใหม่เป็นระเบียบ” กับข้อความที่แสดงวิธีการสร้างบ้านคือ “มุงด้วยสังกะสี” และ “แอมด้วยปูน”

6) คำเชื่อมแสดงแสดงวัตถุประสงค์

คำเชื่อมแสดงวัตถุประสงค์ เป็นคำเชื่อมที่บ่งบอกความสัมพันธ์ที่แสดงวัตถุประสงค์ของเหตุการณ์ ซึ่งเหตุการณ์หนึ่งจะเป็นวัตถุประสงค์ของเหตุการณ์หนึ่ง ได้แก่คำว่า เพื่อ เพื่อให้ สำหรับ จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา พบลักษณะการใช้คำเชื่อมแสดงแสดงวัตถุประสงค์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างการใช้คำเชื่อม “เพื่อ” แสดงวัตถุประสงค์

ลัดป่าในปะเขตเหົາ

ปะเขตลวอมีป่าดึกทว้ງໃຫຍ່ ແລະ ຕົບຫນາ; ປ່າເປັນເຮືອນຮັງຂອງລັດປ່ານາງ ຊະນິດ.

ເມື່ອເຮົາຜ່ານປ່າໄປກໍ່ຈະເຫັນຮອຍຕີນຂອງລັດປະປົນກັນ ທັງໄດ້ຍິນສຽງຂອງທະນີຮັງ ຢູ່ວ່ອນໆ ຄືມັນຮຽກຫາຄູ່ຂອງມັນ. ປະສານກັບສຽງຮັງຂອງລັດປ່ານາງ ຊະນິດຢູ່ບໍ່ຂາດສາຍ ຖ້າເຮົາເຂົ້າໄປໃນປ່າເລິກກໍ່ຈະເຫັນແກ່ວແລະປຸງຂອງລັດຫຼາຍແຫ່ງ. ຕາມບຶງຕາມທາມອັນກວ້ງໃຫຍ່ໃນບາງເຂດຂອງປະເທດເຮົາ ຈະເຫັນຜູງນົກຂຽນ, ນົກຍາງ, ນົກເປັດ, ບິນເຈີດໄປມາ ແລະ ເຜົ່າ¹ຊອກຫາກິນ ແລະ ຢອກໄຍກັນ.

ຕາມໂຄກຕາມດົງ ນອກຈາກເປັນທີ່ເຜິ້ງຂອງຊ້າງ, ກວາງ, ຝານ, ໝູ, ນັ່ງ, ງູເຫຼືອມ ແລ້ວຍັງມີຈຳພວກນົກຫາຍຂະນິດເຊັ່ນ: ນົກກົກ, ນົກແກງ, ໄກຂວາ ແລະ ອື່ນໆ. ຕາມແຄມນາຕາມກຳໄຜ່ບ້ານ ຕາມຕົ້ນຂາມ ແລະ ຕົ້ນພ້າວກໍ່ຍັງມີນົກຫຼາຍຊະນິດຄື: ນົກຂີ້ໝັນ, ນົກຈິບ, ນົກແຊວ ອາໄສຊອກເຫຍື້ອຈາກຜົນລະປຸກຕ່າງໆ ເຜົ່າ²ເປັນອາຫານ.

ໃນໄລຍະຜ່ານມາ, ລັດປ່າເຫຼົ່ານີ້ສ່ວນຫຼາຍຖືກດັບສູນຍ້ອນນາຍພານ ແລະ ລະເບີດ ລັດເຫຼົ່ານີ້ຈຶ່ງອອກແມ່ແຜ່ລູກຕະຫຼອດມາ. ຜູງລັດທັງຫຼາຍໄດ້ກາຍເປັນອົງປະກອບປະດັບ ຄວາມງາມໃຫ້ແກ່ທຳມະຊາດອີກດ້ວຍ. ນອກຈາກນັ້ນ ລັດປ່າຍັງມີຄຸນປະໂຫຍດຫຼາຍຕໍ່ ຊີວິດຂອງຄົນເຮົາເຊັ່ນ: ຊີ້ນເປັນອາຫານ ສ່ວນໜັງ, ກະດູກ, ເຂົາ, ງາ, ປີ... ໃຊ້ເປັນຢາ ພື້ນເມືອງ ແລະ ອື່ນໆ. ແຕ່ມີລັດປ່າຈຳພວກໜຶ່ງເປັນລັດຮ້າຍ ເຊິ່ງອາດທຳຮ້າຍຄົນ ແລະ ລັດລ້ຽງຂອງ ເຮົາເຊັ່ນ: ເລືອໂຄ່ງ, ເລືອເຫຼືອງ, ງູຜິດ....

ດຽວນີ້ຢູ່ປະເທດເຮົາເພິ່ນຍັງໄດ້ສ້າງສວນລັດຂຶ້ນ ໂດຍເອົາລັດປ່ານາງ ຊະນິດມາລ້ຽງ ໄວ້ໃນສວນລັດ ເຜົ່າໃຫ້³ຄົນໄດ້ເບິ່ງໄດ້ຊົມ. ສະນັ້ນ, ພວກເຮົາຄວນອະນຸລັກລັດເຫຼົ່ານີ້ ເຜົ່າ⁴ມັນຈະໄດ້ອອກແມ່ແຜ່ລູກ ແລະ ຮັກສາພັນຂອງມັນໄວ້ເປັນມູນມັງຂອງລູກຫຼານສືບຕໍ່ໄປ.

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อมแบบแสดงวัตถุประสงค์ “เพื่อ¹” ที่เชื่อมข้อความ “ในบางเขตของประเทศเราจะเห็นฝูงนกเขียน นกยาง นกเป็ด บินเจดไปมา” กับข้อความ “ชอกหากินและยกโยกัน” ทั้งสอง ข้อความนี้มีความสัมพันธ์กันแบบแสดงวัตถุประสงค์คือ ในบางเขตของประเทศเรา (ประเทศลาว) จะเห็นฝูงนกยางเขียน นกกระยาง นกเป็ดน้ำ บินไปมาเพื่อหาอาหารและยกโยกัน, “เพื่อ²” ที่เชื่อมข้อความ “...ต้นฟ้ายังมีนกหลายชนิดคือ...อาไซชอกเหยื่อจากผนละปูกต่าง ๆ” กับข้อความ “เป็นอาหาร” ทั้งสอง ข้อความนี้มีความสัมพันธ์กันแบบแสดงวัตถุประสงค์คือ ...บนต้นมะพร้าวยังมีนกอีกหลายชนิด...ที่หาอาหารจากพืชผลต่างๆ เพื่อเป็นอาหาร, “เพื่อให้³” ที่เชื่อมข้อความ “เดี๋ยวนี้อยู่ประเทศเราเพิ่นยังได้สร้างสวนสัตว์ขึ้น...” กับข้อความ “คนดีเปิ่นชม” ทั้งสอง ข้อความนี้มีความสัมพันธ์กันแบบแสดงวัตถุประสงค์คือ ...ปัจจุบันประเทศลาวได้สร้างสวนสัตว์ขึ้นเพื่อให้ประชาชนได้เที่ยวชม และ “เพื่อ⁴” ที่เชื่อมข้อความ “พวกเราควนอะนุรักษ์สัตว์เหล่านี้” กับข้อความ “มันจะได้ออกมาแม่แพ่ลูกและรักสภาพของมันไว้เป็นมุนมังของลูกหลานสืบต่อไป” ทั้งสอง ข้อความนี้มีความสัมพันธ์กันแบบแสดงวัตถุประสงค์คือ พวกเราควนอะนุรักษ์สัตว์เหล่านี้ไว้เพื่อให้กำเนิดลูกหลานและรักษาเผ่าพันธุ์ไว้เป็นมรดกของลูกหลานสืบต่อไป

ເມື່ອນຮັກ

ທ້າວ ກິແກ້ວເປັນລູກຊາຍໂທນຂອງລູງບຸນຊຸ ແລະ ປ້າພອນເພັດ. ປີນີ້ກິແກ້ວຮຽນຢູ່ ຫ້ອງ ປ.5 ອີກ ເພາະປີກາຍນີ້ລາວເສັງບໍ່ໄດ້, ຖ້າປຽບໃສ່ນັກຮຽນຜູ້ອື່ນໆ ກິແກ້ວມີອາຍຸແກ່ກວ່າ ໝູ່ ແລະ ຮ່າງກາຍກໍ່ໃຫຍ່ກວ່າໝູ່.

ພໍ່ແມ່ຂອງລາວທຸ່ມເທທັງຄວາມຮັກ ແລະ ເງິນຄຳທຸກຢ່າງ ຈົນລາວກາຍເປັນຄົນທີ່ເອົາ ແຕ່ໃຈຕົນເອງ ໃນເວລາຮຽນເຖິງຄູ່ຈະຈັດບ່ອນໃຫ້ນັ່ງຢ່າງເໝາະສົມແລ້ວ ແຕ່ກິແກ້ວກໍ່ຜ້າ ຜົນ ແລະ ບບ່ອນນັ່ງໄປຢູ່ໂຕະຫຼັງສຸດຂອງຫ້ອງຮຽນ, ແຕ່ລະມື້ລາວລໍຖ້າແຕ່ຮອດຍາມຝັກ ະ ຍ້າຍບ່ອນໂ ຜ່ອນ ຫຼື ເລີກຮຽນ.

ມື້ໃດ ກິແກ້ວກໍ່ຂໍເອົາເງິນນຳພໍ່ແມ່ໄປໃຊ້ຈ່າຍຢ່າງບໍ່ມີປະໂຫຍດ, ເມື່ອພໍ່ແມ່ບໍ່ມີເງິນໃຫ້ ລາວກໍ່ບໍ່ໄປໂຮງຮຽນ; ການຂາດໂຮງຮຽນຂອງລາວເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ເມື່ອເປັນແນວນັ້ນ, ຄະນະ ອຳນວຍການຈຶ່ງໄດ້ເຊີນພໍ່ແມ່ຂອງກິແກ້ວມາປຶກສາຫາລືເພື່ອຫາວິທີແກ້ໄຂ.

ທ້າວສາຄອນ ທີ່ຮຽນຮ່ວມຫ້ອງດຽວກັນກັບກິແກ້ວເຫັນສະພາບແນວນັ້ນ ກໍ່ພະຍາຍາມ ຫາວິທີເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອໝູ່. ສາຄອນສືບຕໍ່ໃກ້ຊິດຕິດແທດກັບກິແກ້ວ ໂດຍການຊວນໄປໂຮງຮຽນ ແລະ ຊ່ວຍແກ້ບົດເຝິກຫັດທີ່ຄູ່ໃຫ້ເລື້ອຍໆ. ສ່ວນຄູ ແລະ ພໍ່ແມ່ຂອງລາວກໍ່ພະຍາຍາມຕັກເຕືອນ ແລະ ບອກສອນຢ່າງເປັນປະຈຳ.

ວັນເວລາໄດ້ຜ່ານໄປສາມເດືອນ ກິແກ້ວຈຶ່ງຄ່ອຍໆ ປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳຕ່າງໆ ທີ່ເຄີຍ ປະຕິບັດມາໂດຍຕັ້ງໃຈໄວ້ວ່າ ສິກຮຽນໜ້າຕ້ອງເສັງຂຶ້ນຊັ້ນມັດທະຍົມໃຫ້ໄດ້, ເວລາຢູ່ເຮືອນ ລາວ ໄດ້ເຮັດວຽກເຮືອນຊ່ວຍພໍ່ແມ່ຈົນເປັນຄວາມຊົນເຄີຍ. ກິແກ້ວ ກາຍເປັນນັກຮຽນດີໃນຕອນ ທ້າຍ ຂອງສິກຮຽນນັ້ນເອງ.

ຫຼັງຈາກກິນອີ່ມແລ້ວ, ມັນໃຊ້ຕົນໜ້າທັງສອງເບື້ອງປ່ຽນກັນລຸບປາກ ແລະ ໝວດຂອງມັນ ໃຫ້ສະອາດ. ແມ່ເວົ້າກັບພວກຂ້ອຍວ່າ : ເບິ່ງແມ່ລູກເອີຍ! ມັນເປັນແມວ, ແຕ່ເມື່ອມັນກິນແລ້ວ ມັນຍັງຮູ້ລຸບໝວດ ແລະ ປາກໃຫ້ສະອາດ, ສ່ວນພວກລູກເດ ຫຼັງຈາກກິນເຂົ້າອີ່ມແລ້ວ ເຄີຍລ້າງປາກ ແລະ ຖູແຂ້ວໃຫ້ສະອາດບໍ່ ? ”

ພວກຂ້ອຍຕອບແມ່ວ່າ : “ເຈົ້າ ! ແລະ ກໍເຮັດເປັນປະຈຳ” ແມ່ວ່າ: “ດີແລ້ວລູກເອີຍ ! ຖ້າວ່າເຮັດໄດ້ແນວນັ້ນປາກ ແລະ ແຂ້ວຂອງພວກລູກກໍຈະສະອາດທັງບໍ່ເປັນແຂ້ວແມງອີກ. ແມວສີມືນຂອງພວກຂ້ອຍຄຳຮູ້ ແລະ ເປັນຕາຮັກ. ຖ້າມີໝູມາກັດເຄື່ອງ ຫຼື ຖົງເຂົ້າ ຢູ່ບ່ອນໃດມັນຈະອອກໄປລຸບເອົາໝູຢ່າງວ່ອງໄວໂລດ. ດ້ວຍເຫດນັ້ນ ໃນເຮືອນຂອງຂ້ອຍ ຈິ່ງບໍ່ມີ ໝູມາກັດເຄື່ອງຂອງຄົນໃນຄອບຄົວຂ້ອຍໃຜໆກໍຮັກແພງ ແລະ ທະນຸຖະໜອມແມວສີມືນ ໂຕນີ້ແທ້ໆ.

(ປ.4, 2020: 49-50)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດຖະສາດໃຫ້ເຫັນຄຳເຊື່ອມແສດຖະສາດເຫຼົ່າແລະ ຜົນ “ດ້ວຍເຫດນັ້ນ” ທີ່ເຊື່ອມຂໍ້ຄວາມແສດຖະສາດເຫຼົ່າ “ແມວສີນິນຂອງພວກຂ້ອຍຄຳຮູ້ ແລະ ເປັນຕາຮັກ ຄຳມີໝູມາກັດເຄື່ອງຫຼື ຖົງເຂົ້າ ຢູ່ບ່ອນໃດມັນຈະອອກໄປລຸບເອົາໝູຢ່າງວ່ອງໄວໂລດ” ກັບຂໍ້ຄວາມແສດຖະສາດເຫຼົ່າ “ໃນເຮືອນຂອງຂ້ອຍຈິ່ງບໍ່ມີໝູມາກັດເຄື່ອງຂອງ” ທັງສອງຂໍ້ຄວາມນີ້ມີຄວາມສຳພັນກັນຄຳເຊື່ອມແສດຖະສາດເຫຼົ່າແລະ ຜົນ ດ້ວຍເຫຼົ່າທີ່ແມວສີນິນຂອງພວກເຮົາ (ພວກເຂົາ)ມີນິສັຍແສນຮູ້ ນ່າຮັກ ຄຳມີໝູມາກັດຂ້າງຂອງເຄື່ອງໃຊ້ຫຼືກະສອບຂ້າງ ຜົນແມ່ນສີນິນກໍຈະຕາມໄປຕະຮູບໝູຢ່າງວ່ອງໄວ

ການພະຍາກອນອາກາດ

ສະໄໝກ່ອນຊາວບຸຮານກໍມີວິທີຊອກຮູ້ການປ່ຽນແປງຂອງດິນຜ້າອາກາດໄດ້ດ້ວຍ ວິທີການສັງເກດຕາມການດຳລົງຊີວິດຂອງສັດ ຫຼື ຂອງຝືກສາຊາດຕ່າງໆ.

ດິນຜ້າອາກາດມີການປ່ຽນແປງໄປເລື້ອຍໆບາງເທື່ອກໍມີຝົນຕົກໜັກ, ບາງເທື່ອກໍແຫ້ງ ແລ້ງຍາວນານ, ບາງເທື່ອກໍມີລົມພາຍຸຮ້າຍແຮງ ຫຼື ນ້ຳຖ້ວມອັນເນື້ອມາຈາກການປ່ຽນແປງຂອງທຳມະຊາດນັ້ນເອງ. ດັ່ງນັ້ນ ເຜີນຈິ່ງມີການພະຍາກອນອາກາດ ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ລ່ວງໜ້າ ຜົນຮ້າຍຕ່າງໆທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນແລ້ວຫາວິທີປ້ອງກັນ ແລະ ບອກເຕືອນປະຊາຊົນໃຫ້ຮູ້ໄວ້. ທົ່ວໂລກໄດ້ມີຂະແໜງການອຸຕຸນິຍົມ ເພື່ອຕິດຕາມການປ່ຽນແປງຂອງດິນຜ້າອາກາດ ແຕ່ລະວັນ, ແຕ່ລະເດືອນ ແລະ ຕະຫຼອດປີ. ຢູ່ປະເທດລາວເຮົາກໍມີສະຖານີອຸຕຸນິຍົມ ເຊິ່ງມີ ສູນກາງຕັ້ງຢູ່ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ ແລະ ມີສາຂາຕັ້ງຢູ່ແຂວງຕ່າງໆ. ສະຖານີອຸຕຸນິຍົມ ນີ້ໄດ້ແຈ້ງຂ່າວປາວເຕືອນໃຫ້ປວງຊົນໄດ້ຮູ້ຜ່ານວິທະຍຸກະຈາຍສຽງ. ໂທລະພາບ ແລະ ໜັງສືພິມວ່າ ອາກາດໃນແຕ່ລະໄລຍະຈະມີການປ່ຽນແປງແນວໃດ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນໄພອັນຕະລາຍ ທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ.

ປັດຈຸບັນນີ້, ເຖິງວ່າຈະມີຂະແໜງການອຸຕຸນິຍົມ ເພື່ອພະຍາກອນອາກາດທີ່ກວ້າງຂວາງ ແລະ ຫັນສະໄໝແລ້ວກໍຕາມ, ແຕ່ດິນຜ້າອາກາດບາງ ເທື່ອກໍປ່ຽນແປງຢ່າງໄວວາ ດັ່ງນັ້ນ, ຄົນເຮົາຄວນມີສະຕິ ເພື່ອປ້ອງກັນໄພອັນຕະລາຍ.

ສະນັ້ນ, ເຜີນຈິ່ງເວົ້າວ່າຄົນເປັນສັດປະເສີດສາມາດນຳໃຊ້ ແລະ ດັດແປງທຳມະຊາດ ໃຫ້ຮັບໃຊ້ຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຕົນໄດ້.

(ປ.4, 2020: 167-168)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อมแสดงเหตุและผล “อันเนื่องมาจาก” ที่เชื่อมข้อความแสดงเหตุคือ “งานเปลี่ยนแปลงของท่ามะชาด” กับข้อความกับข้อความแสดงผลคือ “บางเทือกก็มีฝนตกหนัก บางเทือกก็แห้ง บางเทือกก็มีลมพายุร้ายแรงหรือน้ำท่วม” ทั้งสองข้อความนี้มีความสัมพันธ์กันคำเชื่อมแสดงเหตุและผลคือ การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติให้บางช่วงมีฝนตกหนัก บางช่วงแห้งแล้ง บางครั้งมีพายุหนักหรือน้ำท่วม

ข้อยมีภฤแฉว

ข้อยถึถวภานฤแฉวທຸກໆມື້ດີທີ່ສຸດ.

ข้อยມັກฤแฉວທຸກໆເຊົ້າຫຼັງຈາກຕົ້ນນອນ ເພາະ¹ຈະເຮັດໃຫ້ບໍ່ ມີກິນປາກ, ທຳລາຍເຊື້ອພະຍາດຢູ່ໃນຜິ້ງປາກ ແລະ ແຂ້ວສະອາດຂາວ ງາມ. ຂ້ອຍມັກຟອຍฤแฉວທີ່ນຸ່ມໆ, ມັກກິນຫອມຂອງຢາฤแฉວ ແລະ ມັກฤแฉວໃຫ້ເກີດຟອງຫຼາຍໆ ເພາະ²ຂ້ອຍເຊື່ອວ່າ ເຊື້ອພະຍາດທີ່ຢູ່ໃນປາກມັນອອກມານຳຟອງເປັນສີຝ້າມັນ. ທຸກໆຄັ້ງທີ່ຂ້ອຍฤแฉວແລ້ວ ເຮັດ ໃຫ້ຂ້ອຍຮູ້ສຶກສົດຊື່ນ ແລະ ມີຄວາມສຸກຫຼາຍ. ຂ້ອຍມັກฤแฉວກ່ອນ ນອນ ເພາະ³ຂ້ອຍຄິດວ່າ ມັນຈະລ້າງເສດອາຫານອອກຈາກປາກ, ເຮັດໃຫ້ແຂ້ວແຂງແຮງ ແລະ ບໍ່ເປັນແຂ້ວແມງ.

ຂ້ອຍຄິດວ່າ ພວກເຮົາຄວນເອົາໃຈໃສ່ฤแฉວທຸກຄັ້ງຫຼັງກິນອາຫານ ເພາະ⁴ມັນຈະເຮັດໃຫ້ແຂ້ວສະອາດ, ແຂງແຮງ ແລະ ບໍ່ເປັນແມງ.

(ປ.3, 2020: 242-243)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อมแสดงเหตุและผล “เพราะ¹” ที่เชื่อมข้อความแสดงเหตุคือ “จะเอ็ดให้บໍมีกິนປາກ ທຳລາຍເຊື້ອພະຍາດຢູ່ໃນປາກແລະແຂ້ວສະອາດຂາວງາມ” กับข้อความกับข้อความแสดงผลคือ “ข้อยມັກฤแฉວທຸກໆ ໆເຂົ້າຫຼັງຕົ້ນນອນ” ทั้งสองข้อความนี้มีความสัมพันธ์กัน คำเชื่อมแสดงเหตุและผล กล่าวคือ สาเหตุคือ ฉันท(ข้อย)ชอบแปรงฟันทุกเข้าหลังตื่นนอน ผลคือ ทำให้ ปากและฟันสะอาด ไม่มีกลิ่นปาก “เพราะ²” ที่เชื่อมข้อความแสดงเหตุคือ “ข้อยเชื่อว่่าเชื้อພະຍາດທີ່ຢູ່ໃນປາກມັນອອກມານຳຟອງເປັນສີຝ້າມັນ ທຸກໆ ຄັ້ງທີ່ຂ້ອຍฤแฉວແລ້ວເຮັດໃຫ້ຂ້ອຍຮູ້ສຶກສົດຊື່ນ ແລະ ມີຄວາມສຸກຫຼາຍ ” กับข้อความกับข้อความแสดงผลคือ “ข้อยມັກฤแฉວໃຫ້ເກີດຟອງຫຼາຍໆ ” ทั้งสองข้อความนี้มีความสัมพันธ์กันคำเชื่อมแสดงเหตุและผล กล่าวคือ สาเหตุคือ ฉันทเชื่อว่่าเชื้อโรคที่อยู่ในปากจะออกมาพร้อมกับฟองสีฟ้า และทุกໆ ຄັ້ງທີ່แปรงฟันทำให้ฉันทຮູ້ສຶກສົດຊື່ນ ແລະ ມີຄວາມສຸກຫຼາຍ ຜົນคือ ຂໍຍໄປປ່ຽນຟື້ນໃຫ້ເກີດຟອງເປັນຈຳນວນຫຼາຍ

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อมแสดงเหตุและผล “ดังนั้น...จึง” ที่เชื่อมข้อความแสดงเหตุคือ “กานเอาน้ำเข้านาด้วยกงพัดน้ำ ก็แม่นวิทีหนึ่งทีสามาดเอาน้ำห่วยต่อมาใส่นาอยู่บ่อนสูงได้ เพราะวากานทีเอาน้ำจากบ่อนต่ำมาใสบ่อนสูงเราต้องสั่งกงพัดน้ำทีมีความสูงกว่าให้นา” กับข้อความแสดงผลคือ “น้ำจึงสามาดไหลได้” ทั้งสองข้อความนี้มีความสัมพันธ์กันคำเชื่อมแสดงเหตุและผล กล่าวคือ สาเหตุคือ การสร้างกั้นพันน้ำจะช่วยผันน้ำจากทีต่ำขึ้นไปยังทีนาที่อยู่บนพื้นที่สูงได้ ผลคือ น้ำสามาดไหลจากกั้นพันน้ำ ซึ่งผันน้ำจากทีต่ำขึ้นไปทีสูงได้

ຂ້ອຍມັກເຕະກະຕໍ້

ຂ້ອຍຄິດວ່າເຕະກະຕໍ້ດີທີ່ສຸດ.

ຂ້ອຍມັກເຕະກະຕໍ້ ເພາະວ່າຂ້ອຍໄດ້ໃຊ້ຫົວ, ໃຊ້ເຂົ້າ, ໃຊ້ຕີນ ແລະໃຊ້ຫົວຄິດທີ່ຈະຫາວິທີຫຼອກຄູ່ຕໍ່ສູ້. ຂ້ອຍມັກເຕະກະຕໍ້ ເພາະວ່າໄດ້ຫຼິ້ນ ກັບຫຼາຍຄົນເຮັດໃຫ້¹ທຸກຄົນມີຄວາມສາມັກຄີກັນ. ຂ້ອຍມັກເຕະກະຕໍ້ ຍ້ອນວ່າມັນເຮັດໃຫ້²ຂ້ອຍເຫຼືອອອກຫຼາຍ. ຂ້ອຍເຊື່ອວ່າການເຕະກະຕໍ້ເລື້ອຍໆຈະເຮັດໃຫ້ສຸຂະພາບແຂງແຮງ. ຂ້ອຍຄິດວ່າຖ້າຂ້ອຍໝັ້ນຝຶກຊ້ອມກັບໝູ່ ກໍຈະເຮັດໃຫ້³ຫົມຂ້ອຍເຕະກະຕໍ້ເກັ່ງ. ຂ້ອຍມັກເຕະກະຕໍ້ ເພາະວ່າມັນຈະເຮັດໃຫ້⁴ມີຄວາມອົດທົນ.

ຂ້ອຍຄິດວ່າການເຕະກະຕໍ້ຈະເຮັດໃຫ້⁵ມີຄວາມສາມັກຄີ, ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ ແລະຝຶກຄວາມອົດທົນ.

(ປ.3, 2021: 257-258)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อมแสดงเหตุและผล “ເຮັດໃຫ້¹” (ทำให้) ที่เชื่อมข้อความแสดงเหตุคือ “ຂ້ອຍມັກເຕະກະຕໍ້ ເພາະວ່າໄດ້ຫຼິ້ນກັບຫຼາຍຄົນ” กับข้อความแสดงผล คือ “ທຸກຄົນມີຄວາມສາມັກຄີ” “ເຮັດໃຫ້²” ที่เชื่อมข้อความแสดงเหตุคือ “ຂ້ອຍມັກເຕະກະຕໍ້” กับข้อความแสดงผลคือ “ຂ້ອຍເຫຼືອອອກຫຼາຍ” “ເຮັດໃຫ້³” ที่เชื่อมข้อความแสดงเหตุคือ “ຂ້ອຍຄິດວ່າຖ້າຂ້ອຍໝັ້ນຝຶກຊ້ອມກັບໝູ່” กับข้อความแสดงผลคือ “ຫົມຂ້ອຍເຕະກະຕໍ້ເກັ່ງ” “ເຮັດໃຫ້⁴” ที่เชื่อมข้อความแสดงเหตุคือ “ຂ້ອຍມັກເຕະກະຕໍ້” กับข้อความแสดงผลคือ “ມີຄວາມອົດທົນ” ແລະ “ເຮັດໃຫ້⁵” ที่เชื่อมข้อความแสดงเหตุคือ “ຂ້ອຍຄິດວ່າການເຕະກະຕໍ້” กับข้อความแสดงผลคือ “ມີຄວາມສາມັກຄີ ມີສຸຂະພາບແຂງແຮງແລະຝຶກຄວາມອົດທົນຫຼິ້ນ” ຂໍ້ຄວາມທີ່ກ່າວວານີ້ມີຄວາມສໍາພັນກັນໃນດ້ານຄໍາເຊື່ອມສະແດງເຫຼືອ ແລະ ຜົນ ຄຳວ່າ ສາເຫຼືອ ຄື ຂໍ້ຄວາມເຕະກະຕໍ້ ຜົນ ຄຳວ່າ ຫຼື ມີຄວາມສາມັກຄີ ໄດ້ອອກກໍາລັງກາຍ ມີສຸຂະພາບທີ່ແຂງແຮງ ຝຶກຄວາມອົດທົນ ແລະ ມີຫົມເຕະກະຕໍ້ເກັ່ງ

8) ຄຳເຊື່ອມແທງການເລືອກ

ຄຳເຊື່ອມແທງການເລືອກ ເປັນຄຳເຊື່ອມແທງການເລືອກເອາອາຍາງໄດອາຍາງໜຶ່ງ ໄດ້ແກ່ຄຳວ່າ ຫຼື ຈາກການຕືກາແບບເຣືອນກາສາລາວຣະດັບຂັ້ນປຣະຄມຕືກາ ພບລັກຊນະກາໃຊ້ຄຳເຊື່ອມແທງການເລືອກ ດັງຕ້ວຍາງຕ້ອປານີ້

ຕ້ວຍາງກາໃຊ້ຄຳເຊື່ອມ “ຫຼື” ຄຳເຊື່ອມແທງການເລືອກ

ບຸນປີໃໝ່ລາວ

ເມື່ອຮອດກາງເດືອນເມສາຂອງທຸກກຸງປີ ເປັນວັນຂຶ້ນປີໃໝ່ລາວ ຫຼື¹ ເອີ້ນອີກຢ່າງໜຶ່ງວ່າ ຕຸດສິງການ, ມີທຳອິດຂອງບຸນນີ້ ແມ່ນມີສັງຂານລ່ວງ, ມີທິສອງ ຫຼື² ມີທິສາມ ແມ່ນມີເນົາ ແລະ ມີສຸດທ້າຍແມ່ນມີຂຶ້ນປີໃໝ່ ຫຼື³ ສັງຂານຂຶ້ນ. ໃນໃນໄລຍະເວລານີ້ປະຊາຊົນລາວພາກັນ ຫຼິ້ນບຸນ ດ້ວຍຄວາມເບີກບານມ່ວນຊື່ນເປັນເວລາສາມ - ສີ່ວັນ.

ຕາມປະເພນີທີ່ປຸ່ຍ່າຕາຍາຍໄດ້ເຄີຍປະຕິບັດສືບຕໍ່ກັນມາ. ກ່ອນຈະເຖິງວັນບຸນປີໃໝ່ ຊາວ ບ້ານພາກັນມ້ຽນມັດເຄື່ອງຂອງ, ປັດກວາດ ແລະ ເຊັດຖູເຮືອນຊານໃຫ້ສະອາດງາມຕາ ເພື່ອ ຕ້ອນຮັບປີໃໝ່.

ການເຮັດແນວນັ້ນມີຄວາມໝາຍວ່າ ເພື່ອກຳຈັດປັດເປົ່າສິ່ງທີ່ລືກກະປົກຮົກເຮື້ອໃຫ້ ໜີ ດໄປຕາມປີເກົ່າ. ໃນໂອກາດບຸນປີໃໝ່ ເພິ່ນຍັງມີການສົງພະພຸດທະຮູບ ແລະ ຄູບາອາຈານ ດ້ວຍນ້ຳ ອົບນ້ຳຫອມ, ຂີ້ໜີ້ນ ແລະ ດອກໄມ້ຕ່າງໆ. ສ່ວນຜູ້ອາຈຸໂສ ຜູ້ເຖົ້າ ຜູ້ແກ່, ພໍ່, ແມ່ ແລະ ຊາວບ້ານ ອາດຫົດນ້ຳສະອາດ, ນ້ຳຫອມ ຫຼື⁴ ນ້ຳດອກໄມ້ຕ່າງໆເຊັ່ນ: ດອກຈຳປາ ແລະ ດອກຄູນ ເປັນຕົ້ນ. ສຳລັບບຸນປີໃໝ່ລາວ, ພິເສດຢູ່ແຂວງຫຼວງພະບາງໄດ້ມີການແຫ່ປູເຍີ, ຢ່າເຍີ ແລະ ການແຫປູເຍ, ນາງສັງຂານ, ສົງພະບາງ. ເມື່ອຮອດມີສຸດທ້າຍຂອງບຸນປີໃໝ່ລາວພວກຜູ້ເຖົ້າ ຜູ້ແກ່ພ້ອມ ດ້ວຍ ຊາວໜຸ່ມ ຍິງ-ຊາຍ ນ້ອຍ-ໃຫຍ່ ພາກັນຂົນດົນຊາຍເຂົ້າວັດ ເພື່ອຕົບພະທາຍ: ຮອດຍາມ ກາງຄືນ ມາກໍມີການວຽນທຽນ.

ການເຮັດແນວນັ້ນມີຄວາມໝາຍວ່າ ເພື່ອເປັນການສະສາງລ້າງສ່ວຍສິ່ງທີ່ມົວໝອງ ບໍ່ ຈົບ, ບ່ຽງາມທັງຫຼາຍໃຫ້ໝົດໄປນຳປີເກົ່າ ແລະ ປີໃໝ່ທີ່ຈະມາຮອດໃຫ້ມີແຕ່ຄວາມສຸກກາຍ ສະບາຍໃຈ ແລະ ປະສົບຜົນສຳເລັດທຸກຢ່າງ. ໃນມື້ຂຶ້ນປີໃໝ່ລາວ, ບາງຄອບຄົວກໍເຮັດບຸນ ຕັກບາດ ແລະ ບາສີສູ່ຂວັນ ເພື່ອເປັນການອວຍພອນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນໃຫ້ມີຄວາມສຸກສົມຫວັງ ແລະ ໂຊກດີຕະຫຼອດປີໃໝ່.

ບຸນປີໃໝ່ນີ້ເປັນປະເພນີທີ່ດຶງາມຂອງລາວເຮົາ, ດັ່ງນັ້ນ ພວກເຮົາຄວນເອົາໃຈໃສ່ ປົກ ປັກຮັກສາ ແລະ ສົ່ງເສີມໃຫ້ຄົນຮຸ່ນຫຼັງໄດ້ປະຕິບັດສືບຕໍ່ໄປ.

(ປ.4, 2020: 191-192)

จากตัวอย่างข้างต้น คำเชื่อมแสดงการเลือก “หรือ¹” ที่เชื่อมข้อความให้เลือกระหว่าง “วันขึ้นปีใหม่ลาว” กับ “ตุดสงกาน” ซึ่งเป็นชื่อเรียกเทศกาลในช่วงกลางเดือนเมษายนของทุกปี “หรือ²” ที่เชื่อมข้อความให้เลือกระหว่าง “มือที่สอง” กับ “มือที่สาม” ให้เป็นวันมา “หรือ³” ที่เชื่อมข้อความให้เลือกระหว่าง “มือขึ้นปีใหม่” กับ “สังขานขึ้น” ซึ่งเป็นชื่อเรียกวันสุดท้ายของเทศกาล และ “หรือ⁴” ที่เชื่อมข้อความให้เลือกระหว่าง “น้ำสะอาด” “น้ำหอม” กับ “น้ำดอกไม้ต่าง ๆ” เพื่อใช้ในการรดน้ำดำหัวผู้อาวุโส

9) คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข

คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข คือคำเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบเป็นเงื่อนไขระหว่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นั่นคือเหตุการณ์หนึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีอีกเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นแล้ว เช่นคำว่า *ถ้า หาก ถ้า บัดนั้น* เป็นต้น จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา พบลักษณะการใช้คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างการใช้คำเชื่อม “ถ้า” แสดงเงื่อนไข

มิด

- 1 มิดແມ່ນແມງໄມ້ປະເພດໜຶ່ງ. ມິດມີຫຼາຍຊະນິດໃນປະເທດລາວ ແລະ ທົ່ວໂລກ.
- 2 ມິດແຂງແຮງຫຼາຍ. ມັນສາມາດ ຍົກສິ່ງທີ່ໜັກກວ່າໂຕຂອງມັນ. ຖ້າມິດມີຂະໜາດໃຫຍ່ເທົ່າກັບຄົນມັນ ອາດສາມາດຍົກລົດໄດ້ຢ່າງງ່າຍດາຍ.
- 3 ມິດອາໄສຢູ່ເປັນຝູງ ແລະ ສາມັກຄີກັນດີເຊັ່ນດຽວກັບຄົນ. ພວກມັນເຮັດວຽກຮ່ວມກັນເພື່ອສ້າງຮັງ, ຊອກຫາອາຫານ, ປ້ອງກັນຮັງ, ໄຂ່ ແລະ ລູກ.
- 4 ມິດບາງຊະນິດທຳລາຍເພີຍ. ມັນດູດກິນນ້ຳຫວານຈາກເພີຍ.
- 5 ມິດສື່ສານກັນດ້ວຍການໃຊ້ກິ່ນ. ກິ່ນໜຶ່ງໝາຍເຖິງ “ຕາມຂ້ອຍມາ. ຂ້ອຍຮູ້ຢູ່ບ່ອນໃດມີອາຫານ”. ອີກກິ່ນໜຶ່ງໝາຍເຖິງ “ອັນຕະລາຍມາ ແລະ ຕໍ່ສູ້”.

(ປ.2 ເລ່ມ 1, 2020: 90)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นว่า คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข “ถ้า” เป็นคำที่ใช้เชื่อมข้อความ “มิดแข็งแรงหลาย มันสามารถยกสิ่งของที่หนักกว่าโตของมัน” กับข้อความที่เป็นเงื่อนไขหรือข้อแม้ ได้แก่ “มิดมีขนาดใหญ่เท่ากับคน อาดสามารถกลดได้ง่ายดาย”

ແພດສາດ

ຄົນ ແລະ ລັດໃນໂລກນີ້ ຍ່ອມມີການເກີດ ແກ່ ເຈັບ ແລະ ຕາຍ ເປັນຂອງທຳມະດາ. ຄວາມເຈັບເປັນຍ່ອມເກີດຂຶ້ນກັບຄົນ ລັດ ຍ້ອນອຸປະຕິເຫດ ແລະ ພະຍາດຕ່າງໆ. ຜູ້ປົວພິວ ພະຍາດ ໃນສະໄໝບຸຮານ ເອີ້ນວ່າ ໝໍຢາ. ປັດຈຸບັນນີ້ຜູ້ປົວພິວພະຍາດ ຈະຕ້ອງໄດ້ຜ່ານການຮຽນ ຕາມ ຫຼັກສູດ ທີ່ເປັນຂະບວນການທາງວິທະຍາສາດ ເຊິ່ງເອີ້ນວ່າ ແພດສາດ.

ການປົວພິວຂອງຄົນສະໄໝບຸຮານ ມີຢູ່ 2 ວິທີຄື: ປົວພິວດ້ວຍໄສຍະສາດເອີ້ນວ່າ ໝໍຜີ ຫຼື ໝໍມົນ, ປົວພິວດ້ວຍຕົ້ນໄມ້ ແລະ ຜິດຕ່າງໆ ທີ່ເປັນຢາ ເອີ້ນວ່າ ໝໍຢາພື້ນເມືອງ. ວິທີການຂອງ ໝໍດັ່ງກ່າວມານີ້ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຮຽນແບບສືບທອດກັນພາຍໃນເຊື້ອສາຍຄື ມໍ່ຖາຍທອດໃຫ້ ລູກ- ຫຼານ ແລະ ບຸກຄົນໃກ້ຊິດໃນວົງຕະກຸນ ຫຼື ບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ຜູ້ມີຄວາມສະຫງວນມັກ ອາດຈະອອກ ຮຽນນຳພະສິ່ງ ແລະ ຄຸບາອາຈານຕາມວັດວາອາຮາມຈຶ່ງໄດ້ຄວາມຮູ້ນີ້. ປັດຈຸບັນ ການປົວພິວ ພະຍາດຕ່າງໆ ໄດ້ມີຄວາມກ້າວໜ້າ, ຜູ້ປົວພິວຕ້ອງໄດ້ຮຽນຕາມຫຼັກສູດຂອງສະຖາບັນ ແພດສາດ ຄື: ແພດຊິ້ນຕົ້ນ, ແພດຊິ້ນກາງ ແລະ ແພດຊິ້ນສູງ.

ການປົວພິວຕາມວິທີການທາງແພດສາດຈະດຳເນີນໄປຕາມຂັ້ນຕອນອັນເປັນລະບົບຄື: ທ່ານໝໍກວດອາການຂອງຄົນເຈັບດ້ວຍການຊັກຖາມ, ໃຊ້ເຄື່ອງມືທາງວິທະຍາສາດເຊັ່ນ: ເຄື່ອງສາຍລັງສີ, ເຄື່ອງສ່ອງໄຟຝ້າ, ກ້ອງຈຸລະທັດ ແລະ ເຄື່ອງໃຊ້ອື່ນໆ ໃນການວິເຄາະ ຊອກຫາ ພະຍາດແລ້ວບິ່ງມະຕິຂອງຄົນເຈັບ ຈາກນັ້ນ ຈຶ່ງວາງຢາປົວພິວ. ຕາມຫຼັກການແພດສະໄໝໃໝ່ ຄວາມເຈັບປ່ວຍເກີດຂຶ້ນຍ້ອນພະຍາດບໍ່ແມ່ນເປັນຍ້ອນ ຜິສາງນາງ ຮ້າຍແຕ່ປະການໃດ. ດັ່ງນັ້ນ, ເມື່ອໃດຫາກມີອາການເຈັບປ່ວຍເກີດຂຶ້ນ, ໃຫ້ຮີບໄປ ຫາແພດໝໍ ກວດຫາສາເຫດ ເພື່ອວາງຢາຈຶ່ງຈະເປັນການປົວພິວທີ່ຖືກຕ້ອງ.

(ປ.5, 2020: 128-129)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດຖະສາດສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຄຳເຂື່ອນແສດຖະສາດເຊັ່ນ “หาก” ເປັນຄຳທີ່ໃຊ້ເຂື່ອນ ຂໍອໍາວານ “ให้รีบไปหาหมอเพื่อกวาดหาสาเหตุ” ກັບຂໍອໍາວານທີ່ເປັນເງື່ອນໄຂຫຼືຂໍອໍາວານໄດ້ແກ່ “มีอาการ เจ็บป่วยเกิดขึ้น”

ລັດຖະບານ

ລັດຖະບານ ແມ່ນຄະນະບຸກຄົນ ໃນອົງການປົກຄອງທີ່ທຳການບໍລິຫານປະເທດ. ຢູ່ໃນ ໂລກ ມະນຸດເຮົານີ້ບໍ່ວ່າຈະເປັນຊາດໃດ, ເຜົາໃດຕ່າງກໍຢູ່ຮ່ວມກັນເປັນຄອບຄົວ, ເປັນບ້ານ, ເປັນ ເມືອງ ແລະ ເປັນປະເທດ. ທຸກໆປະເທດ, ເຖິງຈະນ້ອຍ ຫຼື ໃຫຍ່ກໍຕ້ອງມີອົງການປົກຄອງປະເທດ ຕາມ ລະບອບແບບແຜນຂອງໃຜມັນ.

ລັດຖະບານປະກອບດ້ວຍນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ຮອງນາຍົກລັດຖະມົນຕີ, ລັດຖະມົນຕີ ກະ ຊວງຕ່າງໆ ແລະ ຫົວໜ້າອົງການທຽບເທົ່າຂອງກະຊວງ. ລັດຖະບານເປັນຜູ້ກຳນົດແຜນ ຍຸດ ທະສາດແຫ່ງການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ແຜນການງົບປະມານແຫ່ງລັດ ປະຈຳປີ

ແລ້ວນຳສະເໜີໃຫ້ສະພາແຫ່ງຊາດພິຈາລະນາ ແລະ ຮັບຮອງເອົາ. ນາຍົກລັດຖະມົນຕີ ເປັນຫົວໜ້າ ຊີ້ນຳວຽກງານຂອງລັດຖະມົນຕີ. ລັດຖະມົນຕີ, ຫົວໜ້າອົງການທຽບເທົ່າ ເປັນ ຫົວໜ້າກະຊວງ ແລະ ອົງການທຽບເທົ່ານັ້ນໆ.

ລັດຖະບານ ເປັນອົງການມີບົດບາດສຳຄັນໃນການນຳພາສ້າງສາປະເທດຊາດ, ປະເທດ ຊາດບ້ານເມືອງປຽບເໝືອນເຮືອໃຫຍ່ລຳໜຶ່ງ ທີ່ກຳລັງເດີນທາງ ເພື່ອຈະໃຫ້ເຮືອລຳນັ້ນເດີນ ໄປ ຮອດຈຸດໝາຍປາຍທາງຢ່າງປອດໄພໄດ້, ຜູ້ເປັນນາຍທ້າຍຜ່ອມດ້ວຍສິພາຍຕ້ອງມີຄວາມ ສາມັກຄີ, ແກ້ງກ້າສາມາດ ແລະ ສະຫງາດສ່ອງໃສ ຖ້າບໍ່ດັ່ງນັ້ນ ເຮືອກໍອາດຈະບໍ່ໄປເຖິງຈຸດທີ່ໝາຍ. ສຳລັບ ປະເທດຊາດກໍດັ່ງດຽວກັນ, ເພື່ອຈະໃຫ້ພົນລະ ເມືອງໄດ້ຮັບຄວາມຢູ່ເຢັນເປັນສຸກ, ເພື່ອໃຫ້ປະເທດ ຊາດອັນແສນຮັກຂອງພວກເຮົາຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງ ໝົດທຸກຄົນໃນຊາດ ຕ້ອງໂຮມແຮງໂຮມໃຈກັນ ສ້າງສາພັດທະນາຕາມນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ ກ່ອນອື່ນໝົດ ປະຊາຊົນພົນລະເມືອງທັງຫຼາຍ ຕ້ອງສຶກສາຮຳຮຽນເພື່ອໃຫ້ມີວິຊາຄວາມຮູ້, ໃຫ້ຂະຫຍັນ ໝັ້ນພຽນຕໍ່ໜ້າທີ່ວຽກງານ, ຊື່ສັດສຸ ຈະລິດ, ນັບຖືລະບຽບວິໄນ ກົດໝາຍບ້ານເມືອງ ແລະ ຍອມເສຍສະລະທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງເພື່ອຊາດໃນ ຍາມຈຳເປັນ.

(ປ.5, 2020: 97-98)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດຖະສາດສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ຄຳເຊື່ອມແສດຖະສາດເງື່ອນໄຂ “ຄຳບໍ່ດັ່ງນັ້ນ” ເປັນຄຳທີ່ໃຊ້ເຊື່ອມ ຂໍ້ຄວາມ “ເຮືອກໍອາດຈະໄປເຖິງຈຸດໝາຍ” ກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ເປັນເງື່ອນໄຂຫຼືຂໍ້ແມ່ ໄດ້ແກ່ “ຜູ້ເປັນນາຍທ້າຍ ພ້ອມດ້ວຍສິພາຍຕ້ອງມີຄວາມສາມັກຄີ ແກ້ງກ້າສາມາດ ແລະ ສະຫງາດສ່ອງໃສ”

10) ຄຳເຊື່ອມແສດຖະສາດຕ່າງຕອນແຍກສ່ວນ

ຄຳເຊື່ອມແສດຖະສາດຕ່າງຕອນແຍກສ່ວນ ເປັນຄຳເຊື່ອມທີ່ແສດຖະສາດສັມພັນໃນລັກສະນະທີ່ ປະໂຫຍດຫຼືຂໍ້ຄວາມກ່ອນໜ້າກັບປະໂຫຍດຫຼືຂໍ້ຄວາມທີ່ຕາມມາ ໃຜ່ມີການກະທຳຫຼືເຫດຜົນທີ່ ເຄື່ອງຂ້ອງກັນ ຫຼືແສດຖະສາດສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າມີ ເຫດຜົນໜຶ່ງແຍກອອກຈາກເຫດຜົນທີ່ກ່າວມາກ່ອນໜ້າ ອາດເປັນ ການກ່າວເຖິງເລື່ອງໃໝ່ ຫຼື ເປີດໄປກ່າວເຖິງສິ່ງອື່ນ ເຊັ່ນຄຳວ່າ *ສ່ວນ ດ້ານ ຝ່າຍ ສຳລັບ* ເປັນຕົ້ນ ຈາກ ການສຶກສາແບບເຮັດພາສາລາວວະດັບສູນປະລິນິທິສາດ ພົບລັກສະນະການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມແສດຖະສາດຕ່າງຕອນ ແຍກສ່ວນ ດັ່ງຕົວຢ່າງຕໍ່ໄປນີ້

ຕົວຢ່າງການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມ “ສ່ວນ” ແສດຖະສາດສະແດງຄວາມຍາກຍາຍຄວາມ

ເສດຖະສາດສ່ວນກ້ວຍ

ແຕ່ຢ່າງກ່ອນ, ມີຜົວເມຍຄູ່ໜຶ່ງມີຖານະຜູ້ຢູ່ຜູ້ກັນ ເພາະເມຍເປັນຄົນຂະຫຍັນ ເອົາໃຈ ໃສ່ຕໍ່ ວຽກບ້ານການເຮືອນ ຜ່ອມທັງຮູ້ປະຢັດມັດທະຍັດໃນສິ່ງທີ່ຕົນເອງຫາມາໄດ້. ສ່ວນຜົວ ມີແຕ່ໄປ ທ່ຽວຫາເຄື່ອງເຮັດນ້ຳຢາ ເພື່ອປະສົມຂີ້ກ້ວ ແລະ ທອງແດງໃຫ້ເປັນຄຳນ້ຳເກົ່າ. ມີວລາຜ່ານໄປຫຼາຍ ປີກໍຍັງບໍ່ສຳເລັດຜົນຈັກເທື່ອ, ຜູ້ເປັນເມຍໄດ້ຕັກເຕືອນ ແຕ່ຜົວບໍ່ຍອມເຊົາ ຊ້ຳຍັງບອກກັບເມຍໃຫ້ ອິດທິນລຳບາກໄປກ່ອນ.

ເມື່ອເປັນດັ່ງນັ້ນ. ເມຍຈຶ່ງໄປເລົ່າການກະທຳຂອງຜົວໃຫ້ພໍ່ຂອງຕົນຝັງ ຮ້ອງລູກເຂີຍມາຫາ ແລ້ວເວົ້າວ່າ: “ພໍ່ໄດ້ຍິນວ່າເຈົ້າໄດ້ຄົ້ນຄວ້າຫານ້ຳຍາມາປະສົມຂີ້ກົວ ແລະ ທອງແດງໃຫ້ເປັນຄຳນ້ຳ ເກົ້າມາເປັນເວລາດົນນານແລ້ວ ແມ່ນບໍ່?” “ແມ່ນແລ້ວ ພໍ່ເອີຍ!” “ເປັນຫຍັງລູກບໍ່ມາປຶກສານຳພໍ່ ແດ່? ພໍ່ມີຕຳລາມາກ່ອນເຈົ້າ ເຮັດໄດ້. ເມື່ອລູກເຂີຍໄດ້ຍິນພໍ່ເຖົ້າເວົ້າດັ່ງນັ້ນ ດຽວນີ້ກໍຍັງມີຢາເຫຼືອຢູ່ ພໍ່ຈະ ກໍ່ມີຄວາມດີອີກດີໃຈເປັນຢາງຍິ່ງ.

ເມື່ອພໍ່ເຖົ້າເຫັນວ່າ ລູກເຂີຍເຊື່ອຕົນຄັກແນ່ແລ້ວ ຈຶ່ງເວົ້າວ່າ: “ສິ່ງທີ່ຕ້ອງການຕໍ່ມ ນັ້ນ ແມ່ນລະອອງໃບຕອງກ້ວຍ, ໜັກສອງຊັ່ງ ບໍ່ໃຫ້ຂາດ ບໍ່ໃຫ້ເກີນ. ເລື່ອງນີ້, ລູກຕ້ອງປູກຕົ້ນ ກ້ວຍ ຫຼາຍໆ, ເອົາໃຈໃສ່ປາລຸງຮັກສາຕົ້ນກ້ວຍໃຫ້ຈະເລີນງອກງາມ, ເລືອກຕັດເອົາໃບຕອງ ທີ່ມີນວນ ລະອອງຂາວໆ ຄືແປ້ງມາແລ້ວ ຊຸດເກັບທ້ອນໂຮມເອົາໄວ້ໃຫ້ໄດ້ພໍຕາມຈຳນວນທີ່ ຕ້ອງການ”. ເມື່ອ ໄດ້ຝັງດັ່ງນັ້ນ, ລູກເຂີຍກໍລາພໍ່ເຖົ້າກັບເມື່ອເວົ້າສຸເມຍຝັງ.

ຜົວເມຍລົງມືເຮັດສວນກ້ວຍດ້ວຍຄວາມບຸກບືນຈົນໄດ້ສວນທີ່ກ້ວາງໃຫຍ່. ຍ້ອນຄວາມ ເອົາໃຈໃສ່ຂອງສອງຜົວເມຍ ກ້ວຍຕົ້ນໃດໃຫຍ່ຜົວກໍຕັດເອົາໃບຕອງ ແລ້ວເອົາຜ້າອ່ອນ ມາລູບເອົາ ລະອອງທ້ອນໂຮມໄວ້, ສ່ວນ²ເມຍກໍເອົາໃບຕອງ ທີ່ຜົວຖິ້ມນັ້ນໄປຂາຍ ພໍ່ກ້ວຍຕົກເຄື່ອ ກໍຕັດເອົາປີ ໄປຂາຍ, ເມື່ອໝາກກ້ວຍແກກໍຕັດໄປປີມໄວ້ຂາຍ ແລະ ຕົ້ນກ້ວຍທີ່ຕັດເຄືອແລ້ວ ກໍເອົາໄປຕົ້ມໃຫ້ ໝູກິນ. ສ່ວນ³ຜົວມີແຕ່ເມົາມືວູ່ຢູ່ກັບລະອອງໃບກ້ວຍ ແຕ່ເຊົ້າຈົນຄ່ຳ ແລະ ຄິດສະເໝີວ່າ ເມື່ອໃດນໍ້ ລະອອງໃບກ້ວຍທີ່ເອົາໂຮມໄວ້ນັ້ນ ຈະມີນ້ຳໜັກ ເຖິງສອງຊັ່ງຈັກເທື່ອ.

ນັບແຕ່ໄດ້ເຮັດສວນກ້ວຍມາເປັນເວລາຫຼາຍປີ ລາວຈຶ່ງໄດ້ລະອອງໃບກ້ວຍຕາມຄາດ ໝາຍທີ່ພໍ່ເຖົ້າສັ່ງໄວ້ ແລ້ວກໍໄປຫາພໍ່ເຖົ້າພ້ອມທັງເວົ້າວ່າ: “ລູກເຮັດຕາມຄຳສັ່ງຂອງພໍ່ ໄດ້ແລ້ວ, ພໍ່ຈຶ່ງ ບອກການປະສົມໃຫ້ລູກແດ່. ເມື່ອເປັນເຊັ່ນນັ້ນພໍ່ເຖົ້າ ຈຶ່ງບອກລູກເຂີຍໄປຮ້ອງ ເມຍເຊິ່ງເປັນລູກ ສາວຂອງຕົນມາ ແລ້ວຖາມລູກສາວວ່າຂາຍກ້ວຍໄດ້ເງິນຫຼາຍປານໃດ, ນາງໄດ້ນຳເອົາເງິນ ເປັນຖົງໆ ມານັບໃຫ້ພໍ່ ແລະ ຜົວເບິ່ງ. ຂະນະນັ້ນພໍ່ເຖົ້າຈຶ່ງບອກລູກເຂີຍວ່າ: “ນີ້ລະຢາປະສົມ ຂີ້ກົວ ແລະ ທອງແດງໃຫ້ເປັນຄຳນ້ຳເກົ້າ ເຈົ້າສາມາດເອົາເງິນໄປຊື້ແກ້ວ, ແຫວນ, ເງິນ, ຄຳ, ຊ້າງ, ມ້າ, ງົວ , ຄວາຍ ແລະ ອື່ນໆ ໄດ້ທັງສິ້ນ. ພໍ່ຄິດວ່າຕຳລານີ້ໄດ້ຜົນດີກວ່າ ສິ່ງທີ່ລູກເຮັດມາຫຼາຍປີ. ຈາກນັ້ນ, ພໍ່ເຖົ້າໄດ້ຖືໂອກາດອົບຮົມສັ່ງສອນລູກເຂີຍວ່າ: “ຈະຄິດ ຈະທຳສິ່ງໃດຕ້ອງໃຊ້ປັນຍາຄົ້ນຄິດໃຫ້ຮອບ ຄອບ ແລ້ວຈຶ່ງລົງມືປະຕິບັດດ້ວຍຄວາມອິດທິນຜາກ ພຽນຈຶ່ງຈະປະສົບຜົນສຳເລັດ”.

(ປ.5, 2020: 42-43)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດຖະສາດສະແດງໃຫ້ເຫັນຄຳເພີ່ມແບບຕັດຕອນແຍກສ່ວນ “ສ່ວນ¹” ທີ່ໃຊ້ເພີ່ມ ຂໍ້ຄວາມ “ເມີຍເປັນຄົນພະຍັນ ເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ເວີຍກໍ່ບ້ານການເງິນ ພ້ອມທັງປະຫຍັດມັດທະຍັດໃນສິ່ງທີ່ຕົນເອງ ຫາມາໄດ້” ກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນການແຍກສ່ວນ ໄດ້ແກ່ “ຜົວມີແຕ່ໄປເຫຼົ່າເຫຼົ່າເຮັດນ້ຳຢາເພື່ອປະສົມ ຈື່ກົວ...” “ສ່ວນ²” ທີ່ໃຊ້ເພີ່ມຂໍ້ຄວາມ “ກ້ວຍຕົ້ນໃດໃຫຍ່ຜົວກໍຕັດເອົາໃບຕອງ ແລ້ວເອົາຜ້າອ່ອນມາລູບເອົາ ລະອອງທ້ອນໂຮມໄວ້” ກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນການແຍກສ່ວນ ໄດ້ແກ່ “ເມີຍກໍເອົາໃບຕອງທີ່ຜົວຖິ້ມນັ້ນໄປຂາຍ ...” ແລະ “ສ່ວນ³” ທີ່ໃຊ້ເພີ່ມຂໍ້ຄວາມ “ເມື່ອຫຼາຍກ້ວຍແກກໍຕັດໄປປີມໄວ້ຂາຍແລະຕົ້ນກ້ວຍທີ່ຕັດເຄືອແລ້ວ ກໍເອົາໄປໃຫ້ໝູກິນ” ກັບຂໍ້ຄວາມທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນການແຍກສ່ວນ ໄດ້ແກ່ “ຜົວມີແຕ່ເມົາມືວູ່ຢູ່ກັບລະອອງໃບກ້ວຍ ແຕ່ເຂົາຈົນຄຳ...”

ໂຮງຮຽນບ້ານຂ້ອຍ

ແຕ່ລະບ້ານໃນປະເທດຂອງເຮົາມີໂຮງຮຽນປະຖົມ ເພື່ອເປັນບ່ອນສຶກສາອຳຮຽນສຳລັບ ເດັກໃນເກນອາຍຸເຂົ້າຮຽນ.

ໂຮງຮຽນບ້ານຂ້ອຍ ມີອານາເຂດກວ້າງຂວາງ, ຮົ່ວຂອງໂຮງຮຽນເປັນຮູບສີ່ຫຼ່ຽມ, ເຮັດ ດ້ວຍຫຼັກໄມ້ແກ່ນ, ອ້ອມດ້ວຍໝາກຈັບຫ້າແຖວ ເພື່ອປ້ອງກັນງົວ, ຄວາຍ ແລະ ຄົນ ບໍ່ໃຫ້ ລອດເຂົ້າອອກ. ຮົ່ວ**ດ້ານ**ເໜືອ ແລະ ຕາເວັນຕົກຕິດກັບທົ່ງນາ, **ດ້ານ**ໃຕ້ຕິດກັບຖະໜົນໃຫຍ່ ມີ ປ້າຍຂຽນວ່າ ໂຮງຮຽນປະຖົມສົມບູນສິນໄຊ, ສ່ວນ**ດ້ານ**ຕາເວັນອອກຕິດກັບປ່າທີ່ມີຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ອາກາດປອດໂປ່ງດີ.

ໃນບໍລິເວນໂຮງຮຽນປະກອບດ້ວຍອາຄານສອງຫຼັງ, ຫຼັງທີ່ໜຶ່ງຢູ່ທາງທິດຕາເວັນອອກ, ມີຫ້ອງຮຽນ ປ.1, ປ.2, ປ.3, ປ.4 ແລະ ປ.5. ຫຼັງທີ່ສອງຢູ່ທາງທິດຕາເວັນຕົກ, ມີສາມຫ້ອງ ເຊິ່ງ ເປັນຫ້ອງຂອງຜູ້ອຳນວຍການ, ຫ້ອງຝັກນາຍຄູ ແລະ ຫ້ອງສະໝຸດຂອງໂຮງຮຽນ. ລະຫວ່າງອາຄານ ທັງສອງຫຼັງມີເດີນກວ້າງ ແລະ ສວນດອກໄມ້ອ້ອມຫຼັກທຸງ. ຄົນທີ່ເດີນທາງ ຜ່ານໄປມາຈະເຫັນທຸງ ປົວສະບັດຢູ່ເທິງຍອດເສົາຢ່າງສະຫງ່າງາມ.

ໂຮງຮຽນຫຼັງນີ້ສ້າງຂຶ້ນດ້ວຍການສົມທົບທຶນລະຫວ່າງລັດຖະບານກັບຊາວບ້ານຂ້ອຍ ບ້ານໃກ້ຄຽງທີ່ມີລູກຫຼາມມາຮຽນໃນໂຮງຮຽນນີ້. ແຕ່ລະມື້ພວກຂ້ອຍປຽນຜຽນກັນ ແລະ ຫິດດອກ ໄມ້, ທຳຄວາມສະອາດເດີນ ແລະ ຫ້ອງຮຽນ, ໃຜມາເຫັນກໍຍ້ອງວ່າ ໂຮງຮຽນ ຫຼັງນີ້ສະອາດງາມ ຫຼາຍ.

(ປ.4, 2020: 13-14)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດສະໄໝໃຫ້ເຫັນຄຳເຊື່ອມແບບຕັດຕອນແຍກສ່ວນ “ດ້ານ” ທີ່ໃຊ້ເຊື່ອມຂັ້ນຄວາມ ໃນສັດທະພາບແຍກສ່ວນຮ່ວງ “ຮົ່ວດ້ານເໜືອ” “ຮົ່ວດ້ານໃຕ້” ແລະ “ຮົ່ວດ້ານຕາເວັນອອກ”

ເຈົ້າໄຊຍະເຊດຖາທິລາດ

ເຈົ້າໄຊຍະເຊດຖາທິລາດປະສູດໃນປີ ຄສ 1534 (ພສ 2077) ເປັນ ລາຊະໂອລົດຂອງເຈົ້າ ໂພທິສາລະລາດ; ພະມານຕາເປັນລາຊະທິດາຂອງ ເຈົ້າແຜ່ນດິນນະຄອນຊຽງໃໝ່.

ເຈົ້າໄຊຍະເຊດຖາທິລາດໄດ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງຂຶ້ນເປັນເຈົ້າແຜ່ນດິນນະຄອນຊຽງໃໝ່ໃນປີ ຄສ 1548 ເມື່ອອາຍຸ 14 ປີ. ມາຮອດປີ 1550 ພະລາຊະບິດາ ຜູ້ເປັນເຈົ້າແຜ່ນດິນອານາຈັກລາວລ້ານ ຊ້າງໄດ້ເສຍຊີວິດ.

ເສນາອາມາດທັງຫຼາຍ**ຝ່າຍ**ນະຄອນຊຽງທອງ (ຫຼວງພະບາງ) ໄດ້ເຊີນ ເຈົ້າໄຊຍະເຊດຖາທິ ລາດຂຶ້ນເປັນເຈົ້າແຜ່ນດິນປົກຄອງນະຄອນຊຽງ ທອງ. ດັ່ງນັ້ນ, ພະອົງຈຶ່ງໄດ້ປົກຄອງທັງສອງພະນະ ຄອນໃນເວລາດຽວກັນ.

ເຈົ້າໄຊຍະເຊດຖາທິລາດ, ເມື່ອຂຶ້ນປົກຄອງອານາຈັກລ້ານຊ້າງກໍ ໄດ້ສ້າງສາບ້ານເມືອງໃຫ້ ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງ. ບັນຫາເດີນໃນລັດຊະການ ຂອງພະອົງຄື: ຍ້າຍນະຄອນຫຼວງຊຽງດົງ-ຊຽງທອງ

ມາຕັ້ງຢູ່ວຽງຈັນໃນ ປີ ຄສ 1560 ດ້ວຍເຫດວ່າວຽງຈັນເປັນດິນແດນທີ່ກວ້າງຂວາງ, ອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຜົດຜັນທັນຍາຫານ, ສະດວກໃນການຕິດຕໍ່ຜົວຜັນກັບ ຫົວເມືອງຕ່າງໆນັບທັງພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ.

ພາຍຫຼັງໄດ້ຂຶ້ນເປັນເຈົ້າປົກຄອງອານາຈັກລ້ານຊ້າງແລ້ວ, ພະອົງ ໄດ້ກໍ່ສ້າງກຳແພງອ້ອມເມືອງວຽງຈັນ, ສ້າງວັດສີສະເກດໃນປີ ຄສ 1551, ສ້າງຫໍພະແກ້ວ (ວັດຫໍພະແກ້ວ) ໃນປີ ຄສ 1565, ສ້າງພະທາດຫຼວງໃນ ປີ ຄສ 1566, ສ້າງວັດສີເມືອງ, ວັດອົງຕື້ ແລະ ອື່ນໆ. ນອກນັ້ນພະອົງຍັງ ໄດ້ຜູກສຳພັນທະໄມຕິກັບອານາຈັກອະຍຸດທະຍາ ແລະ ອານາຈັກອື່ນໆ ອີກ.

(ປ.3, 2021: 157-158)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດງໃຫ້ເຫັນຄຳເສື່ອມແບບຕັດຕອນແຍກສ່ວນ “ຝ່າຍ” ທີ່ໃຊ້ເສື່ອມຂໍອຸກວາ ໃນສັດທະທະການແຍກສ່ວນຮ່ວງ “ນະຄອນເຢຍໂຟມ” ກັບ “ນະຄອນເຢຍໂທງ”

ຍາມໜາວຢູ່ເຂດພູດອຍ

ຍາມໜາວປີກາຍນີ້ ພໍ່ໄດ້ພາຂ້ອຍໄປຢາມໝູ່ຂອງເພິ່ນ ເຊິ່ງເປັນເຜົ່າມົ້ງຢູ່ເຂດພູດອຍ ຢູ່ເຂດພູດອຍຍາມໜາວມາຮອດໄວ ແລະ ມີໄລຍະຍາວກວ່າເຂດທົ່ງພຽງ.

ຕອນເຊົ້າຂອງມື້ນັ້ນຫຼັງຈາກຕົ້ນນອນຂ້ອຍຢ່າງອອກນອກເຮືອນ ຂ້ອຍໄດ້ເຫັນນ້ຳໝອກຊຸ່ນຕົກຄ້າງຢູ່ຕາມກົງໄມ້ ແລະ ປ່າຫຍ້າຈົນຂາວຈ່ານທ່ານ, ທ້ອງຝົາມືດຄືມໄປດ້ວຍນ້ຳໝອກ ລົມພັດມາເປັນຮູດໆນຳເອົາຄວາມໜາວເຢັນພັດມາໃສ່ໃບໜ້າ ແລະ ເລົ່າຄົງຈົນໜາວສະບັ້ນ. ສ່ວນທີ່ຮູ້ສຶກວ່າໜາວເຢັນກວ່າໝູ່ ແມ່ນໃບຫູ, ຕົນ ແລະ ມີ. ເມື່ອຫຼຽວເບິ່ງບໍລິເວນທີ່ໄປເຫັນ ນ້ຳໝອກຕົກຢ່າງບໍ່ຂາດສາຍຄືກັບຝົນຝອຍ.

ສຳລັບຊາວເຜົ່າມົ້ງທີ່ມີຄວາມຊົນເຄີຍກັບອາກາດໜາວເຊັ່ນນີ້ແລ້ວ ຈະບໍ່ມີອຸປະສັກປານໃດ, ພໍ່ທ້ອງຝົາຮຸ່ງພໍ່ມຸ່ມເຂົາເຈົ້າຕ່າງກຳມາກັນນຸ່ງເຄື່ອງອົບອຸ່ນ, ແລ້ວພາຍເປີທະຍອຍ ກັນອອກຈາກເຮືອນໄປຫາໄຣຫາສວນອັນເປັນວຽກປະຈຳຂອງຕົນ. ສຽງກະດົງມ້າດັງ ກົ່ງແກ່ງ ! ກົ່ງແກ່ງ! ປະສານກັບບາດຕົນມ້າຕ່າງເຄື່ອງດັງກ້ອງທົ່ວບໍລິເວນນັ້ນ ພ້ອມກັບສຽງເວົ້າ ລົມກັນດັງແວ່ວໆຜ່ານມ່ານໝອກ. ເມື່ອຕາເວັນຂຶ້ນຫວິດປາຍໄມ້ແສງແດດສ່ອງຊອດມ່ານໝອກລົງສູ່ພູຜາປ່າດົງເຂດພູດອຍແຫ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງເຫັນທົ່ວທັດອັນສວຍສົດງົດງາມຂອງ ທຳມະຊາດຈອມດອຍໄດ້ຢ່າງຊັດເຈນ. ຢູ່ຕໍ່ໜ້າເຮືອນແຕ່ລະຫຼັງມີຕົ້ນໜາກຄາຍລຽນຊ້າຍ ລ້າຍຍັງເຫຼືອແຕ່ງ່າທີ່ໃບຊູ່ຫຼິ້ນ, ແຕ່ມີແຫງຈໍ່ພໍ່ເປັນຕຸ້ມເປັນຕາ ເຊິ່ງຈະແຕກດອກອອກໜາກ ໃນບໍ່ຊ້ານີ້.

ເຖິງວ່າ ອາກາດຈະໜາວຫຼາຍປານໃດກໍຕາມ ແຕ່ຊາວເຜົ່າມົ້ງຍັງພາກັນຕຶງໜ້າ ເພີ່ມພູນຜະລິດຜົນໄປຕາມລະດູການຢ່າງທ້າວຫັນ, ໃຜໆຕ່າງກໍມີໃບໜ້າຍື່ມແຍ້ມແຈ່ມໃສຕໍ່ຜົນ ລະປຸກທີ່ພວມງອກງາມຕາມເປັນພູ ເຊິ່ງເປັນຖິ່ນຖານບ້ານເກີດຂອງຕົນ.

(ປ.4, 2020: 83-84)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นคำเชื่อมแบบตัดตอนแยกส่วน “**ສໍາລັບ**” ที่ใช้เชื่อมข้อความในลักษณะการแยกส่วนเพื่อชี้เฉพาะเจาะจงระหว่าง “**ຜູ້ຮຽນ**” กับ **ຜູ້ອື່ນ** ໆ ທີ່ໄດ້ອາໄສຢູ່ບນເຂດກຸດອຍ

11) ຄຳເຊື່ອມແທງການເນັ້ນຄວາມ

ຄຳເຊື່ອມແທງການເນັ້ນຄວາມ ເປັນການເຊື່ອມແທງການເນັ້ນເນື້ອໃຈຄວາມ ເຊັ່ນ ຄຳວ່າ **ແມ່ນ ໂດຍເລື່ອຍ** ເປັນຕົ້ນ ຈາກການສຶກສາແບບເຮັດພາສາລາວລະດັບສູນປະຖົມສຶກສາ ພົບລັກສະນະການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມແທງການເນັ້ນຄວາມ ດັ່ງຕົວຢ່າງຕໍ່ໄປນີ້

ຕົວຢ່າງການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມ “ແມ່ນ” ແທງການເນັ້ນຄວາມ

ປຶ້ມອ່ານຂອງຂ້ອຍ

ທ້າວສົມຈິດມີປຶ້ມຫົວໜຶ່ງທີ່ລາວມັກອ່ານເປັນປະຈຳ, ປຶ້ມຫົວນີ້ແມ່ນ ປຶ້ມແບບຮຽນພາສາລາວ ຊັ້ນປະຖົມສຶກສາປີທີສາມ.

ທ້າວສົມຈິດຮັກປຶ້ມຫົວນີ້ຫຼາຍ ກ່ອນອ່ານແຕ່ລະເທື່ອລາວຈັບປຶ້ມ ແຍງໄປແຍງມາ. ໜ້າປົກຂອງປຶ້ມຫົວນີ້ເປັນສີຝ້າ ເຜິນຜົມຕົວໜຶ່ງສີໃຫຍ່ໃສ່ວ່າ: “ແບບຮຽນພາສາລາວຊັ້ນປະຖົມສຶກສາປີທີສາມ”. ຖັດລົງໄປແມ່ນຮູບພາບປະກອບທີ່ສວຍງາມ, ສ່ວນຫຼັງປົກກໍເປັນສີຝ້າ. ສົມຈິດຄ່ອຍເປີດປຶ້ມເທື່ອລະໜ້າ ເພື່ອເບິ່ງຫົວເລື່ອງແຕ່ລະບົດ ແລ້ວຄິດວ່າ: “ປຶ້ມຫົວນີ້ແມ່ນແຕກຕ່າງຈາກປຶ້ມທີ່ເຄີຍໄດ້ຮຽນມາແຕ່ປີກາຍຫຼາຍ, ຫົວເລື່ອງ ໃດກໍລ້ວນແຕ່ເປັນຕາສົນໃຈ ແລະ ຊອນໃຫ້ຢາກອ່ານ”. ມື້ນີ້ລາວເປີດ ເບິ່ງ ແລະ ອ່ານບົດທີ 25 ເພື່ອກຽມບົດຮຽນໃນມື້ຕໍ່ໄປ.

ປຶ້ມອ່ານຫົວນີ້ ສົມຈິດຕັ້ງໃຈວ່າຈະຮັກສາໃຫ້ສະອາດ, ບໍ່ໃຫ້ຂາດ ແລະ ເສຍຫາຍ. ເມື່ອຮຽນຈົບແລ້ວຈະເອົາໄວ້ໃຫ້ນ້ອງຮຽນໃນປີຕໍ່ໄປ.

(ປ.3, 2021: 220-221)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ໄດ້ໃຊ້ຄຳເຊື່ອມ “ແມ່ນ” ເພື່ອແທງການເນັ້ນເນື້ອໃຈຄວາມຂອງ “ປຶ້ມຫົວນີ້” ທີ່ເປັນແບບເຮັດພາສາລາວສູນປະຖົມສຶກສາປີທີ 3 ທີ່ມີລັກສະນະເດັ່ນດ້ານກາງປະກອບທີ່ສວຍງາມແລະ ແຕກຕ່າງຈາກແບບເຮັດພາສາອື່ນ ໆ

ຕົວຢ່າງການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມ “ໂດຍສະເພາະ” ແທງການເນັ້ນຄວາມ

ການຕຳຫຼກ

ການຕຳຫຼກ, ເຂັ້ມຝ້າຍ ແລະ ທຳໄໝແມ່ນວຽກທີ່ດຽວກັນທີ່ແມ່ຍ້າ, ນ້າອາຂອງພວກເຮົາ ເຄີຍປະຕິບັດມາ ເພື່ອເຮັດເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມໃນຄອບຄົວ.

ແມ່ຍິງລາວຂອງພວກເຮົາມີຄວາມຊຳນິຊຳນານໃນການປຸກມອນ ເພື່ອລ້ຽງມ້ອນ, ສາວຫຼອກເອົາໄໝ, ຮົ່ວ ແລະ ເຂັນຝ້າຍເພື່ອຕຳສິ້ນ, ຕຳແຜ່ນແຜ່ອັນມີທັງແຜຈິກ, ແຜຂີດ ແລະ ແຜທຳມະດາ ເຊິ່ງມີລວດລາຍດອກດວງ ອັນສະຫຼັບສັບຊ້ອນຫຼາຍຢ່າງ, ຫຼາຍສີທີ່ສວຍສົດ ງົດງາມຕາມແບບຜື່ນເມືອງລາວເຮົາ. ການຕຳຫຼກບໍ່ແມ່ນວຽກງານທີ່ງ່າຍດາຍ, **ໂດຍສະເພາະ** ການຕຳແຜຈິກ ແລະ ແຜຂີດນັ້ນຕ້ອງໃຊ້ຄວາມປານິດ, ຄວາມອິດທິນ. ປັດຈຸບັນນີ້, ເຖິງວ່າ ລາວເຮົາຈະມີແຜ່ນແຜຫຼາຍຊະນິດຈາກຕ່າງປະເທດກໍຕາມ, ແຕ່ແມ່ບ້າ, ນ້ຳອາຂອງພວກເຮົາ ກໍຍັງບໍ່ປະລະວຽກງານຕຳຫຼກທຳໄໝ ເຊິ່ງເປັນມູນເຊື້ອອັນດີງາມຂອງຕົນ. ຜົນຜະລິດ ຈາກການຕຳຫຼກທຳໄໝ ເພື່ອຮັບໃຊ້ພາຍໃນຄອບຄົວ ແລ້ວກໍຍັງໄດ້ສົ່ງໄປຂາຍຕາມຕົວເມືອງ ແລະ ສະຖານທີ່ຕ່າງໆ ເພື່ອສ້າງລາຍຮັບໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ. ແຕ່ລະປີຜື່ນໄດ້ເອົາແຜຈິກ ແລະ ແຜຂີດ ທີ່ສວຍງາມໄປວາງສະແດງຢູ່ຕະຫຼາດນັດ ແລະ ງານຕ່າງໆຈົນໄດ້ຮັບລາງວັນດີເດັ່ນ. ການຜະລິດແຜ່ນແຜບໍ່ພຽງແຕ່ຮັບໃຊ້ພາຍໃນຄອບຄົວເທົ່ານັ້ນ. ຜື່ນຍັງໄດ້ນຳເອົາເຄື່ອງເຫຼົ່ານີ້ ໄປວາງສະແດງ ແລະ ຂາຍຢູ່ຕະຫຼາດນັດຕ່າງປະເທດອີກ. ຊາວຕ່າງປະເທດມີຄວາມສົນໃຈ ແລະ ຍ້ອງຍໍສັນລະເສີນສິໄມ້ ລາຍມືອັນປານິດຂອງແມ່ຍິງລາວເຮົາຢູ່ສະເໝີ.

(ປ.4, 2020: 160-161)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ໄດ້ໃຊ້ຄຳເຊື່ອມ “ໂດຍສະເພາະ” ເພື່ອສະແດງການເນັ້ນເນື້ອຫາໃຈຄວາມຂອງ “ການຕຳຫຼກ” ຫຼືການຫອມ ໂດຍເຈາະຈະເນັ້ນໃຈຄວາມຂອງການຫອມຜ້າສີດ “ແຜຈິກແລະແຜຂີດ” (ແຜຈິກແຜຂີດ) ວ່າເປັນການຫອມທີ່ຕ້ອງອາດສ້າງຄວາມປະຣິດ ອອດທນ

12) ຄຳເຊື່ອມສະແດງການກ່າວຄຳສູດ

ຄຳເຊື່ອມສະແດງການກ່າວຄຳສູດ ຫມາຍຄື ການສະແດງຄວາມສັມພັນທີ່ສະແດງຄຳສູດຂອງບຸກຄົນກັບອີກບຸກຄົນໜຶ່ງໃນໄລຍະທີ່ເຫຼືອກຳລັງດຳເນີນຢູ່ ຈາກການສຶກສາແບບເຮັດພາສາລາວ ລະດັບສູນປະຣົມສຶກສາ ພບລັກສະນະການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມເພື່ອສະແດງການເນັ້ນຄວາມ ດັ່ງຕົວຢ່າງຕໍ່ໄປນີ້

ຕົວຢ່າງການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມສະແດງການກ່າວຄຳສູດຫຼືອ້ອມຄວາມ

ເຈົ້າຮູ້ສຶກຈັ່ງໃດມື້ນີ້?

ຄົນຜ່ານມາ ດາລາວອນ ຜົນວ່າ ລາວໄດ້ຫຼົງທາງໄປບ່ອນທີ່ບໍ່ມີອາຫານ. ເມື່ອຕົ້ນນອນ ລາວເວົ້າວ່າ “ຂ້ອຍຫິວ ເຂົ້າຫຼາຍ”.

ຄົນຜ່ານມາ ວຽງຜົນວ່າລາວ ໄດ້ໄປທະເລຊາຍທີ່ຮ້ອນ ແລະ ແຫ້ງ ແລ້ງ. ເມື່ອຕົ້ນນອນ ລາວເວົ້າວ່າ “ຂ້ອຍຫິວນ້ຳຫຼາຍ”.

ຄົນຜ່ານມາ ໄກ່ແກ້ວຜົນວ່າ ລາວສູ້ກັບຍັກ ທີ່ເປັນຕາຍ້ານເມື່ອ ຕົ້ນນອນ ລາວເວົ້າວ່າ “ຂ້ອຍ ແກ້ງຫຼາຍ”.

ຄົນຜ່ານມາ ນີວິງ ຜົນວ່າລາວ ໄດ້ຫຼົງປາໄປພົບກັບງູ ແລະ ເສືອຫຼາຍ ໂຕ. ເມື່ອຕົ້ນນອນ ລາວເວົ້າວ່າ “ຂ້ອຍ ຍ້ານຫຼາຍ”.

ຄົນຜ່ານມາວັນວິໄລ ຝັນວ່າ ລາວໄດ້ໄປໄກຈາກຄອບຄົວ. ເມື່ອຕົ້ນ ນອນລາວເວົ້າວ່າ “ຂ້ອຍຄິດຄອດເຮືອນ ຫຼາຍ”.

ຄົນຜ່ານມາ ຝັນ ຝັນວ່າລາວໄປ ງານລ້ຽງ ຜູ້ໃດກໍເອົາຂອງຂວັນໃຫ້ ລາວ. ເມື່ອຕົ້ນນອນ ລາວເວົ້າວ່າ “ຂ້ອຍດີໃຈຫຼາຍ”.

ຈົ່ງເລົ່າກ່ຽວກັບຄວາມຝັນຂອງເຈົ້າ. ເຈົ້າຮູ້ສຶກແນວໃດເວລາເຈົ້າຕົ້ນນອນ?

(ປ.1 ແລ່ມ 2, 2020:62-63)

ໂຮງຮຽນບ້ານຂ້ອຍ

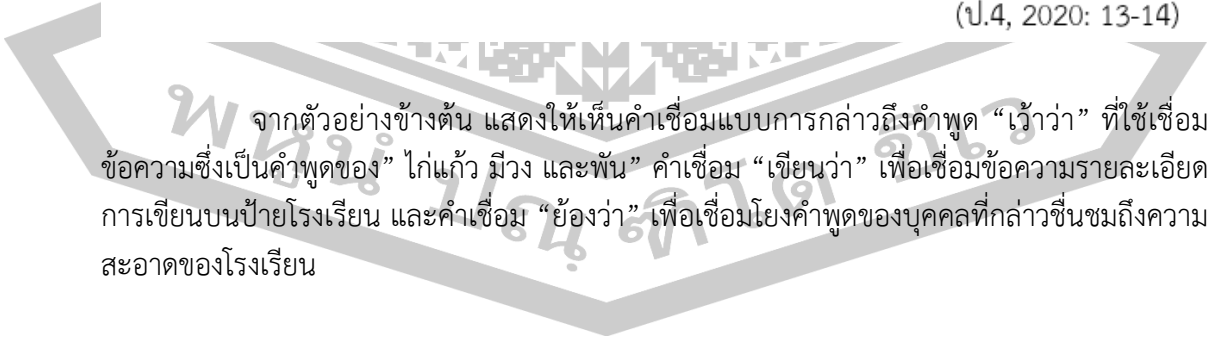
ແຕ່ລະບ້ານໃນປະເທດຂອງເຮົາມີໂຮງຮຽນປະຖົມ ເພື່ອເປັນບ່ອນສຶກສາອຳຮຽນສຳລັບ ເດັກໃນເກນອາຍຸເຂົ້າຮຽນ.

ໂຮງຮຽນບ້ານຂ້ອຍ ມີອານາເຂດກວ້າງຂວາງ, ຮົ່ວຂອງໂຮງຮຽນເປັນຮູບສີ່ຫຼ່ຽມ, ເຮັດ ດ້ວຍຫຼັກໄມ້ແກ່ນ, ອ້ອມດ້ວຍໝາກໝາກຈັບທ້າແຖວ ເພື່ອປ້ອງກັນງົວ, ຄວາຍ ແລະ ຄົນ ບໍ່ໃຫ້ ລອດເຂົ້າອອກ. ຮົ່ວດ້ານເໜືອ ແລະ ຕາເວັນຕົກຕິດກັບທົ່ງນາ, ດ້ານໃຕ້ຕິດກັບຖະໜົນໃຫຍ່ ມີ ປ້າຍຂຽນວ່າ ໂຮງຮຽນປະຖົມສົມບູນສິນໄຊ, ສ່ວນດ້ານຕາເວັນອອກຕິດກັບປາທີ່ມີຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ອາກາດປອດໂປ່ງດີ.

ໃນບໍລິເວນໂຮງຮຽນປະກອບດ້ວຍອາຄານສອງຫຼັງ, ຫຼັງທີ່ໜຶ່ງຢູ່ທາງທິດຕາເວັນອອກ, ມີ ຫ້ອງຮຽນ ປ.1, ປ.2, ປ.3. ປ.4 ແລະ ປ.5. ຫຼັງທີ່ສອງຢູ່ທາງທິດຕາເວັນຕົກ, ມີສາມຫ້ອງ ເຊິ່ງ ເປັນຫ້ອງຂອງຜູ້ອຳນວຍການ, ຫ້ອງຝັກນາຍຄູ ແລະ ຫ້ອງສະໝຸດຂອງໂຮງຮຽນ. ລະຫວ່າງອາຄານ ທັງສອງຫຼັງມີເດີນກວ້າງ ແລະ ສວນດອກໄມ້ອ້ອມຫຼັກທຸງ. ຄົນທີ່ເດີນທາງ ຜ່ານໄປມາຈະເຫັນທຸງ ປົວສະບັດຢູ່ເທິງຍອດເສົາຢ່າງສະຫງ່າງາມ.

ໂຮງຮຽນຫຼັງນີ້ສ້າງຂຶ້ນດ້ວຍການສົມທົບທຶນລະຫວ່າງລັດຖະບານກັບຊາວບ້ານຂ້ອຍ ບ້ານ ໃກ້ຄຽງທີ່ມີລູກຫຼານມາຮຽນໃນໂຮງຮຽນນີ້. ແຕ່ລະມື້ພວກຂ້ອຍປຽນຜຽນກັນ ແລະ ຫິດດອກໄມ້, ທຳຄວາມສະອາດເດັ່ນ ແລະ ຫ້ອງຮຽນ, ໃຜມາເຫັນກໍຍ້ອງວ່າ ໂຮງຮຽນ ຫຼັງນີ້ສະອາດງາມຫຼາຍ.

(ປ.4, 2020: 13-14)

ຈາກຕົວຢ່າງຂ້າງຕົ້ນ ແສດຖະສາດສະແດງໃຫ້ເຫັນຄຳເຊື່ອມແບບການກ່າວຄຳພູດ “ເວົ້າວ່າ” ທີ່ໃຊ້ເຊື່ອມ ຂໍ້ຄວາມທີ່ເປັນຄຳພູດຂອງ “ໄກ່ແກ້ວ ມິ່ວ ແລະ ພັນ” ຄຳເຊື່ອມ “ເຢັນວ່າ” ເພື່ອເຊື່ອມຂໍ້ຄວາມຮາຍລະເອີຍ ຕາມເງື່ອນໄຂປ້າຍໂຮງຮຽນ ແລະ ຄຳເຊື່ອມ “ຍ້ອງວ່າ” ເພື່ອເຊື່ອມໂຍງຄຳພູດຂອງບຸກຄົນທີ່ກ່າວຂຶ້ນໝາຍເຖິງຄວາມ ສະອາດຂອງໂຮງຮຽນ

4.2 การเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ (Lexical cohesion)

การเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ เป็นการแสดงความสัมพันธ์โดยการใช้คำศัพท์ที่มีความเกี่ยวข้องกัน จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา พบลักษณะการเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ ได้แก่ การซ้ำ การใช้คำตรงข้าม และการใช้คำเฉพาะและคำทั่วไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.2.1 การซ้ำ (repetition)

การกล่าวซ้ำ (Reiteration) เป็นเป็นการกล่าวถึงหน่วยภาษาเดิมซ้ำอีกครั้ง หลังจากหน่วยภาษานั้น ๆ ได้ปรากฏไปแล้วในตอนต้น มี 3 ชนิด คือ การซ้ำคำหรือกลุ่มคำ (repetition of words and phrases) และการซ้ำโครงสร้าง (repetition of structures)

1) การซ้ำคำหรือกลุ่มคำ (repetition of words and phrases)

การซ้ำคำหรือกลุ่มคำ (repetition of words and phrases) หมายถึง การใช้รูปภาษาเดียวกันกับรูปภาษาเดิมที่กล่าวมาก่อนหน้า การกล่าวซ้ำโดยการใช้คำเดิมแบ่งย่อยออกเป็น 2 ประเภทคือ

1.1) การซ้ำรูปทั้งหมดหรือซ้ำรูปสมบูรณ์ เป็นการใช้รูปภาษาเดิมทั้งหมดที่ได้ปรากฏไปแล้ว จึงมีอรรถลักษณะเหมือนกันทุกประการ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างการซ้ำรูปทั้งหมดหรือซ้ำรูปสมบูรณ์

แม่เปิด และ ลูกน้อย 5 โถ

อยู่ที่บ้าน แม่เปิดเฝ้าว่า: มา มา มา ไปหนองน้ำกันเถาะ!

เปิดน้อยโตซึ้งเบิ่งมิดอยู่. แม่ไปปะ.

อยู่ที่หนองน้ำ แม่เปิดเฝ้าว่า:มา มา มา ไปขึ้นบึงกันเถาะ!

เปิดน้อยโตซึ้งเบิ่งปายอยู่. แม่ไปปะ.

อยู่ที่ป่า แม่เปิดเฝ้าว่า: มา มา มา ไป กันเถาะ!

เปิดน้อยโตซึ้งเบิ่ง..... อยู่. แม่ไปปะ.

อยู่ที่แม่เปิดเฝ้าว่า: มา มา มา ไป กันเถาะ!

เปิดน้อยโตซึ้งเบิ่ง อยู่. แม่ไปปะ.

อยู่ที่.....แม่เปิดเฝ้าว่า: มา มา มา ไป กันเถาะ!

เปิดน้อยโตสุดท้าย..... อยู่. แม่ไปปะ.

(ป.1 เล่ม 1, 2020: 14-15)

(เชื่อมโยงความด้วยการซ้ำรูปสมบูรณ์ของ “แม่เปิดเฝ้าว่า”)

ຕ້ວຍ່າງກາຣຊ້າຮູປທັ່ງທມດຫຼືຊ້າຮູປສມບູຣຸນ

ຕົ້ນໄມ້ແກ່

- 1 ຕົ້ນໄມ້ໃຫຍ່ ແລະ ສູງແມ່ນຕົ້ນທີ່ແກ່. ຕົ້ນໄມ້ແກ່ແມ່ນຕົ້ນ ໄມ້ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ.
- 2 ຕົ້ນໄມ້ສ່ວນຫຼາຍມີດອກ, ໝາກ ແລະ ແກ່ນ ສັດຕ່າງໆມັກ ກິນໄດ້. ຕົ້ນໄມ້ແກ່ມີເປືອກໜາ, ງ່າໃຫຍ່, ໃບດົກ ມັນເປັນບ່ອນ ອາໄສຂອງສັດຕ່າງໆ.
- 3 ຕົ້ນໄມ້ທີ່ແກ່ຍັງມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ຄົນເຊັ່ນດຽວກັນ. ຕົ້ນໄມ້ ທຸກຕົ້ນໃຫ້ອາກາດສົດທີ່ພວກເຮົາຫາຍໃຈເອົາ ແລະ ປ່າໄມ້ທີ່ອຸ ດົມສົມບູນແມ່ນບ່ອນຜະລິດອາກາດສົດ. ແຕ່ປ່າໄມ້ຈະອຸດົມສົມ ບູນໄດ້ກໍຕໍ່ເມື່ອມັນມີຕົ້ນໄມ້ທີ່ແກ່ຫຼາຍຕົ້ນ.
- 4 ຕົ້ນໄມ້ແກ່ອາດມີອາຍຸເປັນຜົນປີ. ຖ້າພວກເຮົາຕັດຕົ້ນໄມ້ທີ່ ແກ່ ພວກເຮົາຈະສູນເສຍຜົນປະໂຫຍດເປັນເວລາຍາວນານ. ຕົ້ນ ໄມ້ແກ່ໄດ້ຖືກທຳລາຍເມື່ອເຮັດເປັນບ່ອນປູກຝັງ ຫຼື ສ້າງເປັນສະຖານທີ່ຢູ່ອາໄສ. ຕົ້ນໄມ້ຈຳນວນຫຼາຍຍັງຖືກຕັດເມື່ອເອົາໄມ້.
- 5 ຕົ້ນໄມ້ແກ່ທີ່ຍັງເຫຼືອຢູ່ໃນປ່າປັດຈຸບັນມີຄຸນຄ່າຫຼາຍ.

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2021: 43-44)

(ເສື່ອມໂຍງຄວາມດ້ວຍກາຣຊ້າຮູປສມບູຣຸນຂອງ “ຕົ້ນໄມ້ແກ່”)

ຕ້ວຍ່າງກາຣຊ້າຮູປທັ່ງທມດຫຼືຊ້າຮູປສມບູຣຸນ

ຂ້ອຍມັກໄປໂຮງຮຽນ

ຂ້ອຍຄິດວ່າການໄປໂຮງຮຽນດີທີ່ສຸດ ເພາະວ່າຢູ່ໂຮງຮຽນໄດ້ຮຽນ ໜັງສືກັບໝູ່ຫຼາຍຄົນ.

ຂ້ອຍມັກຢ່າງໄປໂຮງຮຽນ ຍ້ອນວ່າໂຮງຮຽນຢູ່ໃກ້ກັບເຮືອນຂອງຂ້ອຍ. ຂ້ອຍມັກໄປໂຮງຮຽນ ເພາະວ່າຢູ່ໂຮງຮຽນຄູ່ພາເຮັດກິດຈະກຳ ຫຼາຍຢ່າງ. ຂ້ອຍມັກຝັງມີທານທີ່ຄູ່ອ່ານ ເພາະວ່າມີແຕ່ເລື່ອງມ່ວນໆ ແລະ ໜ້າສົນໃຈ. ຂ້ອຍມັກການຄາດເດົາກ່ຽວກັບຮູບພາບຕາມຝາຫ້ອງ ຮຽນ ເພາະວ່າມັນເຮັດໃຫ້ຂ້ອຍຕື່ນເຕັ້ນເມື່ອຄິດເຫັນສິ່ງທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ.

ຂ້ອຍມັກໄປໂຮງຮຽນ ຍ້ອນວ່າຢູ່ໂຮງຮຽນມີຫ້ອງອ່ານ. ຂ້ອຍເຊື່ອວ່າ ການອ່ານປຶ້ມດີຫຼາຍ ຍ້ອນວ່າມັນເຮັດໃຫ້ຂ້ອຍສາມາດອ່ານໄດ້ລ່ຽນໄຫຼ ດີ ແລະ ໄດ້ຮູ້ຫຼາຍຢ່າງ. ຂ້ອຍເຊື່ອວ່າການອ່ານຊ່ວຍໃຫ້ຂ້ອຍສາມາດ ເວົ້າ ແລະ ຂຽນໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ຂ້ອຍມັກຮຽນທຸກວິຊາ ເພາະວ່າແຕ່ລະ ວິຊາມີເກມຫຼິ້ນຫຼາຍຢ່າງ. ການຫຼິ້ນເກມຊ່ວຍໃຫ້ເຂົ້າເຂົ້າໃຈບົດຮຽນໄດ້ ໄວ ແລະ ມ່ວນຊື່ນ.

ຂ້ອຍມັກໄປໂຮງຮຽນຫຼາຍທີ່ສຸດ ຍ້ອນວ່າໄດ້ພົບໝູ່ຄູ່ຫຼາຍຄົນ, ໄດ້ ຝັງມີທານ, ໄດ້ອ່ານປຶ້ມ, ໄດ້ຮຽນເວົ້າ, ຮຽນຂຽນໃນສິ່ງທີ່ຕົນເອງມັກ ແລະ ໄດ້ຮຽນຄິດໄລ່ເລກນຳອີກ.

(ປ.3, 2021: 55-56)

(ເສື່ອມໂຍງຄວາມດ້ວຍກາຣຊ້າຮູປສມບູຣຸນຂອງ “ຂ້ອຍມັກ”)

ຕົວຢ່າງການຂ້າງຮູບທັງໝົດຫຼືຂ້າງຮູບສມບູຣຸນ

ຕົ້ນຈຳປາ

ຕົ້ນຈຳປາ ເປັນຕົ້ນດອກໄມ້ຊະນິດໜຶ່ງທີ່ປູກ ແລະ ບົວລະບັດຮັກສາງ່າຍ ບໍ່ມີສັດຕູຜິດໃດ ທຳລາຍ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຕົ້ນຈຳປາ ມີອາຍຸຍືນ ແລະ ທົນທານຕໍ່ດົນຝົາອາກາດໄດ້ດີ.

ຕົ້ນຈຳປາ ເປັນໄມ້ເນື້ອອ່ອນ, ບໍ່ມີແກນ, ລຳຕົ້ນມີເບືອກຫໍ່ຫຸ້ມອ່ອນໆມີຢາງສີຂາວ ແລະ ໜຽວ. ໃບຈຳປາຍາວສ້ວຍປະມານຄົບໜຶ່ງ, ກວ້າງສຳບສາມ ຫຼື ສີ່ນິ້ວມື ແລະ ບໍ່ຈຶກສ້ອຍ. ຕົ້ນຈຳປາ ເປັນຕົ້ນໄມ້ອີກຊະນິດໜຶ່ງທີ່ສະດວກແກ່ການຂະຫຍາຍຜັນດ້ວຍການເອົາກິ່ງ ຫຼື ງາປູກໄດ້ ຕາມຕ້ອງການ. ດອກຈຳປາມີສອງຊະນິດຄື: ດອກຈຳປາຂາວ ແລະ ດອກຈຳປາແດງ. ດອກ ຈຳປາຂາວມີໃຈສີເຫຼືອງອ່ອນ, ສ່ວນດອກຈຳປາສີແດງມີສີແດງປົນສີຂາວ.

ຜູ້ເຖິງໄລຍະກຸດສົງການ ຕົ້ນຈຳປາ ຈະອອກດອກຫຼາຍກວ່າຍາມອື່ນ. ມື້ຂຶ້ນປີໃໝ່ລາວ ນາງຈັນຫອມໄດ້ຊວນເອົາໝູ່ຫຼາຍຄົນໄປເກັບດອກຈຳປາຢູ່ສວນຂອງລາວ, ເມື່ອໄປຮອດສວນໝູ່ ໄດ້ຖາມລາວວ່າ: “ຕົ້ນຈຳປາ ນີ້ແມ່ນໃຜເປັນຜູ້ປູກ?”. ລາວຕອບວ່າ: “ຕົ້ນຈຳປາ ນີ້ແມ່ນປູກຢູ່ເຮົາເປັນຜູ້ປູກແຕ່ຄາວເຜີນຍັງມີຊີວິດຜູ້ນ “ໝູ່ລາວຖາມວ່າ: “ດອກຈຳປານີ້ ນອກຈາກຈະເອົາໄວ້ ເຮັດນ້ຳຫອມແລ້ວ ເຜີນຍັງເອົາໄປເຮັດຫຍັງໄດ້ອີກ?”. ຈັນຫອມຕອບວ່າ: “ເຜີນເອົາດອກຈຳປານີ້ ປະດັບປະດາມາຂວັນ, ຮ້ອຍເປັນພວງມະໄລ ເພາະວ່າດອກຈຳປາເປັນດອກໄມ້ທີ່ຊາວລາວເອົານິຍົມ ຊົມຊອບທັງເປັນດອກໄມ້ປະຈຳຊາດອີກດ້ວຍ.

ຫຼັງຈາກເກັບດອກຈຳປາແລ້ວ ຈັນຫອມຜ່ອມໝູ່ກໍກັບເມືອເຮືອນຂອງໃຜລາວ, ແລ້ວ ນຳ ເອົາດອກຈຳປາແຕ່ງເປັນນ້ຳຫອມ ເພື່ອນຳໄປສົງພະພຸດທະຮູບ. ເມື່ອສົງພະຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ ເຂົາເຈົ້າ ກໍພາກັນເອົານ້ຳຫອມນັ້ນ ໄປຫົດສົງເຖົ້າແກ່, ຜູ້ອາວຸໂສ ເພື່ອຂໍສຳມາ ລາໂທດ ແລະ ຫົດສົງເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນດ້ວຍໄມ້ຕິຈິດ ເພື່ອອວຍພອນໃນມື້ຂຶ້ນປີໃໝ່.

ດັ່ງນັ້ນ, ເຮົາຄວນປູກ ແລະ ຮັກສາຕົ້ນຈຳປາ ໄວ້ຕາມວັດວາອາຮາມ, ສະຖານທີ່ ສາທາລະນະ ເພື່ອຄວາມສວຍງາມ ແລະ ຄວາມສະດວກແກ່ການນຳໃຊ້ໃນໂອກາດຕ່າງໆ.

(ປ.4, 2020: 43-44)

(ເພື່ອມາຍົງຄວາມດ້ວຍການຂ້າງຮູບສມບູຣຸນຂອງ “ຕົ້ນຈຳປາ”)

ຕົວຢ່າງການຂ້າງຮູບທັງໝົດຫຼືຂ້າງຮູບສມບູຣຸນ

ການຫຼິ້ນກິລາ

ກິລາແມ່ນແບບຫຼິ້ນ ທີ່ອອກກຳລັງກາຍດ້ວຍທຳທາງຕ່າງໆ ໂດຍມີກະຕິກາການຫຼິ້ນ ສະເພາະຂອງແຕ່ລະປະເພດ ເຊິ່ງມີການຫຼິ້ນເປັນບຸກຄົນ ແລະ ເປັນໝູ່ຄະນະ.

ກິລາທີ່ປະຊາຊົນລາວເອົາເຄີຍຫຼິ້ນທຸກລະດູການຄື ກະຕໍ່ຫວາຍ, ບານເຕະ, ບານສົ່ງ. ບານບ້ວງ, ຕົມວຍ ແລະ ອື່ນໆ. ກິລາທີ່ຫຼິ້ນຕາມລະດູການ ແລະ ປະເພນີຄື ຊ່ວງເຮືອ, ຊ່ວງ ມ້າ, ຕີຄີ. ຜູ້ສ້າວ, ສັບໝາກຂ່າງ, ໂຍນໝາກຄອນ, ຍິງໜ້າເກັກເປັນຕົ້ນ.

ໃນບັດຈຸບັນການແຂ່ງຂັນກິລາ ບໍ່ແມ່ນມີແຕ່ພາຍໃນເມືອງ, ແຂວງ ແລະ ກິລາແຫ່ງ ຢູ່ ໃນປະເທດໃດໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ ມັນຍັງມີແຂ່ງຂັນລະຫວ່າງປະເທດໃກ້ຄຽງເຊັ່ນ: ລາວ. ການແຂ່ງຂັນ ລະຫວ່າງປະເທດໃນອະນຸພາກພື້ນເອເຊຍ ການແຂ່ງຂັນລະຫວ່າງປະເທດໃນທະວີບອາຊີ ຊາດ ຫວຽດນາມ, ກຳປູເຈຍ ແລະ ໄທ. ຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ຊື່ວ່າຊີເກມ. ເອຊຽນເກມ. ການແຂ່ງຂັນ ລະຫວ່າງປະເທດຕ່າງໆ ໃນໂລກ ຊື່ວ່າໂອລິມປິກເກມ. ການຫຼິ້ນກິລາພາໃຫ້ ຄົນເຄົາມີຮ່າງກາຍ ສົມບູນແຂງແຮງ ຫຼຸດຜ່ອນໂລກໄຟໄຂ້ເຈັບ, ມີຄວາມມາ ນະບາກບັນ, ມີຄວາມກ້າຫານ, ເຊື່ອໝັ້ນ ຕົນເອງ ແລະ ຮັກສາລະບຽບວິໄນອີກດ້ວຍ ກິລາປຽບດັ່ງຢາວິເສດ ທີ່ບໍ່ລຽບຮ່າງກາຍ ແລະ ມັນ ສະໜອງຂອງຄົນເຄົາ, ຖ້າມີການຫຼິ້ນກິລາ ເປັນປະຈຳ ຄົນເຄົາຈະມີຮ່າງກາຍ ແລະ ຈິດໃຈເຂັ້ມແຂງ , ຮູ້ເຜີນຮູ້ໂຕຮູ້ໄດ້ຮູ້ເສຍ ທັງເປັນ ຊ່ອງທາງໃນການສ້າງສັນຖະວະໄມຕິກັບປະເທດຕ່າງໆ ອີກ ດ້ວຍ. ພວກເຂົາຍັງນ້ອຍ ຕ້ອງຫຼິ້ນ ກິລາຢ່າງສະໝໍ່າ ສະເໝີ ແລະ ຄວນເລືອກຫຼິ້ນກິລາທີ່ເໝາະສົມ ກັບສະພາບຮ່າງກາຍ ຂອງຕົນເອງ.

(ປ.5, 2020: 90-91)

(ເສື່ອມໂຍງຄວາມດ້ວຍການຊ້າຮູປສມບູຣຸນຂອງ “ກິລາ”)

1.2) ການຊ້າຮູປບາງສ່ວນ ເປັນການເສື່ອມໂຍງໂດຍໃຊ້ນາມວສີທີ່ມີຮູປກາຍາບາງສ່ວນຊ້າກັນ ສິ່ງຈາກການສຶກສາພວກຮູປກາຍາທີ່ໃຊ້ຄຳວ່າຊ້ານັ້ນມີທັງແບບຊ້າຮູປບາງສ່ວນ ທອນຕົ້ນແລະຊ້າຮູປບາງສ່ວນ ທອນທ້າຍ ດັ່ງຕ້ວຍຢ່າງຕໍ່ໄປນີ້

ຕ້ວຍຢ່າງການຊ້າຮູປບາງສ່ວນ

ອາທິດໜຶ່ງຂອງອຳພາ

- ວັນຈັນນາງອຳພາໄປໂຮງຮຽນນຳໝູ່. ພວກເຂົາເອົາດອກໄມ້ໄປນຳ.
- ວັນອັງຄານອຳພາໄປໂຮງຮຽນນຳພໍ່. ລາວເອົາຕຸກນ້ຳໄປນຳ.
- ວັນພຸດອຳພາໄປໂຮງຮຽນນຳອ້າຍ. ພວກເຂົາເອົາມັນດ້າງໄປນຳ.
- ວັນພະຫັດອຳພາໄປໂຮງຮຽນຜູ້ດຽວ. ລາວເອົາຄູ ແລະ ຜ້າເຊັດໄປອະນາໄມ ຫ້ອງຮຽນ.
- ວັນສຸກອຳພາໄປໂຮງຮຽນ.....
- ວັນເສົາ ອຳພາໄປໂຮງຮຽນ. ລາວໄປນຳນຳແມ່.
- ພວກເຂົາເອົາສຽມໄປ ນຳ.
- ວັນທິດ ອຳພາໄປໂຮງຮຽນ.
- ລາວໄປ.....

(ປ.1 ເສັ້ນ 1, 2020: 14-15)

(ເສື່ອມໂຍງຄວາມດ້ວຍການຊ້າຮູປບາງສ່ວນຂອງ “ນາງອຳພາ” ໂດຍຊ້າເພິ່ງຄຳວ່າ “ອຳພາ”)

ຕ້ວຍ່າງກາຣຊ້ຳຮູປບາງສ່ວນ

ປາຂ່າ

ຄຶງໜຶ່ງ ຍັງມີເດັກຊາຍຜູ້ໜຶ່ງຊື່ວ່າ ທ້າວຄຳແພງ. ລາວໄປຫາປານຳມໍ່ຂອງລາວເລື້ອຍໆ. ລາວພາຍເຮືອໃນຂະນະທີ່ມໍ່ຂອງລາວຫວ່ານແຫ. ຄຳແພງມັກຊ່ວຍພໍ່ຍ້ອນວ່າພໍ່ມັກເລົ່າເລື່ອງກ່ຽວກັບປາໂລມາໃຫ້ຝັງຕະຫຼອດ.

...

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2021: 37-38)

ເພື່ອມໂຍງຄວາມດ້ວຍກາຣຊ້ຳຮູປບາງສ່ວນຂອງ “ທ້າວຄຳແພງ” ໂດຍຊ້ຳເພີຍຄຳວ່າ “ຄຳແພງ”)

ຕ້ວຍ່າງກາຣຊ້ຳຮູປບາງສ່ວນ

ໝາໄນກັບໄກ່ຜູ້ໂອກ

ມີມື້ໜຶ່ງ ໝາໄນໄດ້ອອກຈາກປ່າແຄມບ້ານເຂົ້າມາຊອກກິນໄກ່ຂອງຊາວບ້ານ. ໃນຂະນະທີ່ມັນຍ່າງລຽບຕາມແຄມຮົ່ວມັນແນມເຫັນໄກ່ຜູ້ໂອກໃຫຍ່ໂຕໜຶ່ງ ແລ້ວມັນຈຶ່ງວາງແຜນຫຼອກກິນໄກ່ໂຕນັ້ນ.

ມັນຍ່າງເຂົ້າໄປຫາໄກ່ ແລ້ວເວົ້າວ່າ “ສຽງເຈົ້າມ່ວນດີເນາະ, ແຕ່ ຂ້ອຍຄິດວ່າສຽງຂອງໄກ່ໂຕອື່ນມ່ວນກວ່າສຽງເຈົ້າ”.

ເມື່ອໄກ່ໄດ້ຍິນແນວນັ້ນ ມັນຈຶ່ງຕອບໄປດ້ວຍຄວາມໃຈຄ້າຍວ່າ: “ສຽງຂອງຂ້ອຍມ່ວນທີ່ສຸດແລ້ວ!”. “ຄັນຊິນ, ເຈົ້າລອງຂັ້ນໃຫ້ຂ້ອຍຝັງ ເບິ່ງດູ!” ໝາໄນເວົ້າ.

ໄກ່ຜູ້ໂອກຝາວກົງຄໍຂັ້ນຂຶ້ນທັນທີ “ໂອກ! ອີ! ໂອກ! ໂອກ!” ໝາໄນ ເວົ້າຂຶ້ນວ່າ “ຫຍັບເຂົ້າມາຂັ້ນຢູ່ໃກ້ໆຂ້ອຍມີ ຂ້ອຍບໍ່ໄດ້ຍິນຄັ້ກປານ ໃດ” ໄກ່ຜູ້ໂອກຈຶ່ງຫຍັບເຂົ້າໄປໃກ້ໆໝາໄນແລ້ວກົງຄໍຂັ້ນ “ໂອກ! ອີ! ໂອກ! ໂອກ!” ທັນໃດນັ້ນໝາໄນຈຶ່ງໂດດຄາບໄກ່ແລ່ນເຂົ້າປ່າ.

...

(ປ.3, 2021: 210-211)

ເພື່ອມໂຍງຄວາມດ້ວຍກາຣຊ້ຳຮູປບາງສ່ວນຂອງ “ໄກ່ຜູ້ໂອກ” ໂດຍຊ້ຳເພີຍຄຳວ່າ “ໄກ່”)

ຕ້ວຍ່າງກາຣຊ້ຳຮູປບາງສ່ວນ

ປຸຂອງຂ້ອຍ

ປຸຂອງຂ້ອຍຊື່ຈັນໂທ, ປຸຈັນໂທເປັນພໍ່ຂອງພໍ່ຂ້ອຍ. ປີນີ້ມີອາຍຸເຈັດສິບປີພໍດີ. ຜົມຂອງເຜິ້ນ ເປັນສີຂາວດອກເລົາ, ເນື້ອໜັງຂອງເຜິ້ນບໍ່ທັນຫ່ຽວປານໃດເວລາເຜິ້ນຍື່ມຫິວ ຈຶ່ງເຫັນຮອຍໜ້າທ່ຽວຕາມແກ້ມສອງຂ້າງ, ແຂ້ວຍັງບໍ່ຫຼອນຈັກເຫຼີ້ມ ແລະ ຫຼັງບໍ່ທັນກົງ, ຕາຍັງແຈ້ງ, ຫູຍັງຝັງ

ໄດ້ດີ ແລະ ເຂົ້າວັດຝັງທຳໄດ້ເປັນປົກກະຕິ. ເຖິງວ່າເພິ່ນຈະມີອາຍຸຫຼາຍແລ້ວກໍຕາມ, ແຕ່ສຸຂະພາບ
ກໍຍັງແຂງແຮງດີ. ປູຂອງຂ້ອຍຍັງຈື່ຈຳໄດ້ດີ ກ່ຽວກັບຄວາມເປັນມາຂອງທ້ອງຖິ່ນ ດົນນາ ແລະ ມີ
ຄວາມຮູ້ຫຼາຍທາງດ້ານອິດຄອງປະເພນີ. ດັ່ງນັ້ນ, ຊາວບ້ານຈຶ່ງໃຫ້ຄວາມ ເຄົາລົບນັບຖືເພິ່ນ
ຕະຫຼອດມາ.

ຂູ່ມັກເລົ່ານິທານພື້ນເມືອງໃຫ້ພວກຂ້ອຍຝັງ ຢູ່ເລື້ອຍໆ ແລະ ເພິ່ນກໍມັກຝັງເລື້ອງໃໝ່ໆ ທີ່
ຜູ້ອື່ນເລົ່າຄືກັນ. ເພິ່ນສົນໃຈຕໍ່ການຮຳຮຽນຂອງສອງເອື້ອຍ, ນ້ອງພວກຂ້ອຍ. ເມື່ອພວກຂ້ອຍເລົ່າ
ເລື້ອງການຮຽນໃຫ້ຝັງ ເພິ່ນກໍຍ້ອງຍໍພ້ອມທັງຕັກເຕືອນວ່າ : “ຫຼານທັງສອງ ຈຶ່ງເປັນ ນັກຮຽນທີ່ດີ,
ຮັກແພງໝູ່ຄູ່ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນເນີ !”. ໃນເວລາພວກຂ້ອຍ ໄປໂຮງຮຽນຂູ່ກໍເຝົ້າ
ເຮືອນກັບຢາ. ເພິ່ນມັກສານເຄື່ອງໃຊ້ເຊັ່ນ : ຕົບເຂົ້າ, ກະຕ່າ, ບາງເທື່ອ ເພິ່ນເອົາໜັງສືທຳອອກ
ມາອ່ານ. ເມື່ອເວລາກັບມາແຕ່ໂຮງຮຽນພວກຂ້ອຍຕັກນ້ຳໃຫ້ຂູ່ອາບ ເປັນປະຈຳ. ຍາມຫວ່າງວຽກ
ພວກຂ້ອຍມັກນັ່ງຢູ່ໃກ້ໆຂູ່ເພື່ອໃຫ້ເພິ່ນເລົ່ານິທານທີ່ມີຄະຕິເຕືອນ ໃຈສູ່ຝັງ. ພວກຂ້ອຍຮັກແພງຢູ່
ຢ່າຫຼາຍ ແລະ ຄອບຄຸດແລຊ່ວຍເຫຼືອພວກເພິ່ນ, ສ່ວນຂູ່, ຢ່າກໍ ຮັກແພງພວກຂ້ອຍເໝືອນກັນ.

(ປ.4, 2020: 73-74)

(ເພື່ອນໂຍງຄວາມດ້ວຍການຈ້າງຮູບບາງສ່ວນຂອງ “ປູ່ຂອງຂ້ອຍ” ໂດຍຈ້າງເພິ່ນຄຳວ່າ “ປູ່”)

ຕົວຢ່າງການຈ້າງຮູບບາງສ່ວນ

ເມື່ອນຮັກ

ທ້າວກີແກ້ວ ເປັນລູກຊາຍໂທນຂອງລູງບຸນຊຸແລະປົາພອນເພັດ. ປີນີ້ກີແກ້ວຮຽນຢູ່ທ້ອງ ປ.
5 ອີກ ເພາະປົກກະຕິລາວເສັງບໍ່ໄດ້, ຖ້າປຽບໃສ່ນັກຮຽນຜູ້ອື່ນໆ **ກີແກ້ວ** ມີອາຍຸແກ່ກວ່າໝູ່ ແລະ
ຮ່າງກາຍກໍໃຫຍ່ກວ່າໝູ່.

ພໍ່ແມ່ຂອງລາວທຸ່ມເທທັງຄວາມຮັກ ແລະ ເງິນຄຳທຸກຢ່າງ ຈົນລາວກາຍເປັນຄົນທີ່ເອົາ
ແຕ່ໃຈຕົນເອງ ໃນເວລາຮຽນເຖິງຄູຈະຈັດບ່ອນໃຫ້ນັ່ງຢ່າງເໝາະສົມແລ້ວ ແຕ່**ກີແກ້ວ**ກໍຝາ ຝົນ
ແລະ ບໍ່ບ່ອນນັ່ງໄປຢູ່ໂຕະຫຼັງສຸດຂອງທ້ອງຮຽນ, ແຕ່ລະມື້ລາວລໍຖ້າແຕ່ຮອດຍາມຝັກ ຍ້າຍບ່ອນ
ຜ່ອນ ຫຼື ເລິກຮຽນ.

ມື້ໃດ **ກີແກ້ວ**ກໍຂໍເອົາເງິນນຳພໍ່ແມ່ໄປໃຊ້ຈ່າຍຢ່າງບໍ່ມີປະໂຫຍດ, ເມື່ອພໍ່ແມ່ບໍ່ມີເງິນໃຫ້
ລາວກໍບໍ່ໄປໂຮງຮຽນ; ການຂາດໂຮງຮຽນຂອງລາວເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆ. ເມື່ອເປັນແນວນັ້ນ, ຄະນະອຳ
ນວຍການຈຶ່ງໄດ້ເຊັນພໍ່ແມ່ຂອງກີແກ້ວມາປຶກສາຫາລືເພື່ອຫາວິທີແກ້ໄຂ.

ທ້າວສາຄອນ ທີ່ຮຽນຮ່ວມທ້ອງດຽວກັນກັບ**ກີແກ້ວ**ເຫັນສະພາບແນວນັ້ນ ກໍພະຍາຍາມ
ຫາວິທີເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອໝູ່. **ສາຄອນ**ສືບຕໍ່ໃກ້ຊິດຕິດແທດກັບ**ກີແກ້ວ** ໂດຍການຊວນໄປໂຮງຮຽນ
ແລະ ຊ່ວຍແກ້ບົດເຝິກຫັດທີ່ຄູໃຫ້ເລື້ອຍໆ. ສ່ວນຄູ ແລະ ພໍ່ແມ່ຂອງລາວກໍພະຍາຍາມຕັກເຕືອນ
ແລະ ບອກສອນຢ່າງເປັນປະຈຳ.

ວັນເວລາໄດ້ຜ່ານໄປສາມເດືອນ **ກີແກ້ວ**ຈຶ່ງຄ່ອຍໆ ປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳຕ່າງໆ ທີ່ເຄີຍປະຕິບັດມາໂດຍຕັ້ງໃຈໄວ້ວ່າ ສິກຮຽນໜ້າຕ້ອງເສັງຂຶ້ນຂຶ້ນມັດທະຍົມໃຫ້ໄດ້, ເວລາຢູ່ເຮືອນ ລາວໄດ້ເຮັດວຽກເຮືອນຊ່ວຍພໍ່ແມ່ຈົນເປັນຄວາມຊື່ນເຄີຍ. **ກີແກ້ວ**ກາຍເປັນນັກຮຽນດີໃນຕອນ ທ້າຍຂອງສິກຮຽນນັ້ນເອງ.

ມີປິດສິກຮຽນ **ກີແກ້ວ**ຍິນຮຽນກັບ**ສາຄອນ**ແລະໝູ່ເພື່ອນຜູ້ອື່ນໆ ທີ່ຖືກຄັດເລືອກເປັນນັກຮຽນດີເດັ່ນຂອງໂຮງຮຽນ. **ກີແກ້ວ**ຍິນຍິ້ມດ້ວຍຄວາມພາກພູມໃຈ, ໃນມືຂອງລາວມີປຶ້ມຂຽນແລະ ເຄື່ອງໃຊ້ສຳລັບການຮຽນຈຳນວນໜຶ່ງ ທີ່ຫົວໜ້າໂຮງຮຽນມອບໃຫ້ເປັນຂອງຂວັນ. **ກີແກ້ວ**ໝຽວເບິ່ງ**ສາຄອນ**ດ້ວຍຄວາມຮັກແພງ ລາວຄິດໄດ້ວ່າ **ສາຄອນ**ເປັນເພື່ອນຮັກຂອງຕົນ ແທ້ໆຍ້ອນລາວ, ຕົນເອງຈຶ່ງກາຍເປັນຄົນດີ ດັ່ງຄຳສຸພາສິດທີ່ວ່າ “ຝົບຄົນດີ ມີສີແກ່ຕົວຝົບ ຄົນຊົ່ວພາຕົວໝົນໝອງ”.

(ປ.5, 2020: 39-40)

(ເພື່ອມ້ອງໂຍງຄວາມດ້ວຍການຂ້າຮູບບາງສ່ວນຂອງ “ທ້າວກີແກ້ວ” ໂດຍຂ້າເພີຍຄຳວ່າ “ກີແກ້ວ” ແລະ ເພື່ອມ້ອງໂຍງຄວາມດ້ວຍການຂ້າຮູບບາງສ່ວນຂອງ “ທ້າວສາຄອນ” ໂດຍຂ້າເພີຍຄຳວ່າ “ສາຄອນ”)

2) ການຂ້າໂຄງສ້າງ (repetition of structures)

ການຂ້າໂຄງສ້າງ (repetition of structures) ການໃຫ້ໂຄງສ້າງຮູບປາກເປັນຄືກັນກັບໂຄງສ້າງຮູບປາກເປັນຄືກັນກ່ອນໜ້າ ດັ່ງຕົວຢ່າງຕໍ່ໄປນີ້

ຕົວຢ່າງການຂ້າໂຄງສ້າງ

ເຈົ້າແມ່ນນົກ

ນົກນ້ອຍບິນມາຈັບງາໄມ້. ໄກຢູ່ໃກ້ຕົ້ນໄມ້. ນົກນ້ອຍເວົ້າວ່າ:

ສະບາຍດີໄກ່. ເຈົ້າແມ່ນນົກ. ຊື່ເຈົ້າແມ່ນນົກໄກ່ບໍ່?

ໄກ່ຕອບວ່າ: ຂ້ອຍຊື່ໄກ່. ບໍ່ແມ່ນນົກໄກ່. ຂ້ອຍບໍ່ແມ່ນນົກ.

ນົກໄສຢູ່ໃກ້ໄກ່. ນົກໄສເວົ້າວ່າ: ນົກມີສີບ. ເຈົ້າມີສີບ. ເຈົ້າແມ່ນນົກ.

ນົກຊຸ່ມຢູ່ໃກ້ໄກ່. ນົກຊຸ່ມເວົ້າວ່າ: ນົກມີ 2 ຂາ. ເຈົ້າມີ 2 ຂາ. ເຈົ້າແມ່ນນົກ.

ນົກແກ້ວ, ເປັດ ແລະ ກາກຢູ່ໃກ້ໄກ່. ພວກເຂົາຈະເວົ້າແນວໃດ?

(ປ.1 ເລ່ມ 1, 2020: 24-25)

(ເພື່ອມ້ອງໂຍງຄວາມດ້ວຍການຂ້າໂຄງສ້າງຂອງ “...ຢູ່ໃກ້... ..ເວົ້າວ່າ...:..ມີ... ..ມີ... ເຈົ້າແມ່ນນົກ.”)

ตัวอย่างการซ้ำโครงสร้าง

ເພງທີ່ມ່ວນທີ່ສຸດແມ່ນເພງຫຍັງ?

- 1 ຂ້ອຍຄິດວ່າ ເພງທີ່ມ່ວນທີ່ສຸດແມ່ນເພງ “ໂຕກະຕ່າຍ”. ຂ້ອຍ ມັກຮ້ອງເພງນີ້ຫຼາຍທີ່ສຸດ.
- 2 ຂ້ອຍມັກຮ້ອງເພງນີ້ ເພາະວ່າທຸກຄົນຮ້ອງ. ສະນັ້ນ, ຂ້ອຍຈຶ່ງ ຮ້ອງພ້ອມກັບໝູ່ຂອງຂ້ອຍໝີດທຸກຄົນໄດ້.
- 3 ຂ້ອຍມັກເພງນີ້ ເພາະວ່າເວລາຮ້ອງເພງນີ້, ພວກເຮົາມີຄວາມ ມ່ວນຊື່ນ, ການເຄື່ອນໄຫວຂອງກະຕ່າຍເໝາະສົມກັບຄຳສັບໃນ ບົດເພງ.
- 4 ຂ້ອຍມັກເພງນີ້ ເພາະວ່າມັນແມ່ນເພງທີ່ມ່ວນ ແລະ ຂ້ອຍຮູ້ ສຶກມ່ວນຊື່ນຫຼັງຈາກຮ້ອງເພງນີ້.
- 5 ມີຫຼາຍເພງທີ່ຂ້ອຍມັກຮ້ອງແຕ່ຂ້ອຍ ແມ່ນເພງທີ່ຂ້ອຍມັກຫຼາຍທີ່ສຸດ.

(ປ.2 ເລ່ມ 2, 2021: 65-66)

(ເພື່ອມິໂຍງຄວາມດ້ວຍການສຳໂຕຣງສຳຮ່າງຂອງ “ຂ້ອຍມັກເພງນີ້ ເພາະວ່າ...”)

ตัวอย่างการซ้ำโครงสร้าง

ຂ້ອຍມັກໄປໂຮງຮຽນ

ຂ້ອຍຄິດວ່າການໄປໂຮງຮຽນດີທີ່ສຸດ ເພາະວ່າຢູ່ໂຮງຮຽນໄດ້ຮຽນ ໜັງສືກັບໝູ່ຫຼາຍຄົນ.

ຂ້ອຍມັກຍ່າງໄປໂຮງຮຽນ ຍ້ອນວ່າໂຮງຮຽນຢູ່ໃກ້ກັບເຮືອນຂອງຂ້ອຍ. ຂ້ອຍມັກໄປໂຮງຮຽນ ເພາະວ່າຢູ່ໂຮງຮຽນຄູພາເຮັດກິດຈະກຳ ຫຼາຍຢ່າງ. ຂ້ອຍມັກຝັງນິທານທີ່ຄູອ່ານ ເພາະວ່າມີແຕ່ເລື່ອງມ່ວນໆ ແລະ ໜ້າສົນໃຈ. ຂ້ອຍມັກການຄາດເດົາກ່ຽວກັບຮູບພາບຕາມຜາຫ້ອງ ຮຽນ ເພາະວ່າມັນເຮັດໃຫ້ຂ້ອຍຕື່ນເຕັ້ນເມື່ອຄິດເຫັນສິ່ງທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນ.

ຂ້ອຍມັກໄປໂຮງຮຽນ ຍ້ອນວ່າຢູ່ໂຮງຮຽນມີຫ້ອງອ່ານ. ຂ້ອຍເຊື່ອວ່າ ການອ່ານປຶ້ມດີຫຼາຍ ຍ້ອນວ່າມັນເຮັດໃຫ້ຂ້ອຍສາມາດອ່ານໄດ້ລຽນໄຫຼ ດີ ແລະ ໄດ້ຮູ້ຫຼາຍຢ່າງ. ຂ້ອຍເຊື່ອວ່າການອ່ານຊ່ວຍໃຫ້ຂ້ອຍສາມາດ ເວົ້າ ແລະ ຂຽນໄດ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ຂ້ອຍມັກຮຽນທຸກວິຊາ ເພາະວ່າແຕ່ລະ ວິຊາມີເກມຫຼິ້ນຫຼາຍຢ່າງ. ການຫຼິ້ນເກມຊ່ວຍໃຫ້ເຮົາເຂົ້າໃຈບົດຮຽນໄດ້ ໄວ ແລະ ມ່ວນຊື່ນ.

ຂ້ອຍມັກໄປໂຮງຮຽນຫຼາຍທີ່ສຸດ ຍ້ອນວ່າໄດ້ພົບໝູ່ຄູ່ຫຼາຍຄົນ, ໄດ້ ຝັງນິທານ, ໄດ້ອ່ານປຶ້ມ, ໄດ້ຮຽນເວົ້າ, ຮຽນຂຽນໃນສິ່ງທີ່ຕົນເອງມັກ ແລະ ໄດ້ຮຽນຄິດໄລ່ເລກນຳອີກ.

(ປ.3, 2021: 55-56)

(ເພື່ອມິໂຍງຄວາມດ້ວຍການສຳໂຕຣງສຳຮ່າງຂອງ “ຂ້ອຍມັກໄປໂຮງຮຽນ ຍ້ອນວ່າ...” ໂດຍສຳເພິງຄຳວ່າ “ໄດ້”)

ตัวอย่างการซ้ำโครงสร้าง

ບຸນປີໃໝ່ລາວ

ເມື່ອຮອດກາງເດືອນເມສາຂອງທຸກໆປີ ເປັນວັນຂຶ້ນປີໃໝ່ລາວ ຫຼື ເອີ້ນອີກຢ່າງໜຶ່ງວ່າ ຕຸດສິງການ, ມີທຳອິດຂອງບຸນນີ້ ແມ່ນມີສັງຂານລ່ວງ, ມີທິສອງ ຫຼື ມີທິສາມ ແມ່ນມີເນົາ ແລະ ມີສຸດທ້າຍແມ່ນມີຂຶ້ນປີໃໝ່ ຫຼື ສັງຂານຂຶ້ນ. ໃນໃນໄລຍະເວລານີ້ປະຊາຊົນລາວພາກັນ ຫຼິ້ນບຸນດ້ວຍຄວາມເບີກບານມ່ວນຊື່ນເປັນເວລາສາມ - ສີ່ວັນ.

ຕາມປະເພນີທີ່ປູ່ຢ່າຕາຍາຍໄດ້ເຄີຍປະຕິບັດສືບຕໍ່ກັນມາ. ກ່ອນຈະເຖິງວັນບຸນປີໃໝ່ຊາວ ບ້ານພາກັນມ້ຽນມັດເຄື່ອງຂອງ, ປັດກວາດ ແລະ ເຊັດຖູເຮືອນຊານໃຫ້ສະອາດງາມຕາ ເພື່ອຕ້ອນຮັບປີໃໝ່.

ການເຮັດແນວນັ້ນມີຄວາມໝາຍວ່າ ເພື່ອກຳຈັດປັດເປົ່າສິ່ງທີ່ສຶກກະປົກຮົກເຮື້ອໃຫ້ ໝົດໄປຕາມປີເກົ່າ. ໃນໂອກາດບຸນປີໃໝ່ ເພິ່ນຍັງມີການສົງພະພຸດທະຮູບ ແລະ ຄູບາອາຈານ ດ້ວຍນ້ຳອົບນ້ຳຫອມ, ຂີ້ໜີ້ນ ແລະ ດອກໄມ້ຕ່າງໆ. ສ່ວນຜູ້ອາວຸໂສ ຜູ້ເຖົ້າ ຜູ້ແກ່, ພໍ່, ແມ່ ແລະ ຊາວບ້ານອາດຫົດນ້ຳສະອາດ, ນ້ຳຫອມ ຫຼື ນ້ຳດອກໄມ້ຕ່າງໆເຊັ່ນ: ດອກຈຳປາ ແລະ ດອກຄູນ ເປັນຕົ້ນ. ສຳລັບບຸນປີໃໝ່ລາວ, ພິເສດຢູ່ແຂວງຫຼວງພະບາງໄດ້ມີການແຫ່ປູ່ເຍີ, ຍ່າເຍີ ແລະ ການແຫຼ່ປູ່ເຍ, ນາງສັງຂານ, ສົງພະບາງ. ເມື່ອຮອດມື້ສຸດທ້າຍຂອງບຸນປີໃໝ່ລາວພວກຜູ້ເຖົ້າ ຜູ້ແກ່ພ້ອມ ດ້ວຍຊາວໜຸ່ມ ຍິງ-ຊາຍ ນ້ອຍ-ໃຫຍ່ ພາກັນຂົນດິນຊາຍເຂົ້າວັດ ເພື່ອຕົບພະທາຍ: ຮອດຍາມ ກາງຄືນມາກໍມີການວຽນທຽນ.

ການເຮັດແນວນັ້ນມີຄວາມໝາຍວ່າ ເພື່ອເປັນການສະສາງລ້າງສ່ວຍສິ່ງທີ່ມົວໝອງ ບໍ່ຈົບ, ບໍ່ງາມທັງຫຼາຍໃຫ້ໝົດໄປນຳປີເກົ່າ ແລະ ປີໃໝ່ທີ່ຈະມາຮອດໃຫ້ມີແຕ່ຄວາມສຸກກາຍ ສະບາຍໃຈ ແລະ ປະສົບຜົນສຳເລັດທຸກຢ່າງ. ໃນມື້ຂຶ້ນປີໃໝ່ລາວ, ບາງຄອບຄົວກໍເຮັດບຸນ ຕັກບາດ ແລະ ບາສີສູ່ຂວັນ ເພື່ອເປັນການອວຍພອນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນໃຫ້ມີຄວາມສຸກສົມຫວັງ ແລະ ໂຊກດີຕະຫຼອດປີໃໝ່.

ບຸນປີໃໝ່ນີ້ເປັນປະເພນີທີ່ດີງາມຂອງລາວເຮົາ, ດັ່ງນັ້ນ ພວກເຮົາຄວນເອົາໃຈໃສ່ ປົກປັກຮັກສາ ແລະ ສົ່ງເສີມໃຫ້ຄົນຮຸ່ນຫຼັງໄດ້ປະຕິບັດສືບຕໍ່ໄປ.

(ປ.4, 2020: 191-192)

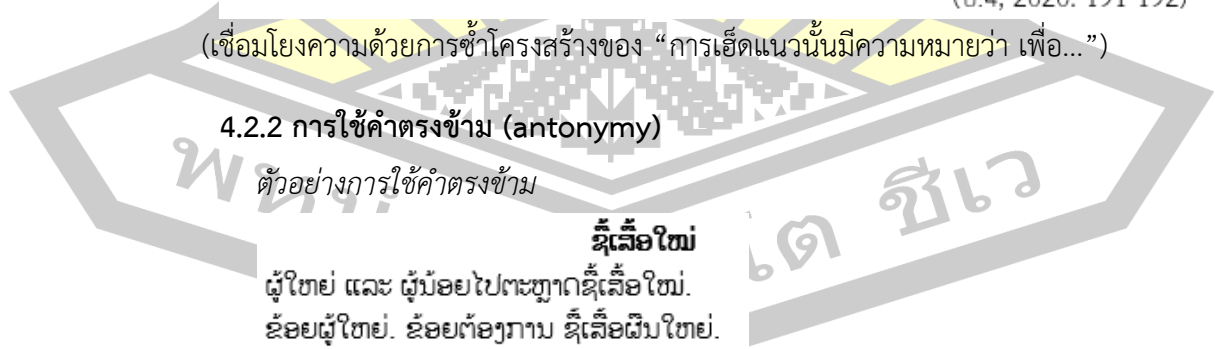
(ເຊື່ອມໂຍງຄວາມດ້ວຍການສ້າງໂຄງສ້າງຂອງ “ການເອີ້ນແນວນັ້ນມີຄວາມໝາຍວ່າ ເພື່ອ...”)

4.2.2 การใช้คำตรงข้าม (antonymy)

ตัวอย่างการใช้คำตรงข้าม

ຊື່ເລື້ອໃໝ່

- ຜູ້ໃຫຍ່ ແລະ ຜູ້ນ້ອຍໄປຕະຫຼາດຊື້ເລື້ອໃໝ່.
- ຂ້ອຍຜູ້ໃຫຍ່. ຂ້ອຍຕ້ອງການ ຊື້ເລື້ອຜົນໃຫຍ່.
- ຂ້ອຍຜູ້ນ້ອຍ. ຂ້ອຍຕ້ອງ ການຊື້ເລື້ອຜົນນ້ອຍ.
- ພວກຂ້ອຍມັກສີແດງ
- ຜູ້ສູງ ແລະ ຜູ້ຕໍ່າຕ້ອງການຊື້ເລື້ອໃໝ່.
- ຂ້ອຍຜູ້ສູງ. ຂ້ອຍຕ້ອງການຊື້ເລື້ອຍາວ.

ຂ້ອຍຜູ້ຕໍ່າ. ຂ້ອຍຕ້ອງການຊື້ເລື້ອສິນ.
 ພວກຂ້ອຍມັກເລື້ອລາຍ.
 ຜູ້ຕຸ້ຍ ແລະ ຜູ້ຈ່ອຍຕ້ອງການຊື້ເລື້ອໃໝ່.
 ຂ້ອຍຜູ້ຕຸ້ຍ. ຂ້ອຍຕ້ອງການຊື້ເລື້ອຜົນໃຫຍ່ ແລະ ກວ້າງ.
 ຂ້ອຍຜູ້ຈ່ອຍ. ຂ້ອຍຕ້ອງການ ຊື້ເລື້ອຜົນນ້ອຍ ແລະ ແຄບ.
 ໂອ! ຂ້ອຍບໍ່ມັກ ເລື້ອທີ່ມີຮູບ.
 ໂອ! ຂ້ອຍມັກເລື້ອ ທີ່ມີຮູບເລືອ.
 ເຈົ້າເດ! ມັກ ແລະ ຕ້ອງການຊື້ເລື້ອແນວໃດ?

(ປ.1 ເລ່ມ 1, 2020: 124-125)

(ເພື່ອມີໂຍງຄວາມດ້ວຍການໃຊ້ຄຳຕຽງຂ້າມຂອງ “ຜູ້ໃຫຍ່” ຕຽງຂ້າມກັບ “ຜູ້ນ້ອຍ”, “ຜູ້ສູງ” ຕຽງຂ້າມກັບ “ຜູ້ຕໍ່າ” ແລະ “ຜູ້ຕຸ້ຍ” ຕຽງຂ້າມກັບ “ຜູ້ຈ່ອຍ”)

4.2.3 ການໃຊ້ຄຳເອົາພາະແລະຄຳທົ່ວໄປ (hyponymy and co-hyponymy)

ຕົວຢ່າງການໃຊ້ຄຳເອົາພາະແລະຄຳທົ່ວໄປ

ການຮັກສາປ່າ

ປ່າໄມ້ ແມ່ນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ທີ່ມີປະໂຫຍດຕໍ່ຄົນ ແລະ ລັດ. ມັນພົວພັນ ເຖິງ ເສດຖະກິດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດຂອງຄົນເຮົາ.

ປະເທດລາວເຮົາເປັນດິນແດນທີ່ອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ນາໆຊະນິດ. ປ່າໄມ້ຂອງປະເທດເຮົາມີຢູ່ທົ່ວທຸກພາກຂອງປະເທດ, ປ່າບາງແຫ່ງເປັນດົງຕົບໜາຂຽວງາມ ຕະຫຼອດປີ. ຖ້າເຮົາທຳລາຍປ່າຈະເຮັດໃຫ້ທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງທີ່ມີຊີວິດອື່ນຢາກຂາດແຄນນ້ຳ, ເປັນ ຜົນກະທົບຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງຄົນ ແລະ ລັດ. ຕົ້ນໄມ້ສາມາດເກັບຮັກສານ້ຳໄວ້ໄດ້ນານ ແລະ ເຮັດໃຫ້ດິນຊຸ່ມຢູ່ຕະຫຼອດເວລາ; ພ້ອມດຽວກັນນັ້ນ, ກໍເຮັດໃຫ້ອາກາດບໍລິສຸດສົດຊື່ນ ອີກດ້ວຍ. ເພິ່ນຍັງເວົ້າອີກວ່າ: “ປ່າໄມ້ສາມາດຕ້ານໄພແຫ້ງແລ້ງ, ໄພນ້ຳຖ້ວມບໍ່ໃຫ້ພູຜາເຈື່ອນ ແລະ ຕາຝັ່ງ ຫ້ວຍຮ່ອງເພພັງ: ຖ້າມີປ່າໄມ້ອຸດົມສົມບູນດີ ໄພທຳມະຊາດຕ່າງໆເຫຼົ່ານັ້ນກໍຈະບໍ່ ເກີດຂຶ້ນ.

ປ່າດົງຢູ່ໃນປະເທດເຮົາມີໄມ້ເນື້ອດີຫຼາຍຊະນິດເຊັ່ນ: ໄມ້ດຸ່, ໄມ້ແດງ, ໄມ້ແຕ້, ໄມ້ແຄນ, ໄມ້ເປືອຍ, ໄມ້ໂລ່ງເລ່ງ, ໄມ້ຈິກ, ໄມ້ຮັງ ແລະ ອື່ນໆ. ເຮົານຳໃຊ້ໄມ້ມາເຮັດເຮືອນຊານ, ຫໍໂຮງ. ໂຕະ, ຕັ່ງ ແລະ ເຄື່ອງໃຊ້ຕ່າງໆ. ໃນປ່າຍັງມີເຄື່ອງປ່າຂອງດົງທີ່ໃຊ້ເປັນຢາແລະມີລາຄາແພງ ເຊັ່ນ: ລ້ຽງ, ຍານ, ຂີ້ຊີ, ໝາກແໜ່ງ ແລະ ອື່ນໆ. ປ່າດົງເຫຼົ່ານີ້ຍັງເປັນບ່ອນຢູ່ອາໄສຂອງລັດປ່າເຊັ່ນ: ກວາງ, ຝານ, ເລືອ, ສົງ, ຊ້າງ, ທະນີ, ລົງ ແລະ ນົກ ເປັນຕົ້ນ. ດັ່ງນັ້ນ, ພວກເຮົາທຸກຄົນຕ້ອງ

ຊ່ວຍກັນຮັກສາປ່າ ໂດຍຢຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ແລະ ບໍ່ຈຸດປ່າຊະຊາຍ. ໃນກໍລະນີ ຈຳເປັນທີ່ມີການຂຸດຄົ້ນປ່າ ເອົາໄມ້ມາສ້າງສິ່ງຕ່າງໆ ພວກເຮົາຕ້ອງ ປຸກທົດແທນຕົ້ນໄມ້ທີ່ຖືກ ຕັດນຳໄປໃຊ້. ຖ້າພວກເຮົາຫາກຮັກຊີວິດຂອງຕົນເອງ, ຮັກປະເທດຊາດ ແລະ ບ້ານເກີດເມືອງ ນອນເຮົາຕ້ອງຮັກສາປ່າໄມ້ໃຫ້ອຸດົມສົມບູນຄົງຢູ່ຕະຫຼອດໄປ.

(ປ.4, 2020: 23-24)

(ເພື່ອມ້ອງຄວາມດ້ວຍການໃຊ້ຄຳທັງໄປຄື “ໄມ້ເນື້ອດີ” ແລະໃຊ້ຄຳເພາະຄື “ໄມ້ດູ ໄມ້ແດງ ໄມ້ແຕ້ ໄມ້ແຄນ ໄມ້ເປືອຍ ໄມ້ໂລ່ງແລ່ງ ໄມ້ຈິກ ໄມ້ຮັ່ງ”, ການໃຊ້ຄຳທັງໄປຄື “ເຄື່ອງປ່າຂອງດຸ່ງທີ່ໃຊ້ເປັນຍາແລະມີລາຄາ ແພງ” ແລະໃຊ້ຄຳເພາະຄື “ຄັ່ງ ຍານ ຈີ້ຊີ ໝາກແຫ່ງ” ແລະການໃຊ້ຄຳທັງໄປຄື “ສັດປ່າ” ແລະໃຊ້ຄຳ ເພາະຄື “ກວາງ ຟານ ເສື້ອ ສິ່ງ ຈ້າງ ທະນີ ລິງ ນກ”)

ຕົວຢ່າງການໃຊ້ຄຳເພາະແລະຄຳທັງໄປ

ເຍົາວະຊົນຄົນເກັ່ງ

ມະນີ ສີແພງຕາ ອາຍຸ 11 ປີ, ນັກຮຽນ ປ. 5 ຂອງ ໂຮງຮຽນປະຖົມແຫ່ງໜຶ່ງ ທີ່ເມືອງຄຳ ເກີດ ແຂວງບໍລິຄຳໄຊ, ລາວເປັນລູກສາວຜູ້ທີ 2 ຂອງລູກສົມສີ ແລະ ປ້າທອງມ້ວນ ເຊິ່ງ ທັງ ສອງຜົວເມຍ ເປັນພະນັກງານສັງກັດລັດ. ໃນຄອບຄົວຂອງລາວມີອ້າຍນ້ອງນຳກັນ 3 ຄົນ: ອ້າຍນັກ ຮຽນຢູ່ຊັ້ນມັດທະຍົມປີທີ 2. ສ່ວນນ້ອງຊາຍຫຼ້າຮຽນຢູ່ຊັ້ນປະຖົມປີທີ 3.

ນາງມະນີເປັນຄົນຄົງບາງຮ່າງນ້ອຍ, ຜິວດຳແດງ, ໃບໜ້າມົນ, ດັງຄົມ, ຕາທັງສອງເບື້ອງ ເປັນສີເຫຼືອງອ່ອນ. ລາວມັກຍິ້ມແຍ້ມແຈ່ມໃສ, ອາລົມດີ, ທັກທາຍໝູ່ຄູ່ດ້ວຍສຽງເວົ້າອັນນັ້ນເບື້ອງ ແລະ ສຸພາບ. ມະນີເປັນນັກຮຽນເກັ່ງ. ດູໝັ່ນ ເວລາຢູ່ໃນຫ້ອງຮຽນລາວຕັ້ງໃຈຝັງ ແລະ ຈິດກ່າຍ ເອົາຄຳອະທິບາຍຂອງຄູ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຫຼົງລືມ, ສິ່ງໃດບໍ່ເຂົ້າໃຈ ລາວກໍຍົກມືຂຶ້ນຖາມນາຍຄູໂລດ. ໃນ ເວລາວ່າງ ລາວມັກໄປອ່ານ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າຫາຄວາມຮູ້ຢູ່ຫ້ອງສະໝຸດເປັນປະຈຳ.

ນອກຈາກການຮຳຮຽນແລ້ວ, ນາງຍັງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳຕ່າງໆໃນໂຮງຮຽນເຊັ່ນ:

ການອອກແຮງງານ, ການຫຼິ້ນກິລາແລະ ການເຝິກແອບສີລະປະ, ໂດຍສະເພາະ ວາດຝ້ອນ ຂອງລາວ ອ່ອນຊ້ອຍ ເໝືອນດັ່ງນິກຍູງທີ່ກຳລັງກ້ຽວແອ່ນແຜນຫາງຢ່າງສະງ່າງາມ. ເວລາຢູ່ເຮືອນ ລາວໄດ້ ເອົາໃຈໃສ່ແກ້ບົດເຝິກຫັດທີ່ຄູໃຫ້ ແລະ ເຮັດວຽກຊ່ວຍພໍ່ແມ່ເຊັ່ນ: ແຕ່ງຢູ່ຄົວກິນ ແລະ ປັດກວາດ ເຮືອນຊານ ເປັນຕົ້ນ. ນອກນັ້ນ, ລາວຍັງໄດ້ປຸກຜັກໄວ້ກິນ ເພື່ອເປັນ ການປະຢັດລາຍຈ່າຍຊ່ວຍ ຄອບຄົວອີກດ້ວຍ.

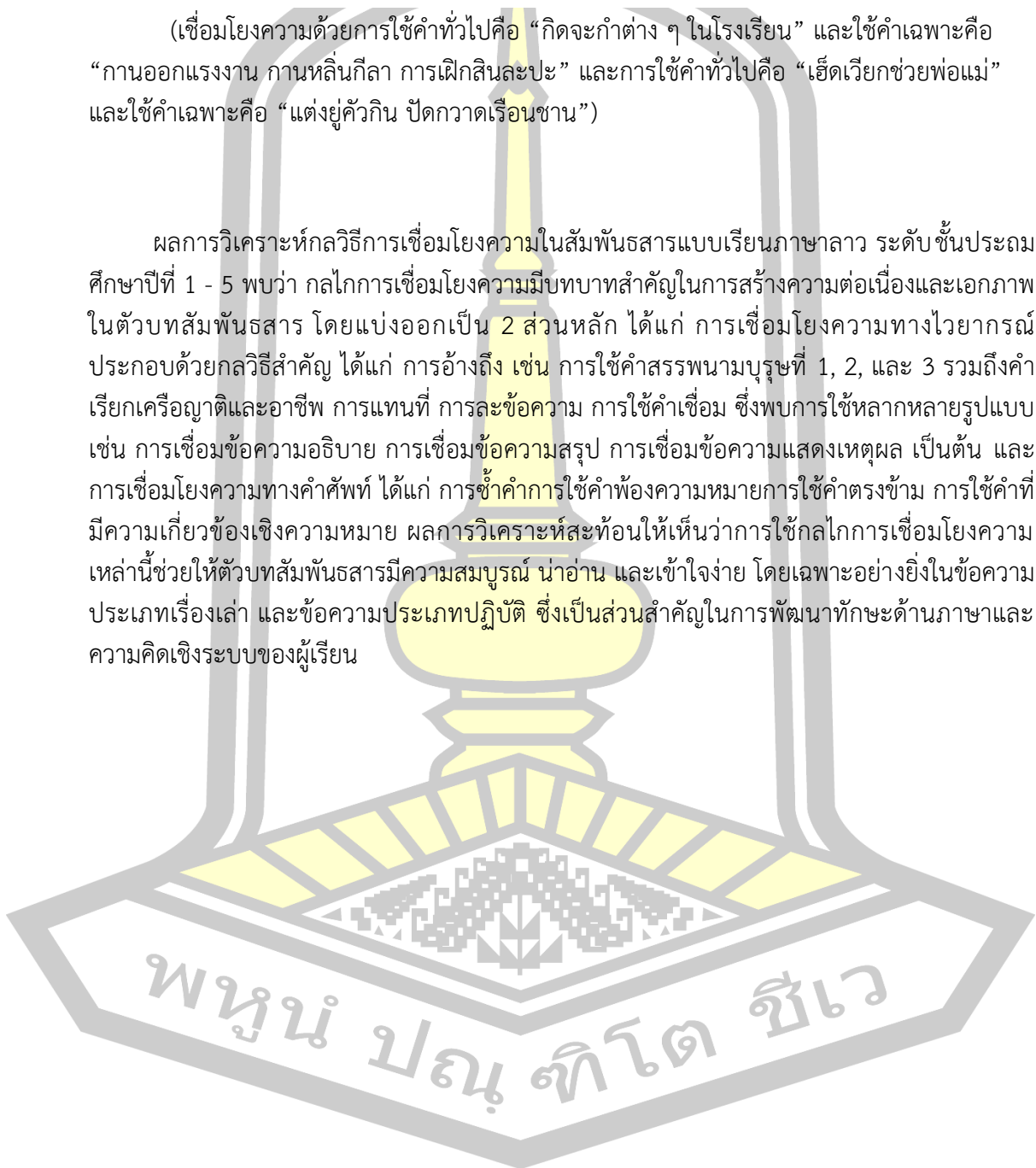
ມະນີເປັນຄົນເກັ່ງທາງດ້ານການຮຽນ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວນອກຫຼັກສູດ, ລາວສາມາດ ຊ່ວຍອະທິບາຍເນື້ອໃນບົດຮຽນໃຫ້ໝູ່ເພື່ອນເຂົ້າໃຈໄດ້ ແລະ ກຳສະແດງຄວາມຄິດເຫັນຕ່າງໆ ຢ່າງ ມີເຫດມີຜົນ ແລະ ເປັນປະໂຫຍດ. ສະນັ້ນ, ລາວຈຶ່ງໄດ້ຖືກຄັດເລືອກໃຫ້ເປັນຜູ້ຕາງໜ້າຂອງ ແຂວງ ໃຫ້ໄປເຄື່ອນໄຫວເຮັດກິດຈະກຳຕ່າງໆ ທີ່ປະເທດຍີ່ປຸ່ນພ້ອມດ້ວຍໝູ່ຄູອີກຫຼາຍຄົນທີ່ ມາຈາກ

ຂອງອື່ນໆ ໃນທົ່ວປະເທດ. ມະນີສົມແລ້ວ, ທີ່ຖືກຂະໜານນາມວ່າເປັນເຍົາວະຊົນ ຄົນ
ເກັ່ງ. ດັ່ງນັ້ນ, ພໍ່ແມ່, ຄູ, ໝູ່ເພື່ອນຈິງຮັກຫອມ ແລະ ເຊື່ອໝັ້ນໃນຄວາມຮູ້ ຄວາມສາມາດ ຂອງ
ລາວ.

(ປ.5, 2020: 60-61)

(ເຊື່ອມໂຍງຄວາມດ້ວຍການໃຊ້ຄຳທັງໝົດ ຄື “ກິດຈະກຳຕ່າງ ໆ ໃນໂຮງຮຽນ” ແລະ ໃຊ້ຄຳເພາະຄື
“ການອອກແຮງງານ ການຫຼິ້ນກີລາ ການເຝິກສິນລະປະ” ແລະ ການໃຊ້ຄຳທັງໝົດ ຄື “ເອັດເວີຍກຳຊ່ວຍພໍ່ແມ່”
ແລະ ໃຊ້ຄຳເພາະຄື “ແຕ່ງຢູ່ຄັ້ງກິນ ປັດກວາດເຮືອນຊາ”)

ຜົນການວິເຄາະກົດລະບຽບການເຊື່ອມໂຍງຄວາມໃນສັມພັນສາດແບບເຮັດພາສາລາວ ຮຽນສູງປະຖົມ
ສຶກສາປີທີ 1 - 5 ພົບວ່າ ກົດລະບຽບການເຊື່ອມໂຍງຄວາມມີທັບທາດສຳຄັນໃນການສ້າງຄວາມຕໍ່ເນື່ອງແລະເອກະພາບ
ໃນຕົວທັບສັມພັນສາດ ໂດຍແບ່ງອອກເປັນ 2 ສ່ວນຫຼັກ ໄດ້ແກ່ ການເຊື່ອມໂຍງຄວາມທາງໄວຍາກຣນ
ປະກອບດ້ວຍກົດລະບຽບສຳຄັນ ໄດ້ແກ່ ການອ້າງຄື ເຊັ່ນ ການໃຊ້ຄຳສຽງນາມບຸຣຸຊທີ່ 1, 2, ແລະ 3 ຮວມຄືຄຳ
ເຮັດເຮືອນຊາແລະອາຊີບ ການແທນທີ່ ການລະອຸ້ມຄວາມ ການໃຊ້ຄຳເຊື່ອມ ຈຶ່ງພົບການໃຊ້ຫຼາກຫຼາຍຮູບແບບ
ເຊັ່ນ ການເຊື່ອມຂໍ້ຄວາມອື່ນໆ ການເຊື່ອມຂໍ້ຄວາມສຽງ ການເຊື່ອມຂໍ້ຄວາມແທນທີ່ ເປັນຕົ້ນ ແລະ
ການເຊື່ອມໂຍງຄວາມທາງຄຳສັບ ໄດ້ແກ່ ການໃຊ້ຄຳໃຊ້ຄຳຮັບຄວາມໝາຍການໃຊ້ຄຳຮັບຄວາມ ການໃຊ້ຄຳທີ່
ມີຄວາມເຄັ່ງໄຫວ້ເຊັ່ນຄວາມໝາຍ ຜົນການວິເຄາະສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນວ່າການໃຊ້ກົດລະບຽບການເຊື່ອມໂຍງຄວາມ
ເຫຼົ່ານີ້ຊ່ວຍໃຫ້ຕົວທັບສັມພັນສາດມີຄວາມສະຫຼຸບ ນຳອ່ານ ແລະ ໃຊ້ງ່າຍ ໂດຍເພາະອ່າຍຢູ່ໃນຂໍ້ຄວາມ
ປະເພດເຮືອນຊາ ແລະ ຂໍ້ຄວາມປະເພດປະຕິບັດ ຈຶ່ງເປັນສ່ວນສຳຄັນໃນການພັດທະນາທັກສະດ້ານພາສາແລະ
ຄວາມຄິດເຊັ່ນລະບົບຂອງຜູ້ຮຽນ

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

5.1 สรุปผลการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง “ประเภทสัมพันธ์สารและการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาว” เป็นการศึกษาวิเคราะห์สัมพันธ์สารในแบบเรียนภาษาลาว โดยมีขอบเขตข้อมูลในการศึกษา คือ แบบเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 5 จำนวน 7 เล่ม ซึ่งมีตัวบทสัมพันธ์สารที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 221 ตัวบท ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายในการวิจัย 2 ประเด็น ได้แก่ ศึกษาประเภทของสัมพันธ์สารในแบบเรียนภาษาลาว และศึกษาทวิวิธีการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาว ซึ่งสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

5.1.1 ประเภทสัมพันธ์สารในแบบเรียนภาษาลาว

5.1.1.1 ประเภทเรื่องเล่า (narrative discourse)

จากตัวบทสัมพันธ์สารในแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 5 จำนวนทั้งสิ้น 221 ตัวบท ปรากฏประเภทเรื่องเล่า จำนวน 210 คิดเป็น ร้อยละ 95.02 ของตัวบททั้งหมด โดยโครงสร้างสัมพันธ์สารข้อความประเภทเรื่องเล่าออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) **ประเภทเรื่องเล่าร้อยแก้ว** ปรากฏจำนวนทั้งสิ้น 174 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 78.73 ของตัวบททั้งหมด โดยแบ่งออกเป็น 6 รูปแบบย่อย ดังนี้

1) แบบบรรยาย ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่อง และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นการบรรยาย เรื่องเล่า หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา พบลักษณะโครงสร้างดังกล่าวจำนวน 119 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 53.85

2) แบบบรรยายโดยแทรกบทสนทนา ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่อง และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นการบรรยาย เรื่องเล่า หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ สลับกับบทสนทนาหรือให้บทสนทนาเป็นส่วนของการดำเนินเรื่อง จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา พบลักษณะโครงสร้างดังกล่าวจำนวน 23 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 10.41

3) แบบบรรยาย โดยมีหมายเลขเรียงลำดับ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่อง และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นการบรรยาย เรื่องเล่า หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีหมายเลขเรียงตามลำดับกำกับหน้าข้อความ จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา พบลักษณะโครงสร้างดังกล่าวจำนวน 13 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 5.88

4) แบบข้อความสั้น/คำพูด/คำบรรยาย ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่อง และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นการบรรยาย เรื่องเล่า หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยใช้ข้อความ คำพูดหรือคำบรรยายขนาดสั้น จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา พบลักษณะโครงสร้างดังกล่าวจำนวน 8 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 3.62

5) แบบจดหมาย จำนวนทั้งสิ้น 6 ตัวบท คิดเป็น ร้อยละ 2.71 โครงสร้างหลักประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่อง และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นแบบฟอร์มการเขียนจดหมาย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ตอนต้น เนื้อหา และสรุป

6) แบบข้อความสั้น/คำพูด/คำบรรยายโดยแทรกช่องให้เติมข้อความ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนชื่อเรื่อง และส่วนเนื้อหา โดยส่วนเนื้อหามีลักษณะเป็นการบรรยายเรื่องเล่า หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยมีการเว้นช่องว่างให้เติมข้อความ จากการศึกษาแบบเรียนภาษาลาวระดับชั้นประถมศึกษา พบลักษณะโครงสร้างดังกล่าวจำนวน 5 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 2.26

2) **ประเภทเรื่องเล่าร้อยกรอง** ปรากฏจำนวนทั้งสิ้น 36 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 16.29 ของตัวอย่างทั้งหมด

(1) **ประเภทปฏิบัติ (procedural discourse)** มีลักษณะการนำเสนอโครงสร้างด้วยชื่อเรื่อง ภาพประกอบและเนื้อหาแบบร้อยแก้วที่เน้นที่กระบวนการและวิธีการตามลำดับขั้นตอนหรือลำดับเวลาในการกระทำ ปรากฏจำนวนทั้งสิ้น 11 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4.98 ของตัวอย่างทั้งหมด

1. **กลวิธีการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว** โดยศึกษาเฉพาะตัวอย่างสัมพันธสารแบบร้อยแก้ว จำนวน 185 ตัวอย่าง สรุปผล ดังนี้

1.1 การเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ (Grammatical) ได้แก่

1.1.1 การอ้างอิง ปรากฏลักษณะการอ้างอิง 3 ประเภทคือ การอ้างอิงด้วยหน่วยสรรพนามและนาม การอ้างอิงเชิงบ่งชี้ และการอ้างอิงเชิงเปรียบเทียบ

1.1.2 การแทนที่ ปรากฏลักษณะการแทนที่ 3 ประเภทคือ การแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นนามวลี การแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นกริยวลี และ การแทนที่หน่วยเดิมที่เป็นประโยคหรือข้อความ

1.1.3 การละ ปรากฏลักษณะการละ 3 ประเภทคือ การละหน่วยเดิมที่เป็นนามวลี การละหน่วยเดิมที่เป็นกริยวลี และการละหน่วยเดิมที่เป็นประโยคหรือข้อความ

1.1.4 การใช้คำเชื่อม ปรากฏลักษณะการใช้คำเชื่อม จำนวน 12 รูปแบบ ได้แก่ คำเชื่อมแสดงการเพิ่มข้อมูลหรือขยายความ คำเชื่อมแสดงลำดับเวลา คำเชื่อมแสดงความคล้ายตามหรือรวมเข้าด้วยกัน คำเชื่อมแสดงความขัดแย้ง คำเชื่อมแสดงลักษณะหรือวิธีการ คำเชื่อมแบบแสดงวัตถุประสงค์ คำเชื่อมแสดงเหตุและผล คำเชื่อมแสดงการเลือก คำเชื่อมแสดงเงื่อนไข คำเชื่อมแสดงความต่างตอนแยกส่วน คำเชื่อมแสดงการเน้นความ และคำเชื่อมแสดงการกล่าวถึงคำพูด

2. การเชื่อมโยงความทางคำศัพท์ (Lexical) ได้แก่

2.1 การซ้ำ ปรากฏลักษณะการซ้ำ 2 ประเภทคือ การซ้ำคำหรือกลุ่มคำ ประกอบด้วย การซ้ำรูปทั้งหมดหรือซ้ำรูปสมบูรณ์และการซ้ำรูปบางส่วน และการซ้ำโครงสร้าง

2.1 การใช้คำตรงข้าม

2.3 การใช้คำเฉพาะและคำทั่วไป

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ประเภทสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว

ผลการศึกษาเกี่ยวกับประเภทสัมพันธสารในแบบเรียนภาษาลาว ซึ่งพบว่าประเภทสัมพันธสารส่วนใหญ่เป็นข้อความประเภทเรื่องเล่า (Narrative Discourse) ที่มีลักษณะการถ่ายทอดเนื้อหาเรียงลำดับตามเวลาและเหตุการณ์ รวมถึงการใช้ข้อความที่เข้าใจง่ายในระดับเริ่มต้น สอดคล้องกับลักษณะของแบบเรียนภาษาไทยในหนังสือเรียนครูศึกษาของ ภราดา พ. ฮีแลร์ ที่เน้นการจัดเนื้อหาให้เรียงลำดับจากง่ายไปยาก โดยเริ่มจากวลี ประโยค เรื่องสั้น และสอดแทรกคติธรรม คำสอน และสุภาษิต เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการอ่านอย่างคล่องแคล่วและเข้าใจง่าย (กมลมาลย์ คำแสน, 2557) นอกจากนี้ ยังคล้ายคลึงกับแบบเรียนพื้นฐานภาษาพม่า ที่จัดเนื้อหาให้เรียงลำดับจากง่ายไปยาก โดยระดับเริ่มต้นมีเนื้อหาเป็นบทท่องจำ อาขยาน นิทานประกอบภาพง่าย ๆ และเมื่อระดับสูงขึ้นจะพัฒนาเนื้อหาเป็นเรื่องสั้น นิทานคำกลอน รวมถึงข้อความที่ผสมผสานระหว่างร้อยแก้วและร้อยกรอง (วิชัย ราชภูริศิริ, 2522) สิ่งนี้สะท้อนถึงหลักการจัดเนื้อหาในแบบเรียนที่เหมาะสมตามพัฒนาการของผู้เรียน เช่น การเรียงลำดับจากง่ายไปยากและการใช้รูปแบบที่สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีลักษณะเด่นที่แตกต่างจากงานวิจัยอื่นในหลายมิติ โดยเฉพาะการวิเคราะห์สัมพันธสารประเภท ข้อความปฏิบัติ (Procedural Discourse) ในแบบเรียนภาษาลาว ซึ่งพบว่าปรากฏในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นสัดส่วนที่สูง (81.82% ของข้อความประเภทปฏิบัติ) โดยลักษณะเด่นของข้อความปฏิบัติในแบบเรียนภาษาลาวคือการจัดเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการของผู้เรียนที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้และฝึกฝนตามขั้นตอน ซึ่งไม่ได้พบการเน้นในลักษณะเดียวกันนี้ในงานวิจัยแบบเรียนภาษาไทยหรือภาษาพม่า นอกจากนี้ การจัดประเภทสัมพันธสารและการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาวยังมีการวิเคราะห์ในมิติที่ลึกซึ้ง เช่น การเรียงลำดับความซับซ้อนของโครงสร้างข้อความในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับที่มีบทสนทนาสั้น ๆ พร้อมภาพประกอบไปจนถึงบทบรรยายที่มีความยาวและซับซ้อน สิ่งนี้ช่วยแสดงให้เห็นถึงการวางแผนการเรียนรู้ในแบบเรียนภาษาลาวที่พัฒนาทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนอย่างเป็นระบบ

5.2.2 กลวิธีการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว

ผลการศึกษาวิจัยพบว่ากลวิธีการเชื่อมโยงความในสัมพันธสารแบบเรียนภาษาลาว ทั้งด้านไวยากรณ์และด้านคำศัพท์ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ดังนี้ ด้านการเชื่อมโยงความทางไวยากรณ์ พบการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1, 2 และ 3 ในการอ้างถึง เช่น "ช้อย" หรือคำเรียกญาติอย่าง "พ่อ" และ "แม่" สอดคล้องกับการศึกษาของ อรทัย ชันโท และคณะ (2564) ที่พบว่าการอ้างถึงด้วยสรรพนามบุรุษในเรื่องย่อบทละครโทรทัศน์ไทยช่วยเสริมความเป็นธรรมชาติของการสนทนาและทำให้ผู้ชมเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครได้ง่าย ด้านการเชื่อมโยงด้วยการแทนที่และการละลักษณะการแทนที่หน่วยเดิมในแบบเรียนภาษาลาว เช่น การแทนที่ประโยคหรือข้อความเพื่อย้อนทวนเนื้อหา มีความคล้ายคลึงกับงานของ นลินี กาศแสง (2564) ซึ่งศึกษาเอกสารโบราณในจังหวัดแพร่และพบว่าการแทนที่ช่วยย่อข้อความและทำให้เนื้อหาที่มีความกระชับ ด้านการใช้คำเชื่อมการศึกษาพบการใช้คำเชื่อมในแบบเรียนภาษาลาว 12 รูปแบบ ซึ่งแตกต่างจากงานของ เต๋อหยุง หลี

และซัลมาน ดาราฉาย (2562) ที่พบการใช้คำเชื่อมในหนังสือตำรับอาหารไทย 16 รูปแบบ โดยในแบบเรียนภาษาลาวไม่ปรากฏรูปแบบการเชื่อมโยงแสดงลักษณะและเครื่องมือ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของข้อความปฏิบัติ ด้านการเชื่อมโยงทางคำศัพท์ ปรากฏการใช้คำซ้ำ คำตรงข้าม และคำเฉพาะในแบบเรียนภาษาลาว สอดคล้องกับงานของ รุ่งโรจน์ ต้นประดิษฐ์ และคณะ (2564) ที่ชี้ให้เห็นว่ากลวิธีทางคำศัพท์ช่วยสร้างเอกภาพและความต่อเนื่องในข้อความ

ลักษณะเด่นหรือความแตกต่างจากงานวิจัยอื่น พบว่า การเน้นบริบทท้องถิ่นและการใช้คำเฉพาะ ในแบบเรียนภาษาลาวมีการอ้างอิงถึงบุคคล สถานที่ และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน เช่น การเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับประสบการณ์จริงได้ง่าย ลักษณะนี้แตกต่างจากงานวิจัยอื่น เช่น งานของ มัญชสา อังคะนาวิณ (2547) ที่มุ่งศึกษาหน่วยวิเศษณ์ในเชิงบ่งชี้โดยไม่เน้นบริบทท้องถิ่น แม้ว่าจะพบโครงสร้างข้อความประเภทปฏิบัติในแบบเรียนภาษาลาว แต่ไม่ปรากฏคำเชื่อมที่แสดงลักษณะและเครื่องมือ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ เต๋อหยุง หลี และซัลมาน ดาราฉาย (2562) ที่พบคำเชื่อมดังกล่าวในตำรับอาหารไทย ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าแบบเรียนภาษาลาวใช้การลำดับข้อความด้วยตัวเลขกำกับแทน ส่วนการใช้คำเชื่อมแบบเฉพาะเจาะจงในภาษาลาว เช่น "นี้", "นั่น", "พุ้น" ถูกใช้ในแบบเรียนเพื่อกำหนดระยะเวลาและระยะทางระหว่างผู้พูดกับสิ่งที่กล่าวถึง ซึ่งแตกต่างจากคำเชื่อมในภาษาไทยและภาษาอื่น ซึ่งสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของแบบเรียนภาษาลาวในบริบทการศึกษาและวัฒนธรรมเฉพาะของประเทศลาว

5.3 ข้อเสนอแนะ

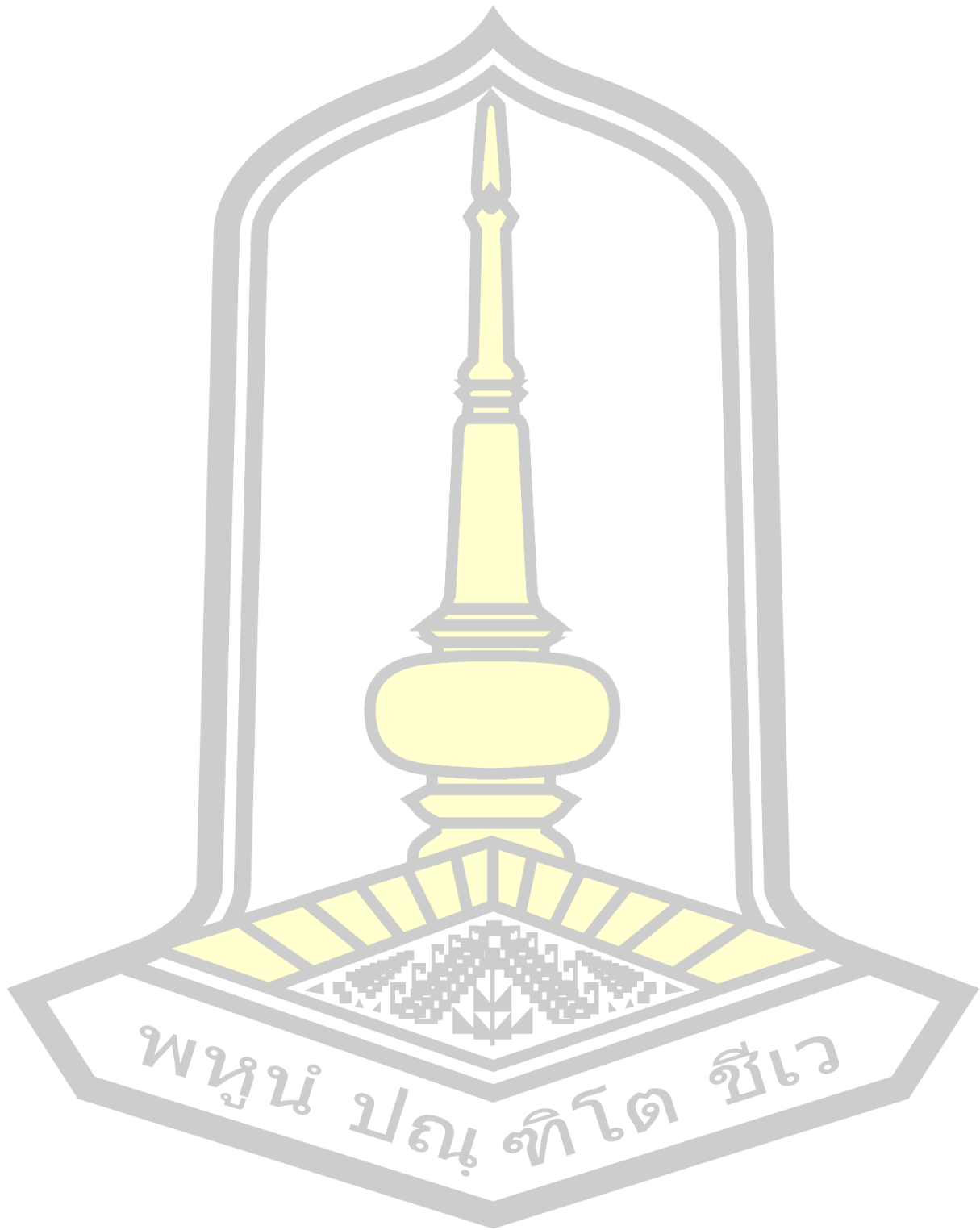
การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาวในระดับชั้นประถมศึกษา ผู้วิจัยยังเห็นว่ายังมีประเด็นที่น่าสนใจและน่าศึกษาเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความ ดังนี้

1. ศึกษาการเชื่อมโยงความในแบบเรียนภาษาลาวในระดับชั้นที่สูงขึ้น
2. ศึกษาการเชื่อมโยงความในแบบเรียนวิชาอื่น ๆ
3. ศึกษาการเชื่อมโยงความจากสื่อประเภทอื่น ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ

สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

พูน ปณ ทิโต ชีเว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลมาลย์ คำแสน. (2558). เอกสารประกอบการสอนรายวิชา การวิเคราะห์หนังสือเรียน ภาษาไทย (TH07403) (Analysis of Thai Textbooks). อุดรธานี: สาขาวิชา ภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- กุสุมา สุ่มมาตร์, ราชนัย นิลวรรณภา. (2562). หนังสือธรรมะของพระสายปฏิบัติอีสาน: การศึกษาโครงสร้างและวัจนลีลาในสัมพันธสารประเภทเรื่องเล่า. วารสารปาริชาติ, มหาวิทยาลัยทักษิณ, 32(2), กรกฎาคม-ธันวาคม 2562.
- จรัลวิไล จรูญโรจน์ และคณะ. (2554). ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Linguistics). นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จันทิมา อังคพณิชกิจ. (2562). การวิเคราะห์ข้อความ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลธิชา บำรุงรักษ์. (2558). ระบบข้อความ. ใน ดิยู ศรีนราวัฒน์ และ ชลธิชา บำรุงรักษ์ (บรรณาธิการ.), ภาษาและภาษาศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 1, หน้า 133-168). โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2554). วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์ และความเป็นอื่น. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : วิชาษา.
- ซัลมาน ดาราฉาย และ วรวิษ วาสนปรีชา. (2562). การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในคำวินิจฉัย ทางศาสนาอิสลามภาษาไทยของจุฬาราชมนตรี. วารสารศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, 11(1), 338-357.
- ดวงจิตร์ สุขภาพสุข. (2564). การวิเคราะห์สัมพันธสารของบทคัดย่อภาษาอังกฤษจากบทความ วิจัยทางด้านภาษาศาสตร์: ศึกษาเปรียบเทียบกับทฤษฎีต้นแบบของ Hyland. วารสาร ภาษาและภาษาศาสตร์, 39(2), กรกฎาคม - ธันวาคม 2564.
- เต๋อหยุง หลี และ ซัลมาน ดาราฉาย. (2562). การเชื่อมโยงความด้วยคำเชื่อมในหนังสือตำรับ อาหารไทย. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏ ธนบุรี, 2(3), กันยายน - ธันวาคม 2562.
- นลินี กาศแสง. (2564). การเชื่อมโยงความในเอกสารโบราณท้องถิ่นจังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564.
- ประไพพรรณ กวีเกษม, วรวรรณ ศรียาภัย, บุญยงค์ เกศเทศ, และ วรัญญา ยิ่งยงศักดิ์. (2565). กลวิธีทางภาษาของวิทยากรการเกษตรอำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่. วารสารวิชาการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 8(1), 45-58.
- ผ่าน บาลโพธิ์. (2553). การสอนอ่านบทความวิจัยสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพในมุมมองด้านสัม พันธสาร. วารสารภาษาปริทัศน์, 25.

- พลเดช โตวิวัฒน์. 2551. วิเคราะห์นวนิยายเรื่องทางช้างเผือกกับหนังสือเรียนภาษาไทยชั้น
ประถมศึกษา หลักสูตรพุทธศักราช 2521 เริงปฏิสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประ
 สานมิตร.
- พระครูสุนทรสังฆพินิต (เสนห์ ญาณเมธี) และคณะ. (2561). ปรัชญาการศึกษาของสาธารณรัฐ
 ประชาธิปไตยประชาชนลาว. **วารสารพุทธศาสตร์ศึกษา**, 9(1), 30-41.
- มนนุกูล ทิมอ่ำ. (2549). การวิเคราะห์หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ตามหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
 เจ้าพระยา.
- มาริษา หมัดหนี. (2565). **วาทกรรม “เด็กดี” : การศึกษาเปรียบเทียบแบบเรียนชั้น
 ประถมศึกษาไทยกับมาเลเซีย**. ปรินญาปรัชญาดุซงฎิบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มัญชุสา อังคะนาวิน. 2547. **ปริเฉทสารคดีท่องเที่ยวในอนุสาร อ.ส.ท.** ปรินญาอักษรศาสตรม
 หาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- โยทกา พูลทอง, นิธิอร พรอำไพสกุล. (2566). การวิเคราะห์มิติทางวัฒนธรรมไทยและกลวิธีการ
 ถ่ายทอดวัฒนธรรมในแบบเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยของผู้เรียนชาวเกาหลี.
วารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม. 12(2): 28-67.
- รุ่งรอง เจียมวิจักขณ์. (2561). การศึกษาหนังสือเรียนภาษาไทย ภาษาพาที: ความสอดคล้องกับ
 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
 และสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12. **วารสาร ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**.
 18(2), 26-54.
- รุ่งโรจน์ ต้นประดิษฐ์, วิเชษฐชาย กมลสัจจะ, และ วรวรรธน์ ศรียาภัย. (2564). การเชื่อมโยง
 ความในปาฐกถาทางภาษาและวรรณกรรมไทยของนายกรัฐมนตรีไทย. **วารสารข้อ
 พะยอม**, 32(1), มกราคม - มิถุนายน 2564.
- วิโรจน์ กองแก้ว รัชนิยา กลิ่นน้ำหอม และอัศวินธ์ เรืองรอง. (2555). การวิเคราะห์สัมพันธ์สาร
 พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ
 พอเพียง. **วารสารบรรณศาสตร์ มศว**, 5(2), 112-125.
- วิมุตตา กุลสุวรรณ และ ปัทมา พัฒนพงษ์. (2561). โครงสร้างสัมพันธ์สารในพระปฐมสมโพธิ
 กฤษณ์ฉบับสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระปรมานุชิตชิโนรส. **วารสารมนุษยศาสตร์
 และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**, 12(2), พฤษภาคม - สิงหาคม
 2561.
- วรวรรธน์ ศรียาภัย. (2563). หน่วยที่ 6 การเชื่อมโยงความ. ใน พรพิมล นุ่นปาน (บรรณาธิการ
 ผู้ช่วย), เอกสารการสอนชุดวิชาลักษณะภาษาไทย หน่วย ที่ 1-7. (น.6-77). นนทบุรี:
 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.

- วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. 2554. ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2503 - 2544: การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศิริพร ปัญญาเมธีกุล. 2546. ความต่อเนื่องของปฏิสัมพันธ์ในห้องสนทนาไทย: การส่งผลต่อกันระหว่างเชื่อมโยงความ การมอบผลัด และความเกี่ยวข้องของเรื่องที่สนทนา. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สพลเชษฐ์ ประชุมชัย. (2563). การวิเคราะห์อรรถภาคในบทคัดย่อของวารสารวิชาการด้านวิทยาศาสตร์. วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร, 22(1), มกราคม - มิถุนายน 2563.
- สิริวิชญ์ ธรรมพานิช. (2565). การวิเคราะห์อรรถภาคและการเชื่อมโยงความในบทคัดย่อของบทความวิจัยสาขาวรรณคดี. วารสารภาษาและภาษาศาสตร์, 40(2), 115-146.
- สุชาดา สกุศลรุ่งโรจน์. (2563). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กับกลวิธีทางภาษาในหนังสืออ่านนอกเวลาช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภาวดี วสีวิวัฒน์. (2562). การศึกษาภาษาระดับข้อความ (discourse) ในภาษาไทย: พัฒนาการด้านแนวคิดและตัวอย่างงานวิจัย. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 11(3), 137-148.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2552). สัมพันธสาร. ใน วิจินตน์ ภาณุพงศ์ และคณะ (บรรณาธิการ), บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 3: ชนิดของคำ วลี ประโยค และสัมพันธสาร (หน้า 117-144). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, สถาบันภาษาไทย.
- อรทัย ชันโท, วรวรรธน์ ศรียาภัย, วรัญญา ยิ่งยงศักดิ์, และ บุญยงค์ เกศเทศ. (2564). การเชื่อมโยงความโดยการอ้างถึงในบทละครไทยโทรทัศน์ประชาชนนิยม พ.ศ. 2562. วิจัยวรรณสาร, 5(3), 25-53.
- เอธิกา เอกวาริสกุล และ ปัทมา พัฒน์พงษ์. (2562). โครงสร้างสัมพันธสารการพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทย. วารสารภาษาและวัฒนธรรม, 38(1), 1-23.
- ไอยดา กลิ่นอัน. (2563). อุดมการณ์ในหนังสือเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์หลักสูตรหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- May Shwe Sin. (2564). การเปรียบเทียบหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยและหนังสือเรียนรายวิชาภาษาพม่าในระดับชั้นประถมศึกษา. การศึกษามหาบัณฑิต การสอนภาษาและวรรณกรรมไทย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กะฉวยสิทธาทิพาน. (2000). ไวยากรณ์วาทบัญญัติ (สำนวนไวยากรณ์สามนสิกสา) บทที่ II วจีวิพาก. สบป.ลาว.
- _____. (2010). บทสรุปสัมพันธสาร. สบป.ลาว.
- กะฉวยสิทธาทิพาน และ กิลา. (2020). แลบบรรณภาษาวาทบัญญัติสัมพันธสารปีที่ 1 ชั้น 1. ๑๖๖

ຈັນ: ບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດໂຮງຜົມສຶກສາ.

_____. (2020). **ແບບຮຽນພາສາລາວຊັ້ນປະຖົມສຶກສາປີທີ່ 1 ເບັ້ນ 2.** (ພິມຄັ້ງທີ 2). ວຽງຈັນ: ບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດໂຮງຜົມສຶກສາ.

_____. (2021). **ແບບຮຽນພາສາລາວຊັ້ນປະຖົມສຶກສາປີທີ່ 2 ເບັ້ນ 1.** ວຽງຈັນ: ບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດໂຮງຜົມສຶກສາ.

_____. (2021). **ແບບຮຽນພາສາລາວຊັ້ນປະຖົມສຶກສາປີທີ່ 2 ເບັ້ນ 2.** ວຽງຈັນ: ບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດໂຮງຜົມສຶກສາ.

_____. (2021). **ແບບຮຽນພາສາລາວຊັ້ນປະຖົມສຶກສາປີທີ່ 3.** ວຽງຈັນ: ບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດໂຮງຜົມສຶກສາ.

_____. (2021). **ແບບຮຽນພາສາລາວຊັ້ນປະຖົມສຶກສາປີທີ່ 4.** ວຽງຈັນ: ບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດໂຮງຜົມສຶກສາ.

_____. (2021). **ແບບຮຽນພາສາລາວຊັ້ນປະຖົມສຶກສາປີທີ່ 5.** ວຽງຈັນ: ບໍລິສັດລັດວິສາຫະກິດໂຮງຜົມສຶກສາ.

ສະພາແຫ່ງຊາດ. 2015. **ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການສຶກສາ (ສະບັບປັບປຸງ) ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ.** ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายกлінняเพชร ดีพรม
วันเกิด	วันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2532
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 105 หมู่ที่ 2 ตำบลกุดตาไ้ อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม 48160
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม 48000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2548 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกุดาไ้วิทยาคม ตำบลกุดตาไ้ อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม พ.ศ. 2551 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุดาไ้วิทยาคม ตำบลกุดตาไ้ อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม พ.ศ. 2556 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) เกียรตินิยมอันดับ 1 สาขาวิชาการศึกษา (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พ.ศ. 2567 ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัโต ชีเว